

**UCHWAŁA NR LXVIII/402/18
RADY MIEJSKIEJ W SOKÓLCE**

z dnia 19 stycznia 2018r.

w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka”

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Sokółka”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

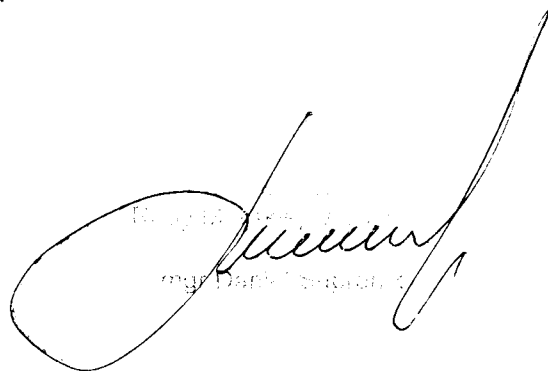
Uchyla się uchwałę Nr LXII/355/17 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 26 września 2017 r. w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka”

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sokółki.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Burmistrz Gminy Sokółka
mgr Dariusz Dąbajda

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SOKÓŁKA

Sokółka, 2017

Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji w ścisłym porozumieniu i przy współpracy z samorządem gminnym i przedstawicielami społeczności lokalnej.

Zamawiający:

Gmina Sokółka

Ul. Plac Kościuszki 1

16-100 Sokółka

Wykonawca:

Utila Sp. z o. o.

The logo for Utila Sp. z o. o. consists of the word "Utila" in a purple, sans-serif font, followed by two pink quotation marks.

ul. Targowa 42/20

03-733 Warszawa

EU-Consult Sp. z o.o.

The logo for EU-Consult Sp. z o.o. features the word "eu" in orange lowercase letters, followed by a stylized orange and grey graphic of a person with arms raised, and the word "consult" in grey lowercase letters below it.

ul. Toruńska 18C, lokal D

80-747 Gdańsk

Spis treści

1. Metodologia opracowania diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych dla Miasta i Gminy Sokółka.....	5
2. Ogólna charakterystyka Miasta i Gminy Sokółka	8
3. Analiza obecnej sytuacji Miasta i Gminy Sokółka.....	10
3.1. Sfera społeczna.....	10
Demografia	10
Pomoc społeczna	15
Bezrobocie	22
Bezpieczeństwo	31
Kapitał społeczny	38
Edukacja.....	42
3.2. Sfera gospodarcza	43
3.3. Pozostałe sfery	49
3.4. Obszar zdegradowany	55
3.5. Obszar rewitalizacji.....	59
4. Charakterystyka obszaru rewitalizacji.....	64
4.1. Podobszar I	64
4.2. Podobszar II	67
4.3. Podobszar III	68
4.4. Podobszar IV	69
4.5. Potencjały obszaru rewitalizacji	70
5. Wizja obszaru rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).....	74
6. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	75
7. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	77
7.1. Lista A: projekty główne	77
7.2. Lista B: projekty uzupełniające.....	97
8. Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji.....	104
8.1. Komplementarność przestrzenna	104
8.2. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	104
8.3. Komplementarność problemowa.....	105
8.4. Komplementarność międzyokresowa	106
9. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowy harmonogram działań	109
10. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji	114

10.1.	Partycypacja społeczna na etapie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji	114
10.2.	Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji	120
11.	System wdrażania (realizacji) Lokalnego Programu Rewitalizacji	122
12.	System monitoringu i oceny	123
12.1.	Monitoring.....	123
12.2.	Ewaluacja.....	128
13.	Powiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji z gminnymi dokumentami strategicznymi	130
14.	Spis tabel i rysunków	133
15.	Załącznik 1 - Zbiorcze zestawienie danych wskaźnikowych	136
16.	Załącznik 2 - Raport z działań partycypacyjnych w ramach diagnozy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Sokółka.....	162
17.	Załącznik 3 – Wyniki z badania ankietowego	174

1. Metodologia opracowania diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych dla Miasta i Gminy Sokółka

Bazowym elementem procesu rewitalizacji jest diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych, która pozwala na zidentyfikowanie obszarów problemowych zlokalizowanych na terenie gminy, na których następuje koncentracja negatywnych zjawisk. Ze względu na nowy paradygmat zastosowany w Wytycznych Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji, wedle którego w centralnym punkcie procesu rewitalizacji stoją zjawiska społeczne, szczególną uwagę poświęcono aspektom kształtującym sytuację lokalnej społeczności. W pierwszej kolejności starano się zidentyfikować negatywne zjawiska i problemy sferze społecznej. Zgodnie z nowo przyjętym rozumowaniem to właśnie te elementy ujemnie wpływają na funkcjonowanie lokalnej społeczności uniemożliwiając jej członkom wzajemną integrację i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Etap diagnostyczny był podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Według zapisów Wytycznych dot. rewitalizacji wyznaczony obszar rewitalizacji może zajmować powierzchnię nie większą niż 20% powierzchni danej gminy i obejmować nie więcej niż 30% całkowitej liczby mieszkańców gminy.

Diagnoza została opracowana na podstawie danych ilościowych udostępnionych m.in. przez Urząd Miejski w Sokółce, Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Straż Miejską, Sąd Rejonowy. Wartości nominalne pozyskanych informacji przeliczano na 100 mieszkańców w celu uzyskania porównywalnych wskaźników, które mogły być analizowane między poszczególnymi jednostkami terytorialnymi. Diagnoza powstała przy czynnym udziale społeczności lokalnej. W ramach wskazanego etapu zostały przeprowadzone zogniskowane wywiady grupowe, indywidualne wywiady pogłębione oraz spacery badawcze. Zebrane materiały oraz dane zastane zostały przedstawione w podziale na ulice na terenie miasta oraz 55 sołectw. Ze względu na dostępność danych, w poszczególnych sferach zostały uwzględnione następujące wskaźniki:

Sfera społeczna:

- udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji,
- liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym danej jednostki,
- liczba bezrobotnych bez kwalifikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym danej jednostki,
- liczba osób otrzymujących zasiłki stałe z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki,
- liczba odnotowanych przez Straż Miejską wykroczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki,
- liczba utworzonych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki,
- liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki,
- liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki,
- liczba dzieci nieotrzymujących promocji w szkołach podstawowych na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym danej jednostki.

Sfera gospodarcza:

- liczba prowadzonych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki,
- liczba wykreślonych i zawieszonych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki.

Pozostałe sfery:

- liczba budynków mieszkalnych wymagających remontu w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce,
- liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce,
- liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce,
- długość dróg do remontu w stosunku do całkowitej długości dróg w danej jednostce.

Analiza powyższych wskaźników oraz pozyskanie opinii interesariuszy procesu rewitalizacji umożliwiła wyznaczenie obszarów pozostających w sytuacji kryzysowej, które powinny zostać poddane procesowi rewitalizacji. Ze względu na rozbudowane zestawienia tabelaryczne danych w poniższej diagnozie zaprezentowano te ulice i sołectwa, które dla poszczególnych wskaźników osiągają wartości ulegające najsilniejszemu negatywnemu odchyleniu od średniej wartości danego wskaźnika dla gminy. Kompletne zestawienie przedstawiające wszystkie ulice i sołectwa znajduje się w **załączniku nr 1**.

Poniżej znajduje się również wykaz sołectw oraz ulic w mieście, które zostały poddane analizie.

Tabela 1. Wykaz jednostek analitycznych, dla których przeprowadzona została diagnoza

Sołectwa		
Bachmatówka	Kurowszczyzna	Stojniki
Bilwinki	Lebiedzin	Smolanka
Bobrowniki	Lipina	Sokolany
Bogusze	Malawicze Dolne	Stara Kamionka
Bohoniki	Malawicze Górne	Stara Rozedranka
Drahle	Miejskie Nowiny	Stary Szor
Dworzysk	Moczalnia	Straż
Geniusze	Nomiki	Szyndziel
Gliniszcz Małe	Nowa Kamionka	Szyszki
Gliniszcz Wielkie	Nowa Rozedranka	Wierzchjedlina
Hałe	Orłowicze	Wierchłowce
Igryły	Pawełki	Wojnachy
Jałówka	Planteczka	Woroniany
Janowszczyzna	Plebanowce	Wysokie Laski
Jelenia Góra	Podkamionka	Zadworzany
Kantorówka	Połanki	Zaścicze
Kraśniany	Poniatowicze	Zawitowszczyzna
Kundzicze	Puciłki	Żuki - Sierbowce
Kundzin		
Ulice w mieście		
11-go listopada	Lelewela	Sienna
1-go maja	Leśna	Sikorskiego
3-go maja	Letnia	Skarżyńskiego
Akacyjowa	Lewickiego	Skłodowskiej Curie
Armii Krajowej	Lipowa	Słoneczna
Asnyka	Lniana	Słowackiego
Baczyńskiego	Lotników Lewoniewskich	Sosnowa

Barlickiego	Łąkowa	Spokojna
Batorego	Majowa	Sportowa
Białostocka	Malmeda	Stawowa
Bohaterów Monte Cassino	Mała	Szkolna
Broniewskiego	Mariańska	Szpitalna
Cicha	Matejki	Ściegiennego
Ciepła	Mickiewicza	Świerkowa
Dąbrowskiego	Mikołajczyka	Tarasiewicza
Dobrzańskiego	Miła	Targowa
Docha	Modrzewiowa	Tęczowa
Dolna	Mościckiego	Torowa
Drzewna	Nadrzeczna	Traugtta
Dywizjonu 303	Nałkowskiej	Turystyczna
Fabryczna	Niemena	Tuwima
Gałczyńskiego	Norwida	Upalna
Gęsia	Nowa	Warszawska
Głowackiego	Ogrodowa	Wasilowska
Górna	Orzeszkowej	Wąska
Grechuty	Osiede Centrum	Wesoła
Grodzieńska	Osiedle Buchwałowo	Wierzbowa
Hallera	Osiedle Zielone	Wiosenna
Jana Pawła II	Pawłowskiego	Wiśniowa
Jodłowa	Piaskowa	Witosa
Kasztanowa	Piękna	Wodna
Kleberga	Piłsudskiego	Wojska Polskiego
Klonowa	Pl. Kilińskiego	Wróblewskiego
Kłopotowskiego	Pl. Kościuszki	Wschodnia
Kolejowa	Plater	Wspólna
Kołtątaja	Pocztowa	Wyspiańskiego
Konopnickiej	Pogodna	Wyszyńskiego
Kopernika	Polna	Zabrodzie
Korczaka	Poprzeczna	Zamenfoha
Krasickiego	Północna	Zdrojowa
Krecia	Prusa	Zimowa
Kresowa	Przemysłowa	Zygmunta Starego
Królowej Bony	Ptasia	Żeromskiego
Krótką	Reja	Żwirki i Wigury
Krucza	Reymonta	Żytnia
Kryńska	Roski Małe	
Kwiatowa	Sawickiego	

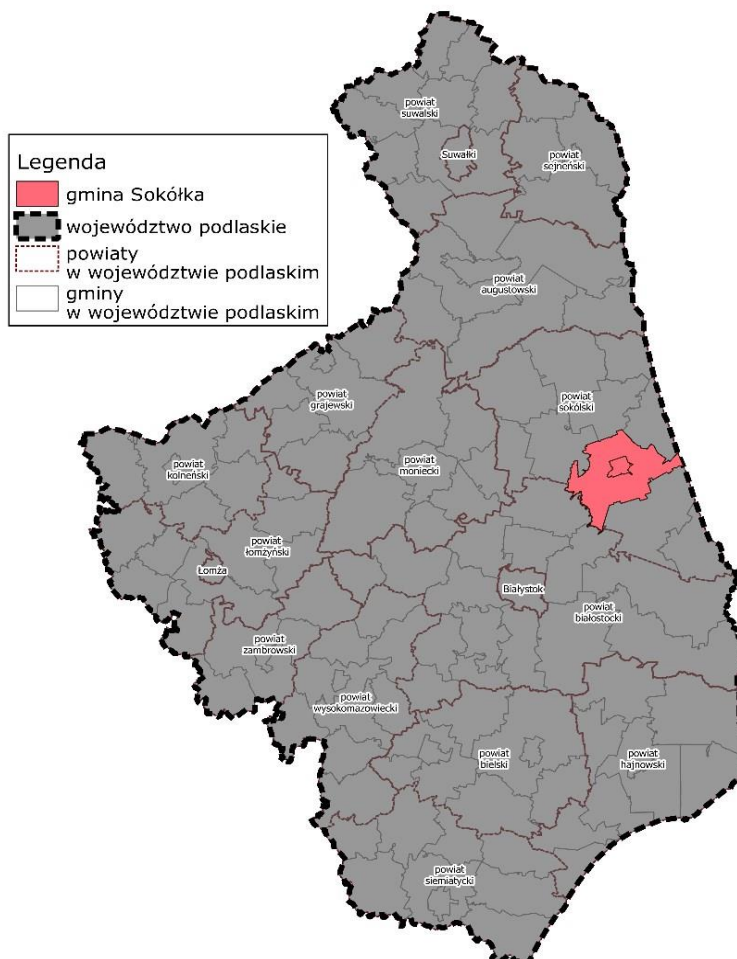
Źródło: opracowanie własne

2. Ogólna charakterystyka Miasta i Gminy Sokółka

Sokółka jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie podlaskim.

Rysunek 1. Położenie gminy Sokółka na tle województwa

Źródło: opracowanie własne

Zlokalizowana jest na obszarze Wzgórz Sokólskich, w północnej części Niziny Podlaskiej, u źródeł rzeki Sokołdy. Od strony wschodniej graniczy z Białorusią, od zachodniej – otacza ją Puszcza Knyszyńska. Przez miasto przebiega międzynarodowa trasa drogowa - droga krajowa nr 19 i linia kolejowa na trasie Warszawa - Grodno. Sokółka oddalona jest o 16 km od przejścia granicznego w Kuźnicy Białostockiej wyznaczającego granicę między Polską a Białorusią. Usytuowanie na obszarze przygranicznym i historyczne losy sprawiły, że przez wieki krzyżowały się tutaj wpływy różnych narodowości: Polaków, Białorusinów, Żydów, Tatarów, Rosjan, Litwinów, Niemców. Również współcześnie Sokółka i jej okolice to prawdziwa mozaika kulturowo-etniczna.

Historia Sokółki sięga XVI wieku. Pierwotnie była ona wsią koronną. Nazwa dzisiejszego miasta może być związana z tym, że początkowo jej mieszkańcy byli zobowiązani hodować sokoły. W 1565 roku Zygmunt August ufundował w Sokółce kościół katolicki, a parafia funkcjonowała od roku 1592. Zygmunt III Waza nadał prawa miejskie wsi królewskiej Sokółka 28 lutego 1609 roku. W XVIII wieku za panowania króla Jana III Sobieskiego rozwinęło się w okolicach Sokółki osadnictwo tatarskie. Pod koniec XVII wieku zamieszkali tu także Żydzi. W mieście kwitła sztuka rzemieślnicza, a obok kościoła

stała cerkiew i synagoga. Po III rozbiorze Polski Sokółka znalazła się w zaborze pruskim, a od roku 1807 na mocy traktatu rosyjsko-pruskiego w Tylży miasto włączono w skład imperium rosyjskiego. W 1862 roku Rosjanie wybudowali tu linię kolejową, biegnącą z Wiednia do Sankt Petersburga.

Po uzyskaniu niepodległości Sokółka znalazła się, od roku 1919, w II Rzeczypospolitej. Liczyła wtedy około 6000 mieszkańców. Była siedzibą władz powiatowych, starostwa, licznych urzędów i instytucji. Miasto stanowiło ważny ośrodek gospodarczy i kulturalno-oświatowy. Stacjonował tutaj również garnizon wojskowy. Jednak w czasie wojny polsko-bolszewickiej została zajęta przez wojska Bolszewików. W okresie międzywojennym miasto było znane z garbarni oraz targów końskich i bydłych.

Po wybuchu II wojny światowej w dniu 17 września 1939 roku, na mocy paktu Ribbentrop-Mołotow, Sokółka włączona została do ZSRR. W latach 1941-1944 miasto znajdowało się pod okupacją niemiecką. Utworzono wtedy getto żydowskie. Przy likwidacji getta około 4000 Żydów wywieziono, w większości do obozu zagłady w Treblince i tam wymordowano. Szacuje się, że w czasie II wojny światowej zginęło około 2000 mieszkańców, zniszczenia objęły blisko 25% powierzchni miasta.

Sokółka dźwignęła się szybko z wojennych zniszczeń. W latach 70. XX wieku w mieście zaczęły funkcjonować dwa ważne, duże zakłady przemysłowe: stolarski Sokółka Okna i Drzwi (dawniej Stolbud) oraz Fabryka Urządzeń Mechanicznych „Spomasz”. Rdzeń lokalnej gospodarki stanowił przemysł drzewny oraz zakłady stolarskie. Nastąpił dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury komunalnej. Sokółka kojarzona jest również z hodowlą koni zimnokrwistych rasy sokólskiej. Ich nazwa pochodzi stąd, że najbardziej wartościowe gniazdo tych zwierząt wyhodowano właśnie w rejonie Sokółki – miało to miejsce po 1945 roku.

Od roku 1807 aż do 1975 Sokółka była miastem powiatowym. W XIX wieku była ośrodkiem targów, rzemiosła i drobnego przemysłu. W latach 1975-1998 miasto administracyjnie należało do województwa białostockiego. Obecnie, miasto Sokółka jest siedzibą gminy Sokółka i powiatu sokólskiego. Z czasów lokowania Sokółki w XVI wieku zachował się układ architektoniczny w centrum miasta z rynkiem i przyległymi ulicami oraz domami.

W ciągu ostatnich 20 lat miasto i gmina Sokółka zmieniły się nie do poznania. Dotyczy to przede wszystkim infrastruktury. W tym okresie zrobiono bardzo dużo – wyremontowano dziesiątki kilometrów ulic i chodników w różnych częściach miasta i gminy. Wybudowano wiele nowoczesnych obiektów, wśród których znalazły się m.in.: kryta pływalnia przy Ośrodku Sportu i Rekreacji (oddana do użytku w 2001 roku), sala sportowa przy Szkole Podstawowej nr 1 (można z niej korzystać od 2008 roku), kompleks boisk sportowo-rekreacyjnych im. Piotra Nurowskiego przy Ośrodku Sportu i Rekreacji w Sokółce (udostępniony użytkownikom w 2010 roku), a także blok komunalny przy ul. Majowej w Sokółce.

W 2009 roku Sokółka obchodziła 400-lecie istnienia. Niewątpliwie jest to miasto o długiej historii i dużym potencjale stanowiący ważny ośrodek miejski w regionie. Sokółka jest miejscem, które z pewnością powinno znaleźć się na trasie wędrówek po Polsce. Wyróżnikiem gminy jest jej wielokulturowość. Tylko tutaj można odwiedzić miejsca, gdzie obok siebie żyją w zgodzie przedstawiciele trzech wyznań: katolicy, prawosławni i muzułmanie. Przez gminę przebiega unikalny w skali kraju Szlak Tatarski. W pobliskiej wsi Bohoniki znajduje się jeden z dwóch zabytkowych meczetów na terenie Polski. W Muzeum Ziemi Sokólskiej można zobaczyć stałą ekspozycję poświęconą społeczności tatarskiej.

Rok 2009 to także czas cudu eucharystycznego, który wydarzył się w miejscowym kościele pw. św. Antoniego Padewskiego. Upuszczona na posadzkę hostia przemieniła się we fragment ludzkiego mięśnia sercowego. Sprawa sokólskiego cudu była badana przez komisję ekspertów powołanych przez metropolitę białostockiego. Komisja nie dopatrywała się w tym zjawisku działania osób trzecich. Od tego momentu Sokółka jest miejscem, do którego zmiernają liczni pielgrzymi.

3. Analiza obecnej sytuacji Miasta i Gminy Sokółka

Jak już wspomniano diagnoza została opracowana na podstawie danych ilościowych udostępnionych m.in. przez Urząd Miejski w Sokółce, Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Straż Miejską, Sąd Rejonowy.

Do wyliczania wartości poszczególnych wskaźników brano pod uwagę osoby stale zamieszkujące Miasto i Gminę Sokółkę. Wartości nominalne pozyskanych informacji przeliczono na 100 stałych mieszkańców danej ulicy lub sołectwa w celu uzyskania porównywalnych wskaźników, które mogły być analizowane między poszczególnymi jednostkami terytorialnymi. Ze względu na obszerność danych w tabelach pokazane są te jednostki, które w największym stopniu odbiegają od średniej, czyli wartości poszczególnych wskaźników są powyżej średniej. Wartości dla pozostałych jednostek znajdują się w załączniku nr 1.

3.1. Sfera społeczna

Demografia

Analiza danych dotyczących liczby ludności dla Miasta i Gminy Sokółka wskazuje na stopniowo postępującą depopulację. Całkowita liczba populacji w Mieście i Gminie w 2006 roku wynosiła 27 421, podczas gdy w 2015 roku populacja liczyła 26 303. Wyludnianie się silniej widoczne jest na obszarze miejskim niż wiejskim. Mimo zmian liczby ludności nadal ponad 60% mieszkańców żyje na obszarze miasta, podczas gdy niecałe 30% populacji stanowią mieszkańcy wsi okalających miasto.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Sokółka w latach 2006 - 2015

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Sokółka - całkowita liczebność populacji	27421	27310	27161	27108	27075	26935	26811	26994	26550	26303
Miasto i Gmina Sokółka - liczba mieszkańców stałych	18942	19544	20168	20823	21509	22227	22898	23540	24226	24797

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Analizując sytuację demograficzną przyjęto, że jednym z najważniejszych elementów mających wpływ na jej kondycję jest udział w osób starszych (czyli osób w wieku poprodukcyjnym) w ogóle populacji Miasta i Gminy. Wskaźnik ten pokazuje jak bardzo zaawansowany jest proces starzenia się społeczeństwa. Na zjawisko starzenia się ludności wpływa pośrednio szereg czynników, jak np. poziom zamożności społeczeństwa, aktywność zawodowa kobiet, poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia, wykształcenie ludności oraz polityka społeczna państwa. Wysoki udział ilościowy starszych mieszkańców w strukturze demograficznej społeczeństwa ma nie tylko wymiar demograficzny, ale także ekonomiczny i społeczny. Wyrazem tego są zmiany struktury konsumpcji, wzrost

zapotrzebowania na niektóre usługi (np. w dziedzinie ochrony zdrowia, opieki społecznej), zmniejszenie aktywności zawodowej, zwiększenie wydatków na utrzymanie rosnącej grupy ludności w wieku poprodukcyjnym. W Mieście i Gminie Sokółka udział seniorów w ogólnej liczbie ludności wynosił w 2015 roku 13%. Jego wartość jest najwyższa na ulicach Kwiatowej i Zimowej, i wynosi 50%.

Tabela 3. Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogólnej populacji¹

Ulica/sołectwo	Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogólnej populacji (%)
Kwiatowa	50
Zimowa	50
Tęczowa	33
Klonowa	32
Lipowa	31
Pl. Kościuszki	27
Poniatowicze	27
Akacyjowa	26
Kopernika	24
Polna	23
Bachmatówka	23
Łąkowa	23
Leśna	21
Nomiki	20
Mała	20
Malawicze Dolne	20
Gliniszcz Małe	20
Cicha	20
Spokojna	20
Zaśpicze	20
Kantorówka	19
Stary Szor	19
Wyspiańskiego	19
Wiosenna	19
Hałe	19
Smolanka	19
Jałówka	19
Stojniki	18
Poprzeczna	18
Wschodnia	18
Wierzchjedlina	18
Osiedle Centrum	18
Ciepła	18
Lebiedzin	18
Kryńska	17
Dworzysk	17
Gliniszcz Wielkie	17
Jana Pawła II	17

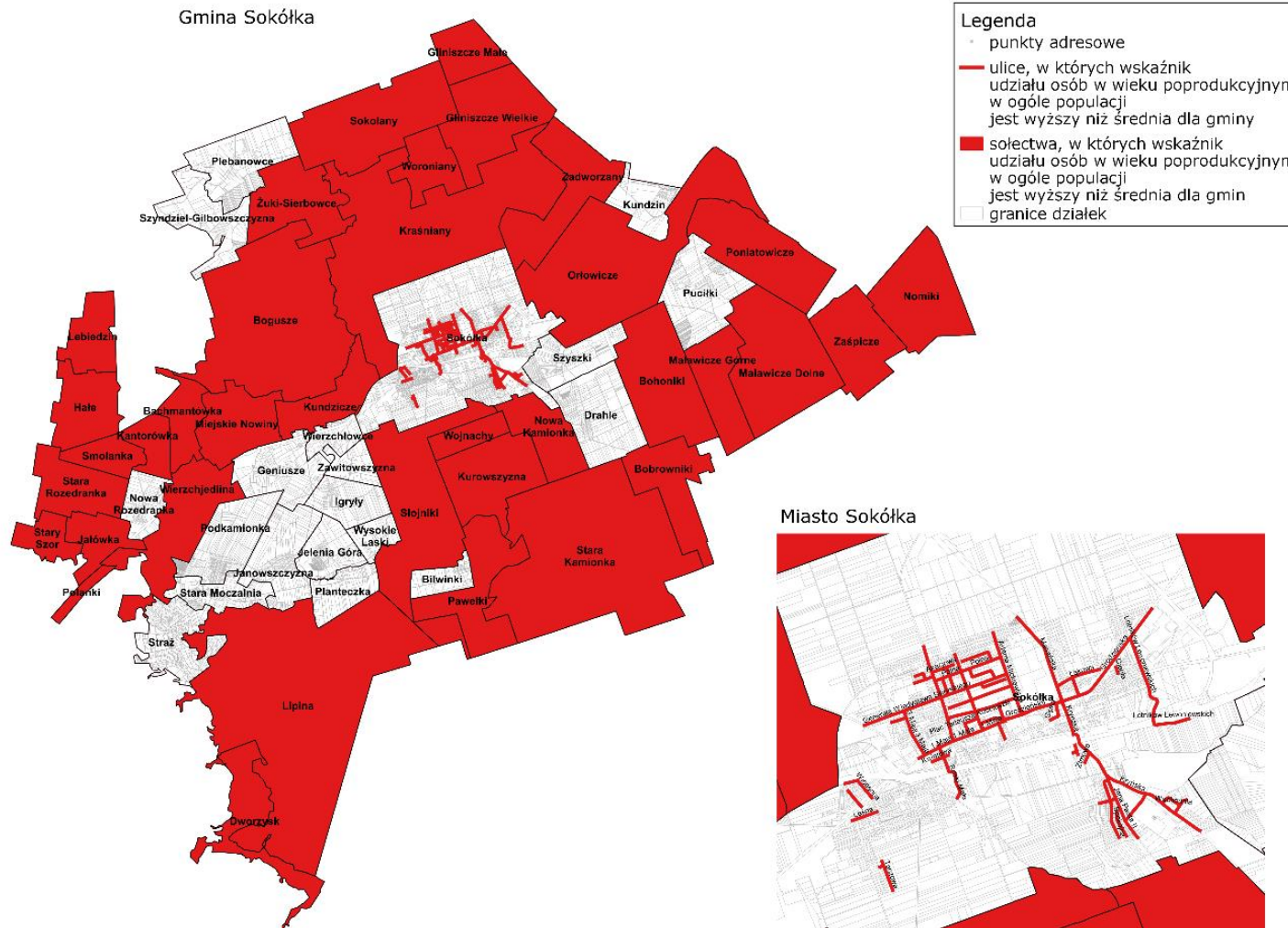
¹ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Ulica/sołectwo	Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogólnej populacji (%)
Kurowszczyzna	17
Roski Małe	17
Osiedle Zielone	17
Bohoniki	17
Sikorskiego	17
Mariańska	17
Zadworzany	17
Piłsudskiego	17
Miejskie Nowiny	17
1-go maja	17
Ściegiennego	16
Maławicze Górne	16
Pocztowa	16
Polanki	16
3-go maja	16
Wróblewskiego	16
Zamenfoha	16
Stara Kamionka	16
Mickiewicza	16
Sienna	16
Wojnachy	16
Pawełki	15
Stara Rozedranka	15
Wojska Polskiego	15
Lipina	15
Woroniany	15
Kasztanowa	15
Nowa Kamionka	15
Gęsia	15
Kundzicze	15
Żuki - Sierbowce	14
Korczaka	14
Krecia	14
Słowackiego	14
Kraśniany	14
Dąbrowskiego	14
Lotników Lewoniewskich	14
Bobrowniki	14
Grodzieńska	14
Sokolany	14
Orłowicze	14
Północna	14
Bogusze	14
Miasto i Gmina Sokółka	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Rysunek 3. Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogólnej populacji – stan kryzysowy w podziale na sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Pomoc społeczna

W latach 2009-2015 zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej. W przeliczeniu na 100 mieszkańców najwyższą wartość wskaźnika liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej odnotowano w 2009 roku – 13,91.

Tabela 4. Zmiana liczby korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w Mieście i Gminie Sokółka w latach 2009 – 2015

	Korzystający z pomocy społecznej							Korzystający z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Sokółka	3637	3559	3341	3284	3371	3296	3154	13,91	13,32	12,57	12,41	12,80	12,55	12,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Jedną z najważniejszych zmiennych wskazujących na uzależnienie od pomocy społecznej jest liczba osób korzystających z zasiłków stałych. Średnia liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe w całej gminie Sokółka wyniosła 0,71 osób. Najwięcej osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy korzysta z zasiłków stałych na ul. Sawickiego. Dalej w kolejności są ulice Wąska i Targowa, przy z pomocy korzysta na tych ulicach dwukrotnie mniejsza liczba osób (w przeliczeniu na 100 mieszkańców). W przypadku wiejskiej części gminy, najwięcej osób korzysta z zasiłków stałych w sołectwie Lebiedzin, gdzie odnotowano 2,25 takie przypadki na 100 osób.

Tabela 5. Liczba osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w 2015 roku²

Ulica/sołectwo	Liczba osób korzystających z zasiłków stałych na 100 mieszkańców
Sawickiego	16,67
Wąska	8,11
Targowa	7,94
Polna	5,23
1-go maja	5,17
Północna	4,55
Turystyczna	3,45
Roski Małe	3,39
Białostocka	2,60
Lebiedzin	2,25
Igryły	2,16
Gliniszcz Wielkie	2,08
Wodna	2,08
Wasilowska	2,08
Polanki	2,04
Nadrzeczna	2,00
Stary Szor	1,92
Bachmatówka	1,89
Lipina	1,87
11-go listopada	1,82
Zawitowszczyzna	1,79
Majowa	1,69
Mariańska	1,68
Głowackiego	1,63

² Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

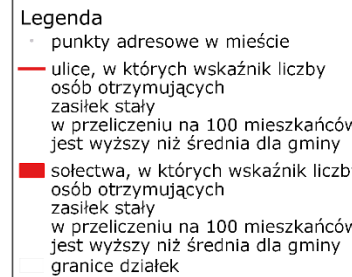

Ulica/sołectwo	Liczba osób korzystających z zasiłków stałych na 100 mieszkańców
Dolna	1,59
Nomiki	1,58
Osiedle Zielone	1,57
Lelewela	1,54
Nowa	1,48
Kundzicze	1,34
Kantorówka	1,28
Sienna	1,22
Osiedle Centrum	1,17
Jałówka	1,16
Orłowicze	1,14
Grodzieńska	1,10
Planteczka	1,10
Kurowszczyzna	1,06
Zaścicze	1,03
Żuki - Sierbowce	0,96
Warszawska	0,96
Podkamionka	0,94
Bobrowniki	0,93
Drzewna	0,92
Szyszki	0,88
Pocztowa	0,82
Wojska Polskiego	0,76
Miasto i Gmina Sokółka	0,71

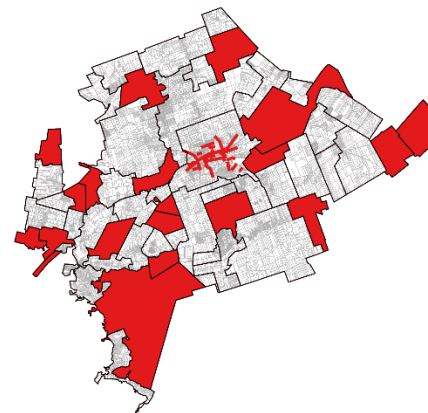
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Rysunek 4. Liczba osób korzystających z zasiłków stałych na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście

Miasto Sokółka

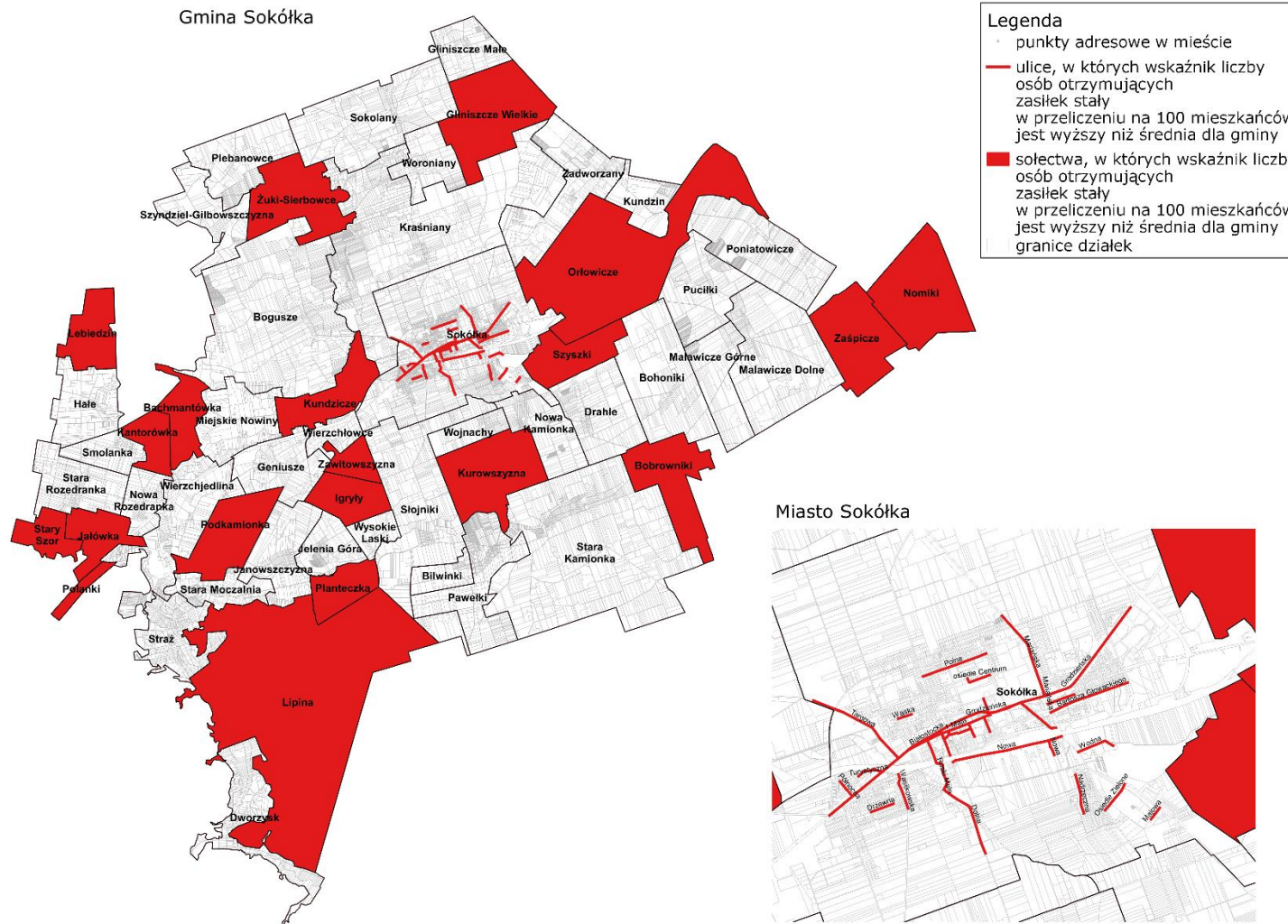

Gmina Sokółka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Rysunek 5. Liczba osób korzystających z zasiłków stałych na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

W aspekcie pomocy społecznej przeanalizowane zostały również wskaźniki dotyczące liczby przypadków ograniczenia władzy rodzicielskiej na 100 mieszkańców oraz przypadków objęcia kuratelą osób nieletnich. Zastosowanie tych wskaźników wskaże skalę negatywnych zjawisk związanych z problemami opiekuńczo - wychowawczymi mieszkańców.

Najwięcej przypadków ograniczenia władzy rodzicielskiej było na ulicy Barlickiego, na obszarze wiejskim – w sołectwie Kundzin.

Tabela 6. Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez nadzór kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku³

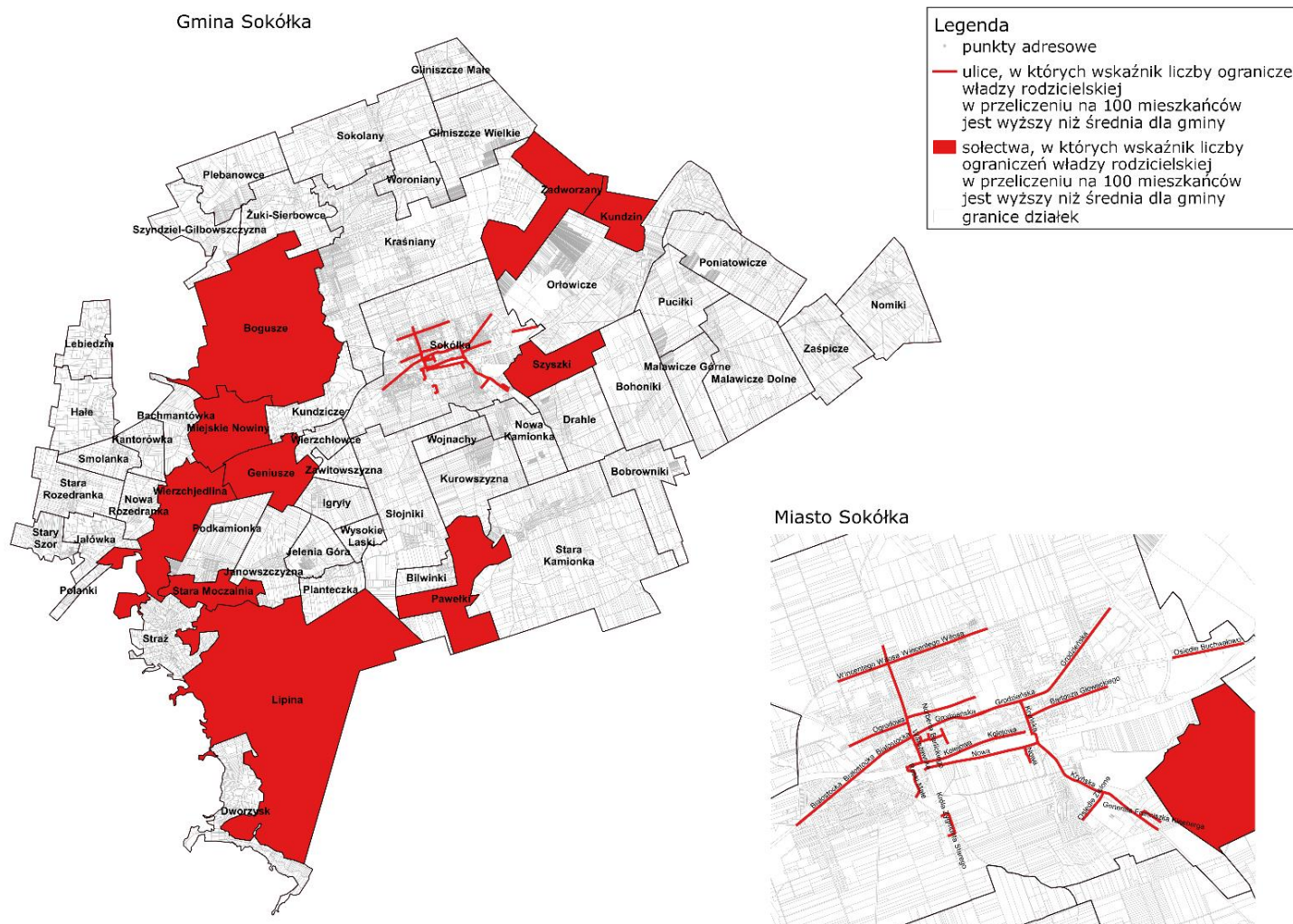
Ulica/sołectwo	Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez nadzór kuratora na 100 mieszkańców
Barlickiego	5,56
Kundzin	3,57
Zygmunta Starego	2,00
Kleberga	1,72
Roski Małe	1,69
Moczałnia	1,22
Pawelki	1,19
Miejskie Nowiny	1,11
Głowackiego	1,09
Osiedle Buchwałowo	1,06
Warszawska	0,96
Wierzchjedlina	0,96
Witosa	0,94
Szyszki	0,88
Lelewela	0,77
Zadworzany	0,76
Nowa	0,74
Ogrodowa	0,71
Lipina	0,62
Geniusze	0,56
Osiedle Zielone	0,52
Kryńska	0,44
Białostocka	0,43
Grodzieńska	0,33
Dąbrowskiego	0,33
Kolejowa	0,30
Ściegiennego	0,28
Bogusze	0,21
Miasto i Gmina Sokółka	0,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Sąd Rejonowy w Sokółce

³ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Rysunek 7. Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez nadzór kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stan kryzysowy w podziale na sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Sąd Rejonowy w Sokółce

Bezrobocie

Bezrobocie jest jedną z najpoważniejszych dysfunkcji, jaką obserwuje się w sferze społecznej. W Mieście i Gminie Sokółka udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjny w latach 2009-2015 zmniejszył się. We wskazanym okresie wyjątkiem od tendencji spadkowej był rok 2013, kiedy odnotowano jednoroczny wzrost udziału bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym.

W omawianym czasie wśród zarejestrowanych bezrobotnych większy był odsetek mężczyzn niż kobiet.

Tabela 7. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym w podziale na płeć w latach 2009 – 2015⁴

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Odsetek bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym – Ogólna liczba	11,0	11,1	11,5	11,0	11,8	10,0	9,6
Odsetek bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym - Mężczyźni	11,0	10,6	10,7	10,9	12,2	10,2	9,9
Odsetek bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym - Kobiety	10,9	11,7	12,4	11,2	11,4	9,7	9,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Analizie w podziale na możliwie niskim poziomie szczegółowości (tj. podziale na poszczególne ulice i sołectwa) poddano ogólną liczbę osób bezrobotnych, bezrobotnych długotrwale, bezrobotnych kobiet, a także liczbę bezrobotnych bez kwalifikacji oraz bezrobotnych bez wykształcenia. Wysoki poziom bezrobocia wśród wymienionych grup ludności niekorzystnie wpływa na lokalną sytuację społeczno-gospodarczą, ponieważ może świadczyć o bierności zawodowej części mieszkańców, niedostosowaniu do rynku pracy lub o złej sytuacji na rynku pracy.

⁴ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

W 2015 roku ogólna liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie wynosiła 8,82. Największą wartość wskaźnika odnotowano na ulicach Kwiatowej i Barlickiego. Na wsiach najwięcej bezrobotnych na 100 mieszkańców w grupie osób w wieku produkcyjnym było w sołectwie Moczalnia.

Tabela 8. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku⁵

Ulica/sołectwo	Ogólna liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym
Kwiatowa	75,00
Barlickiego	58,33
Wodna	48,57
Roski Małe	27,50
Wasilowska	25,00
Świerkowa	25,00
Majowa	24,39
Nowa	23,91
Moczalnia	22,22
Dolna	21,32
1-go maja	19,23
Łąkowa	18,87
Wysokie Laski	18,75
Sienna	18,52
Akacyjowa	17,07
Zygmunta Starego	16,67
Tarasiewiczza	16,67
Północna	16,13
Białostocka	16,06
Skłodowskiej Curie	15,38
Osiedle Zielone	15,29
Lelewela	15,05
Kleberga	14,63
Osiedle Buchwałowo	14,29
Baczyńskiego	14,29
Lniana	14,29
Kryńska	13,84
Lotników Lewoniewskich	13,79
Gliniszcz Małe	13,64
Planteczka	13,46
Mariańska	13,10
Lipowa	13,04
Drzewna	12,99
Igryły	12,79
Targowa	12,77
Dworzysk	12,50
Krucza	12,50
Orłowicze	12,30
Puciłki	12,24
Pocztowa	11,31
3-go maja	11,27
Miejskie Nowiny	11,11
Prusa	11,11
Maławicze Dolne	10,98
Fabryczna	10,96
Zaśpiczne	10,77
Królowej Bony	10,71

⁵ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Ulica/sołectwo	Ogólna liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym
Matejki	10,71
Hallera	10,71
Zabrodzie	10,45
Broniewskiego	10,33
Przemysłowa	10,00
Bohaterów Monte Cassino	10,00
Pl. Kilińskiego	10,00
Skarżyńskiego	10,00
Turystyczna	9,76
Polanki	9,68
Spokojna	9,59
Górna	9,58
Smolanka	9,52
Ogrodowa	9,35
Stara Kamionka	9,21
Piłsudskiego	9,12
Nowa Rozedranka	9,09
Witosa	8,96
Stawowa	8,93
Szyndziel	8,93
Lipina	8,72
Wąska	8,70
Zadworzany	8,64
Geniusze	8,62
Wojska Polskiego	8,60
Wiosenna	8,57
Dobrzańskiego	8,57
Grodzieńska	8,50
Armii Krajowej	8,47
Osiedle Centrum	8,47
Podkamionka	8,45
Sokolany	8,44
Orzeszkowej	8,33
Miła	8,33
Miasto i Gmina Sokółka	8,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce

Rysunek 8. Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście

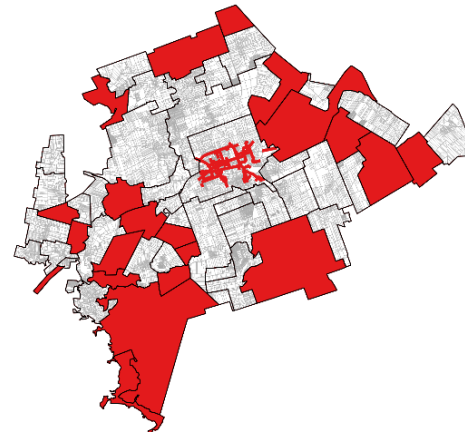
Miasto Sokółka

Legenda

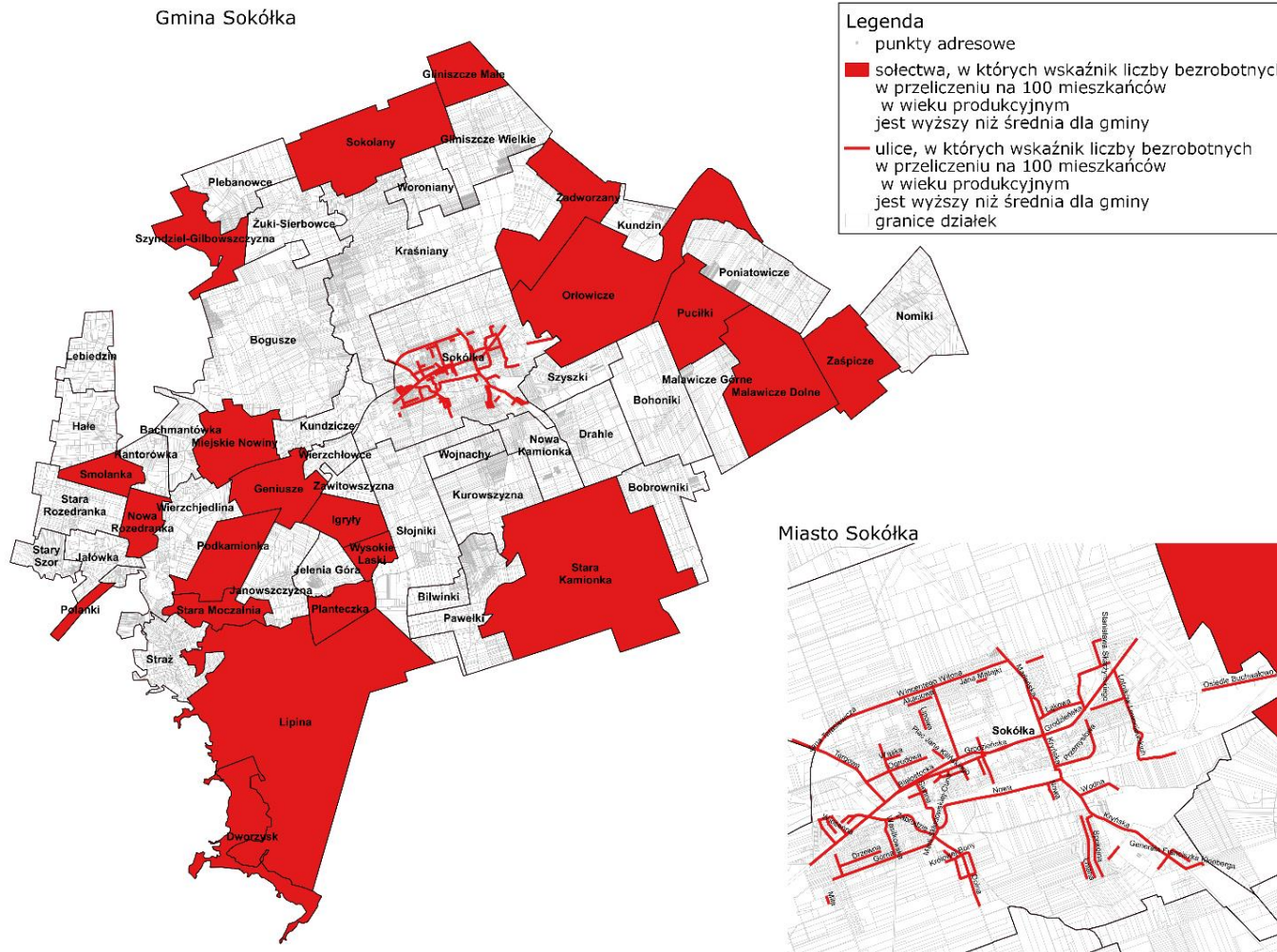
- punkty adresowe w mieście
- ulice, w których wskaźnik liczby bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest wyższy niż średnia dla gminy
- sołectwa, w których wskaźnik liczby bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest wyższy niż średnia dla gminy
granice działek

Gmina Sokółka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce

Rysunek 9. Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce

W celu uzyskania pełnej charakterystyki grupy bezrobotnych przeanalizowano także liczbę bezrobotnych bez kwalifikacji. Pod tym względem wyraźnie gorszą sytuację obserwuje się w mieście niż na wsi. Najwięcej osób bezrobotnych bez kwalifikacji oraz bezrobotnych bez wykształcenia jest na ulicy Prusa oraz Kwiatowej.

Tabela 9. Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku⁶

Ulica/sołectwo	Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji na 100 osób w wieku produkcyjnym
Prusa	44,44
Kwiatowa	25,00
Wodna	22,86
Barlickiego	16,67
Mocznia	11,11
Majowa	10,98
Kryńska	7,55
Roski Małe	7,50
Podkamionka	7,04
Lotników Lewoniewskich	6,90
Nowa	6,52
Wysokie Łaski	6,25
Szkołna	6,25
Planteczka	5,77
Miejskie Nowiny	5,56
Nowa Rozedranka	5,45
Bilwinki	5,41
Stara Rozedranka	5,38
Osiedle Buchwałowo	5,00
1-go maja	4,81
Mariańska	4,76
Osiedle Zielone	4,71
Igryły	4,65
Zaśpiczne	4,62
Lipina	4,59
Kantorówka	4,55
Cicha	4,44
Malmeda	4,26
Orłowicze	4,10
Puciłki	4,08
Warszawska	3,95
Skłodowskiej Curie	3,85
Bohoniki	3,85
Ogrodowa	3,74
Białostocka	3,64
Szyndziel	3,57
Szpitalna	3,45
Armii Krajowej	3,39
Docha	3,33
Bachmatówka	3,13
Maławicze Górne	2,94
Kresowa	2,81
Pawelki	2,78

⁶ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Ulica/sołectwo	Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji na 100 osób w wieku produkcyjnym
11-go listopada	2,78
Fabryczna	2,74
Geniusze	2,59
Zadworzany	2,47
Dąbrowskiego	2,42
Smolanka	2,38
Zawitowszczyzna	2,38
Stara Kamionka	2,37
Gliniszczce Małe	2,27
Plebanowce	2,15
Pocztowa	2,08
Wojnachy	2,08
Kolejowa	2,04
Kundzicze	2,04
Woroniany	2,04
Ściegiennego	2,02
Jelenia Góra	1,96
Miasto i Gmina Sokółka	1,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce

Rysunek 10. Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście

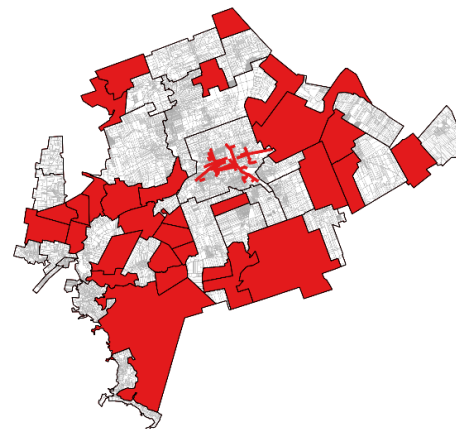
Miasto Sokółka

Legenda

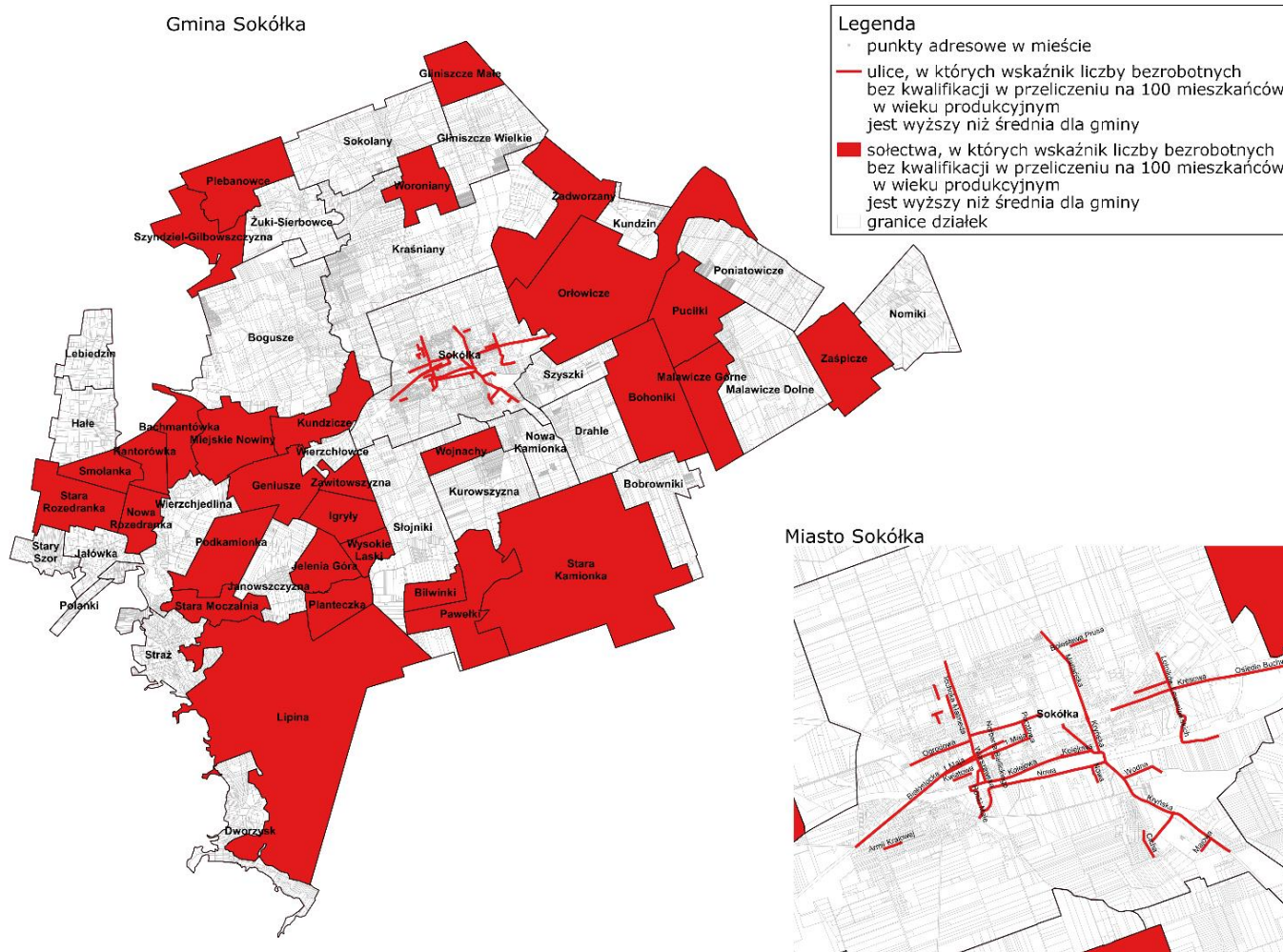
- punkty adresowe w mieście
- ulice, w których wskaźnik liczby bezrobotnych bezkwalifikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest wyższy niż średnia dla gminy
- sołectwa, w których wskaźnik liczby bezrobotnych bez kwalifikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest wyższy niż średnia dla gminy
- granice działek

Gmina Sokółka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce

Rysunek 11. Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce

Bezpieczeństwo

Poziom bezpieczeństwa w Mieście i Gminie zobrazowano poddając analizie liczbę wykroczeń odnotowanych przez Straż Miejską. Wykroczenia odnotowywane przez Straż Miejską obejmują czyny społecznie szkodliwe, zabronione przez ustawę obowiązującą w czasie ich popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5 000 złotych lub nagany.

W 2015 roku odnotowano ich 288 z wartością wskaźnika przeliczonego na 100 mieszkańców równą 1,16. Najwięcej wykroczeń na 100 mieszkańców było na ulicach Małej i na Placu Kilińskiego. Na wsi było ich zdecydowanie mniej i ich liczba była niższa niż średnia wartość wskaźnika dla całej gminy.

Tabela 10. Liczba wykroczeń odnotowanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku⁷

Ulica/sołectwo	Liczba wykroczeń odnotowywanych przez Straż Miejską na 100 mieszkańców
Mała	120,00
Pl. Kilińskiego	83,33
Pl. Kościuszki	36,36
Ptasia	20,00
Wodna	18,75
Wierzbowa	16,67
Sikorskiego	10,14
Warszawska	8,65
Targowa	6,35
1-go maja	6,32
Prusa	6,25
Żytnia	6,25
Mariańska	5,88
Przemysłowa	5,66
Lotników Lewoniewskich	4,65
Klonowa	4,55
Dolna	4,23
Szkolna	4,17
Gęsia	3,70
Turystyczna	3,45
Lelewela	2,31
Północna	2,27
Batorego	2,25
Leśna	2,13
Zabrodzie	2,04
Żeromskiego	1,79
Kryńska	1,75
Piłsudskiego	1,67
Jana Pawła II	1,51
Ściegiennego	1,39
Drahe	1,32
Wyszyńskiego	1,32
Kresowa	1,30
Moczalnia	1,22
Miasto i Gmina Sokółka	1,16

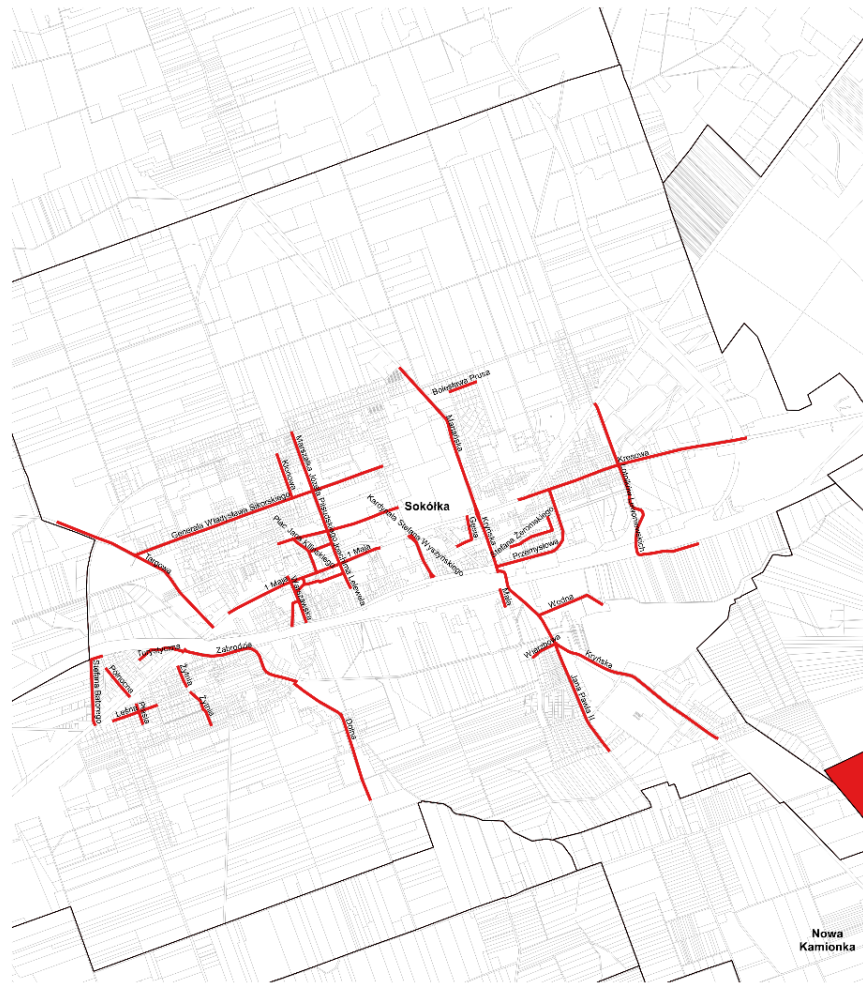
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Straż Miejską

⁷ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Rysunek 12. Liczba wykroczeń odnotowanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście

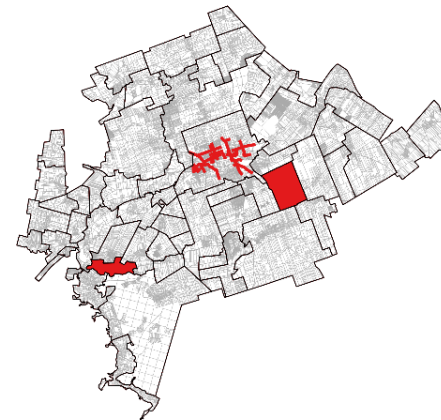
Miasto Sokółka

Legenda

- punkty adresowe
- ulice, w których wskaźnik liczby wykroczeń odnotowywanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest wyższy niż średnia dla gminy
- sołectwa, w których wskaźnik liczby wykroczeń odnotowywanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest wyższy niż średnia dla gminy
- granice działek

Gmina Sokółka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Straż Miejską

Drugim istotnym wskaźnikiem wskazującym na zjawiska negatywne w zakresie bezpieczeństwa, ale także w pewien sposób wskazującym na istniejące patologie społeczne jest liczba utworzonych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy. Średnia w tym zakresie dla gminy wyniosła 0,69. Zdecydowanie od tej wartości odbiega sołectwo Dworzysk, gdzie odnotowano 16,67 Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Bardzo wysoką wartość odnotowano również na ul. Świerkowej – wartość ta wyniosła 12,50 Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Tabela 11. Liczba utworzonych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku⁸

Ulica/sołectwo	Liczba utworzonych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców
Barlickiego	16,67
Upalna	12,50
Żytnia	6,25
Wojska Polskiego	5,34
Zaśpiczne	4,12
Nowa Rozedranka	3,68
Wspólna	3,66
Reymonta	3,45
Roski Małe	3,39
Targowa	3,17
Kryńska	3,06
Podkamionka	2,83
Wyszyńskiego	2,64
Jelenia Góra	2,63
Północna	2,27
Szyndziel	2,17
Kopernika	2,17
Majowa	1,69
Armii Krajowej	1,56
Zadworzany	1,53
Maławicze Dolne	1,53
Plebanowce	1,50
Nowa	1,48
Kołątąja	1,43
Akacyjowa	1,43
Kraśniany	1,35
Kantorówka	1,28
Królowej Bony	1,28
Gliniszcz Małe	1,23
Mickiewicza	1,22
Orłowicze	1,14
Osiedle Zielone	1,05
Wasilowska	1,04
Jana Pawła II	1,01
Fabryczna	1,00
Wierzchjedlina	0,96
Sportowa	0,94
Drzewna	0,92
Kolejowa	0,91

⁸ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Ulica/sołectwo	Liczba utworzonych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców
Stara Kamionka	0,87
Białostocka	0,87
Ściegiennego	0,84
Igryły	0,72
Ogrodowa	0,71
Miasto i Gmina Sokółka	0,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Rysunek 14. Liczba utworzonych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście

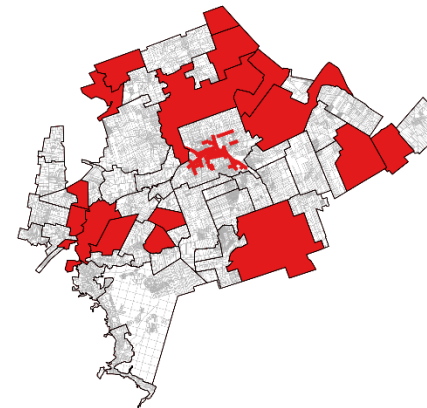
Miasto Sokółka

Legenda

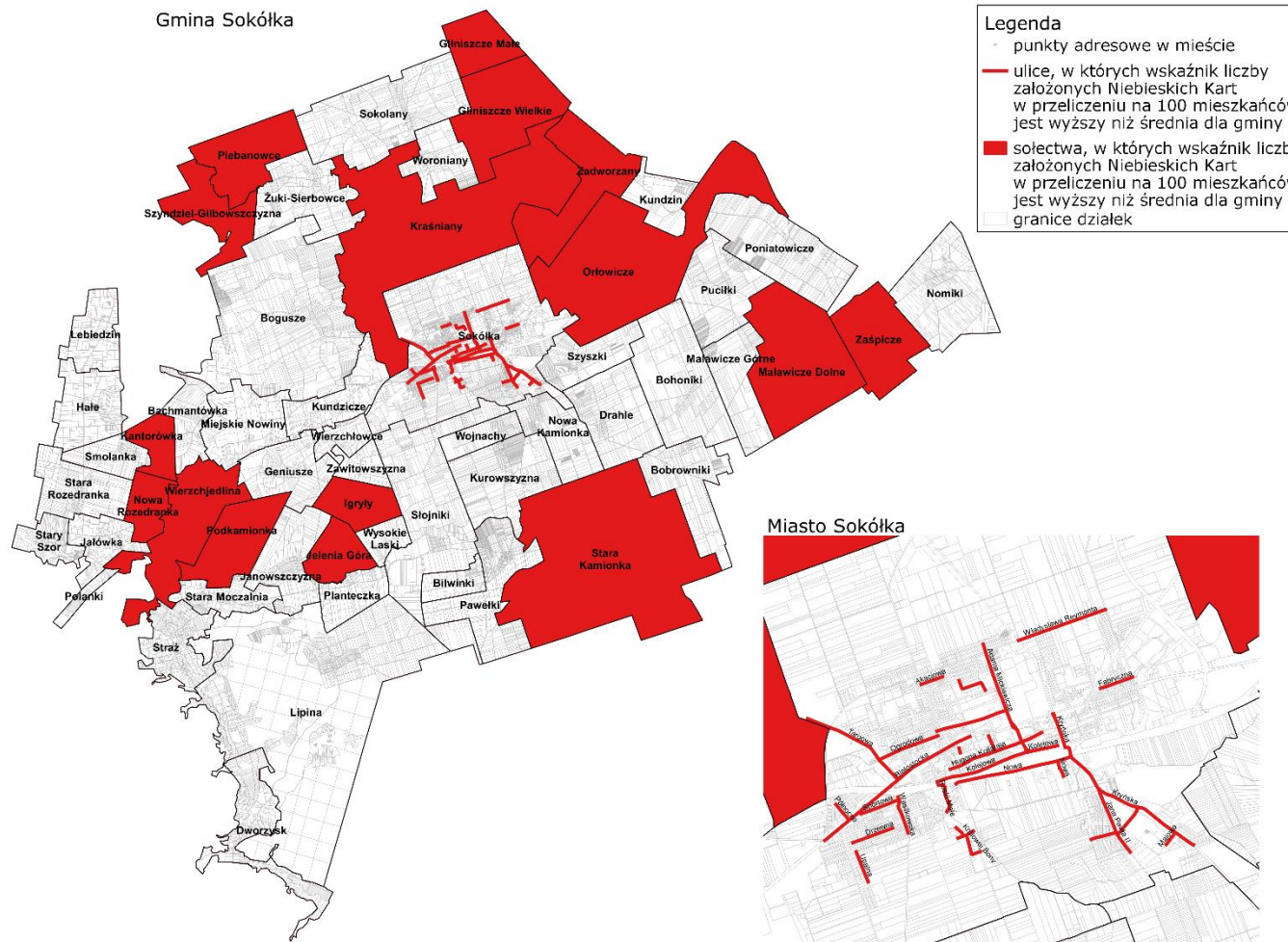
- punkty adresowe w mieście
- ulice, w których wskaźnik liczby założonych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest wyższy niż średnia dla gminy
- sołectwa, w których wskaźnik liczby założonych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest wyższy niż średnia dla gminy
- granice działek

Gmina Sokółka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Rysunek 15. Liczba utworzonych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Kapitał społeczny

W latach 2009-2015 liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych wzrasta. W latach 2010-2015 więcej organizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców działało na obszarze miejskim, jedynie w 2009 roku proporcje były odwrotne i to na wsi na 100 mieszkańców przypadało więcej organizacji pozarządowych.

Tabela 12. Liczba stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji społecznych na 100 mieszkańców w latach 2009 – 2015 dla Miasta i Gminy Sokółka

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Sokółka	2,47	2,54	2,71	2,72	2,85	2,97	3,14
Sokółka - miasto	2,42	2,57	2,79	2,80	2,88	3,05	3,23
Sokółka – obszar wiejski	2,58	2,48	2,50	2,51	2,77	2,78	2,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych przypadających na 100 mieszkańców danej jednostki świadczy o poziomie rozwoju kapitału społecznego. Im jest ich więcej tym wyższy poziom kapitału społecznego określanego jako poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców. Wspomniana aktywność jest przejawem funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. W większości przypadków sołectw oraz ulic na obszarze miejskim nie obserwuje się funkcjonowania organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe zostały zidentyfikowane wyłącznie w przypadku 21 jednostek (sołectw/ulic). Największy odsetek organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców jest w sołectwie Kundzin, w przypadku ulic – na ul. Piłsudskiego. Ze względu na fakt, że w zdecydowanej większości jednostek nie ma organizacji pozarządowych. W poniższej tabelki pokazano te jednostki, gdzie one występują, więc wartości wskaźników nie wskazują na kryzys w sferze społecznej, ale na potencjał istniejący w tych jednostkach.

Tabela 13. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku⁹

Ulica/sołectwo	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców
Kundzin	3,57
Moczalnia	1,22
Bohoniki	1,20
Lebiedzin	1,12
Piłsudskiego	0,96
Mariańska	0,84
Igryły	0,72
Gliniszcz Wielkie	0,69
Janowszczyzna	0,59
Geniusze	0,56
Osiedle Buchwałowo	0,53
Stara Rozedranka	0,53

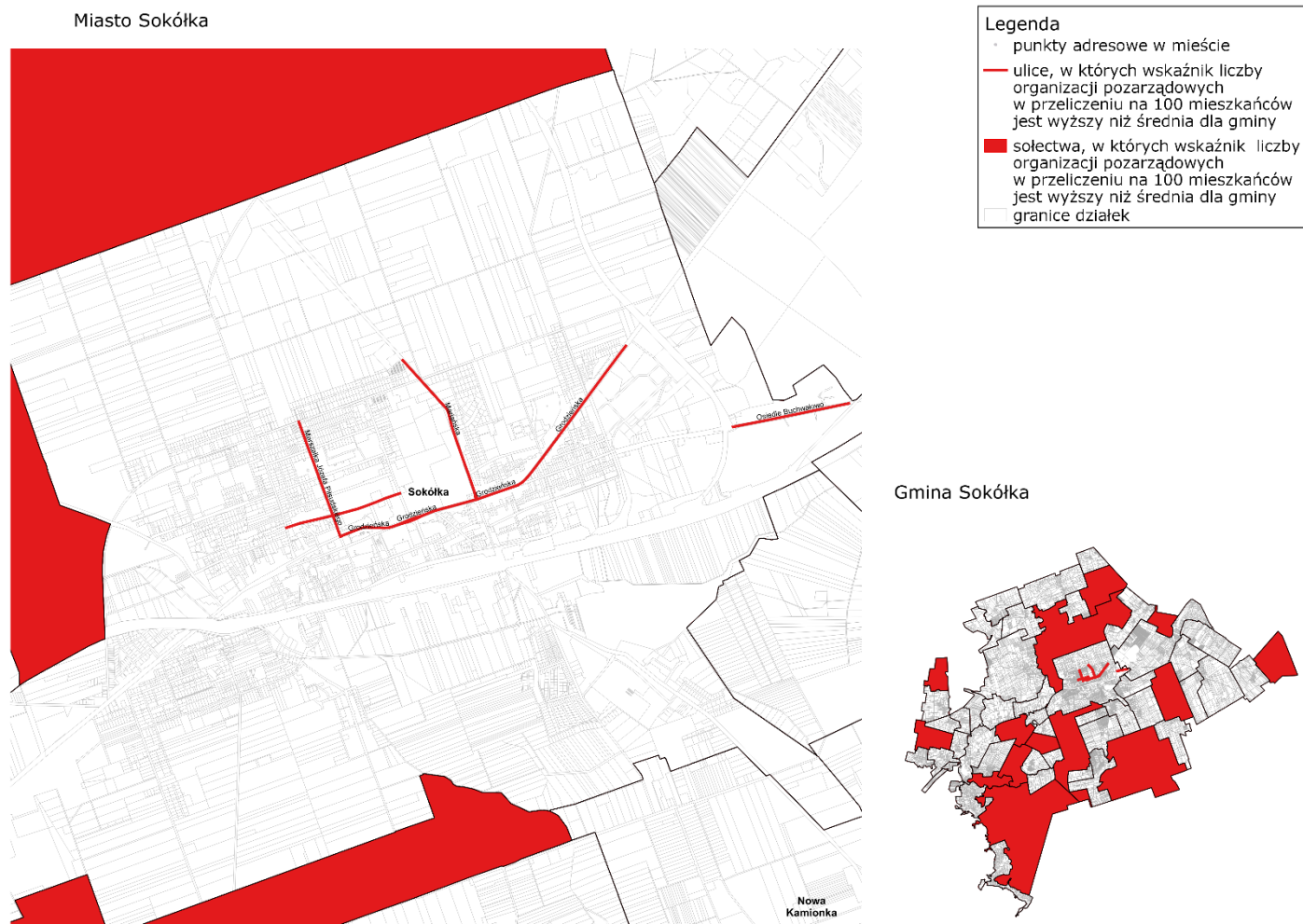
⁹ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Ulica/sołectwo	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców
Stojniki	0,53
Nomiki	0,53
Grodzieńska	0,44
Kraśniany	0,34
Lipina	0,31
Ściegiennego	0,28
Stara Kamionka	0,17
Miasto i Gmina Sokółka	0,11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

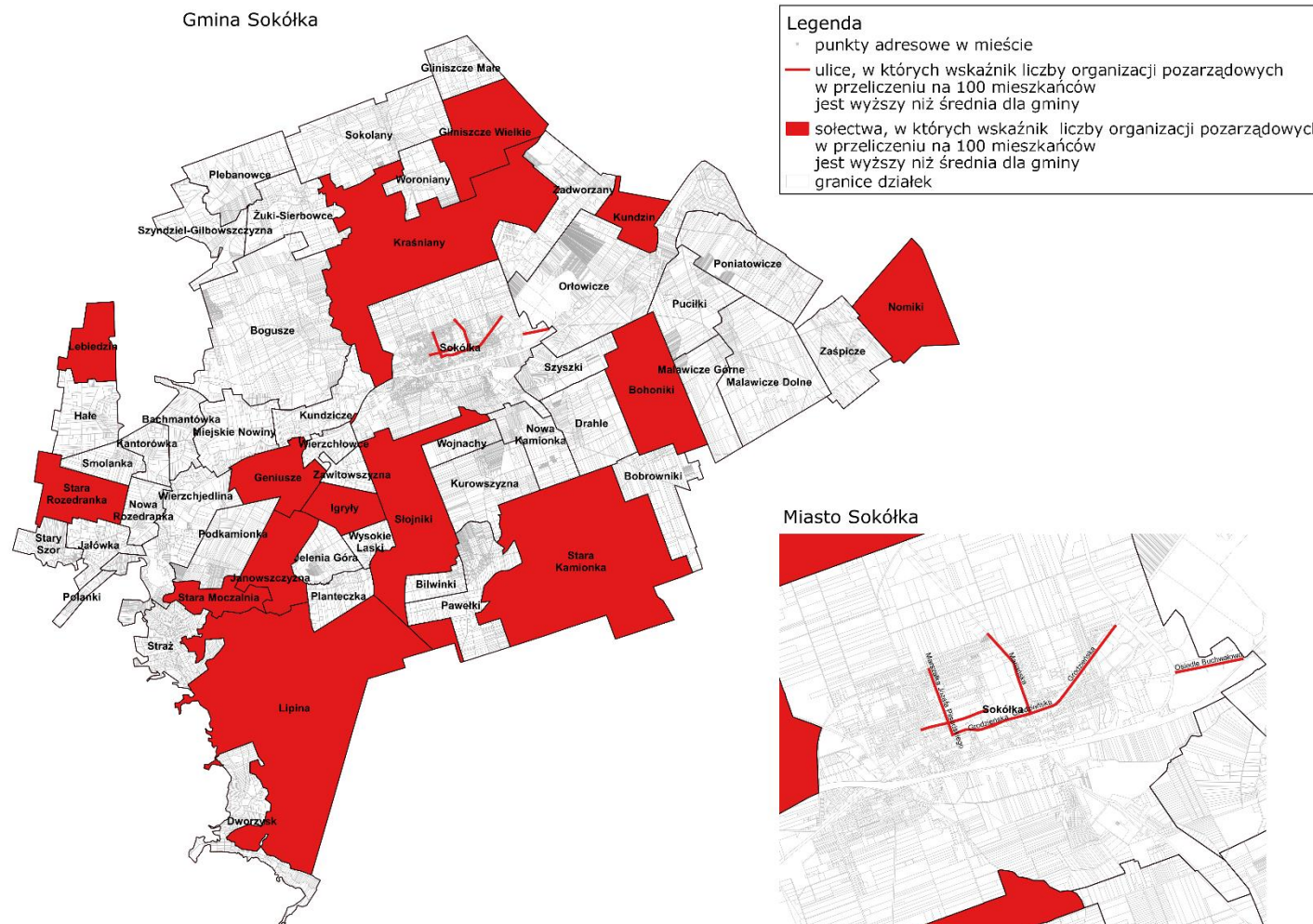

Rysunek 16. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – w podziale na ulice w mieście

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Rysunek 17. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – w podziale na sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Edukacja

W całej gminie Sokółka działa 11 szkół podstawowych, przy czym 6 stanowią te zlokalizowane na wsi, natomiast 4 funkcjonują w Mieście.

Tabela 14. Liczba szkół podstawowych i gimnazjów na terenie Miasta i Gminy Sokółka oraz liczba uczniów uczęszczających do szkół w latach 2009 - 2015

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Sokółka	Szkoły podstawowe	11	11	11	11	11	11	11
	Uczniowie szkół podstawowych	1 437	1 406	1 398	1 368	1 347	1 388	1 460
	Gimnazja	4	4	4	4	4	4	4
	Uczniowie gimnazjów	984	893	834	757	747	730	733
Sokółka - miasto	Szkoły podstawowe	4	4	4	4	4	4	4
	Uczniowie szkół podstawowych	1 079	1 056	1 052	1 028	1 008	1 065	1 145
	Gimnazja	4	4	4	4	4	4	4
	Uczniowie gimnazjów	984	893	834	757	747	730	733
Sokółka – obszar wiejski	Szkoły podstawowe	7	7	7	7	7	7	7
	Uczniowie szkół podstawowych	358	350	346	340	339	323	315
	Gimnazja	0	0	0	0	0	0	0
	Uczniowie gimnazjów	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

O poziomie świadczonych usług edukacyjnych i istnieniu ewentualnych problemów edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży mogą świadczyć następujące wskaźniki:

- liczba uczniów nieotrzymujących promocji w szkołach podstawowych na 100 mieszkańców,
- liczba uczniów nieotrzymujących promocji w gimnazjach na 100 mieszkańców.

Dane niezbędne do opracowania wskaźników edukacyjnych zostały udostępnione przez następujące szkoły:

- Szkoła Podstawowa w Maławiczach Dolnych,
- Szkoła Podstawowa w Starej Rozedrance,
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza w Sokółce,
- Szkoła Podstawowa w Starej Kamionce,
- Szkoła Podstawowa w Geniuszach,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Sokółce przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Sokółce i Gimnazjum nr 2,

- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 w Zespół Szkół Integracyjnych i Gimnazjum nr 3,
- Szkoła Podstawowa w Boguszach,
- Gimnazjum nr 1.

Dane udostępnione przez gminne szkoły podstawowe i gimnazja wskazują, że w roku szkolnym 2014/2015 więcej osób nie otrzymało promocji do kolejnej klasy w gimnazjach niż w szkołach podstawowych. Najwyższy odsetek dzieci nieotrzymujących promocji w szkołach podstawowych na 100 mieszkańców odnotowano na ulicy Krótkiej oraz Traugutta.

Tabela 15. Liczba dzieci nieotrzymujących promocji do następnej klasy w szkołach podstawowych 100 mieszkańców w roku szkolnym 2014/2015¹⁰

Ulica/sołectwo	Liczba dzieci nieotrzymujących promocji - szkoły podstawowe na 100 mieszkańców
Krótką	25,00
Roski Małe	11,11
Traugtta	11,11
Ściegiennego	5,77
Pawełki	2,94
Kraśniany	2,86
Pocztowa	2,74
Igryty	2,44
Bogusze	1,03
Broniewskiego	1,03
Stara Kamionka	0,97
Sikorskiego	0,60
Miasto i Gmina Sokółka	0,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez szkoły podstawowe w Sokółce

3.2. Sfera gospodarcza

Sytuację gospodarczą odzwierciedla liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych. Ich liczba w latach 2009-2015 systematycznie wzrasta. Co oczywiste większość funkcjonujących podmiotów stanowiły te zlokalizowane na terenie Miasta. Niemal wszystkie to podmioty sektora prywatnego.

Tabela 16. Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w Mieście i Gminie Sokółka w latach 2009 - 2015

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Sokółka	Podmioty gospodarcze	1 774	1 813	1 796	1 840	1 838	1 878	1 907
	Prywatne podmioty gosp.	1 708 (96,3%)	1 746 (96,3%)	1 728 (96,2%)	1 762 (95,9%)	1 768 (96,2%)	1 807 (96,2%)	1 832 (96%)
Sokółka - miasto	Podmioty gosp.	1 507	1 548	1 533	1 568	1 554	1 598	1 607

¹⁰ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Prywatne podmioty gosp.	1 447 (96%)	1 487 (96%)	1 471 (95,9%)	1 501 (95,7%)	1 495 (96,2%)	1 538 (96,2%)	1 543 (96%)
Sokółka – obszar wiejski	Podmioty gosp.	267	265	263	272	284	280	300
	Prywatne podmioty gosp.	261 (97,7%)	259 (97,7%)	257 (97,7%)	261 (95,9%)	273 (96,1%)	269 (96%)	289 (96,3%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Analizując sferę gospodarczą na poziomie ulic i sołectw pod uwagę wzięto liczbę aktywnie działających podmiotów gospodarczych oraz liczbę zawieszonych i wykreślonych podmiotów gospodarczych. Liczba aktywnie działających podmiotów gospodarczych może świadczyć o poziomie przedsiębiorczości lokalnej społeczności. Z kolei liczba wykreślonych i zawieszonych działalności gospodarczych - zwłaszcza jeśli jest wysoka - może wskazywać na niewystarczający poziom rozwoju lokalnego klimatu wspierającego przedsiębiorców.

Najwięcej funkcjonujących aktywnych podmiotów gospodarczych na mieszkańców jest na ulicach Plac Kościuszki i Torowa. Spośród sołectw najwięcej jest ich w sołectwie Dworzysk, które wpływają na wysokość średniej dla gminy. Zgodnie z danymi z CEiDG na obszarze 36 jednostek (sołectw/ulic) nie ma zidentyfikowanych żadnych podmiotów gospodarczych. W kolejnych 87 wartość wskaźnika jest niższa niż średnia dla gminy. Poniżej prezentowane są wszystkie jednostki, dla których wartość ta jest gorsza niż średnia dla gminy.

Tabela 17. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2015 roku¹¹

Ulica/sołectwo	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Bilwinki	0
Gliniszcz Małe	0
Wysokie Laski	0
Asnyka	0
Ciepła	0
Docha	0
Dywizjonu 303	0
Gałczyńskiego	0
Gęsia	0
Grechuty	0
Krecia	0
Kwiatowa	0
Lniana	0
Modrzewiowa	0
Mościckiego	0
Nałkowskiej	0
Niemena	0
Pawłowskiego	0
Piękna	0
Ptasia	0
Reja	0

¹¹ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Ulica/sołectwo	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Reymonta	0
Sawickiego	0
Skarżyńskiego	0
Słowackiego	0
Sosnowa	0
Szkolna	0
Tarasiewiczza	0
Tęczowa	0
Upalna	0
Wspólna	0
Zdrojowa	0
Zimowa	0
Zygmunta Starego	0
Żeromskiego	0
Żytnia	0
Orłowicze	0,57
Zabrodzie	1,02
Pawełki	1,19
Moczalnia	1,22
Woroniany	1,27
Jelenia Góra	1,32
Smolanka	1,33
Plebanowce	1,5
Maławicze Dolne	1,53
Majowa	1,69
Poniatowicze	1,72
Szyszki	1,77
Zawitowszczyzna	1,79
Stary Szor	1,92
Warszawska	1,92
Nadrzeczna	2
Górna	2,03
Zaśpicze	2,06
Gliniszcz Wielkie	2,08
Kopernika	2,17
Planteczka	2,2
Broniewskiego	2,2
Orzeszkowej	2,27
Janowszczyzna	2,37
Puciłki	2,38
Nowa Kamionka	2,47
Osiedle Zielone	2,49
Słoneczna	2,5
Wojnachy	2,6
Kurowszczyzna	2,66
Spokojna	2,68
Wąska	2,7
11-go listopada	2,73
Wierzchłowce	2,74
Bobrowniki	2,78
Stawowa	2,82
Malmeda	2,86
Żuki - Sierbowce	2,88
Plater	2,94

Ulica/sołectwo	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Bogusze	3,12
Armii Krajowej	3,13
Wasilkowska	3,13
Nomiki	3,16
Dolna	3,17
Pogodna	3,23
Roski Małe	3,39
Osiedle Centrum	3,4
Turystyczna	3,45
Kresowa	3,46
Jodłowa	3,53
Kundzin	3,57
Słojniki	3,68
Łąkowa	3,75
Piaskowa	3,77
Kantorówka	3,85
Lelewela	3,85
Zamenhofa	4
Wiśniowa	4,17
Stara Rozedranka	4,23
Konopnickiej	4,24
Leśna	4,26
Stara Kamionka	4,36
Miejskie Nowiny	4,44
Dobrzańskiego	4,44
Kołatąja	4,53
Klonowa	4,55
Kolejowa	4,55
Północna	4,55
Wierzchjedlina	4,81
Maławicze Górne	4,92
Fabryczna	5
Hallera	5
Krasickiego	5
Krótką	5
Kraśniany	5,05
Kłopotowskiego	5,1
Dąbrowskiego	5,23
Sokolany	5,26
Matejki	5,26
Wschodnia	5,26
Drahe	5,3
Lewickiego	5,31
Wojska Polskiego	5,34
Kundzicze	5,37
Wyspiańskiego	5,41
Głowackiego	5,43
Straż	5,51
Miasto i Gmina Sokółka	5,55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

W odniesieniu do liczby zawieszonych i wykreślonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, podobnie jak w przypadku wyżej omówionego wskaźnika, najwięcej jest ich na placu Kościuszki oraz na ulicy Torowej.

Tabela 18. Liczba zawieszonych i wykreślonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2015 roku¹²

Ulica/sołectwo	Liczba zawieszonych i wykreślonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Pl. Kościuszki	68,18
Torowa	66,67
Tuwima	22,73
Bohaterów Monte Cassino	21,88
Korczaka	21,43
Pl. Kilińskiego	16,67
Miła	14,29
1-go maja	12,64
Gałczyńskiego	12,50
Świerkowa	11,76
Białostocka	10,20
Kwiatowa	10,00
3-go maja	9,91
Reja	8,33
Szkolna	8,33
Tarasiewicza	7,69
Piłsudskiego	7,66
Przemysłowa	7,55
Krasickiego	7,50
Docha	6,98
Batorego	6,74
Drzewna	6,42
Wodna	6,25
Żwirki i Wigury	5,88
Głowackiego	5,43
Wróblewskiego	5,41
Ściegiennego	5,29
Poprzeczna	5,26
Hallera	5,00
Krótką	5,00
Ogrodowa	4,96
Warszawska	4,81
Kresowa	4,76
Kolejowa	4,55
Orzeszkowej	4,55
Kopernika	4,35
Grodzieńska	4,30
Malmeda	4,29
Leśna	4,26
Wiśniowa	4,17
Słowackiego	4,08
Wojska Polskiego	3,82
Piaskowa	3,77
Gęsia	3,70
Mickiewicza	3,66
Sienna	3,66
Lewickiego	3,54
Turystyczna	3,45

¹² Jw.

Ulica/sołectwo	Liczba zawieszonych i wykreślonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Mariańska	3,36
Targowa	3,17
Dolna	3,17
Lelewela	3,08
Zabrodzie	3,06
Nowa	2,96
Akacyjowa	2,86
Sportowa	2,83
Szpitalna	2,78
Osiedle Zielone	2,76
Wyspiańskiego	2,70
Wąska	2,70
Osiedle Buchwałowo	2,65
Sikorskiego	2,56
Kołatąja	2,51
Słoneczna	2,50
Pocztowa	2,45
Wspólna	2,44
Konopnickiej	2,42
Kasztanowa	2,40
Miasto i Gmina Sokółka	2,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

3.3. Pozostałe sfery

Pozostałe sfery tj. sfera przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa opisane zostały zbiorczo. Wskaźnik liczby budynków wymagających remontu w przeliczeniu na całkowitą liczbę budynków w danej jednostce zastosowano, aby zobrazować ewentualne problemy wynikające z niedostatecznych warunków życia mieszkańców. Stan techniczny budynków wymagających remontu może być niedostateczny, co utrudnia zwyczajne, codzienne funkcjonowanie osobom mieszkającym w takich obiektach. Może to być szczególnie dotkliwe dla osób niepełnosprawnych lub niesamodzielnych wymagających specjalnej opieki, a także dla osób starszych, których odsetek w ogólnej liczbie mieszkańców Miasta i Gminy wzrasta (co zostało zobrazowane w tabeli pn. „Demografia” w Załączniku nr 1).

Udział budynków mieszkalnych wymagających remontu w całkowitej liczbie budynków najwyższy jest na ulicach Barlickiego, Pl. Kościuszki i Osiedlu Zielonym. W sołectwach najwięcej jest ich w Kundzinie.

Tabela 19. Liczba budynków mieszkalnych wymagających remontu w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce w 2015 roku¹³

Ulica/sołectwo	Liczba budynków wymagających remontu w ogólnej liczbie budynków
Barlickiego	0,67
Osiedle Zielone	0,37
Pl. Kościuszki	0,20
Osiedle Buchwałowo	0,18
Krótka	0,17
Warszawska	0,14
Pl. Kilińskiego	0,13
Wodna	0,13
Lelewela	0,12
1-go maja	0,10
Białostocka	0,08
Kundzin	0,08
Roski Małe	0,07
Smolanka	0,07
Ściegiennego	0,05
Sienna	0,04
Piłsudskiego	0,04
Jałówka	0,03
Kolejowa	0,03
Kryńska	0,02
Grodzieńska	0,02
Miasto i Gmina Sokółka	0,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Podstawową infrastrukturą związaną z gospodarką wodno-ściekową jest sieć wodociągowo - kanalizacyjna. W celu analizy dostępu do podstawowych usług komunalnych analizie poddano liczbę przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych. Znaczne różnice w stopniu zwodociągowania i skanalizowania na obszarach miejskich oraz wiejskich wynikają przede wszystkim z wysokich nakładów finansowych na wyposażenie i utrzymanie tej infrastruktury, którą cechuje złożona struktura

¹³ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

sieciowa, duża kapitałochłonność, długi czas eksploatacji i związane z nim znaczne zróżnicowanie wieku eksploatowanych urządzeń.

Instalacji wodociągowej nie ma w 6 sołectwach: Dworzysk, Hałe, Kundzicze, Lebiedzin, Szyndziel, Wierzchjedlina. Na terenie miasta również nie znajdują się ulice, gdzie jeszcze nie wszystkie budynki podłączone są do sieci wodociągowej. Największy odsetek przyłączy wodociągowych w przeliczeniu na 100 budynków jest na ulicy Zdrojowej.

Tabela 20. Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce 2015 roku¹⁴

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce
Dworzysk	0
Hałe	0
Kundzicze	0
Lebiedzin	0
Szyndziel	0
Wierzchjedlina	0
Barlickiego	0
Krecia	0
Lniana	0
Miła	0
Osiedle Centrum	0
Pocztowa	0
Sawickiego	0
Tarasiewicza	0
Wyszyńskiego	0
Plebanowce	0,05
Broniewskiego	0,08
Miejskie Nowiny	0,09
Lelewela	0,09
Modrzewiowa	0,11
Żuki - Sierbowce	0,14
Bachmatówka	0,17
Osiedle Zielone	0,21
Żwirki i Wigury	0,3
Geniusze	0,34
Stary Szor	0,37
Dywizjonu 303	0,4
Planteczka	0,44
Pl. Kościuszki	0,44
Puciłki	0,45
Kundzin	0,46
Polanki	0,46
Targowa	0,46
Maławicze Dolne	0,47
Gliniszcz Wielkie	0,48
Poniatowicze	0,48
1-go maja	0,48
Bogusze	0,49
Smolanka	0,5
Lotników Lewoniewskich	0,5
Piłsudskiego	0,5

¹⁴ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce
Orłowicze	0,51
Bohoniki	0,52
Kantorówka	0,53
Sokolany	0,53
Osiedle Buchwałowo	0,53
Kolejowa	0,54
Kwiatowa	0,55
Wierzchłowce	0,56
Wysokie Łaski	0,56
Gliniszcz Małe	0,57
Podkamionka	0,58
Traugutta	0,58
Maławicze Górne	0,59
Torowa	0,6
Zygmunta Starego	0,6
Nowa Rozedranka	0,61
Białostocka	0,61
Słojniki	0,62
Grodzieńska	0,62
Nomiki	0,63
Janowszczyzna	0,64
Stara Rozedranka	0,64
Wiosenna	0,64
Moczalnia	0,65
Igryły	0,66
Kurowszczyzna	0,66
Lewickiego	0,67
Majowa	0,67
Roski Małe	0,67
Sosnowa	0,67
Zimowa	0,67
Żeromskiego	0,68
Sportowa	0,69
Fabryczna	0,7
Przemysłowa	0,7
Tuwima	0,7
Zaśpiczne	0,71
Zawistowszczyzna	0,71
Kresowa	0,71
Kryńska	0,71
Wierzbowa	0,71
Miasto i Gmina Sokółka	0,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Z kolei największy odsetek przyłączy kanalizacyjnych w stosunku do liczby budynków również odnotowuje się na ulicy Zdrojowej. Wartości wskaźników dotyczące kanalizacji korespondują z wartościami wskaźników dla przyłączy kanalizacyjnych, przy czym należy zauważyć, że liczba przyłączy kanalizacyjnych jest mniejsza niż wodociągowych – kanalizacji brakuje wśród 64 jednostek (sołectwa/ulice). W zdecydowanie większym stopniu problem dotyczy sołectw, ale niskie wartości tego wskaźnika pojawiają się także w przypadku ulic w centrum miasta np. Grodzieńska Pl. Kościuszki, Piłsudskiego, 1-go Maja, Białostocka, jak również na obszarach oddalonych od centrum jak np. Os. Zielone, Roski Małe, Os. Buchwałowo, Kresowa.

Tabela 21. Liczba przyłączy kanalizacyjnych na 100 budynków 2015 roku¹⁵

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce
Dworzysk	0
Hałe	0
Kundzicze	0
Lebiedzin	0
Szyndziel	0
Wierzchjedlina	0
Barlickiego	0
Krecia	0
Lniana	0
Miła	0
Osiedle Centrum	0
Pocztowa	0
Sawickiego	0
Tarasiewicza	0
Wyszyńskiego	0
Plebanowce	0
Miejskie Nowiny	0
Żuki - Sierbowce	0
Bachmatówka	0
Geniusze	0
Stary Szor	0
Planteczka	0
Puciłki	0
Kundzin	0
Polanki	0
Maławicze Dolne	0
Gliniszcz Wielkie	0
Poniatowicze	0
Bogusze	0
Smolanka	0
Orłowicze	0
Bohoniki	0
Kantorówka	0
Sokolany	0
Wierzchtowce	0
Wysokie Łaski	0
Gliniszcz Małe	0
Podkamionka	0
Maławicze Górne	0
Nowa Rozedranka	0
Słojniki	0
Nomiki	0
Janowszczyzna	0
Stara Rozedranka	0
Moczalnia	0
Igryły	0
Kurowszczyzna	0
Zaśpicze	0
Zawistowszczyzna	0

¹⁵ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce
Straż	0
Pawetki	0
Lipina	0
Jałówka	0
Kraśniany	0
Stara Kamionka	0
Zadworzany	0
Woroniany	0
Bobrowniki	0
Drahle	0
Wojnachy	0
Bilwinki	0
Jelenia Góra	0
Szyszki	0
Gańczyńskiego	0
Broniewskiego	0,08
Pogodna	0,08
Modrzewiowa	0,11
Torowa	0,2
Osiedle Zielone	0,21
Targowa	0,26
Żwirki i Wigury	0,3
Białostocka	0,33
Majowa	0,33
Roski Małe	0,33
Pl. Kościuszki	0,36
Grodzieńska	0,38
Nowa	0,39
Dywizjonu 303	0,4
Skłodowskiej Curie	0,4
1-go maja	0,43
Wierzbowa	0,43
Kresowa	0,44
Lotników Lewoniewskich	0,45
Piłsudskiego	0,46
Osiedle Buchwałowo	0,47
Kolejowa	0,49
Kryńska	0,49
Miasto i Gmina Sokółka	0,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Niewystarczająca jakość dróg, której wyrazem jest wysoki odsetek dróg do remontu może wskazywać na istnienie barier komunikacyjnych oraz na trudności poruszania się na danym obszarze.

Na obszarze miejskim jest wiele ulic, na których obserwuje się potrzeby remontowe i modernizacyjne, co obrazuje poniższa tabela. Są to zarówno ulice w centrum miasta, a także nowopowstające, gruntowe, które wymagają utwardzenia.

Tabela 22. Odsetek dróg do remontu przypadających na całkowitą długość dróg w danej jednostce w 2015 roku¹⁶

Ulica/sołectwo	Odsetek dróg do remontu
Targowa	100,00%

¹⁶ Całościowa analiza dla wszystkich ulic i sołectw znajduje się w Załączniku nr 1 stanowiącym uzupełnienie do niniejszej tabeli

Ulica/sołectwo	Odsetek dróg do remontu
Wasilkowska	100,00%
Pl. Kościuszki	100,00%
Kołątąja	100,00%
Krótką	100,00%
Wyspiańskiego	100,00%
Ogrodowa	100,00%
Krecia	100,00%
Miła	100,00%
Sawickiego	100,00%
Wyszyńskiego	100,00%
Gałczyńskiego	100,00%
Pogodna	100,00%
Modrzewiowa	100,00%
Osiedle Zielone	100,00%
Żwirki i Wigury	100,00%
Majowa	100,00%
Dywizjonu 303	100,00%
1-go maja	100,00%
Kryńska	100,00%
Przemysłowa	100,00%
Sosnowa	100,00%
Mariańska	100,00%
Zimowa	100,00%
Mała	100,00%
Wodna	100,00%
Głowackiego	100,00%
Witosa	100,00%
Pl. Kilińskiego	100,00%
Sikorskiego	100,00%
Kopernika	100,00%
Piaskowa	100,00%
Norwida	100,00%
Reymonta	100,00%
Mościckiego	100,00%
Nałkowskiej	100,00%
Jana Pawła II	100,00%
Gęsia	100,00%
Wąska	100,00%
Bohaterów Monte Cassino	100,00%
Dąbrowskiego	83,61%
Królowej Bony	47,88%
Ściegiennego	42,74%
Miasto i Gmina Sokółka	22%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Na spotkaniach diagnostycznych poruszano także tematykę lokalnych rozwiązań infrastrukturalnych. Z racji tego, że Sokółka jest gminą zajmującą znaczną powierzchnię uczestnicy spotkań wskazali na konieczność stałej modernizacji ciągów komunikacyjnych oraz wdrażania nowych rozwiązań komunikacyjnych. W tym zakresie jednym z najważniejszych lokalnych problemów infrastrukturalnych jest słabo rozwinięta komunikacja miejska. Problemem dla sokólskiej społeczności jest także brak obwodnicy, co powoduje wzmożony ruch samochodowy przez Miasto. Trasa tranzytowa dzieli Miasto, powoduje hałas i stwarza przy tym zagrożenie dla bezpieczeństwa ludności. Obok wymienionych niedoborów infrastrukturalnych ważne są również istniejące bariery

architektoniczne dla osób niepełnosprawnych i niedowidzących, które uniemożliwiają im pełne i swobodne korzystanie z życia publicznego i usług świadczonych w Sokółce.

W kontekście negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej należy wspomnieć także o składowisku odpadów zlokalizowanym na terenie po żwirowaniu we wsi Karcze, w sołectwie Zadworzany. Lokalna gospodarka odpadami oparta jest o wspomniane miejsko-gminne składowisko. Jednak jego obecność stanowi duży problem środowiskowy dla całej gminy. Składowisko stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa ekologicznego i wymaga podjęcia odpowiednich środków, aby zminimalizować możliwe negatywne skutki jego oddziaływania.

Wyżej wymienione czynniki negatywnie wpływające na lokalną przestrzeń potwierdzili uczestnicy spotkań konsultacyjnych. Jednym z najważniejszych problemów przestrzennych, na które wskazali badani jest brak prawdziwego centrum. W przeszłości centrum ze względu na swoje położenie było miejscem skupiającym całość życia publicznego – politycznego i społecznego - wyrażającego się poprzez funkcje mieszkalne, handlowe, usługowych i administracyjnych. Jest to związane z procesem suburbanizacji. Sokółka nie pozostała obojętna na wyżej opisane zmiany. Przykładowo w mieście zauważa się przeniesienie funkcji handlowej ze ścisłego centrum na obrzeża miasta. Funkcje społeczne centrum przejęły sklepy, jednak nie pełnią one funkcji integrującej lokalną społeczność. Czynnikiem będącym jednocześnie przyczyną, jak i skutkiem degradacji centrum Sokółki jest jego zły wygląd, który warunkowany jest znaczną liczbą zabytkowych budynków wymagających renowacji. Negatywnie na estetykę Miasta wpływa także źle wyglądający dworzec kolejowy.

Kolejnym negatywnym zjawiskiem przestrzennym, które generuje problemy społeczne jest brak miejsc spotkań integrujących lokalną społeczność. Zdaniem uczestników badań społecznych w mieście należy mówić o niedostatku miejsc spędzania wolnego czasu takiego jak klub dla młodzieży szczególnie osób powyżej 13 roku życia. Ponadto brakuje także reprezentacyjnych miejsc wypoczynku dla mieszkańców. O niewystarczającej lokalnej ofercie rekreacyjno-wypoczynkowej świadczy brak lub zła jakość ścieżek rowerowych. W mieście brakuje bulwarów, placów, które powinny być tworami na nowo organizującymi przestrzeń centrum Miasta, poprawiającymi ten zdegradowany pod względem naturalnym obszar, wzmacniającym służebność terenów zielonych w ich funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej, kreującym nowe interakcje społeczne, zarówno w skali publicznej, jak i prywatnej.

Dalej, należy wspomnieć o tym, że pełne i harmonijne wykorzystanie zasobów kulturowych danego obszaru stanowi podstawową przesłankę rozwoju lokalnego opartego na czynnikach wewnętrznych. Jest to możliwe dzięki odpowiedniej promocji gminy i regionu. Jak stwierdzili uczestnicy spotkań konsultacyjnych wskazali, że Sokółka ma słabą promocję swojej gminy jako miejsca atrakcyjnego turystycznie. Może to być powiązane z tym, że aktualnie oferta turystyczna Miasta i Gminy jest niedopracowana, czego przejawem jest przykładowo brak produktu lokalnego promującego gminę. Obecnie dominującą formą turystyki w Sokółce jest turystyka religijna powiązana z ruchem pielgrzymkowym, ze względu na to, że Sokółka jest miejscem kultu religijnego związanym z „cudem w Sokółce”.

3.4. Obszar zdegradowany

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji, kluczowym elementem procesu diagnostycznego jest zidentyfikowanie stanu kryzysowego w sferze społecznej, w szczególności nawarstwienie negatywnych zjawisk takich jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego. Przy wyznaczeniu obszaru uwzględniono również inne źródła krajowe i poradniki publikowane przez Ministerstwo Rozwoju w zakresie rewitalizacji, a także metodykę brytyjskiego Wskaźnika Wielowymiarowej Deprywacji (Index of Multiple Deprivation).

Na podstawie przeanalizowanych dokumentów, a także obserwując trendy dotyczące poszczególnych zjawisk w Sokółce możliwe było określenie wag dla poszczególnych zjawisk negatywnych. Jednymi z głównych problemów, które często są przyczyną innych negatywnych zjawisk społecznych jest bezrobocie i co także często się z tym wiąże korzystanie z pomocy społecznej. W przypadku Sokółki obserwowany jest także negatywny trend dotyczący zwiększającej się liczby osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w populacji osób w wieku produkcyjnym, co świadczy o negatywnych trendach demograficznych. W związku z tym trzem zjawiskom nadano większą wagę, tak aby wyróżnić ich znaczenie przy obrazowaniu koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Mniejsze wagi zostały nadane także z tego powodu, że skala występowania danego zjawiska na tle całej gminy miała mniejsze znaczenie (np. liczba uczniów nie otrzymujących promocji do następnej klasy czy liczba organizacji pozarządowych). Jednocześnie pozwoliło to na uniknięcie sytuacji, gdy wartość jednego wskaźnika zaważyłaby na wyborze danej jednostki.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego posłużono się następującym wzorem:

$$IZ = 0,3 \cdot ID + 0,2 \cdot IPS + 0,3 \cdot IB + 0,2 \cdot IP + 0,1 \cdot IK$$

gdzie:

WSS = Wskaźnik Syntetyczny (wskaźnik koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej)

ID = Indeks Natężenia Negatywnych Zjawisk Demograficznych

IPS = Indeks Natężenia Problemów Społecznych

IB = Indeks Natężenia Bezrobocia

IP = Indeks Natężenia Przestępczości

IK = Indeks Niskiego Poziomu Kapitału Ludzkiego i Społecznego

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego posłużono się podziałem na sołectwa oraz ulice. Aby umożliwić porównywanie danych zastosowano metodę standaryzacji danych. Nominalne wartości poszczególnych wskaźników odniesiono do liczby mieszkańców (ogółem bądź w wieku przedprodukcyjnym lub produkcyjnym). Następnie obliczona została średnia arytmetyczna oraz odchylenie standardowe dla poszczególnych wskaźników. Kolejnym krokiem była standaryzacja wskaźników – w celu umożliwienia sumowania danych, wskaźniki podlegały standaryzacji zgodnie z następującą metodą: od wartości wskaźnika dla danego obszaru (ulicy bądź sołectwa) odjęta została średnia wartość dla całej gminy i podzielona przez odchylenie standardowe dla całej gminy.

Poszczególne Indeksy natężenia negatywnych zjawisk powstały poprzez zsumowanie następujących wystandaryzowanych wskaźników:

ID = udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogóle populacji

IPS = (liczba osób korzystających z zasiłków stałych na 100 mieszkańców + ograniczenie władzy rodzicielskiej na 100 mieszkańców)/2

IB = (liczba osób bezrobotnych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców + liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji)/2

IP = (liczba wykroczeń SM na 100 mieszkańców + liczba Niebieskich Kart na 100 mieszkańców)/2

$IK = ((\text{liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców} * -1)^{17} + \text{liczba uczniów szkół podstawowych nieotrzymujących promocji do następnej klasy na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym}) / 2$

Następnie dla każdej jednostki (ulicy, sołectwa) obliczono wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej (WSS) poprzez zsumowanie wartości indeksów negatywnych zjawisk społecznych.

Wyniki dodatnie WSS charakteryzują obszary, dla których wskaźnik degradacji przewyższa średnią wartość dla gminy. Wyniki ujemne odchylenia wskazują na obszary, w których negatywne zjawiska w odniesieniu do średniej dla gminy odznaczają się mniejszą intensywnością.

Następnie przeanalizowano sytuację w pozostałych sferach, licząc wskaźniki syntetyczny dla sfery gospodarczej (WSG) oraz przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej łącznie (WSP) zgodnie z następującymi wzorami:

$WSG = ((\text{liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców} * -1) + \text{liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców}) / 2$

$WSP = (\text{liczba budynków mieszkalnych wymagających remontu w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce} + (\text{liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce} * -1) + (\text{liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce} * -1) + \text{długość dróg do remontu w stosunku do całkowitej długości dróg w danej jednostce}) / 4$

W przypadku sfery gospodarczej i pozostałych sfer również wskaźniki zostały wystandaryzowane.

Do obszaru zdegradowanego zostały włączone te jednostki, dla których wartość wskaźnika syntetycznego w sferze społecznej (WSS) jest dodatnia oraz wartość wskaźnika syntetycznego w sferze gospodarczej (WSG) i/lub wartość wskaźnika syntetycznego w pozostałych sferach (WSP) również przyjęła wartość dodatnią. Poniższa tabela zawiera zestawienie ulic i sołectw, które współtworzą obszar zdegradowany. Zamieszkiwany jest przez 11 393 osób, co stanowi 45,9% populacji Miasta i Gminy Sokółka. Jego powierzchnia wynosi 16 341,19 ha, czyli 52,12% całkowitej powierzchni Miasta i Gminy.

Tabela 23. Obszar zdegradowany - podsumowanie

Ulica/sołectwa	Sfera społeczna - wskaźnik syntetyczny (WSS)	Sfera gospodarcza - wskaźnik syntetyczny (WSG)	Pozostałe sfery - wskaźnik syntetyczny (WSP)
Bachmatówka	0,31	-0,31	0,41
Dworzysk	0,06	-0,64	0,52
Gliniszczce Małe	0,28	0,08	0,16
Gliniszczce Wielkie	0,01	0,00	0,22
Jałówka	0,11	-0,21	0,13
Kantorówka	0,26	-0,08	0,18
Kurowszczyzna	0,04	-0,03	0,11
Lipina	0,25	-0,16	0,06
Maławicze Dolne	0,17	0,02	0,35
Maławicze Górne	0,01	-0,12	0,15
Miejskie Nowiny	0,39	-0,10	0,46
Moczałnia	0,39	0,03	0,11
Nomiki	0,04	-0,05	0,13

¹⁷ W przypadku: liczby organizacji pozarządowych, aktywnych podmiotów gospodarczych, liczby przyłączy wodno-kanalizacyjnych zastosowano stymulantę (wskaźnik jest mnożony przez (-1), gdyż w tym przypadku wzrost danego wskaźnika jest zjawiskiem pozytywnym)

Ulica/sołectwa	Sfera społeczna - wskaźnik syntetyczny (WSS)	Sfera gospodarcza - wskaźnik syntetyczny (WSG)	Pozostałe sfery - wskaźnik syntetyczny (WSP)
Nowa Rozedranka	0,10	-0,22	0,13
Orłowicze	0,15	0,06	0,20
Pawelki	0,26	0,03	0,06
Planteczka	0,18	-0,01	0,25
Podkamionka	0,21	-0,15	0,15
Polanki	0,09	-0,26	0,23
Poniatowicze	0,29	0,01	0,22
Smolanka	0,13	0,03	0,43
Stara Kamionka	0,09	-0,10	0,02
Stary Szor	0,03	0,00	0,29
Szyszki	0,01	0,01	-0,03
Wierzchjedlina	0,08	-0,12	0,52
Wysokie Laski	0,08	0,08	0,17
Zadworzany	0,23	-0,27	0,02
Zaśpicze	0,44	0,00	0,08
1-go maja	0,66	-0,07	0,99
Akacyjowa	0,49	0,03	-0,63
Barlickiego	2,60	-0,61	2,58
Białostocka	0,27	0,05	0,21
Dąbrowskiego	0,02	-0,03	0,24
Dolna	0,15	0,16	-0,33
Głowackiego	0,06	0,21	0,27
Kopernika	0,28	0,28	0,04
Krótką	0,27	0,20	0,30
Kryńska	0,53	-0,09	0,49
Kwiatowa	3,16	0,73	-0,11
Lelewela	0,16	0,12	0,46
Łąkowa	0,36	0,01	-0,44
Majowa	0,35	0,07	2,59
Mariańska	0,20	-0,19	0,20
Nowa	0,39	0,03	-0,02
Osiedle Centrum	0,14	0,03	0,65
Osiedle Buchwałowo	0,16	-0,01	0,67
Osiedle Zielone	0,47	0,16	2,18
Pl. Kilińskiego	0,16	0,25	0,57
Pl. Kościuszki	0,38	-0,54	1,28
Pocztowa	0,19	-0,03	0,52
Północna	0,33	0,04	-0,75
Roski Małe	1,40	0,05	0,15
Sawickiego	0,20	0,08	1,13
Sienna	0,24	0,07	-0,28
Sikorskiego	0,09	-0,08	0,18
Spokojna	0,09	0,03	-0,47
Ściegiennego	0,19	0,10	0,07
Targowa	0,43	-1,02	0,70
Tęczowa	0,44	0,08	
Warszawska	0,11	0,32	-0,14
Wasiłowska	0,20	0,02	0,24
Wąska	0,14	0,15	-0,19
Wodna	1,46	-0,11	0,68
Wojska Polskiego	0,15	0,11	-0,44
Zimowa	1,06	0,08	0,36

Źródło: opracowanie własne

3.5. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to obszar cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Jak wspomniano w rozdz. 1 dotyczącym metodologii prowadzenia etapu diagnostycznego wyznaczony obszar rewitalizacji nie może obejmować obszaru większego niż 20% powierzchni gminy i nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców.

W przypadku Miasta i Gminy Sokółka wyznaczony obszar zdegradowany obejmuje zbyt dużą powierzchnię oraz zbyt dużą liczbę mieszkańców, co uniemożliwia wpisanie go w całości jako obszar rewitalizacji.

Na obszarze wiejskim mimo stwierdzenia degradacji postanowiono, że spośród sołectw, w których zdiagnozowano najgorszą sytuację, do obszaru rewitalizacji zostanie zaliczone tylko sołectwo Stara Kamionka (w części zurbanizowanej, czyli tam, gdzie zlokalizowane są domy mieszkalne), które po Mieście Sokółka jest największą jednostką w gminie co oznacza, że z pomocy będzie mogła skorzystać znaczna liczba osób wymagających tego wsparcia. Jednocześnie sołectwo to posiada bardzo duży potencjał do prowadzenia działań rewitalizacyjnych, gdyż zlokalizowany jest tam Wiejski Klub Kultury w Starej Kamionce oraz Szkoła Podstawowa. Celem wyznaczenia obszaru rewitalizacji jest umożliwienie włączenie w ten proces jak największej liczby osób zamieszkujących obszary wymagające wsparcia, dlatego wybór powyższej jednostki jest uzasadniony. Ponadto wskazany obszar charakteryzują się potencjałem zarówno ludzkim jak i materialnym do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Niewskazane byłoby włączanie do obszaru rewitalizacji jednostek, gdzie ze względów organizacyjnych oraz materialnych możliwości gminy do podjęcia działań mogą wiązać się zbyt dużymi kosztami w stosunku do zakładanych efektów.

Na obszarze miasta przyjęto, że obszar rewitalizacji utworzą te ulice, dla których suma wartości wskaźników syntetycznych we wszystkich sferach będzie powyżej 0,2. Oznacza to, że wyłączone zostały te ulice, które charakteryzują się najmniejszym nawarstwieniem problemów spośród wszystkich ulic wchodzących w skład obszaru zdegradowanego. Jednocześnie chcąc zapewnić, żeby z pomocy mogło skorzystać jak najwięcej osób liczbę wyłączonych ulic ustawiono na minimalnym poziomie. Ponadto biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia spójności i koncentracji obszaru rewitalizacji, wymagane było wykluczenie dodatkowo dwóch ulic – Kopernika i Tęczowej ze względu stosunkowo dużą odległość od innych ulic, na których obserwowana jest koncentracja stanu kryzysowego. Obie te ulice charakteryzują się niewielką liczbą mieszkańców i odnotowały negatywne wartości w sferze społecznej, głównie ze względu na problemy demograficzne. W związku z tym zdecydowano skierować się wsparcie w te części miasta, gdzie koncentracja problemów jest większa. Jednocześnie należy pamiętać, że naprawcze przedsięwzięcia rewitalizacyjne kierowane są przede wszystkim dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, przy czym w dalszej perspektywie czasu niewpisanie wspomnianych ulic do obszaru rewitalizacji nie ograniczy możliwości korzystania z efektów procesu rewitalizacji dla pozostałych mieszkańców gminy.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują, że obszar rewitalizacji cechuje się „szczególną koncentracją negatywnych zjawisk”, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Jednocześnie obszar rewitalizacji powinien wykazywać się odpowiednim potencjałem do prowadzenia działań rewitalizacyjnych, tak aby możliwe było zaplanowanie odpowiednich działań przyczyniających się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego tego obszaru. Ulice, które wyznaczają obszar rewitalizacji również posiadają taki potencjał. Plac Kościuszki stanowi centralny punkt gminy. Jest to miejsce, gdzie przed kinem „Sokół” organizowane są wydarzenia dla mieszkańców. Obecnie Plac ten wymaga zmian, aby mógł być stać się miejscem integracji dla mieszkańców, niemniej jednak jest to potencjał, który może być wykorzystany przy działaniach rewitalizacyjnych. Potencjałem są również podmioty mogące włączyć się w działania

rewitalizacyjne mające swoją siedzibę przy Pl. Kościuszki np. Sokólskie Centrum Organizacji Pozarządowych czy Gminny Punkt Pomocy Rodzinie, a także placówki oświatowe działające na poszczególnych ulicach np. Przedszkole nr 2 (Os. Zielone), Przedszkole nr 5 (Os. Centrum), Szkoła Podstawowa nr 3 (Os. Zielone). Do obszaru rewitalizacji, ze względu na istniejący potencjał, zostały również włączone: ul. Dąbrowskiego, gdzie zlokalizowany jest pustostan, który po przeprowadzeniu odpowiednich prac może zostać przeznaczony na cele społeczne oraz ul. Mariańska, przy której znajduje się Ośrodek Sportu i Rekreacji. Na Os. Buchwałowo znajduje się park, który również może być wykorzystywany jako miejsce do prowadzenia działań rewitalizacyjnych, po dostosowaniu go do wprowadzenia tam takiej funkcji.

Wyznaczony w drodze procesu diagnostycznego obszar rewitalizacji jest zamieszkiwany przez 6 600 osób, co stanowi 26,6% populacji mieszkańców Miasta i Gminy. Powierzchnia obszaru wynosi 309,35 ha, co stanowi 0,99% powierzchni Miasta i Gminy.

Poniżej znajduje się zestawienie ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizacji wraz z obliczonymi wskaźnikami syntetycznymi.

Tabela 24. Obszar rewitalizacji - podsumowanie

Ulica	Sfera społeczna - wskaźnik syntetyczny (WSS)	Sfera gospodarcza - wskaźnik syntetyczny (WSG)	Pozostałe sfery - wskaźnik syntetyczny (WSP)	Suma wskaźników syntetycznych
1-go maja	0,66	-0,07	0,99	1,59
Akacyjowa	0,49	0,03	-0,63	-0,12
Barlickiego	2,60	-0,61	2,58	4,57
Białostocka	0,27	0,05	0,21	0,53
Dąbrowskiego	0,02	-0,03	0,24	0,24
Dolna	0,15	0,16	-0,33	-0,02
Głowackiego	0,06	0,21	0,27	0,54
Kopernika	0,28	0,28	0,04	0,60
Krótką	0,27	0,20	0,30	0,76
Kryńska	0,53	-0,09	0,49	0,93
Kwiatowa	3,16	0,73	-0,11	3,79
Lelewela	0,16	0,12	0,46	0,74
Łąkowa	0,36	0,01	-0,44	-0,08
Majowa	0,35	0,07	2,59	3,01
Mariańska	0,20	-0,19	0,20	0,22
Nowa	0,39	0,03	-0,02	0,40
Osiedle Centrum	0,14	0,03	0,65	0,82
Osiedle Buchwałowo	0,16	-0,01	0,67	0,82
Osiedle Zielone	0,47	0,16	2,18	2,81
Pl. Kilińskiego	0,16	0,25	0,57	0,98
Pl. Kościuszki	0,38	-0,54	1,28	1,12
Pocztowa	0,19	-0,03	0,52	0,69
Północna	0,33	0,04	-0,75	-0,38
Roski Małe	1,40	0,05	0,15	1,60
Sawickiego	0,20	0,08	1,13	1,41
Sienna	0,24	0,07	-0,28	0,03
Sikorskiego	0,09	-0,08	0,18	0,19
Spokojna	0,09	0,03	-0,47	-0,35
Ściegiennego	0,19	0,10	0,07	0,36
Targowa	0,43	-1,02	0,70	0,11
Tęczowa	0,44	0,08	0,00	0,52
Warszawska	0,11	0,32	-0,14	0,29
Wasilkowska	0,20	0,02	0,24	0,46
Wąska	0,14	0,15	-0,19	0,09

Ulica	Sfera społeczna - wskaźnik syntetyczny (WSS)	Sfera gospodarcza - wskaźnik syntetyczny (WSG)	Pozostałe sfery - wskaźnik syntetyczny (WSP)	Suma wskaźników syntetycznych
Wodna	1,46	-0,11	0,68	2,02
Wojska Polskiego	0,15	0,11	-0,44	-0,18
Zimowa	1,06	0,08	0,36	1,50

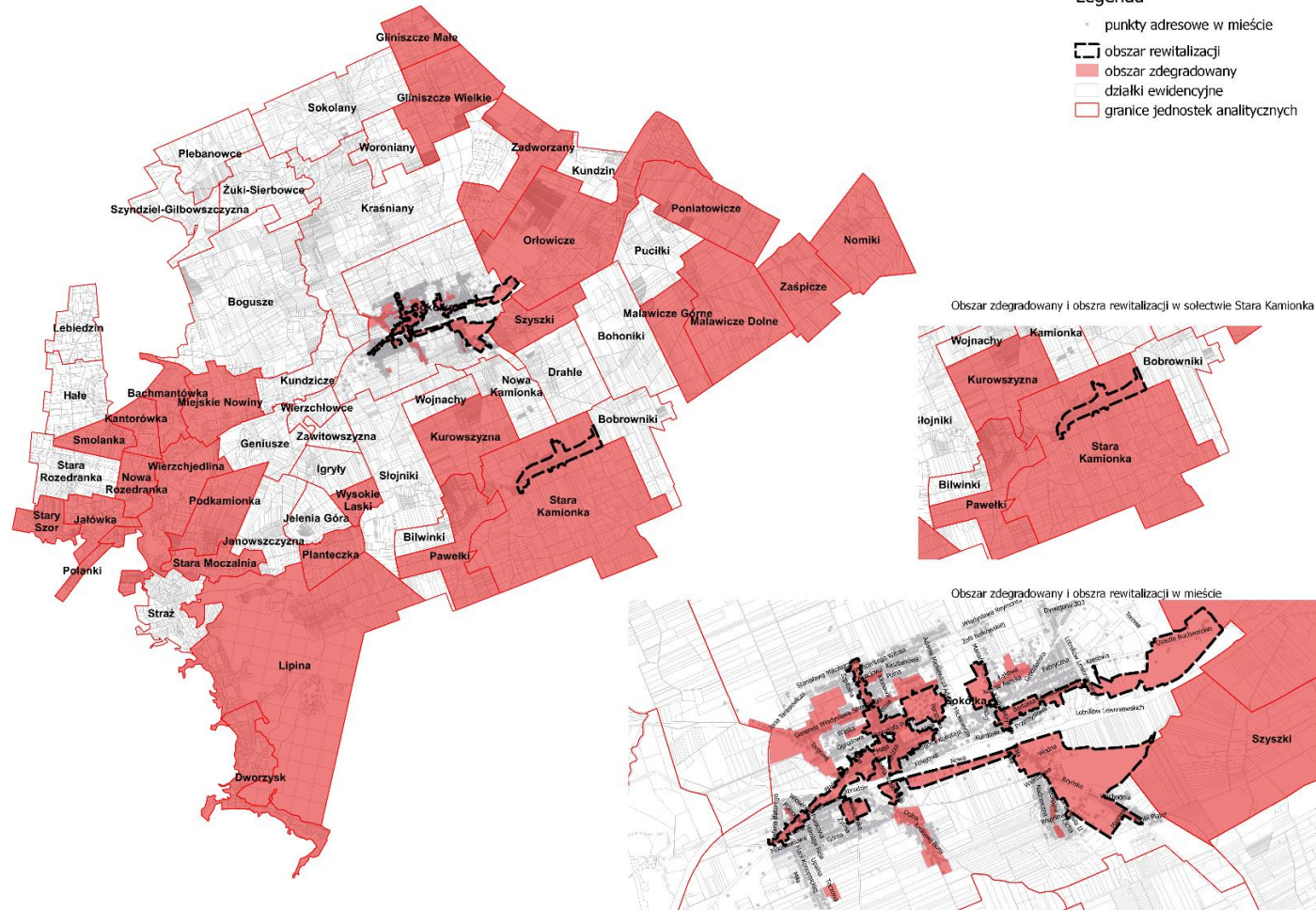
Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji ze względu na jego charakterystykę oraz brak wspólnych granic został podzielony na cztery podobszary rewitalizacji:

- **Podobszar I** – ulice: 1-go Maja, Barlickiego, Białostocka, Dąbrowskiego, Krótka, Kwiatowa, Lelewela, Osiedle Centrum, Pl. Kilińskiego, Pl. Kościuszki, Pocztowa, Ściegiennego, Warszawska, Wasilkowska.
- **Podobszar II** – ulice: Głowackiego, Mariańska, Osiedle Buchwałowo, Sawickiego.
- **Podobszar III** – ulice: Kryńska, Majowa, Nowa, Osiedle Zielone, Roski Małe, Wodna, Zimowa.
- **Podobszar IV** – sołectwo Stara Kamionka.

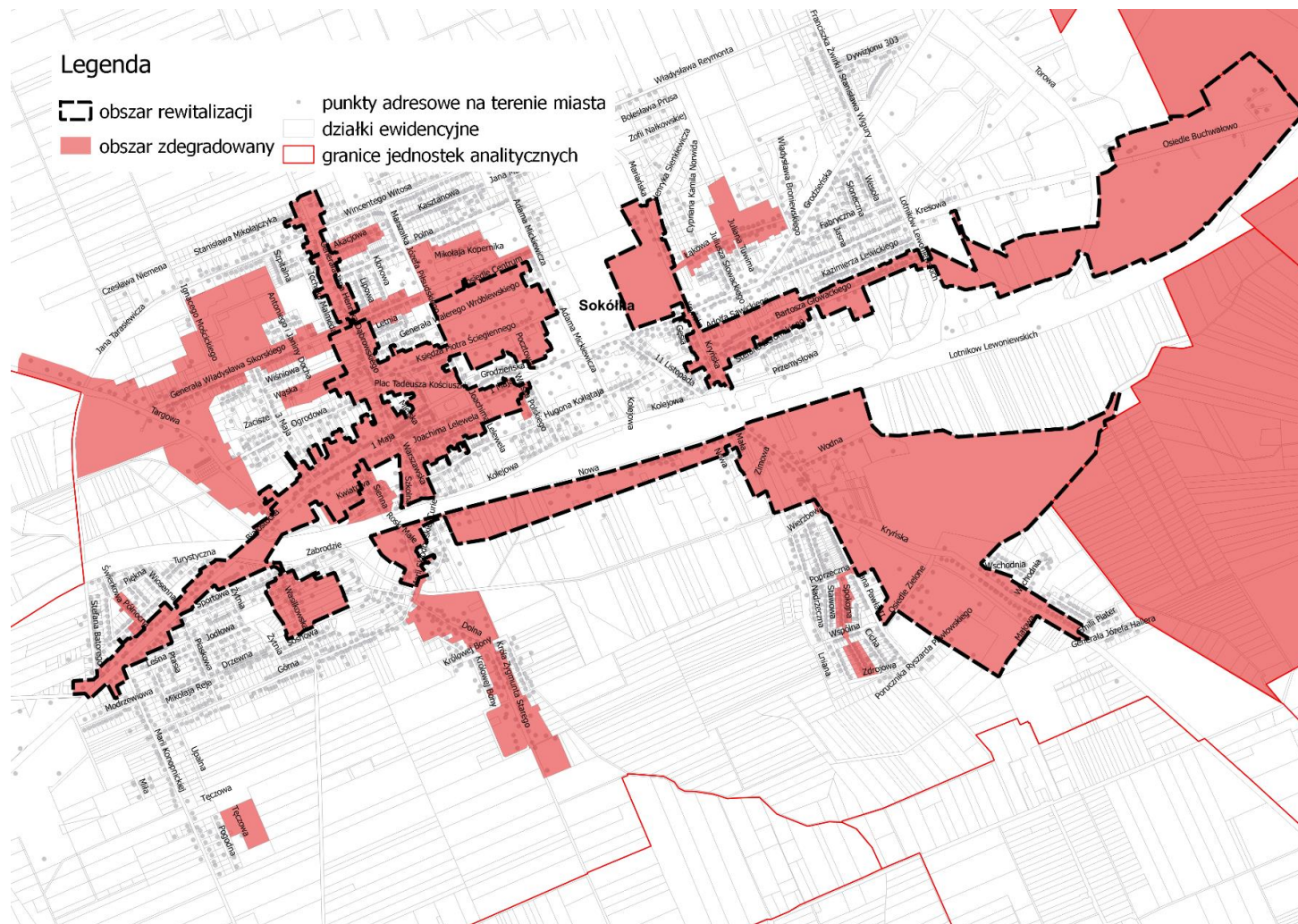
Rysunek 18. Wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Mieście i Gminie Sokółka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

Rysunek 19. Wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w mieście

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Sokółce

4. Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Zebrane dane statystyczne na możliwie szczegółowym poziomie stanowiły podstawę do przygotowania diagnozy dla Sokółki. Przeprowadzone wyniki rozpoznania uzupełniono o wnioski wypracowane podczas spotkań konsultacyjnych. Na tej podstawie zidentyfikowano granice obszaru rewitalizacji, które obejmują zawężony obszar zdegradowany. Wyznaczony teren to obszar, któremu należy poświęcić szczególną uwagę i poddać procesom rewitalizacji. Występuje na nim nagromadzenie problemów dotyczących sfery społecznej oraz negatywnych skutków w innych sferach. Ponadto w opinii uczestników spotkań konsultacyjnych wyznaczony teren wymaga podjęcia działań naprawczych w pierwszej kolejności. Zakłada się także, że działania rewitalizacyjne prowadzone na terenie wyznaczonego obszaru będą korzystne również dla obszarów przyległych, jak i całego Miasta i Gminy.

4.1. Podobszar I

W skład Podobszaru I wchodzi następujące ulice:

- 1-go Maja,
- Barlickiego,
- Białostocka,
- Dąbrowskiego,
- Krótka,
- Kwiatowa,
- Lelewela,
- Osiedle Centrum,
- Pl. Kilińskiego,
- Pl. Kościuszki,
- Poczтовая,
- Ściegiennego,
- Warszawska,
- Wasilkowska.

Wszystkie zbadane na etapie diagnozy wskaźniki jednoznacznie negatywnie charakteryzują Podobszar I i tym samym wskazują, że znaczną część ludności stanowią osoby, które potrzebują wsparcia. Mieszkańców wymienionych wyżej ulic to często osoby bezrobotne, które sytuacja materialna zmusza do korzystania z zewnętrznego wsparcia pomocy społecznej, na co wskazują wysokie wartości wskaźników obrazujących bezrobocie (na 100 osób w wieku produkcyjnym) oraz czynnik liczby osób korzystających z zasiłków stałych na 100 mieszkańców.

W kontekście ww. problemów warto również przeanalizować, jakie osoby najczęściej korzystają z zasiłków dla bezrobotnych oraz zasiłków z pomocy społecznej. W przypadku podobszaru I widoczny jest problem osób, które są długotrwale bezrobotne – średnio w podobszarze mieszka 6,12 osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (przy średniej dla miasta 5,02). Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych mieszka przy ul. Barlickiego (25 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym), następnie na ul. Wasilkowskiej (16 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym). Istotnym problemem jest także zauważalne bezrobocie wśród kobiet – średnia dla podobszaru trzykrotnie przekracza średnią dla gminy. Warto również zauważyć, że 25% osób bezrobotnych mieszkających na podobszarze I to osoby powyżej 50 roku życia, natomiast osoby poniżej 25 roku życia stanowią 9% ogółu bezrobotnych.

Podkreślenia wymaga fakt, że na podobszarze I mieszka 32% osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej. W przeliczeniu na 100 mieszkańców najwięcej osób na tym podobszarze korzysta z tego wsparcia na ul. 1-go Maja. Jedną z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo – wsparcie może być udzielane w postaci zasiłków stałych bądź okresowych. Prawie 20% wszystkich osób korzystających ze wsparcia z tytułu ubóstwa stanowią osoby zamieszkujące podobszar I. Średnio jest to 20,7 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców (średnia dla gminy to 12,1 osób na 100 mieszkańców). Najwięcej osób o najniższej stopie życiowej mieszka przy ul. 1-go Maja oraz Białostockiej.

W opinii uczestników spotkań diagnostycznych na omawianym Podobszarze zauważalne jest zaniechanie się i współistnienie poważnych problemów bezrobocia i niechęci do współpracy. Motywacja do poszukiwania pracy musi zostać poprzedzona rozwiązaniem problemów współuczestniczących, na które wpływają także brak motywacji do zmiany, obawa i strach przed niepowodzeniem, brak umiejętności uczenia się wśród bezrobotnych oraz ich niskie kwalifikacje i niski poziom wykształcenia (29% bezrobotnych nie posiada żadnego wykształcenia). Z przeprowadzonych rozmów wynika również, że część społeczności tego obszaru charakteryzują przejawy patologii społecznych. Zauważalne jest tu nawarstwianie się problemów społecznych oraz ich długotrwały charakter, często przekazywany dzieciom (dziedziczenie biedy i problemów społecznych).

Wsparcie dla dzieci z rodzin patologicznych powinno być realizowane także poprzez różnego rodzaju formy zagospodarowania czasu wolnego. Ze względu na brak możliwości pozyskania danych dotyczących liczby osób korzystających z zajęć w Sokólskim Ośrodku Kultury oraz Bibliotece Miejskiej pytanie dotyczące liczby i jakości oferty zajęć zostało zadane podczas konsultacji społecznych. Mieszkańcy stwierdzili, że jest ona niewystarczająca, co ma istotne znaczenie w szczególności w przypadku dzieci i młodzieży, które właśnie w młodym wieku powinny rozwijać swoje pasje, zainteresowania, powinny im być również pokazane inne możliwości rozwoju i poszukiwania drogi w swoim życiu, gdyż w swoich domach posiadają często jedynie negatywne wzorce do naśladowania.

Istotnym problemem Podobszaru I jest także duża populacji seniorów (na co wskazuje analiza wskaźnikowa). Osoby starsze ze względu na gorszą kondycję fizyczną i psycho-fizyczną mogą przejawiać mniejszą chęć do współuczestniczenia w życiu społecznym, publicznym i zawodowym.

Warto również zwrócić uwagę na fakt, że na całym Podobszarze I zarejestrowana jest tylko 1 organizacja pozarządowa, co świadczy o niskim kapitale społecznym mieszkańców tego obszaru. Niewielkie zaangażowanie społeczne było również problemem, o którym wspominali uczestnicy działań partycypacyjnych. Wiąże się to także z niewystarczającą liczbą odpowiednich miejsc spotkań dla mieszkańców, które pełniłyby funkcje integracyjne i przyczyniałyby się poprzez realizowane tam działań do budowania społeczeństwa obywatelskiego. Takim miejscem mógłby być Plac Kościuszki wchodzący w skład Podobszaru I. Plac Kościuszki oraz park przy Placu Kościuszki – obecnie zdewastowany, zarośnięty jest starymi drzewami. W obecnym stanie park zajmowany jest przez osoby spożywające alkohol, co powoduje, że pozostali mieszkańcy podobszaru nie korzystają z parku (np. matki z dziećmi, seniorzy, dzieci i młodzież). Ponadto wpływa to także ujemnie na obniżenie bezpieczeństwa na Podobszarze, co obrazują dane statystyczne liczby wykroczeń odnotowywanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 100 mieszkańców – prawie ¼ wszystkich zdarzeń odnotowywania jest przez Straż Miejską właśnie na Podobszarze I. Zdaniem mieszkańców uczestniczących w konsultacjach społecznych centrum miasta, w tym właśnie Plac Kościuszki wymaga poprawy wizerunku, który mógłby służyć jako wizytówka gminy i centralne miejsce integracji i aktywizacji lokalnej społeczności.

Plac Tadeusza Kościuszki - centralny punkt Sokółki jest słabo wykorzystywany przez mieszkańców, ze względu na jego nieatrakcyjność (nieczynna fontanna, brak punktów małej gastronomii, infrastruktury dla dzieci). Ponadto otoczenie Placu jest również mało atrakcyjne. Budynek

komunalny (pustostan) zlokalizowany w głębi Placu Kościuszki (Piłsudskiego 1) charakteryzuje się nieestetyczną elewacją i złym stanem technicznym. Po modernizacji mógłby zostać przeznaczony na cele społeczne. Przy północnej pierzei Placu Kościuszki, znajdują się zabytkowe kamienice w tym kamienica zbudowana wg planów rozbudowy Sokółki z lat 1765 – 1781 podskarbiego litewskiego Antoniego Tyzenhauza aktualnie są wykorzystywane w niewystarczający sposób (pod wynajem). Na Placu Kościuszki znajdują się również obiekty będące siedzibą podmiotów działających na rzecz społeczności lokalnej np. w budynku na Pl. Kościuszki 26 znajduje się Gminny Punkt Pomocy Rodzinie oraz Sokólskie Centrum Organizacji Pozarządowych. Obecnie ta zabytkowa kamienica jest w złym stanie technicznym i wymaga kapitalnego remontu. Należy wykonać remont dachu, elewacji, wymienić okna i drzwi, wymienić instalację sanitarną, c.o. oraz elektryczną, tak aby możliwe było nadanie nowych funkcji poszczególnym pomieszczeniom i dostosować obiekt do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ważnym obiektem dla lokalnej społeczności jest także, sąsiadujące ze wspomnianą kamienicą, zlokalizowane przy Pl. Kościuszki 24 Kino „Sokół” stanowiące jedno z centrum życia społeczności lokalnej. Wyremontowany budynek Kina kontrastuje z zaniedbanymi kamienicami wokół Placu. Jednocześnie należy zauważyć, że władze miasta podejmują działania, żeby zmienić negatywny wizerunek centralnej części miasta i starają się o środki na remonty budynków (np. pozyskanie dofinansowanie na remont kamienicy przy ul. Piłsudskiego 1). W chwili obecnej jednak potrzeby przewyższają zasoby i możliwości gminy.

W niedalekiej odległości od Placu Kościuszki znajduje się kolejny obiekt, który również jest w złym stanie technicznym i obecnie jest niewykorzystywany. Jest to budynek po byłej milicji/policji przy ul. Dąbrowskiego 12. Obecnie budynek stoi pusty, jego stan nie pozwala na prowadzenie w nim jakiegokolwiek działalności, natomiast jako obiekt będący własnością gminy mógłby w dużej mierze zostać przeznaczony na cele społeczne.

Dodatkową problemową kwestią, na którą zwrócili uwagę uczestnicy spotkań konsultacyjnych jest bliskość trasy przelotowej, która powoduje nagromadzenie spalin, problemy związane z niską emisją i jak w przypadku ulicy Białostockiej uniemożliwia rekreacyjne korzystanie z Placu Kościuszki będącego centralnym miejscem w mieście.

Szerszego wyjaśnienia wymaga włączenie do wskazanego Podobszaru ulicy Białostockiej, która ma centralne znaczenie historyczne. Dawna bardzo ruchliwa i uczęszczana ulica handlowa staje się coraz bardziej opuszczona. Przy ulicy Białostockiej stoją budynki prywatne, zaniedbane, często w złym stanie technicznym. Zdaniem uczestników spotkań konsultacyjnych obecnie jest to ulica przelotowa – ciągły ruch samochodowy zniechęca do spacerowania (jest też niebezpiecznie), a pozamykane punkty handlowe i usługowe powodują, że wskazane jest podjęcie działań ożywiających przestrzeń i przywracających jej dawne znaczenie w układzie urbanistycznym miasta. Ponadto zdaniem osób uczestniczących w konsultacjach społecznych istotną wadą ulicy Białostockiej wynikającą z postępującej degradacji i niszczącej infrastruktury jest stopniowe zanikanie funkcji handlowej i usługowej, o czym świadczą wskaźniki niewielkiej liczby prowadzonych działalności gospodarczych na 100 mieszkańców.

Obok zdiagnozowanych niedostatków społecznych, gospodarczych, a także w pozostałych sferach – obrazowanych analizą danych statystycznych – mieszkańcy ulic wchodzących w skład Podobszaru w czasie spotkań konsultacyjnych zwracali także uwagę na niski poziom estetyki otoczenia (co jest kwestią, którą trudno ująć w wartościach liczbowych). Na terenie Podobszaru I znajdują się obiekty wymagające "tchnięcia w nie nowego życia" (zaczynając od remontu, ale pod kątem atrakcyjnego pomysłu na zagospodarowanie, użytkowanie) takie jak: "bania" (pożydowski budynek dawnej łaźni) przy ul. Siennej, kamieniczki przy ulicy Białostockiej (w większości znajdujące się w rękach prywatnych).

4.2. Podobszar II

Podobszar II tworzą następujące ulice:

- Głowackiego,
- Mariańska,
- Osiedle Buchwałowo,
- Sawickiego.

Po pierwsze ulice współtworzące Podobszar II cechują się relatywnie złą sytuacją demograficzną – udział seniorów w populacji mieszkańców podobszaru jest wyższy niż średnia dla gminy o 4 punkty procentowe. Problemy sytuacji społecznej zobrazowano wskaźnikami dotyczącymi bezrobocia, skali korzystania ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu ubóstwa oraz przestępczości i poziomu bezpieczeństwa. We wszystkich wskazanych kategoriach ulice wchodzące w skład podobszaru osiągają wartości wskaźników negatywnie odbiegające od średniej dla gminy. Należy zauważyć, że liczba osób korzystających z zasiłków stałych w przeliczeniu na 100 mieszkańców (1,4) jest w podobszarze II dwukrotnie wyższa niż średnia dla gminy (0,7). Podobnie jak w innych przypadkach jedną z najczęstszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo – w podobszarze II z tego wsparcia korzysta 16,3 osoby w przeliczeniu na 100 mieszkańców, przy średniej dla gminy wynoszącej 12,1 osoby na 100 mieszkańców. Warto również zwrócić uwagę na pojawiające się problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – danych wynika, że na 100 mieszkańców podobszaru II przypada 0,8 przypadków ograniczenia władzy rodzicielskiej, co jest wartością ponad 4-krotnie przewyższającą średnią dla gminy, która wyniosła 0,17. Bardzo często bezrobocie i korzystanie z pomocy społecznej jest zjawiskiem utrwalanym na przestrzeni kolejnych lat, o czym świadczy fakt, że ponad 55% wszystkich bezrobotnych mieszkających na obszarze rewitalizacji stanowią bezrobotni długotrwale. Część z nich stanowią osoby bez wykształcenia – w przeliczeniu na 10 mieszkańców 3,95 osób z Podobszaru II nie posiada wykształcenia, przy średniej dla gminy równej 1,56.

Ponadto na wskazanych ulicach dane statystyczne obrazujące liczbę organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców wskazują na niski poziom rozwoju kapitału społecznego. Tutaj, analogicznie jak w Podobszarze I, źródeł należy upatrywać w przekroju demograficznych ludności – na ogół osoby starsze rzadziej i mniej chętnie aktywnie włączają się w życie lokalnej społeczności.

Po drugie, kryzys w sferze społecznej powiązany jest z kryzysem w sferze gospodarczej, którego przejawem może być wyższy niż średnia dla gminy odsetek zawieszonych i wykreślonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców.

W pozostałych sferach również obserwuje się zaawansowaną degradację. Po pierwsze na wskazanym Podobszarze znaczną część budynków stanowią te wybudowane przed 1970 rokiem oraz te wymagające remontu. Ponadto zdecydowana większość ulic wymaga remontu. Zdaniem uczestników spotkań konsultacyjnych widoczne są niedobory infrastrukturalne, co potwierdza analiza danych statycznych wskazująca na relatywnie niewielki odsetek przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych pozostających znacznie poniżej średniej wartości wskaźnika dla gminy.

Mieszkańcom doskwiera także brak urządzonych powierzchni zielonych utrudniających rekreację i wypoczynek. Świadczą o tym opinie uczestników spotkań konsultacyjnych. Szczególnie trudnym terenem współtworzącym Podobszar II jest osiedle Buchwałowo, które zgodnie z opinią uczestników diagnostycznych spotkań konsultacyjnych staje się coraz bardziej zaniedbaną przestrzenią. Jest to miejsce charakteryzujące się znacznym poziomem bezrobocia i ubóstwa. Wizja lokalna z udziałem uczestników spacerów badawczych ukazała to miejsce jako „gorszą część” miasta. Na terenie osiedla zlokalizowane są zrujnowane budynki, których stan techniczny stopniowo ulega coraz większej degradacji. Złe warunki codziennego funkcjonowania przyczyniają się do narastania poczucia marazmu i wykluczenia społecznego. Negatywne postawy społeczne często przekazywane są

młodszych mieszkańcom obszaru, co utrudnia minimalizowanie negatywnych konsekwencji problemów społecznych i technicznych. Osiedle Buchwałowo jest przykładem miejsca, w którym problemy techniczne i przestrzenno-funkcjonalne generują powstawanie lub narastanie niepożądanych zjawisk społecznych. Wśród problemów społecznych zidentyfikowanych na tym obszarze należy wskazać również izolację osób potrzebujących pomocy, zaburzone relacje rodzinne, złe wzorce. Ponadto na wymienione czynniki nakłada się również narastająca stygmatyzacja mieszkańców żyjących na terenie osiedla.

Cechą ujemnie wpływającą na Podobszar, a szczególnie osiedle Buchwałowo jest niekorzystna lokalizacja, z dala od centrum miasta. Jednak miejsce to potencjalnie może stać się atrakcyjne ze względu na bliskie sąsiedztwo terenów zielonych. Jest ono ulokowane w dawnym parku. Jak wskazali uczestnicy spotkań konsultacyjnych część ludności zamieszkującej omawiany obszar, przejawiając skłonności między innymi do wandalizmu czy spożywania alkoholu w miejscach publicznych przyczynia się do spadku poziomu bezpieczeństwa, co wpływa na to, że mieszkańcy innych osiedli nie czują się bezpiecznie przebywając na terenie osiedla Buchwałowo. Potwierdzają to statystyki Straży Miejskiej, gdzie liczba odnotowanych zdarzeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła 2, przy średniej dla gminy wynoszącej 1,2. Jednocześnie na tym Podobszarze brakuje także miejsc spotkań dla mieszkańców – istniejący plac zabaw wymaga modernizacji, nie ma tutaj również żadnej świetlicy czy innego obiektu mogącego służyć integracji mieszkańców.

Przed wojną Buchwałowo było ważnym terenem rekreacyjnym miasta. Jednak przez obecną degradację obszaru nie jest możliwe takie wykorzystywanie obszaru. Jak wskazano w czasie jednego ze spotkań „osiedle stało się jakby „niewidoczne” dla reszty Sokółki”. Mieszkańcy określają to osiedle jako „Sokółkę C” – gorszą część miasta, gdzie występuje duże natężenie problemów społecznych, teren ze zrujnowanymi budynkami, odcięty od centrum miasta, choć pięknie położony, ze względu na ulokowanie w dawnym parku.

4.3. Podobszar III

Podobszar III współtworzony jest przez ulice:

- Kryńska,
- Majowa,
- Nowa,
- Osiedle Zielone,
- Roski Małe,
- Wodna,
- Zimowa.

Na wskazanym Podobszarze, podobnie jak na terenie już omówionych podobszarów przeznaczonych do rewitalizacji, obserwuje się negatywne tendencje demograficzne wyrażające się w wysokim odsetku osób w wieku poprodukcyjnym. Odsetek seniorów w ogólnej populacji mieszkańców Podobszaru III wyniósł 15%, przy średniej dla gminy 13%. Towarzyszą temu także wysokie wskaźniki bezrobocia i problemy społeczne. Warto zwrócić uwagę, że wskaźnik osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniósł 1,4 i był dwukrotnie wyższy niż średnia dla gminy, co więcej 30,5 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców korzysta ze wsparcia z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, natomiast średnia dla gminy wyniosła 12,1. Problemy społeczne wiążą się także z kwestiami związanymi z trudnościami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W przypadku podobszaru III obrazuje to wskaźnik ograniczenia władzy rodzicielskiej, który na tym obszarze jest 3-krotnie wyższy niż średnia dla gminy. Niewystarczające wsparcie dla rodzin i problemy wychowawcze negatywnie wpływają na rozwój dzieci i młodzieży, które

pozostawione bez opieki mogą mieć trudności z rozwiązaniem problemów, z którymi się spotykają – mogą być to problemy edukacyjne, emocjonalne. Dzieci i młodzież z rodzin patologicznych mogłyby znaleźć wsparcie poprzez uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych bądź innych zajęciach organizowanych w celu zapewnienia im oferty spędzania czasu wolnego.

Problemem może być jednak fakt, że na tym podobszarze nie działają żadne organizacje pozarządowe, które mogłyby udzielić takiego wsparcia. Można przyjąć, że znaczna grupa mieszkańców Podobszaru III to osoby cechujące się niskim poziomem kapitału społecznego i ludzkiego. Niski kapitał ludzki obrazowany jest poprzez wysoki odsetek bezrobotnych, którzy nie posiadają wykształcenia (35% ogółu bezrobotnych). W przypadku tego podobszaru warto również zwrócić uwagę na sytuację bezrobotnych kobiet – stanowią one ponad 54% wszystkich bezrobotnych. 31% bezrobotnych mieszkających w Podobszarze III to osoby pow. 50 roku (przy średniej dla gminy na poziomie 26%). Wyższy udział tej grupy społecznej wśród bezrobotnych związany jest z wyższą średnią wieku, a także z trudnościami w przekwalifikowaniu się.

Niekorzystne tendencje w sferze społecznej skutkują złą sytuacją w sferze gospodarczej, której wyrazem jest relatywnie niewielka liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych oraz stosunkowo wysoka liczba wykreślonych i zawieszonych podmiotów. Pod tym względem najtrudniejszą sytuację społeczno-gospodarczą odnotowuje się na ulicy Roski Małe.

Terenem wymagającym szczególnego wsparcia, charakteryzującym się nagromadzeniem problemów społeczno-gospodarczych jest Osiedle Zielone – obecnie zdaniem uczestników spotkań konsultacyjnych bardzo zaniedbane wizualnie i technicznie, a wśród jego mieszkańców odnotowuje się wysoki poziom bezrobocia, kumulację patologii społecznych oraz wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej. Osiedle Zielone od zawsze było przez mieszkańców nazywane: „Sokółką B – za torami”. Na terenie osiedla brakuje przedsiębiorstw, placów zabaw, infrastruktury publicznej na odpowiednim poziomie (np. przedszkole jest w złym stanie technicznym).

Osiedle Zielone to miejsce, które także w pozostałych sferach cechuje się negatywnymi zjawiskami. Poza problemami, które zobrazowały przeanalizowane dane statystyczne. Zdaniem uczestników spotkań konsultacyjnych również estetyka i stan techniczny Osiedla pozostaje na niewystarczającym poziomie. W bardzo złym stanie są przykładowo bloki i teren dawnego szpitala oraz dawne koszarzy, z których część jest przerobiona jest na mieszkania komunalne. Osiedle ogrzewane jest przez starą kotłownię, która stanowi źródło zanieczyszczeń. Piwnice budynków wielorodzinnych służą za toalety dla osób nadużywających alkoholu. Pierwsze budynki to zaadaptowane zabudowania po koszarach. Osiedle rozbudowało się w czasach prosperity „Stolarki” (zakładu produkującego Okna Sokólskie), ale zawsze było niedoinwestowane. Z czasem ci, którzy mogli, wyprowadzali się stąd w inne części miasta. Na terenie osiedla nie ma żadnego miejsca, w którym mogliby się spotykać mieszkańcy (na osiedlu powinien znajdować się jakiś klub, choćby niewielki oraz plac zabaw). Ponadto na Osiedlu Zielonym - znajduje się kompleks dawnych carskich zabudowań – przez wiele lat był tam też szpital zakaźny, a w chwili obecnej to miejsce niebezpieczne, wykorzystywane przez niektóre grupy młodzieży jako tzw. „melina”, czyli miejsce służące spożywaniu alkoholu i środków psychoaktywnych. Tym samym postrzegane jest ono jako miejsce niebezpieczne (o czym świadczą liczne interwencje Straży Miejskiej).

4.4. Podobszar IV

Podobszar IV to obszar wiejski obejmujący swoim zasięgiem sołectwo Stara Kamionka. We wskazanym sołectwie odnotowuje się niską dynamikę zmiany liczby ludności oraz wysoki odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Starej Kamionce wyniósł 51, natomiast średnia dla gminy była na poziomie 46,9. Najpoważniejszym zidentyfikowanym problemem jest bezrobocie - w Starej Kamionce najwięcej bezrobotnych stanowią bezrobotni bez

kwalifikacji. Dane te świadczą o niskim kapitale ludzkim mieszkańców. Podkreślenia wymaga również fakt, że 66% bezrobotnych mieszkających w Starej Kamionce to osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być odziedziczony styl życia bazujący na korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej, niechęci do pracy lub niedostosowaniu społeczeństwa do potrzeb zmieniającego się rynku pracy.

Wśród innych problemów społecznych można wskazać między innymi problemy wychowawcze wyrażające się w liczbie przypadków ograniczenia władzy rodzicielskiej i przewyższającej średnią gminną liczbę nieletnich objętych nadzorem kuratora na 100 mieszkańców. Wartości tych wskaźników mogą wiązać się ze zgłaszanym podczas konsultacji społecznym problemem dotyczącym zbyt małej oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży. Nuda i brak możliwości zagospodarowania w sposób konstruktywny czasu wolnego często doprowadzają do problemów wychowawczych, a także problemów w nauce, co może mieć w dalszej perspektywie czasu negatywne konsekwencje, jeżeli chodzi o dalszą naukę i podejmowanie pracy.

Natomiast pozytywnie o wskazanym Podobszarze, inaczej niż w podobszarach na terenie miasta, mogą świadczyć funkcjonujące organizacje pozarządowe - ich odsetek w przeliczeniu na 100 mieszkańców przewyższa średnią wartość wskaźnika dla gminy. Jednocześnie ważne byłoby, aby zapewnić odpowiednie miejsca i warunki do integracji mieszkańców, tak aby możliwe było rozwijanie kapitału społecznego wśród mieszkańców Podobszaru IV. Na terenie sołectwa znajduje się Wiejski Dom Kultury, jednak zły stan techniczny tego budynku nie pozwala na rozwinięcie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, jak również dla osób starszych. Ponadto budynek ten nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W pozostałych sferach negatywnie odchylenie od średniej gminy obserwuje się w liczbie przyłączy kanalizacyjnych, co wskazuje na braki infrastrukturalne. Problemem może być także brak powierzchni terenów zieleni urządzonej, co oznacza, że na terenie sołectwa nie ma miejsc spotkań na świeżym powietrzu dla mieszkańców.

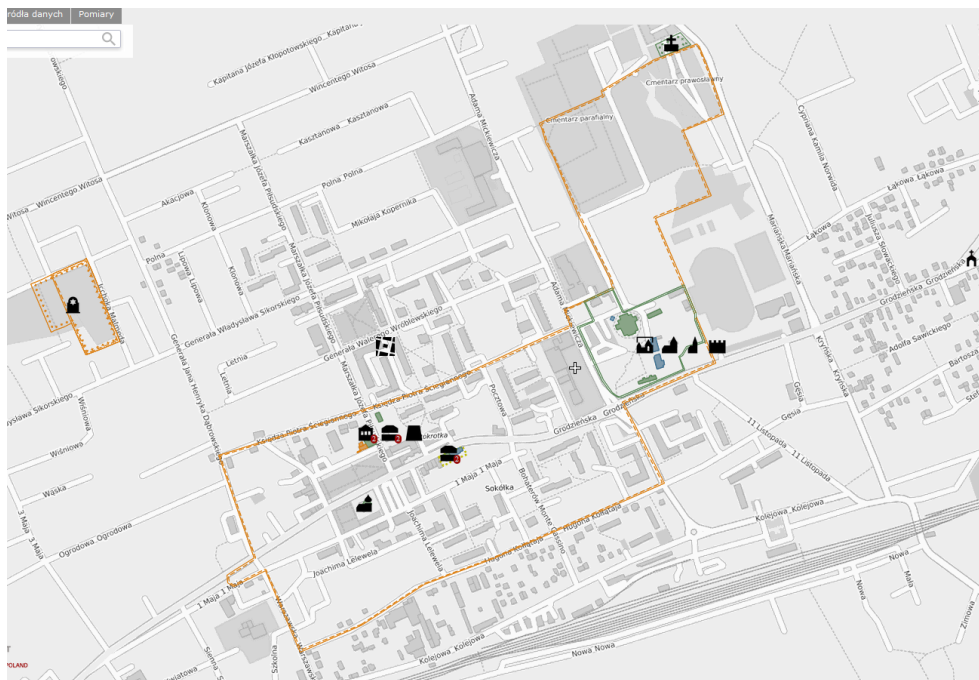
4.5. Potencjały obszaru rewitalizacji

Analizując dane statystyczne dla poszczególnych podobszarów oraz zgromadzone opinie mieszkańców pozyskane w czasie spotkań konsultacyjnych zbudowano krótkie charakterystyki podobszarów przeznaczonych do rewitalizacji. Jednak jak już wspomniano tworząc mapę obszaru rewitalizacji starano się także pamiętać o istniejących potencjałach, które można wykorzystać planując rewitalizacyjne działania naprawcze.

Po pierwsze przeanalizowano atrakcyjność obszaru rewitalizacji pod kątem zlokalizowanych na nim zabytków i potencjalnych atrakcji turystycznych i rekreacyjnych. Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są takie zabytki jak:

- Układ przestrzenny – układ urbanistyczny, obejmuje siatkę ulic i placów pochodzących z XVII-XVIII w.
- Cerkiew prawosławna p.w. św. Aleksandra Newskiego, pochodząca z lat 1850-1853
- Kamienice:
  - budynek z oficyną oraz murem z przejazdem bramnym wraz z wejściem bocznym, znajdujący się przy ulicy Kościuszki.
- Kapliczka dziękczynna z 1906 r.

Rysunek 20. Mapa zabytków na obszarze miejskim

Źródło: <http://mapy.zabytek.gov.pl>.

Na obszarze rewitalizacji w gminie wiejskiej nie znajdują się żadne zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa (zobacz rysunek poniżej). Należy jednak zaznaczyć, że na obszarze zdegradowanym znajduje się jeden zabytek archeologiczny, wpisanych do rejestru, tj.: grodzisko wczesnośredniowieczne w sołectwie Miejski Nowiny.

Po drugie sprawdzono jakie instytucje współtworzą lokalną infrastrukturę kulturalną. Przyjęto, że instytucje te mogą zostać włączone w realizację działań rewitalizacyjnych w roli partnerów lub podmiotów wspierających. Zatem są to:

- Sokółski Ośrodek Kultury w Sokółce – ośrodek stanowi placówkę wychowania pozaszkolnego. Ośrodek realizuje przede wszystkim program dydaktyczno-wychowawczy, co pozwala na upowszechnienie kultury i edukację lokalnej społeczności. Obiekt znajduje się poza obszarem rewitalizacji.
- Społeczne Muzeum Ziemi Sokólskiej – zlokalizowane w zabytkowym zabytku, powstałym w XVIII wieku. Udostępnia trzy stałe ekspozycje tematyczne, tj. historyczną, etnograficzną i tatarską oraz salę wystaw czasowych. Obiekt znajduje się poza obszarem rewitalizacji.
- Kino „Sokół” w Sokółce – zmodernizowany i unowocześniony obiekt w roku 2014. Sala wyposażona jest w system dolby digital oraz cyfrowy projektor pozwalający na oglądanie seansów w technologii 3D. Obiekt znajduje się poza obszarem rewitalizacji.
- Biblioteka Publiczna w Sokółce (wraz z filiami) – placówka koncentruje się na rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych lokalnej społeczności. Obiekt znajduje się poza obszarem rewitalizacji.
- Wiejski klub kultury w Starej Kamionce – klub jest jedną z placówek Sokólskiego Ośrodka Kultury, który koncentruje się na upowszechnianiu kultury w środowisku wiejskim. W budynku mieści się także: Filia Biblioteki Publicznej w Sokółce oraz Ochotnicza Straż Pożarna.

Z infrastrukturą kulturalną związane jest dziedzictwo kulturowe. Zabytkowe budowle, ludowa architektura wsi czy piękne krajobrazy kulturowe mogą stanowić potencjał do rozwoju turystyki lub do zwiększania wykorzystania zabytków dla potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych lokalnej społeczności.

W tym kontekście dla lokalnej społeczności ważnymi miejscami o potencjalnej wartości dla dziedzictwa kulturowego są: kościoł pw. św. Antoniego Padewskiego, cerkiew pw. św. Aleksandra Newskiego, budynki należące w przeszłości do Żydów, najstarsza część cmentarza katolickiego. Potencjałem jest także różnorodność etniczna i narodowościowa, która ma swoje odbicie w zabytkach kultury i architektury materialnej, w tym obiektach architektury ludowej oraz miejscach o dużym znaczeniu historycznym. Na terenie gminy funkcjonują obiekty sakralne różnych wyznań: katolickiej, prawosławnej i muzułmańskiej. Specyfika uwarunkowań lokalnych oraz troska instytucji publicznych i samorządowych o zachowanie charakteru wielokulturowego sprzyjają kultywowaniu tradycji i obrzędów przez przedstawicieli mniejszości.

Dalej, uwzględniono kwestie własności gruntów na obszarze rewitalizacji. Analiza własności gruntów wskazuje, że zdecydowana większość działek należących do obszaru rewitalizacji należy do osób prywatnych (ok. 78,8% wszystkich gruntów OR). Jedynie na podobszarze II (Osiedle Buchwałowo) proporcje te są wyrównane, zarówno gmina, jak i właściciele prywatni posiadają po 11 działek. Z punktu widzenia rewitalizacji, struktura własności działek jest bardzo ważna, bowiem wyznacza tereny, na których gmina może przeprowadzać inwestycje samodzielnie oraz te, które wymagają partnerstwa lub realizacji przez podmioty prywatne.

Zdecydowaną większość gruntów stanowi zabudowa mieszkalna, z elementami zabudowy usługowej. W gminie Sokółka w 2015 roku znajdowało się 5 610 budynków mieszkalnych, z czego 3 070 w mieście i 2 540 na wsi. W budynkach znajdowało się łącznie 9 219 mieszkań (37 880 izb), w tym 6 652 (27 317 izb) w mieście i 2 567 (10563 izby) na wsi.

Znaczną część budynków, znajdujących się zarówno na gruntach prywatnych, jak i gminnych, znajdujących się na obszarze rewitalizacji, stanowią budynki wybudowane przed rokiem 1970, co wiąże się z ich degradacją i potrzebą modernizacji i termomodernizacji.

W kolejnym kroku sprawdzono, jakie inne instytucje o charakterze lokalnym i ponadlokalnym mogą stać się potencjalnymi partnerami w realizacji przedsięwzięć wpisanych do Programu Rewitalizacji:

- Jedną z nią jest Stowarzyszenie LGD Szlak Tatarski wchodzi 81 członków reprezentujących trzy sektory: publiczny, gospodarczy i społeczny. Najliczniej reprezentowany jest sektor społeczny tj. 42 członków, w tym 7 osób spoza obszaru LGD oraz 6 osób reprezentujących podmioty społeczne. Sektor publiczny reprezentowany jest przez jednostki samorządu terytorialnego, czyli 5 gmin członkowskich LGD (Krynki, Kuźnica, Sidra, Sokółka, Szudziałowo) oraz Starostwo Powiatowe w Sokółce. Obszar ten jest spójny terytorialnie, łączą go tradycje kulturowe, historyczne i przyrodnicze, a przede wszystkim pomysł na rozwój i chęć współpracy. Efektem współpracy w ramach LGD może być integracja pojedynczych działań na rzecz rozwoju lokalnego i umożliwienie włączenia mieszkańców do współpracy z samorządem lokalnym. Szlak Tatarski, jak wskazano w czasie spotkań konsultacyjnych, jest miejscem ważnym dla lokalnej społeczności stanowiącym potencjalnie miejsce, które mogłoby być ważne dla kultywowania lokalnych tradycji i kultury.
- Niewątpliwie lokalnym potencjałem możliwym do wykorzystania w ramach procesu rewitalizacji Miasta i Gminy Sokółka są funkcjonujące organizacje pozarządowe, które są lub mogą stać się potencjalnymi partnerami realizacji przedsięwzięć. Instytucje takie jak wspomniany już Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce mogą nawiązywać współpracę w organizacjami pozarządowymi, ponieważ często mają bliższy kontakt i częstsze możliwości współpracy z organizacjami. Jest to bardzo istotne z uwagi na to, że po 2020 roku filarem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą stanowiły partnerstwa publiczno-prywatne.
- Niezbędnym elementem dla rozwoju lokalnej społeczności jest kapitał społeczny, który na podobszarach przeznaczonych do rewitalizacji pozostaje na niskim poziomie. Tym bardziej

należy starać się włączyć w działalność naprawczą ugruntowane w sokólskiej rzeczywistości organizacje. Wśród nich należy wymienić przede wszystkim harcerstwo, które wyszło ze struktur szkolnych, a szkoła nadal chętnie współpracuje z harcerzami. Harcerstwo uczy aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnych, co w przyszłości może zaowocować większą aktywnością społeczną teraźniejszej młodzieży w dorosłym życiu. Ponadto, harcerstwo kształtuje nawyki wspólnego działania i realizację zadań zespołowych już od wczesnych lat szkolnych procentują podczas nauki, w życiu rodzinnym i zawodowym. Podobne wartości dzieci i młodzież wynoszą uczestnicząc w działaniach prowadzonych przez Sokólski Fundusz Lokalny, na co wskazywali uczestnicy spotkań konsultacyjnych. Fundusz wspiera dzieci i młodzież poprzez system stypendiów, organizację zajęć w świetlicach i uczestnictwo w ramach wolontariatu. Kolejną instytucją, która stanowi ważny potencjał dla lokalnego kapitału społecznego jest, wspomniana przy okazji potencjału kulturalnego, Biblioteka Publiczna w Sokółce, która współpracuje ze świetlicami, organizuje zajęcia dla dzieci i młodzieży. Przy bibliotece głównej działa oddział dla dzieci, w którym odbywają się spotkania edukacyjne, spotkania z psychologiem, profilaktyka uzależnień, a także zajęcia dla rodziców – małych dzieci i starszych oraz spotkania dla nauczycieli. Poza Biblioteką ważnym dla rozwoju lokalnej społeczności jest Ośrodek Kultury, który organizuje wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży. Pozytywnie wpływa na możliwości ich rozwoju. Dla sokólskich seniorów bardzo ważną instytucją jest Uniwersytet Trzeciego Wieku, który jest istotnym elementem kształtującym poziom lokalnego kapitału. Uniwersytet umożliwia emerytom i rencistom, którzy czują potrzebę samokształcenia poznawanie środowiska, poszerzanie wiedzy i umiejętności, potrzebę wypełniania wolnego czasu, utrzymywania kontaktów towarzyskich, a także mają możliwość realizacji młodzieńczych marzeń, które wcześniej były nie do pogodzenia z życiem zawodowym i obowiązkami rodzinnymi. Powołanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku to wielkie wyróżnienie dla gminy dające satysfakcję ludziom w „jesieni życia”, którzy są ciekawi nowych rzeczy, chcą więcej wiedzieć, zadbać świadomie o zdrowie swoje i bliskich, o kontakty międzyludzkie i towarzyskie, którzy chcą poznawać historię najbliższej okolicy i wyjść poza jej granice.

W kontekście wykorzystania potencjału środowiskowego - tereny objęte różnymi formami ochrony prawnej zajmują znaczną część powierzchni gminy. Poza tym znajduje się wiele innych obszarów, których potencjał przyrodniczy predestynuje je do objęcia ochroną. Mają one szczególną wartość biorąc pod uwagę aktualnie istniejące niedostatki w zakresie miejsc wypoczynku i rekreacji. Potwierdzają to uczestnicy badań zwracając uwagę, że oferta spędzania wolnego czasu, rekreacji i wypoczynku skierowana do ludzi młodych, osób starszych, osób w wieku produkcyjnym w stosunku do potrzeb oferta jest zbyt uboga.

Należy także wspomnieć o tym, że Gmina Sokółka posiada potencjał dla pozyskiwania inwestycji zewnętrznych i lokowania na jego obszarze działalności gospodarczej. Według Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020 o wspomnianym potencjale stanowią między innymi następujące czynniki: przygraniczne i tranzytowe położenie, siedziba władz powiatowych i innych urzędów administracji publicznej, zasób terenów uzbrojonych w niezbędne media, rozwinięta sieć komunikacyjna, wolne tereny i obiekty do zagospodarowania.

5. Wizja obszaru rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

Wizja obszaru rewitalizacji to jedna z głównych składowych wskazujących odpowiedni kierunek rewitalizacji. Przedstawia pożądany stan docelowy, w którym znajdzie się obszar rewitalizacji po wdrożeniu zaplanowanych działań. Podstawą do sformułowania wizji była przede wszystkim dogłębna analiza sytuacji w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej oraz wyniki konsultacji społecznych.

Wizja obszaru rewitalizacji po wdrażaniu działań wynikających z Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka brzmi następująco:

Obszar rewitalizacji jest terenem funkcjonalnym i przyjaznym dla użytkowników.

Infrastruktura odpowiada potrzebom wszystkich grup społecznych, czyniąc przestrzeń atrakcyjną zarówno dla mieszkańców, jak i dla inwestorów.

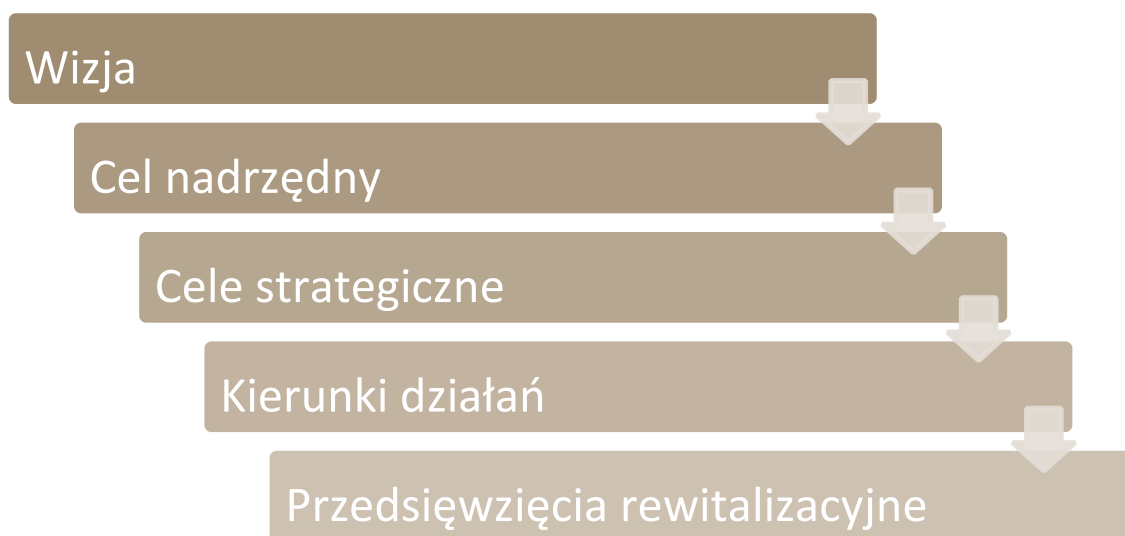
Społeczność lokalną obszaru tworzą aktywne, przedsiębiorcze i zintegrowane ze sobą jednostki. Mieszkańcy chętnie podejmują oddolne działania na rzecz najbliższego otoczenia i przestrzeni wspólnych.

Źródło: opracowanie własne.

6. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Określenie celów strategicznych jest kluczowe aby osiągnąć opisaną w poprzednim rozdziale wizję stanu obszaru rewitalizacji po zakończeniu działań. Cele uszczegółowione zostaną natomiast kierunkami działań, z których bezpośrednio wynikać będą zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Rewitalizacja zaplanowana została w oparciu o kierunki interwencji określone na podstawie analizy danych zastanych, konsultacji społecznych oraz diagnozy potrzeb i problemów rewitalizacyjnych na terenie gminy Sokółka. Kierunki te odpowiadają na zidentyfikowane zjawiska kryzysowe, realizując cele strategiczne Programu Rewitalizacji.

Rysunek 21. Powiązanie pomiędzy wizją, celami, kierunkami działań i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja celów strategicznych Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka zapewni aktywizację lokalnej społeczności oraz zminimalizuje zdiagnozowane zjawiska problemowe, wyprowadzając wyznaczony teren ze stanu kryzysowego, zwiększając tym samym możliwości rozwojowe obszaru.

Tabela 25. Cele strategiczne i kierunki działań

WIZJA

Obszar rewitalizacji jest terenem funkcjonalnym i przyjaznym dla użytkowników. Infrastruktura odpowiada potrzebom wszystkich grup społecznych, czyniąc przestrzeń atrakcyjną zarówno dla mieszkańców, jak i dla inwestorów.

Społeczność lokalną obszaru tworzą aktywne, przedsiębiorcze i zintegrowane ze sobą jednostki. Mieszkańcy chętnie podejmują oddolne działania na rzecz najbliższego otoczenia i przestrzeni wspólnych.

CEL NADRZĘDNY

Minimalizacja występowania na obszarze rewitalizacji zjawisk kryzysowych zaobserwowanych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej.

Podobszary rewitalizacji	OBSZAR MIEJSKI (Podobszary I, II, III)		OBSZAR WIEJSKI (Podobszar IV)	
	Sfera społeczna i gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna oraz środowiskowa	Sfera społeczna i gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna
Obszary oddziaływania				
Cele strategiczne	Aktywizacja społeczna i zawodowa oraz integracja mieszkańców	Poprawa stanu infrastruktury	Aktywizacja i integracja mieszkańców	Poprawa funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznej
Kierunki działań	Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego	Modernizacja infrastruktury społecznej, mieszkalnej i okołodrogowej	Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez dostosowanie do ich potrzeb istniejącej infrastruktury
	Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców		Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego	
	Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego	Utworzenie i modernizacja miejsc spotkań mieszkańców	Aktywizacja zawodowa mieszkańców	Utworzenie infrastruktury służącej aktywizacji mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

7. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

7.1. Lista A: projekty główne¹⁸

Zaprezentowaną wizję oraz wyznaczone cele uda się osiągnąć poprzez realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Poniżej przedstawiono listę głównych projektów rewitalizacyjnych – ich realizacja jest kluczowa dla procesu wyprowadzenia obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej.

Dużym potencjałem do realizacji działań rewitalizacyjnych zarówno pod względem zasobów ludzkich, jak i organizacyjnych i logistycznych stanowi Sokólski Ośrodek Kultury (SOK) oraz Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS). Oba te obiekty znajdują się poza obszarem rewitalizacji, jednak na samym obszarze nie ma tego typu obiektów, gdzie możliwe byłoby realizowanie takich usług jak te świadczone przez SOK czy OPS. W związku z tym pomimo, że obiekty te zlokalizowane są poza obszarem rewitalizacji, część projektów rewitalizacyjnych, które będą tam realizowane zostało wpisane jako projekty główne, gdyż są one kluczowe do rozwiązania zidentyfikowanych problemów w obszarze rewitalizacji. Ponadto planuje się, że Ośrodek Pomocy Społecznej zostanie przeniesiony do budynku znajdującego się przy ul. Dąbrowskiego 12 na obszarze rewitalizacji, wówczas proponowane działania będą realizowane w tym obiekcie.

1. Aktywizacja i integracja osób i rodzin z obszaru rewitalizacji	
Lokalizacja projektu	Projekt przeznaczony dla wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji realizowany będzie w Wiejskim Domu Kultury (Podobszar IV), OPS i SOK (poza obszarem rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Ośrodek Pomocy Społecznej
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na terenie wyznaczonym do rewitalizacji zdiagnozowano dużą liczbę osób i rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce – świadczy to konieczności interwencji wśród osób i rodzin zmagających się z problemami społecznymi, przy jednoczesnym zagrożeniu marginalizacją i wykluczeniem społecznym.
Cel projektu	Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez działania mające na celu aktywizację osób korzystających ze wsparcia OPS oraz integrację lokalnej społeczności.
Zakres realizowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia OPS; • Aktywizacja społeczna – poradnictwo rodzinne dla klientów OPS, osób zmagających się z problemami wychowawczymi oraz innymi sytuacjami kryzysowymi; • Organizacja zajęć socjo-terapeutycznych (psycholog, terapeuta) w świetlicy wiejskiej, ośrodku kultury, ośrodku pomocy społecznej dla dzieci i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Harmonogram i szacunkowy koszt	

¹⁸ W przypadku wszystkich projektów głównych wskaźniki produktu i rezultatu opisano w rozdziale 12. System monitoringu i oceny PR

Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
Szacunkowy koszt	200 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki unijne (EFS)
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców

2. Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej

Lokalizacja projektu	Szkoły zlokalizowane na obszar rewitalizacji Sokólski Ośrodek Kultury (poza obszarem rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Organizacje pozarządowe Szkoły podstawowe zlokalizowane na obszarze rewitalizacji Ośrodek Pomocy Społecznej Sokólski Ośrodek Kultury

Opis projektu

Opis stanu istniejącego	Wśród problemów zdiagnozowanych na terenie obszaru wyznaczonego rewitalizacji zdiagnozowano problemy związane z problemami wychowawczymi oraz bezradnością opiekuńczo-wychowawczą takie jak: zachowania patologiczne wśród dzieci i młodzieży, wandalizm, zaległości edukacyjne itp.
Cel projektu	Celem projektu jest osiągnięcie jak najlepszych wyników nauczania i wychowania uczniów oraz zapewnienie im jak najlepszej pomocy oraz wsparcia, w szczególności dla uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, jak również wszechstronne rozwijanie zainteresowań uczniów, poprzez rozbudowany system zajęć pozalekcyjnych.
Zakres realizowanych działań	Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych w postaci: <ul style="list-style-type: none"> Przedmiotowych kół zainteresowań; Zajęć rozwijających zainteresowania; Zajęć wyrównawczych; Zajęć przygotowujących do zewnętrznych sprawdzianów i egzaminów; Zajęć sportowych.

Harmonogram i szacunkowy koszt

Planowany termin realizacji projektu	2018-2020
Szacunkowy koszt	200 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki unijne
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego Aktywizacja zawodowa mieszkańców

3. Integracja i aktywizacja seniorów na obszarze rewitalizacji	
Lokalizacja projektu	Projekt przeznaczony dla wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji realizowany będzie w Wiejskim Domu Kultury (Podobszar IV), OPS i SOK (poza obszarem rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Ośrodek Pomocy Społecznej Sokólski Ośrodek Kultury
Partnerzy w realizacji projektu	Gmina Sokółka
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na terenie wyznaczonym do rewitalizacji zdiagnozowano wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym – seniorów.
Cel projektu	Celem projektu jest aktywizacja i integracja osób w wieku poprodukcyjnym oraz promocja wartości wielopokoleniowej społeczności przy jednoczesnej odbudowie więzi międzypokoleniowych.
Zakres realizowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja spotkań dla osób starszych i samotnych (dzień seniora, wigilia itp.). • Organizacja spotkań dla osób niepełnosprawnych. • Organizacja warsztatów/kursów dla osób starszych (m.in. zajęcia folklorystyczne, zajęcia komputerowe, spotkania z kardiologiem, diabetologiem itp.). • Odbudowa więzi międzypokoleniowych. Dziadkowie-Rodzice-Wnuczki- organizacja zajęć m.in.: <ul style="list-style-type: none"> ○ zajęcia kulinarne- kuchnia staropolska (degustacja wraz z pogadanką dotyczącą dawnych zwyczajów), kuchnia nowoczesna; ○ praca ze wspomnieniami, lokalną historią; ○ praca wokół tradycji, obrzędów; ○ inicjatywy artystyczne czy edukacyjne (np. teatralne, plastyczne etc.); ○ działania wokół nowych technologii (młodzi przewodnikami starszych po świecie techniki np. obsługa konta przez internet).
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
Szacunkowy koszt	300 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki unijne (EFS)
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego • Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego

4. Program wsparcia społeczno-zawodowego dla osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce	
Lokalizacja projektu	ul. Dąbrowskiego 12 (budynek po starej policji), 16-100 Sokółka (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce

Partnerzy w realizacji projektu	Organizacje pozarządowe
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Znacząca część mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystająca z pomocy społecznej posiada niskie kwalifikacje, a także niską samoocenę. Wśród mieszkańców obszaru identyfikuje się również pokoleniowe korzystanie z pomocy społecznej. Innymi problemami zauważanymi przez pracowników socjalnych jest brak umiejętności poszukiwania pracy, brak doświadczenia zawodowego wśród osób wykluczonych społecznie, brak motywacji do poszukiwania pracy. Na przestrzeni lat pracownicy obserwują również zwiększającą się liczbę osób korzystających z pomocy tutejszego Ośrodka.
Cel projektu	Zmniejszenie stopy bezrobocia oraz zwiększenie aktywności w sferze życia społecznego i zawodowego mieszkańców z Gminy Sokółka zagrożonych wykluczeniem społecznym i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej prowadzące do uzyskania zatrudnienia poprzez realizację kompleksowego wsparcia psychologiczno-doradczego.
Zakres realizowanych działań	Przewiduje się realizację projektów skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych wykluczeniem społecznym, którzy będą mieli spotkania z doradcą zawodowym, psychologiem, będą uczestniczyli w warsztacie aktywnego poszukiwania pracy, pójdą na staże zawodowe i podejmą zatrudnienie w spółdzielni socjalnej. Ponadto zorganizowany zostanie cykl wydarzeń aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji (warsztaty z zakresu podnoszenia kompetencji zawodowych i interpersonalnych, szkolenia z tematyki aktywnego i skutecznego poszukiwania zatrudnienia, spotkania z psychologiem, pedagogiem i innymi specjalistami dla rodzin zmagających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, spotkania anonimowych alkoholików etc.). Projekt łączy się z projektem nr 5, gdyż zakłada się, że powyższe działania będą realizowane w wyremontowanym na ten cel budynku przy ul. Dąbrowskiego 12.
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	<i>2018-2019</i>
Szacunkowy koszt	<i>1 300 000,00 zł</i>
Potencjalne źródła finansowania	<i>Budżet gminy, środki unijne (EFS)</i>
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego • Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców

5. Remont budynku z przeznaczeniem na cele społeczne

Lokalizacja projektu	ul. Dąbrowskiego 12 (budynek po starej policji), 16-100 Sokółka (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce

Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Budynek 3-kondygnacyjny, zniszczony, wymagający kapitalnego remontu. Od kilkudziesięciu lat nieużytkowany.
Cel projektu	Budynek przeznaczony na działanie Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce, Klubu Integracji Społecznej i Spółdzielni Socjalnej.
Zakres realizowanych działań	Po adaptacji i wyremontowaniu budynku będzie w nim działał OPS, KiS i Spółdzielnia Socjalna. Zarówno KiS i Spółdzielnia będą miały na celu aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców Gminy Sokółka. Projekty te są skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych wykluczeniem społecznym, którzy będą mieli spotkania z doradcą zawodowym, psychologiem, będą uczestniczyli w warsztacie aktywnego poszukiwania pracy, pójść na staże zawodowe i podejmą zatrudnienie w spółdzielni socjalnej. Projekt jest powiązany z projektem nr 4.
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2018-2019
Szacunkowy koszt	2 000 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środków unijnych (EFRR)
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego Modernizacja infrastruktury społecznej, mieszkalnej i okołodrogowej.

6. Aktywizacja zawodowa i poprawa zdolności zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo zagrożonych wykluczeniem społecznym	
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Organizacje pozarządowe Powiatowy Urząd Pracy
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano wysoki poziom bezrobocia, w szczególności osób nieaktywnych zawodowo bez wykształcenia i kwalifikacji. Projekt oparty jest na aktywizacji zawodowej osób nieaktywnych zawodowo, ułatwianiu powrotu do aktywności zawodowej osobom długotrwale bezrobotnym, aktywizacja społeczna osób zagrożonych marginalizacją ekonomiczną.
Cel projektu	Celem projektu jest ograniczenie skali zjawiska bezrobocia na terenie obszaru rewitalizacji i gminy, gdyż projekt dedykowany jest wszystkim mieszkańcom obszaru rewitalizacji, pozostającym bez zatrudnienia. Ograniczona w ten sposób zostanie także skala ubóstwa, a także podniesione zostaną kwalifikacje zawodowe uczestników kursów. Wszystkie te działania doprowadzą w dłuższej perspektywie czasu do większej spójności społecznej i wzmocnienia więzi, a pośrednio do poprawy wizerunku obszaru rewitalizacji.

Zakres realizowanych działań	<p>Planowane działania obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diagnozę indywidualnych potrzeb i potencjałów uczestników projektu, • podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy, • pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego, • wspieranie samozatrudnienia i powstawania nowych miejsc pracy, • poradnictwo psychologiczne, prawne i obywatelskie, • inicjatywy przygotowujące do podjęcia zatrudnienia (m.in. staże, praktyki zawodowe), • kursy i szkolenia, mające na celu nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji.
	Harmonogram i szacunkowy koszt
Planowany termin realizacji projektu	<i>2018-2023</i>
Szacunkowy koszt	<i>250 000,00 zł</i>
Potencjalne źródła finansowania	<i>Budżet Gminy, środki unijne (EFS)</i>
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego • Aktywizacja zawodowa mieszkańców • Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców

7. Integracja mieszkańców poprzez wspólne inicjatywy sąsiedzkie	
Lokalizacja projektu	Podobszar I, Podobszar II, Podobszar III
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Organizacje pozarządowe Sokółski Ośrodek Kultury
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Jednym z problemów obszaru rewitalizacji (podobszarów zlokalizowanych w granicy miasta Sokółka) jest problem związany z niskim poziomem aktywności lokalnej społeczności, co przekłada się na integrację sąsiedzką oraz budowanie kapitału społecznego, jak również działania mające na celu przeciwdziałanie patologiom i dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych.
Cel projektu	Celem projektu jest wykorzystanie zasobów obszaru rewitalizacji poprzez wspólne i aktywne spędzanie wolnego czasu całych rodzin, integracji międzypokoleniowej i sąsiedzkiej.
Zakres realizowanych działań	<p>Zadania w ramach projektu przewidują uzupełnienie kwalifikacji uczestników oraz ich aktywne włączenie w procesy rewitalizacyjne w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praktycznych warsztatów wykonywania elementów drobnej architektury z różnych materiałów połączonych z wykonaniem prac aranżacji przestrzeni, • praktycznych warsztatów przygotowujących mieszkańców do aktywnego udziału w inicjatywach

	<p>kulturalnych wraz z realizacją inicjatywy (np. wykonanie „murali”).</p> <p>Zadania będą realizowane przez Sokólski Ośrodek Kultury bezpośrednio, będą też wyłaniane w otwartym konkursie ofert dla organizacji pozarządowych na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (art. 13) lub zgłaszane w formie inicjatyw lokalnych na podstawie tej samej ustawy (art. 19b).</p> <p>Projekty mogą być realizowane na nowoutworzonych przestrzeniach publicznych w ramach wdrażania projektów wpisanych do Programu Rewitalizacji.</p>
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	<i>2018-2020</i>
Szacunkowy koszt	<i>100 000,00 zł</i>
Potencjalne źródła finansowania	<i>Budżet Gminy, środki unijne (EFS)</i>
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego, • Utworzenie infrastruktury służącej aktywizacji mieszkańców

8. Sieć kanalizacyjna – ul. Białostocka	
Lokalizacja projektu	ul. Białostocka numery porządkowe nieruchomości: 148, 150, 152, 154, 16-100 Sokółka (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Zgodnie z przedstawionymi w diagnozie danymi na ul. Białostockiej brakuje sieci kanalizacyjnej, co negatywnie wpływa zarówno na komfort życia mieszkańców jak i na stan środowiska naturalnego.
Cel projektu	Poprawa jakości życia mieszkańców, poprawa stanu środowiska naturalnego.
Zakres realizowanych działań	Utworzenie sieci kanalizacyjnej.
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	<i>2018</i>
Szacunkowy koszt	<i>10 000,00 zł</i>
Potencjalne źródła finansowania	<i>Budżet Gminy, środki unijne (EFRR)</i>
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja infrastruktury społecznej, mieszkalnej i otoczkowej

9. Modernizacja zabytkowej kamienicy przy Placu Kościuszki w Sokółce	
Lokalizacja projektu	ul. Plac Kościuszki 26, 16-100 Sokółka (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Sokólski Ośrodek Kultury w Sokółce Szkoły na terenie miasta Sokółka Mieszkańcy obszaru rewitalizacji

Twórcy ludowi	
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Obecnie zabytkowa kamienica jest w złym stanie technicznym i wymaga kapitalnego remontu. Należy wykonać remont dachu, elewacji, wymienić okna i drzwi, wymienić instalację sanitarną, c.o. oraz elektryczną. Należy nadać nowe funkcje poszczególnym pomieszczeniom i dostosować obiekt do potrzeb osób niepełnosprawnych. Budynek ze względu na stan techniczny nie jest wykorzystany w pełnym zakresie. Docelowo będzie on pełnił funkcje społeczne w tym poprzez działalność organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych wykluczonych i z problemami życiowymi z obszaru rewitalizacji (np. świetlica środowiskowa, punkt konsultacyjny organizacji pozarządowych, punkt wsparcia rodziny i osób wykluczonych, bezrobotnych itp.).
Cel projektu	Projekt będzie sprzyjał aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt będzie skierowany do wszystkich grup społecznych oraz wszystkich grup wiekowych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Celem realizowanych działań będzie ograniczenie zjawiska uzależnienia od korzystania z pomocy społecznej i bezrobocia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Zakres realizowanych działań	Projekt jest przygotowany do realizacji, gdyż Gmina Sokółka posiada opracowaną dokumentację projektową. W wyniku realizacji projektu zostanie zmodernizowany budynek posiadający dwie kondygnacje i kilkanaście pomieszczeń użytkowych. Należy wykonać remont dachu, elewacji, wymienić okna i drzwi, wymienić instalację sanitarną, c.o. oraz elektryczną. Należy nadać nowe funkcje poszczególnym pomieszczeniom i dostosować obiekt do potrzeb osób niepełnosprawnych. Budynek ze względu na stan techniczny nie jest wykorzystany w pełnym zakresie. W przyszłości na terenie zmodernizowanego obiektu udzielane będzie wsparcie skierowane do wszystkich grup społecznych oraz wszystkich grup wiekowych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji (wsparcie dla osób rozpoczynających działalność w ramach organizacji pozarządowych, aktywizacja i integracja osób wykluczonych społecznie etc.)
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2018-2019
Szacunkowy koszt	2 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki unijne (EFRR)
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja infrastruktury społecznej, mieszkalnej i okołodrogowej

10. Zajęcia z lekkoatletyki – „Być aktywnym cały rok!”	
Lokalizacja projektu	Ul. Mariańska 31 (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce, Sokólskie Centrum Sportu i Rozrywki
Partnerzy w realizacji projektu	Gmina Sokółka
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Obecny, ogólny stan infrastruktury sportowej wymagający generalnych działań modernizacyjnych. Przede wszystkim bieżnia lekkoatletyczna, która jest zdewastowana, częściowo zniszczona w wyniku wymiany rury wodociągowej, nieprzystosowana do dzisiejszych warunków, gdyż jest żużlowa. Jednakże obiekt sportowy z uwagi na dogodną lokalizację, cechuje się dużym potencjałem technicznym i społecznym.
Cel projektu	Poprawa dostępu ubogim rodzinom z dziećmi do wysokiej jakości usług społecznych, w postaci zorganizowanych zajęć sportowych pod opieką wykwalifikowanych instruktorów. Mniej zamożne gospodarstwa domowe cierpiące na ubóstwo, nie mają środków pieniężnych, które mogłyby przeznaczyć na zapewnienie i zaspokojenie u swoich dzieci minimalnych potrzeb rekreacyjno-sportowych. Realizacja tego przedsięwzięcia zwiększy szansę na aktywizację i integrację rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i w znacznym stopniu może poprawić sytuację społeczno-wychowawczą tych rodzin.
Zakres realizowanych działań	Projekt był już realizowany w 2016 roku, obecnie planowana jest jego kontynuacja. Dofinansowanie tego projektu pochodziło z środków Gminy Sokółka. Realizacja zadania polega na organizacji zajęć sportowo-rekreacyjnych – treningów lekkoatletycznych dla dzieci i młodzieży z Gminy Sokółka. W celu właściwej organizacji zajęć niezbędnymi działaniami, które należy podjąć będą m.in: <ul style="list-style-type: none"> • rekrutacja uczestników projektu, • zatrudnienie trenerów, • zakup niezbędnego sprzętu sportowego, • odpowiednie przygotowanie miejsca treningowego (bieżni, stadionu), • realizacja zajęć sportowych.
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2017-2023
Szacunkowy koszt	10 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki unijne (EFS)
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja infrastruktury społecznej, mieszkalnej i okołodrogowej • Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego

11. Półkolonie dla dzieci „Wakacje w Mieście” oraz Półkolonie dla dzieci „Ferie w Mieście”	
Lokalizacja projektu	Ul. Wodna 20, 16-100 Sokółka (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce, Sokólskie Centrum Sportu i Rozrywki
Partnerzy w realizacji projektu	Gmina Sokółka
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Podczas tegorocznych letnich półkolonii projektem objęliśmy grupę 180 dzieci z Gminy Sokółka. W przypadku ferii zimowych było to 105 dzieci. Jednak zainteresowanie wśród mieszkańców było dużo większe. Założeniem jest, aby każde dziecko z obszaru rewitalizacji, które zgłosi chęć uczestnictwa w półkoloniach miało możliwość wzięcia udziału w wypoczynku. Ma to znaczenie ze względu na fakt, że znaczna część mieszkańców obszaru rewitalizacji korzysta ze wsparcia ze względu na ubóstwo, dlatego tak istotne jest, aby zapewnić bezpłatny dostęp do oferty spędzania czasu wolnego dla najmłodszych.
Cel projektu	Letni i zimowy wypoczynek ma na celu zagospodarowanie czasu wolnego oraz regenerację sił psychofizycznych w okresie wakacyjnym i ferii zimowych. Ponadto jednym z zamierzeń jest przekazanie młodym uczestnikom projektu podstawowych wartości społecznych – tolerancji, wzajemnego szacunku, solidarności, upowszechniania wśród beneficjentów projektu zdrowych nawyków, z dala od wszelkiego rodzaju używek i zachowań patologicznych.
Zakres realizowanych działań	Projekt jest realizowany już od 2010 roku, w dalszym ciągu planowana jest jego kontynuacja. Dofinansowanie tego projektu pochodziło z środków Gminy Sokółka i Kuratorium Oświaty w Białymstoku. Zadanie polega na organizacji letniego wypoczynku i zimowego dla dzieci w wieku szkolnym z Gminy Sokółka. Wszystkie pieczołowicie opracowane zajęcia edukacyjno-rekreacyjne odbywają się na terenie miasta Sokółka, jak również w innym miastach województwa podlaskiego. W tym czasie dzieci biorą udział w licznych, różnorodnych aktywnościach na świeżym powietrzu. Znaczna część zajęć tematycznych odbywa się na obiektach kompleksu sportowo-rekreacyjnego OSiR Sokółka oraz nad Zalewem Sokólskim. <u>W pierwszeństwo w projekcie będą miały dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji. W przypadku gdy pula miejsc nie zostanie wykorzystana, do uczestnictwa w projekcie zachęcane będą dzieci i młodzież z poza obszaru rewitalizacji.</u>
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2018
Szacunkowy koszt	40 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki unijne (EFS)

Powiązanie z kierunkami działań

- Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego

12. Świetlica w Sokółce Twoją szansą na przyszłość

Lokalizacja projektu	Osiedle Zielone (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Obszar Osiedla Zielonego cechuje się niedużym napływem nowych mieszkańców, znaczny odsetek populacji stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Brak jest na tym terenie działających organizacji pozarządowych i aktywnie działających podmiotów gospodarczych. Widoczne są niedobory infrastrukturalne. Negatywnie na poziom życia wpływa brak urządzonych powierzchni zielonych i rekreacyjnych. Na tym obszarze koncentrują się zjawiska kryzysowe szczególnie w sferze społecznej: pomoc społeczna, przemoc w rodzinie, starzenie się ludności, bezrobocie, niska frekwencja wyborcza. Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi wymagają kompleksowego wsparcia.
Cel projektu	Poprawa sytuacji społeczno-wychowawczej rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poszerzenie oferty placówki wsparcia dziennego, stworzenie nowych miejsc w placówce oraz ofertę szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
Zakres realizowanych działań	Świetlica będzie gotowa do świadczenia usług min. przez 2 lata po zakończeniu realizacji projektu: <ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie świetlicy do potrzeb 30 osobowej grupy dzieci; • realizacja zajęć sportowych (wykorzystanie boiska przy ZSO w Sokółce); • terapia psychospołeczna przez teatr; • zajęcia korekcyjne; • zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe (społeczne, obywatelskie, z języka obcego); • podnoszenie świadomości prawnej wśród rodziców, - szkoła dla rodziców i wychowawców.
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2017-2019
Szacunkowy koszt	207470,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet gminy, środki unijne (EFRR)
Powiązanie z kierunkami działań	• Modernizacja infrastruktury społecznej, mieszkalnej i okołodrogowej

13. Miasteczko ruchu drogowego – spotkania edukacyjno-rekreacyjne

Lokalizacja projektu	Os. Zielone (obszar rewitalizacji)
-----------------------------	---

Podmioty realizujące projekt	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce
Partnerzy w realizacji projektu	Gmina Sokółka Komenda Powiatowa Policji w Sokółce Straż Miejska w Sokółce Sokółski Klub Kolarski „Sokół”
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Obecnie obiekt częściowo przywrócony do ładu i użyteczności. Jednakże ze względu na duży potencjał wymagający jeszcze kilku działań usprawniających, które posłużą celom edukacyjnym społeczności lokalnej, zwłaszcza dzieciom w przyswajaniu wiedzy nt. bezpieczeństwa ruchu drogowego.
Cel projektu	Tego typu zorganizowane spotkania mają na celu „edukować poprzez zabawę”. Łączenie przyjemnej jazdy na rowerze, rolnkach czy innym jednośladzie z pożyteczną dawką wiedzy nt. ruchu drogowego, które niewątpliwie będą bardzo przydatne w dorosłym życiu. Realizacja tego przedsięwzięcia przyczyni się również do integracji społecznej – dzieci z rodzicami, dzieci z grupą rówieśniczą, dorosłych z sąsiadami. Nastąpi nawiązywanie nowych znajomości, zawiązywanie grup koleżeńskich. Zagospodarowanie w ciekawy sposób czasu wolnego odciągnie dzieci, młodzieży i dorosłych od chęci sięgnięcia po używki lub przyczyni się do zmniejszenia innych zachowań patologicznych.
Zakres realizowanych działań	Projekt będzie polegał na przeprowadzeniu cyklu spotkań szkoleniowych z zakresu bezpiecznej jazdy, głównymi odbiorcami działania są dzieci z obszaru rewitalizacji, które uczą się poruszania po wszelkiego rodzaju drogach i jezdniach. Pierwsze takie spotkania przeprowadziliśmy w roku 2016, podczas tegorocznych wakacji kontynuowane są te działania. Podczas tych spotkań, pod czujnym okiem „specjalistów” od ruchu drogowego – służb porządkowych oraz zawodników klubu kolarskiego dzieci miały możliwość poznać technikę jazdy oraz przepisy prawidłowego poruszania się po drogach. Oprócz sportowych wrażeń, nowych umiejętności i sporej dawki wiedzy dzieci mają możliwość kontaktu z grupą rówieśniczą. Obecnie na tym obiekcie w każdą niedzielę, aż do końca wakacji zaplanowane są tego typu spotkania edukacyjne. Odbiorcą projektu będą przede wszystkim dzieci, ale w spotkaniach przewiduje się również uczestnictwo wraz z rodzicami, całymi rodzinami, ze znajomymi.
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2018
Szacunkowy koszt	50 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki unijne (EFS)

Powiązanie z kierunkami działań

- Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego

14. Modernizacja terenu miasteczka ruchu drogowego na Osiedlu Zielonym w Sokółce

Lokalizacja projektu	Os. Zielone (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Komenda Powiatowa Policji w Sokółce Uczniowie szkół podstawowych Dzieci przedszkolne Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce Mieszkańcy Osiedla Zielonego
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Obecnie teren miasteczka ruchu drogowego jest w złym stanie technicznym. Występująca tam infrastruktura służąca nauce zasad ruchu drogowego i właściwego zachowania na drodze uniemożliwia prawidłowe prowadzenie zajęć edukacyjnych i wychowawczych. Ciągi komunikacyjne o nawierzchni asfaltowej po wieloletniej eksploatacji posiadają liczne ubytki, wykruszenia oraz nierówności. Brak jest ogrodzenia terenu, oświetlenia, dobrej nawierzchni alejek komunikacyjnych wraz z oznakowaniem oraz infrastruktury towarzyszącej (np. ławek, zaplecza technicznego). W obecnym stanie teren miasteczka ruchu drogowego nie przyciąga mieszkańców, w tym dzieci, gdyż brak jest nowoczesnej infrastruktury do szkolenia młodych użytkowników dróg i prowadzenia ciekawych zajęć.
Cel projektu	Projekt będzie sprzytał aktywności społecznej i poprawie bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie teoretycznym i praktycznym z zasad ruchu drogowego. Projekt przyczyni się do aktywnych form wypoczynku i spędzania wolnego czasu. Miasteczko ruchu drogowego będzie pełniło funkcję rekreacyjną i wypoczynkową dla mieszkańców oraz będzie miejscem lokalnej integracji. Utworzone zostanie bezpieczne miejsce umożliwiające szkolenia i zajęcia praktyczne dla dzieci z udziałem funkcjonariuszy policji. Będą one przeciwdziałać marginalizacji społecznej oraz poprawie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży przy udziale rodziców. Projekt może być skierowany do wszystkich grup społecznych oraz wszystkich grup wiekowych z obszaru rewitalizacji. Po realizacji projektu poprawi się jakość życia mieszkańców Osiedla Zielonego.
Zakres realizowanych działań	Projekt jest w trakcie przygotowania do realizacji i wyboru wykonawcy prac projektowych. Zakres prac będzie obejmował: ogrodzenie terenu, oświetlenie, wykonanie ciągów komunikacyjnych, wykonanie oznakowania pionowego i poziomego, wykonanie mini sygnalizacji świetlnej na jednym skrzyżowaniu (do celów edukacyjnych),

	renowację zieleni, odwodnienie terenu, ustawienie tablic edukacyjnych, ustawienie wiaty, infrastrukturę towarzyszącą (stojaki na rowery, ławki, kosze itp.).
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2019
Szacunkowy koszt	400 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	<i>Budżet Gminy, środki unijne (EFRR), LGD Szlak Tatarski, Budżet Państwa – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji</i>
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja infrastruktury społecznej, mieszkalnej i okołodrogowej

15. Modernizacja terenu nad zalewem w Sokółce w zakresie zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego wraz z wykonania ciągu pieszo-rowerowego i infrastrukturą towarzyszącą	
Lokalizacja projektu	Os. Zielone (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Rada Osiedla Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce Polski Związek Wędkarski Mieszkańcy Osiedla Zielonego Stowarzyszenia i kluby sportowe
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Obecnie teren nad zalewem w Sokółce nie jest w pełni wykorzystany i zagospodarowany. Występująca infrastruktura rekreacyjna w wyniku długoletniego użytkowania uległa degradacji i zniszczeniu. Brak jest nad jeziorem urządzeń i infrastruktury do aktywnych form wypoczynku i spędzania wolnego czasu np. placu zabaw, siłowni plenerowej, ścieżki rowerowej itp. W Podobszarze III brakuje miejsc spotkań dla mieszkańców. Wokół zalewu występują tereny zielone, które nie są zagospodarowane i często zanieczyszczane przez mieszkańców. W obecnym stanie teren nie przyciąga mieszkańców, jest miejscem spożywania alkoholu przez osoby uzależnione.
Cel projektu	Projekt będzie sprzyjał aktywizacji społecznej i przeciwdziałaniu marginalizacji społecznej mieszkańców Osiedla Zielonego. Zagospodarowany i urządzony teren nad zalewem będzie pełnił funkcję rekreacyjną i wypoczynkową dla mieszkańców oraz będzie miejscem lokalnej integracji i aktywności społecznej. Utworzone zostanie bezpieczne miejsce umożliwiające spotkania mieszkańców, w tym z dziećmi. Będą one przeciwdziały marginalizacji społecznej oraz wykluczeniu społecznemu w zakresie integracji społecznej oraz spędzania wolnego czasu (wymiana doświadczeń, porady, konsultacje). Poprzez aktywny wypoczynek promowany będzie zdrowy styl życia. Projekt będzie skierowany do wszystkich grup społecznych oraz

	wszystkich grup wiekowych z obszaru rewitalizacji. Po realizacji projektu poprawi się jakość życia mieszkańców Osiedla Zielonego.
Zakres realizowanych działań	Projekt jest przygotowany do realizacji, gdyż Gmina Sokółka posiada opracowaną dokumentację projektową i niezbędne pozwolenia do rozpoczęcia i realizacji robót. W wyniku realizacji projektu powstanie: wokół zalewu ciąg pieszo-rowerowy o dł. 1,7km, wydzielone miejsca odpoczynku (ławki, stojaki na rowery), plaża miejska wraz z infrastrukturą, ciągi piesze i komunikacyjne, pomost wydzielający kąpielisko, kładka w ciągu pieszo-rowerowym, ustawiona ambona widokowa do obserwacji przyrody, oświetlenie hybrydowe, urządzenia do wodowania sprzętu pływającego, dwa place zabaw, siłownia plenerowa, ścieżka edukacyjna. Obecnie teren jest niewykorzystany i nie pełni przypisanej funkcji sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej zgodnie z przeznaczeniem na Osiedlu Zielonym.
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2019-2020
Szacunkowy koszt	3 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	<i>Budżet Gminy, środki unijne (EFRR), Program Współpracy Transgranicznej PL-BY-UA</i>
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie i modernizacja terenów zieleni

16. Modernizacja terenu zielonego na Osiedlu Zielonym z przeznaczeniem na park i teren rekreacyjno-wypoczynkowy	
Lokalizacja projektu	Os. Zielone (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Rada Osiedla Szkoła Podstawowa nr 3 w Sokółce Przedszkole nr 2 w Sokółce Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sokółce Mieszkańcy Osiedla Zielonego
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Obecnie teren przeznaczony pod zielenie nie jest urządzony i zagospodarowany. Występuje tam teren zielony (wysokie trawy) ze starym i wysokim zadrzewieniem bez infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej charakterystycznej dla obszarów parków miejskich. Teren ten posiada dobre położenie między Szkołą Podstawową nr 3 i Przedszkolem nr 2 i nadaje się do właściwego zagospodarowania i urządzenia parku z infrastrukturą towarzyszącą. W obecnym stanie teren nie przyciąga mieszkańców, jest miejscem spożywania alkoholu przez osoby uzależnione.
Cel projektu	Projekt będzie sprzyjał aktywizacji społecznej i przeciwdziałaniu marginalizacji społecznej mieszkańców Osiedla Zielonego. Zagospodarowany i urządzony teren parku będzie pełnił funkcję rekreacyjną i wypoczynkową dla mieszkańców oraz

	będzie miejscem lokalnej integracji i aktywności społecznej. Utworzone zostanie bezpieczne miejsce umożliwiające spotkania mieszkańców, w tym z dziećmi. Będą one przeciwdziałać marginalizacji społecznej oraz wykluczeniu społecznemu w zakresie integracji społecznej oraz spędzania wolnego czasu (wymiana doświadczeń, porady, konsultacje).
	Projekt będzie skierowany do wszystkich grup społecznych oraz wszystkich grup wiekowych. Po realizacji projektu poprawi się jakość życia mieszkańców Osiedla Zielonego.
Zakres realizowanych działań	Projekt jest w trakcie przygotowania do realizacji i wyboru wykonawcy prac projektowych. Zakres prac będzie obejmował: ogrodzenie terenu, oświetlenie, wykonanie ciągów pieszych (alejki, chodniki), renowację zieleni (rekultywacja terenu, wykonanie trawników, nasadzenia nowych roślin itp.), odwodnienie terenu, wykonanie placu zabaw, wykonanie siłowni plenerowej, ustawienie altanek/pergoli wraz z miejscem do karmienia przez matki dzieci, ustawienie tablic edukacyjnych, ustawienie koszy, ławek, stojaków na rowery. Obecnie teren jest niewykorzystany i nie pełni przypisanej funkcji zgodnie z przeznaczeniem na Osiedlu Zielonym.
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2018-2019
Szacunkowy koszt	500 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki unijne (EFRR), LGD Szlak Tatarski
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie i modernizacja terenów zieleni

17. Budowa placu zabaw wraz z altaną rekreacyjną	
Lokalizacja projektu	Roski Małe 16 (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Mieszkańcy ulic Roski Małe
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Budynek socjalny będący własnością Gminy Sokółka znajduje się w złym stanie technicznym nadającym się do rozbiórki.
Cel projektu	<ul style="list-style-type: none"> • integracja lokalnej społeczności; • wzrost atrakcyjności inwestycyjnej; • podnoszenie prestiżu zaniedbanych miejsc; • pobudzenie aktywności mieszkańców; • zapewnienie bezpiecznego miejsca zabaw dla dzieci.

Zakres realizowanych działań	Projekt będzie polegał na budowie placu zabaw wraz z altaną rekreacyjną. Należy pozyskać środki finansowe na realizację projektu, ogłosić przetarg na wykonawcę wraz z jego wykonaniem, a także wykonać roboty budowlane w celu jego realizacji. Odbiorcą projektu będzie lokalne społeczeństwo, które w tym miejscu będzie mogło się integrować i spokojnie spędzić czas wolny, przede wszystkim zróżnicowane wiekowo dzieci korzystające z placu zabaw.
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2018
Szacunkowy koszt	50 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki unijne (EFRR)
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego • Modernizacja infrastruktury społecznej, mieszkalnej i okołodrogowej

18. Utworzenie miejsca spotkań na Osiedlu Buchwałowo	
Lokalizacja projektu	Osiedle Buchwałowo (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Starostwo Powiatowe Wspólnoty mieszkaniowe
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na terenie osiedla znajduje się park, który przez brak oświetlenia i ławek, jest miejscem mało atrakcyjnym do spędzania czasu wolnego. Rodziny z małymi dziećmi niechętnie korzystają również z placu zabaw, ponieważ obiekt ten zagraża zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci.
Cel projektu	Celem projektu jest poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego i rekreacji mieszkańców oraz poprawa bezpieczeństwa i komfortu wypoczynku, szczególnie najmłodszych mieszkańców osiedla.
Zakres realizowanych działań	<p>Zakres realizowanych zadań obejmuje odnowienie parku poprzez wykonanie oświetlenia parku, regularne koszenie trawy, wycięcie zarośli i wstawienie ławek. Planuje się zakup:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zjeżdżalni, • huśtawki, • karuzeli, • konika sprężynowego. <p>W ramach projektu przewiduje się również stworzenie mini siłowni dla dorosłych, wraz z altanką z ławkami, kosztami na śmieci i wycięciem starych drzew. Zakres realizowanych działań obejmuje również:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ogrodzenie placu zabaw; • renowację fontanny. • wstawienie atestowanych zabawek (urządzeń); • ułożenie bezpiecznego podłoża.

Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2017-2023
Szacunkowy koszt	255 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, środki unijne (EFRR)
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego Modernizacja infrastruktury społecznej, mieszkalnej i okołodrogowej

19. Modernizacja dróg wewnętrznych wraz z infrastrukturą techniczną na osiedlu Buchwałowo	
Lokalizacja projektu	Osiedle Buchwałowo (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Wspólnoty mieszkaniowe

Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na terenie osiedla brakuje dróg wewnętrznych, chodników, parkingów i ogrodzeń. Również drogi wewnętrzne nie spełniają wymogów. Na terenie osiedla źle odprowadzana jest woda deszczowa.
Cel projektu	Realizacja projektu poprawi bezpieczeństwo oraz komfort mieszkańców oraz zapobiegnie podtapianiu i nieprawidłowemu odprowadzaniu ścieków.
Zakres realizowanych działań	Zakres prac obejmuje: <ul style="list-style-type: none"> Wybudowanie dróg osiedlowych (usunięcie płyt betonowych i wykonanie nowej drogi); Zmiana i położenie kanalizacji; Wybudowanie deszczówki w celu zapobiegania niżej położonych budynków; Utworzenie mocnych nawierzchni dróg i chodników; Parkingu; Chodnika od osiedla w stronę przystanku MPiC.

Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	2018-2023
Szacunkowy koszt	1 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	Urząd Miejski w Sokółce
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja infrastruktury społecznej, mieszkalnej i okołodrogowej

20. Dodatkowe zajęcia edukacyjne w Szkole Podstawowej w Starej Kamionce	
Lokalizacja projektu	Szkoła Podstawowa w Starej Kamionce (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Szkoła Podstawowa w Starej Kamionce
Partnerzy w realizacji projektu	Gmina Sokółka
Opis projektu	

Opis stanu istniejącego	O poziomie kapitału społecznego Podobszaru IV może świadczyć liczba dzieci nieotrzymujących promocji - tutaj negatywne wartości wskaźnika odnotowuje się wśród uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i mieszkających na terenie sołectwa wchodzącego w skład Podobszaru.
Cel projektu	Celem projektu jest zwiększenie poziomu edukacji w Szkole Podstawowej w Starej Kamionce i przeciwdziałanie dziedziczeniu negatywnych postaw życiowych. Pośrednim celem projektu jest wyrównanie szans edukacyjnych na terenie wyznaczonym do rewitalizacji oraz zwiększenie szans w przyszłości na rynku pracy.
Zakres realizowanych działań	Organizacja zajęć dodatkowych pozalekcyjnych będzie polegała na realizacji zajęć: <ul style="list-style-type: none"> • Kompetencje językowe i informatyczne na rynku pracy; • Zwiększenie umiejętności uczenia się i poznanie własnych potrzeb przez uczniów (m.in. indywidualne doradztwo zawodowo-edukacyjne); • Zajęcia matematyki, przyrody itp. połączone z analizą potrzeb edukacyjnych uczniów SP; • Kursy dla nauczycieli ukierunkowane na przyswajanie innowacyjnych metod nauczania i przekazywania wiedzy. Uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Starej Kamionce nabędą lub wzmocnią kompetencje kluczowe (m.in. język obcy, matematyka, przyroda, umiejętności uczenia się i informatyczne). Każdy uczeń będzie miał możliwość – w ramach projektu - uczestnictwa w kilku typach wsparcia zgodnie ze ścieżką edukacyjną na którą składają się zajęcia dodatkowe: <ul style="list-style-type: none"> • j. angielskiego/niemieckiego; • warsztaty kreatywnego uczenia się; • indywidualne doradztwo edukacyjno-zawodowe; • warsztaty matematyczne; • zajęcia przyrodnicze; • zajęcia z chemii, fizyki, geografii itp.
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	<i>2018-2023</i>
Szacunkowy koszt	<i>50 000,00 zł</i>
Potencjalne źródła finansowania	<i>Budżet Gminy, środki unijne</i>
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego • Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego

21. Rozszerzenie oferty kulturalnej Wiejskiego Klubu Kultury

Lokalizacja projektu	Wiejski Klub Kultury w Starej Kamionce
Podmioty realizujące projekt	Sokólski Ośrodek Kultury
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Wiejski Klub Kultury w Starej Kamionce od wielu lat organizuje zajęcia artystyczne dla dzieci i młodzieży, które angażują je do

	<p>pracy twórczej. Oferta opiera się na różnorodnych formach zajęć: plastycznych, gimnastycznych, swobodnej zabawy. Ze względu na ograniczenia finansowe i niedostosowanie pomieszczeń do potrzeb specjalnych oferta nie może być realizowana dla dzieci niepełnosprawnych. Ograniczenia związane są również z czasem trwania zajęć oraz w ich różnorodności.</p> <p>Stan budynku, w którym mieści się Wiejski Klub Kultury w Starej Kamionce nie wpływa na zainteresowania mieszkańców wsi na liczne oferty kierowane do nich przez placówkę. W Klubie prowadzone są zajęcia dla różnych grup wiekowych: dla dzieci z zakresu plastyki, muzyki, filmu, młodzieży – gry i zabawy rekreacyjne, dla dorosłych - zajęcia regionalnego zespołu „Razem”, spotkania Klubu Gospodyń Wiejskich itp. Dawno odnawiane sale, niska temperatura w pomieszczeniach w okresie jesienno- zimowym, brak podjazdów dla osób niepełnosprawnych oraz niedogodności związane z przeciekającym dachem, to wszystko z pewnością nie przyciąga i nie ułatwia korzystania z ofert Klubu.</p>
Cel projektu	<p>Celem projektu jest włączenie do działań jak największej liczby mieszkańców wsi i zapewnienie możliwości spędzenia wolnego czasu w sposób bezpieczny i twórczy.</p> <p>Włączenie w działania różnych grup i środowisk co będzie możliwe po dostosowaniu pomieszczeń do ich potrzeb.</p>
Zakres realizowanych działań	<p>Działania będą polegały na przebudowie i remoncie pomieszczeń Klubu oraz zaproponowanie oferty kulturalnej skierowanej do osób niepełnosprawnych, nie branych wcześniej pod uwagę ze względu na problem dostępu do pomieszczeń. Działania będą również polegały na przedstawieniu nowej oferty edukacyjnej skierowanej do osób niepełnosprawnych, osób starszych, dzieci i młodzieży. Ponadto, na placu zabaw przed Klubem zamontowane zostaną nowe elementy służące zabawie oraz posadzone zostaną drzewa.</p>
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	<i>2018-2020</i>
Szacunkowy koszt	<i>615 000,00 zł</i>
Potencjalne źródła finansowania	<i>Budżet Gminy, środki własne</i>
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez dostosowanie do ich potrzeb istniejącej infrastruktury

22. Modernizacja boiska sportowego oraz placu przyszkolnego na obszarze rewitalizacji	
Lokalizacja projektu	Stara Kamionka 65 (obszar rewitalizacji)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Sokółka
Partnerzy w realizacji projektu	Szkoła Podstawowa
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Istniejące przy szkole boisko sportowe do piłki nożnej zostało wykonane kilkanaście lat temu. Na całości boiska wysypano kilkucentymetrową warstwę bardzo grubego żwiru z licznymi</p>

	<p>kamieniami. Przy ciepłych dniach nie można z niego korzystać, gdyż jest klepiskiem i strasznie się kurzy, a wszelkie upadki dzieci i młodzieży podczas gry kończą się krwawymi ranami na skutek złej nawierzchni. Na całości boiska nie jest w stanie rosnąć żadna trawa. Natomiast podczas deszczu robi się bagno i przez wiele dni nie można korzystać z niego. Wokół boiska sportowego nie ma ani jednej ławki aby dzieci mogły odpocząć. Oprócz tego na terenie szkoły brakuje wspólnego miejsca na podwórku, w którym osoby związane ze szkołą mogłyby wspólnie spędzać czas, niezależnie od stanu pogody.</p> <p>Poza godzinami pracy szkoły z placu zabaw i boisk korzystają mieszkańcy Starej Kamionki oraz okolicznych miejscowości.</p>
Cel projektu	<p>Projekt ma na celu modernizację boiska przyszkolnego, z którego oprócz uczniów, ich rodziców i absolwentów szkoły aktywnie korzysta społeczność lokalna. Między innymi jest to drużyna piłkarska ze Starej Kamionki „Kanibale”, którzy stale trenują i uczestniczą w rozgrywkach piłkarskich na różnych szczeblach. Odbiorcami projektu będą uczniowie i ich rodzice, absolwenci szkoły, społeczności lokalnej i drużyn piłkarskich.</p>
Zakres realizowanych działań	<p>Zakres realizowanych zadań obejmuje usunięcie warstwy żwiru, piachu i kamieni. Nawiezenie czarnoziemem, wyrównanie terenu i posadzenie trawy piłkarskiej. Wyposażenie bramek w nowe siatki oraz wykonanie kilku ławek dookoła boiska. Ponadto planuje się utworzenie zadaszonej wiaty/altany (4m x 6m) ze stołem i ławkami, która będzie ustawiona na utwardzonym podłożu (5m x 7m).</p>
Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowany termin realizacji projektu	<i>2018-2019</i>
Szacunkowy koszt	<i>150 000,00 zł</i>
Potencjalne źródła finansowania	<i>Budżet Gminy, środki unijne (EFRR)</i>
Powiązanie z kierunkami działań	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja społeczna za pomocą animacji czasu wolnego • Utworzenie infrastruktury służącej aktywizacji mieszkańców

7.2. Lista B: projekty uzupełniające

Poniżej zaprezentowano listę projektów uzupełniających – są to przedsięwzięcia, bez których rewitalizacja wybranych obszarów jest możliwa, jednak są one komplementarne względem działań głównych i usprawniają proces wyprowadzania terenów ze stanu kryzysowego. Część z nich realizowana będzie również poza obszarem rewitalizacji, ale efekty tych projektów będą miały wpływ na mieszkańców obszaru rewitalizacji.

1) Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego i poprawa bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych na obszarze rewitalizacji w Sokółce

Obecnie na terenie podobszarów I, II i III brak jest dostatecznej ilości kamer monitoringu miejskiego. Nie wszystkie miejsca niebezpieczne objęte są monitoringiem wizyjnym. Na terenie wspomnianych wyżej podobszarów są miejsca, których mieszkańcy unikają ze względu na występkę chuligańskie i spożywanie alkoholu w miejscach publicznych. Dotarcie z monitoringiem do nowych miejsc

niebezpiecznych przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji na terenie miasta Sokółka. Dodatkowo niewystarczające jest oznakowanie poziome i pionowe przejść dla pieszych. Brak jest na przejściach dla pieszych elementów odblaskowych poprawiających ich widoczność po zmroku, co przekłada się na niewystarczające bezpieczeństwo pieszych jako uczestników w ruchu drogowym. Projekt będzie sprzyjał zwiększeniu bezpieczeństwa mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji, likwidacji miejsc niebezpiecznych oraz poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Zakłada się wyznaczenie 10 miejsc do zainstalowania kamer na terenie podobszarów I, II i III oraz ustawienie kamer. Dodatkowo planowana jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na wybranych przejściach dla pieszych na terenie wymienionych podobszarów w zakresie zainstalowania urządzeń podświetlających (elementy odblaskowe) przejścia dla pieszych.

Termin realizacji: 2018

Szacunkowy koszt: 200 000,00 zł

2) Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy zajmuje niski parter dwupiętrowego budynku z lat osiemdziesiątych. ŚDS to placówka dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych. Teren przylegający do ośrodka jest nieuporządkowany po remoncie budynku i niezagospodarowany. Powierzchnia jest nierówna. Osoby korzystające z ośrodka, wykluczone społecznie, potrzebują tego miejsca do zajęć ruchowych, aktywizujących i rekreacyjnych, pozwalających na zaspokajanie i rozwijanie zainteresowań oraz integrację ze środowiskiem lokalnym. W tej chwili nie mogą jednak korzystać z otoczenia budynku z powodu niebezpieczeństwa wypadku.

Celem projektu jest poszerzenie możliwości realizacji celów w zakresie zajęć terapii ruchem, aktywizacja uczestników, wzmacnianie pozytywnych relacji oraz nawiązywanie współpracy ze środowiskiem lokalnym poprzez organizowanie imprez integracyjnych.

Projekt będzie polegał na zagospodarowaniu terenu przy Środowiskowym Domu Samopomocy z przeznaczeniem na boisko wielofunkcyjne, dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, z wydzielonym kompleksem rekreacyjnym. Realizacja powyższego projektu będzie wymagała wyrównania terenu, ułożenia odpowiedniej nawierzchni, zamontowania sprzętu oraz wykonania ogrodzenia. Z projektu będą korzystać uczestnicy ŚDS i podmioty współpracujące. Po wykonaniu działań infrastrukturalnych, wokół budynku prowadzone będą zawody sportowe i działania artystyczne. Ponadto na terenie zmodernizowanej powierzchni zorganizowany zostanie cykl wydarzeń aktywizujących i integrujących skierowanych wyłącznie do mieszkańców obszaru rewitalizacji zmagających się z niepełnosprawnościami (zajęcia ruchowe i sportowe, pikniki, wykłady na otwartym powietrzu, plenery malarskie etc.).

Termin realizacji: 2018-2019

Szacunkowy koszt: 550 000,00 zł

3) Modernizacja zabytkowej kamienicy przy ulicy Piłsudskiego w Sokółce (Piłsudskiego 1)

Obecnie zabytkowa kamienica jest w złym stanie technicznym i wymaga kapitalnego remontu. Należy wykonać remont dachu, elewacji, wymienić okna i drzwi, wymienić instalację sanitarną, c.o. oraz elektryczną. Należy nadać nowe funkcje poszczególnym pomieszczeniom i dostosować obiekt do potrzeb osób niepełnosprawnych. Budynek ze względu na stan techniczny nie jest wykorzystany w pełnym zakresie. Obiekt znajduje się poza obszarem rewitalizacji, ale może docelowo pełnić funkcje kulturalne i społeczne. Po przebudowie w ramach prowadzonej działalności kulturalnej mogą być prowadzone zajęcia artystyczne: malarskie, rzeźbiarskie, teatralne, taneczne itp. dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym dzieci i młodzieży. Dodatkowo utworzona zostanie galeria i sala

wystawiennicza (wielofunkcyjna), w której mogą być prowadzone zajęcia warsztatowe itp. Projekt znajduje się poza obszarem rewitalizacji, ale jego realizacja będzie sprzyjała aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i historycznego. Projekt będzie skierowany do wszystkich grup społecznych oraz wszystkich grup wiekowych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Termin realizacji: 2019-2020

Szacunkowy koszt: 3 000 000,00 zł

4) Poprawa warunków mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji większość budynków wybudowanych została w latach 60-tych XX wieku, na których znajdują się pokrycia wykonane z eternitu. Znaczna ich część to budynki nieocieplone, przepuszczające ciepło i generujące duże straty ciepła. Ponadto niezadowolający jest stan sieci wodno-kanalizacyjnej oraz elewacji. Do termomodernizacji przeznaczone zostaną budynki mieszkalne i mieszkalno-usługowe przy ulicach: Białostockiej 25, Białostockiej 29, Białostockiej 91, Ściegiennego 15 oraz Kościuszki 9. Celem projektu będzie poprawa warunków mieszkaniowych poprzez termomodernizację budynków, przebudowę systemów grzewczych wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła oraz wymianą pokrycia z eternitu na blachę.

Termin realizacji: 2018-2019

Szacunkowy koszt: 1 730 000,00 zł

5) Utworzenie parku sensorycznego wraz z infrastrukturą przyległą

Teren inwestycyjny to teren szkolny, częściowo zagospodarowany, z powierzchniami biologicznie czynnymi, wyposażony w podstawowe media. Na działce znajdują się zabudowania - budynki szkolne wraz z całą pomocniczą infrastrukturą. Teren jest częściowo utwardzony, z układem komunikacyjnym i pieszym dostosowanym do potrzeb danej lokalizacji. Na działce znajduje się parking samochodowy, plac zabaw i boisko szkolne jednakże są to obiekty infrastrukturalne, które nie spełniają oczekiwań i potrzeb dzieci chorych, niepełnosprawnych, z upośledzeniami ruchowymi, niewidomych. Budynki wymagające gruntownych remontów i modernizacji. W stanie obecnym placówka szkolna nie posiada zaplecza umożliwiającego pełną sensoryczną, ruchową oraz umysłową rehabilitację osób niepełnosprawnych. Projekt przyczyni się do integracji społecznej osób niepełnosprawnych z lokalną społecznością. Poprzez działania w projekcie osoby te zyskają możliwość czerpania przyjemności ze wspólnego przebywania, przyczyni się do funkcjonowania w środowisku pozbawionym obaw i braku tolerancji dla osób niepełnosprawnych. Obecnie tereny, na których zlokalizowana będzie inwestycja nie są przystosowane w żaden sposób do tego, by prowadzić tam jakiegokolwiek formy rehabilitacji sensorycznej, a z racji tego, że w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Sokółce przebywają dzieci potrzebujące wsparcia w sferze psychoruchowej oraz z innymi problemami i zaburzeniami sensorycznymi wsparcie obiektów i wyposażenie ich w ww. infrastrukturę przyczyni się do korzyści w sferze społecznej całej społeczności obszaru rewitalizacji, a także powiatu sokólskiego. Celem projektu będzie wsparcie rozwoju ochrony zdrowia i usług socjalnych poprzez poprawę dostępności usług socjalnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. W ramach realizacji projektu Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokółce zostanie przeniesiona z dotychczasowej lokalizacji do budynku warsztatów Zespołu Szkół Zawodowych w Sokółce. Na terenach przyszkolnych Zespołu Szkół Zawodowych w Sokółce oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sokółce powstanie jedyny w powiecie sokólskim ogród - park sensoryczny, zostanie wybudowane nowoczesne, pełnowymiarowe boisko wielofunkcyjne, siłownia napowietrzna, skatepark, park do Street Workout wraz z monitoringiem, plac manewrowy do nauki jazdy dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowo zostanie stworzony pierwszy w regionie Zakład Aktywizacji Zawodowej dla osób niepełnosprawnych. Odbiorcami projektu będą przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym osoby

niepełnosprawne ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sokółce), a w dalszej kolejności również cała społeczność z powiatu sokólskiego.

Termin realizacji: 2018-2019

Szacunkowy koszt: 1 273 554,00 euro

6) Przebudowa boiska wielofunkcyjnego wraz z budową infrastruktury lekkoatletycznej przy Zespole Szkół Integracyjnych i Szkole Podstawowej nr 1 w Sokółce

Obecnie wielofunkcyjne boiska przyszkolne o nawierzchni asfaltowej po wieloletnim okresie użytkowania jest zdegradowane, posiada liczne wykruszenia i ubytki, tworzą się zastoiska wody. Wyposażenie boiska jest zniszczone. Użytkowanie boiska jest niebezpieczne dla jego użytkowników (uczniów szkoły, mieszkańców osiedla - miasta itp.). Projekt jest przygotowany do realizacji, gdyż Gmina Sokółka posiada opracowaną dokumentację projektową i niezbędne pozwolenia do rozpoczęcia i realizacji robót. W wyniku realizacji projektu powstanie nowoczesne boisko wielofunkcyjne o nawierzchni elastycznej (bezpiecznej) wraz z ogrodzeniem, oświetleniem i niezbędnym wyposażeniem (bramki, siatki, słupki, kosze, ławki itp.). Dodatkowo przy boisku zostanie wykonana skocznia do skoku w dal. Odbiorcą projektu będą uczniowie szkoły, dzieci i młodzież oraz mieszkańcy osiedla - miasta w otoczeniu szkoły.

Termin realizacji: 2018

Szacunkowy koszt: 2 800 000,00 zł

7) Budowa kładki pieszo-rowerowej nad torami kolejowymi

Mieszkańcy Podobszaru III mają ograniczone możliwości bezpiecznego i swobodnego przemieszczania się do i z centrum miasta. Wybudowanie kładki pieszo-rowerowej polepszy komfort życia mieszkańców, ułatwi swobodne przemieszczanie się i bezpieczne przejście przez tory kolejowe.

Termin realizacji: 2018-2019

Szacunkowy koszt: 5 000 000 zł

8) Organizacja wydarzeń kulturalnych na obszarze rewitalizacji promujących obszar jako miejsce atrakcyjne dla mieszkańców

Obszar wyznaczony do rewitalizacji postrzegany jest przez mieszkańców i interesariuszy jako miejsce nieatrakcyjne – brakuje inicjatyw mających na celu promocję obszaru i zmianę jego niekorzystnego wizerunku. Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano problemy związane z wyludnianiem się mieszkańców OR, co wiąże się ze spadkiem poziomu aktywności lokalnej społeczności, jakości życia, czy oferty społeczno-kulturalnej.

Celem projektu jest promocja obszaru rewitalizacji za pomocą organizacji wydarzeń kulturalnych mających na celu aktywizację i integrację lokalnej społeczności oraz wypromowaniu atutów gminy wśród turystów i osób odwiedzających obszar rewitalizacji, co w przyszłości wpłynie na wzrost poziomu atrakcyjności osiedleńczej i minimalizację problemów demograficznych na terenie wyznaczonym do rewitalizacji.

Termin realizacji: 2018 -2023

Szacunkowy koszt: 300 000,00 zł

9) Rozszerzenie oferty edukacyjnej i warsztatowej ośrodka kultury poprzez przebudowę i remont pomieszczeń oraz dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych

Ośrodek Kultury (znajduje się poza obszarem rewitalizacji, ale jego działalność będzie skierowana do mieszkańców obszaru rewitalizacji) z jego mieści się pomieszczeniach budowanych w latach począwszy

od XIX wieku po lata 1970. Układ i struktura pomieszczeń nie uwzględnia potrzeb osób niepełnosprawnych oraz nie pozwala na realizację zajęć, które można by zaproponować mieszkańcom Sokółki (jak choćby zajęć tanecznych czy gimnastycznych). Dużym problemem jest również brak windy i toalet dla osób niepełnosprawnych, co wyklucza je z większości zajęć i spotkań realizowanych w Ośrodku. Wąskie schody i korytarze oraz brak podjazdu uniemożliwia dostanie się do obiektu wózkami dziecięcymi, co, podobnie jak osoby niepełnosprawne, wyklucza z grona odbiorców oferty kulturalnej osoby z małymi dziećmi. Podobnie wygląda sytuacja osób starszych z problemami z poruszaniem się - pomieszczenia Ośrodka są dla nich częściowo niedostępne.

Poszerzenie oferty kulturalnej i zajęć edukacyjnych, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych, jak również udostępnienie pomieszczeń na potrzeby działań w kierunku aktywizacji i edukacji niepełnosprawnych. Wprowadzenie oferty zajęć dla małych dzieci wraz z opiekunami (zaangażowanie w szczególności kobiety pozostające bez pracy i zajmujące się dzieckiem w domu). Udostępnienie pomieszczeń na działania własne osób starszych. Działania będą polegały na przebudowie i remoncie pomieszczeń ośrodka oraz organizacji nowej oferty kulturalnej skierowanej do grup, wcześniej pomijanych (ze względu na problemy z dostępem do budynku i sal). Kolejnym etapem będzie stworzenie i realizacja nowej oferty edukacyjnej z uwzględnieniem potrzeb niepełnosprawnych, osób starszych i osób z małymi dziećmi.

Termin realizacji: 2018-2020

Szacunkowy koszt: 2 500 000 zł

10) System informacji publicznej (tablice i słupy ogłoszeniowe) na obszarze rewitalizacji w Sokółce

Obecnie na terenie miasta Sokółka brak jest punktów informacji publicznej w formie tablic i słupów ogłoszeniowych. Dotarcie z informacją do mieszkańców jest bardzo trudne, co potwierdza małe zaangażowanie mieszkańców w konsultacjach społecznych i innych inicjatywach publicznych (zebrania, spotkania itp.). Wpływ na to ma brak wystarczającej ilości miejsc, w których podawane są do publicznej wiadomości ogłoszenia i plakaty informujące mieszkańców o ważnych sprawach, w tym w kwestiach rozwiązujących problemy społeczne.

Projekt będzie sprzyjał zwiększeniu aktywizacji społecznej i zawodowej w życiu publicznym i w sprawach ważnych dla mieszkańców. Dotarcie z informacją do mieszkańców w tradycyjny sposób (ogłoszenia, plakaty) jest bardzo ważne i ma wpływ na jakość ich życia i rozwiązywanie problemów społecznych (nie każdy korzysta z Internetu). Zakłada się wyznaczenie ok. 10 miejsc do ustawienia tablic ogłoszeniowych (słupów) na wytypowanym obszarze rewitalizacji i ustawienie tablic informacyjnych (słupów). Muszą to być miejsca dobrze dostępne i przy ciągach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu pieszego (np. przy obiektach szkolnych, miejscach wypoczynku i rekreacji).

Termin realizacji: 2018

Szacunkowy koszt: 60 000 zł

11) Rozbudowa infrastruktury Stadionu OSiR w Sokółce

Obecny, ogólny stan obiektu jest niezadawalający, wymaga szeregu działań usprawniających, jednakże z uwagi na lokalizację cechujący się dużym potencjałem technicznym i społecznym.

Celem projektu jest:

- poprawa dostępu do nowoczesnej infrastruktury sportowej;
- zapewnienie rozrywki i możliwości aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu;
- poprawa warunków szkoleniowo-treningowych dzieci, młodzieży i dorosłych, a także warunków bezpieczeństwa rozgrywania zawodów;
- integracja poprzez sport ludzi z różnym środowiskiem, w różnym wieku;

- przeciwdziałanie zagrożeniom społecznym poprzez zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańcom gminy;
- poprawa atrakcyjności gminy, jako miejsca z nowoczesną infrastrukturą sportową;
- poprawa atrakcyjności warunków życia mieszkańców.

Projekt jest przygotowany do realizacji, gdyż Gmina Sokółka posiada opracowaną dokumentację projektową i niezbędne pozwolenia do rozpoczęcia i realizacji robót. Całość inwestycji obejmuje przebudowę istniejącego stadionu piłkarsko-lekkoatletycznego, w tym:

- Przebudowę istniejącej bieżni okrężnej na 4 torową o dystansie 400 m.
- Przebudowę boiska do piłki nożnej o wym. 70x110 m (pole gry 64x100 m) o nawierzchni z trawy naturalnej zlokalizowanego wewnątrz bieżni lekkoatletycznej wraz z systemem drenażu i nawadniania nawierzchni płyty boiska piłkarskiego.
- Budowę urządzeń atletycznych
- Wykonanie nawierzchni sportowej z podbudową w obiektach lekkoatletycznych zgodnie z wymaganiami PZLA dla kategorii obiektu VA.
- Budowa nawodnienia i drenażu boiska piłkarskiego.
- Wykonanie ogrodzenia terenu, ogrodzenia areny lekkoatletycznej.
- Wymiana nawierzchni na istniejących ciągach pieszych i jezdnych na nawierzchnię z kostki bezfazowej gr. 6 i 8 cm.
- Ewentualne nasadzenia zieleni i trawniki.
- Rozbiórka zbędnych i kolidujących elementów i uzbrojenia terenu.
- Wykonanie elementów małej architektury: elektronicznej tablicy wyników, ławek, koszy na śmieci.
- Budowa niezbędnej infrastruktury technicznej.

Termin realizacji: 2018-2019

Szacunkowy koszt: 5 000 000 zł

12) Modernizacja północnej i południowej części Placu Kościuszki w Sokółce

Obecnie park miejski (rynek) posiada formę prostokąta. Na terenie wewnętrznym rynku w części południowej występuje jedyny obiekt kubaturowy parafialnej cerkwi prawosławnej, który jest wpisany do rejestru zabytków. Zagospodarowanie w zieleń występuje w znacznej części po północnej stronie rynku w postaci zwartej grupy drzew wysokich. Obecnie teren rynku jest zagospodarowany i użytkowany, choć stan techniczny należy określić jako niezadawalający. Przez środek rynku przechodzi droga krajowa nr 19 (ulica Białostocka). Wokół rynku przebiegają drogi gminne posiadające dwukierunkowe jezdnie. Wszystkie starsze nawierzchnie występujące na chodnikach i ulicy podlegają rozbiórce, tak jak trawniki. Przewiduje się wycinkę wszystkich drzew z wyjątkiem „Dębu Wolności” zlokalizowanego w północnej części rynku.

Projekt będzie sprzyjał aktywizacji społecznej w zakresie dziedzictwa kulturowego i historycznego. Ze względu na położenie w centrum miasta Sokółka, plac może docelowo pełnić funkcje związane z kulturą poprzez organizację imprez masowych i aktywizacji społecznej, w tym społeczeństwa obywatelskiego. Na Placu Kościuszki (rynku miejskim) odbywać się będą imprezy pobudzające aktywność społeczną oraz obywatelską mieszkańców miasta Sokółka.

Projekt będzie skierowany do wszystkich grup społecznych oraz wszystkich grup wiekowych. Projekt nie jest w pełni przygotowany do realizacji. Gmina Sokółka posiada opracowaną szczegółową koncepcję programowo-przestrzenną przebudowy i rewitalizacji północnej i południowej części Placu Kościuszki uzgodnioną z Podlaskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W wyniku realizacji projektu zostanie nadana nowa funkcja dla obszaru centrum miasta Sokółka poprzez rewitalizację parku miejskiego i utworzenie tzw. rynku miejskiego. Utworzone zostaną nowe

miejsca parkingowe, w tym dla osób niepełnosprawnych. Teren rynku uzyska nawierzchnię z kostki i płyt kamiennych wraz z niską zielenią oraz infrastrukturą towarzyszącą. Na terenie rynku zostaną zlokalizowane istniejące pomniki oraz nowe w wyniku przeniesienia z innej lokalizacji.

Termin realizacji: 2019-2021

Szacunkowy koszt: 12 000 000 zł

13) Pracownia modelarska w Sokółce

Na terenie rewitalizacji nie działa żadna pracownia modelarska. Mieszkańcy zgłaszali chęć uczestnictwa w takich zajęciach, które mogą stać się pasją, ale pozwalają także rozwijać swoje umiejętności i przydatne cechy, m.in. cierpliwość i dokładność.

W tej chwili Gmina nie posiada wyposażenia pracowni (meble, narzędzia), materiałów do budowy modeli, materiałów i urządzeń do szkolenia modelarzy (podręczniki, komputer z dostępem do internetu + urządzenia wielofunkcyjne).

Celem projektu jest utworzenie modelarni w Sokółce, które stanie się nowym miejscem dla młodzieży do spędzania wolnego czasu. Realizowane zajęcia dadzą możliwość poszerzenia swoich zainteresowań, a także pozwolą odpocząć po całym dniu intensywnej nauki. W wyniku tych zajęć uczestnicy nauczą się cierpliwości i dokładności. Nabyte cechy będą mogli wykorzystać w przyszłości zarówno w życiu zawodowym jak i prywatnym.

W zakres realizowanych zadań wchodzić będzie prowadzenie zajęć pozalekcyjnych w postaci:

- wykonywania różnego rodzaju modeli;
- budowy miniaturowych budynków;
- pokazu wykonanych modeli na forum publicznym;
- nauki obsługi narzędzi technicznych;
- organizacji konkursów modelarskich;
- rozwijania wiedzy o modelarstwie;
- integrowania środowisk modelarskich;
- pokazów modeli w środowisku szkolnym.

Projekt zostanie podzielony na dwa etapy. I etap – związany z utworzeniem modelarni oraz zakupem sprzętu finansowany będzie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. II etap – związany z prowadzeniem zajęć pozalekcyjnych finansowany będzie z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Termin realizacji: 2018-2023

Szacunkowy koszt: 150 000,00 zł

8. Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji

Zapewnienie komplementarności projektów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest koniecznym krokiem w celu ich wsparcia. Niniejszy dokument opracowany został zgodnie z pięcioma kryteriami komplementarności projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

Kompleksowy Program Rewitalizacji oraz jego komplementarne i zintegrowane interwencje służące powodzeniu poszczególnych projektów rewitalizacyjnych i skupione wokół eliminacji i ograniczania skali występowania zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych skonstruowane zostały zgodnie z powyższymi kryteriami komplementarności. Każde z powyższych kryteriów zostało szczegółowo opisane poniżej oraz powiązane z projektami rewitalizacyjnymi i działaniami gminy Sokółka.

8.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna opiera się na powiązaniu projektów realizowanych na obszarze rewitalizacji z działaniami przewidzianymi dla innych obszarów, mających jednakże wpływ na teren wyznaczony do rewitalizacji. Ten rodzaj komplementarności wpływa na zwiększenie efektywności ponoszonych kosztów. Pomiedzy oddziałującymi na siebie projektami rewitalizacyjnymi obserwowany jest efekt synergii, maksymalizując osiągnane rezultaty, przewyższając sumę rezultatów wynikających z pojedynczych działań. Komplementarność przestrzenna zapobiega również rozszerzaniu się problemów społecznych zdiagnozowanych na terenie rewitalizacji na inne obszary, bądź pojawianiu się nowych obszarów problemowych w kontekście sfery społecznej, przykładem czego jest wykluczenie społeczne bądź bezradność.

Mechanizm odpowiedzialny za komplementarność przestrzenną rewitalizacji opiera się na monitorowaniu zmian zagospodarowania przestrzennego Gminy Sokółka w skali całego obszaru gminy, nie tylko obszaru zdegradowanego.

Realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowano na terenie wszystkich podobszarów rewitalizacji, co umożliwi uczestnictwo w procesie rewitalizacji wszystkim mieszkańcom obszaru rewitalizacji.

8.2. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przyjęty system zarządzania powinien określać sposoby podejmowania kluczowych decyzji oraz proces włączania członków społeczności lokalnej do realizacji działań rewitalizacyjnych. Niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji w ogólnym

systemie zarządzania przyjętym w gminie Sokółka. Za realizację Programu, jego monitoring i aktualizację będzie odpowiadać Burmistrz Sokółki, jako organ decyzyjny Gminy przy udziale Grupy ds. Rewitalizacji powołanej drogą Zarządzenia nr 332/2017 Burmistrza Sokółki z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie powołania Grupy ds. Rewitalizacji. Powołane ciało w składzie 11 osób odpowiedzialne będzie za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji w ramach projektu pn. „Sokółka pełna życia Gminny Program Rewitalizacji Miasta Sokółka”. Grupa ds. Rewitalizacji stanowi organ konsultacyjny i opiniodawczy Burmistrza Sokółki. Szczegółowe informacje na ten temat zawarte zostały w rozdziale *System wdrażania (realizacji) Lokalnego Programu Rewitalizacji*.

8.3. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa cechuje się uwzględnieniem w projektach rewitalizacyjnych wszystkich pięciu wymiarów, tj. sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Komplementarność problemowa zapewnia zwiększoną efektywność procesu oraz zyskanie dodatkowej wartości niż suma rozwiązanych problemów. Dla zapewnienia komplementarności niezbędne jest skorelowanie działań rewitalizacyjnych z założonymi kierunkami działań oraz ze zdiagnozowanymi problemami, jak również wyznaczenie wskaźników, które określać będą efekty końcowe projektów rewitalizacyjnych.

W poniższej tabeli przedstawiono wpływ głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na aspekty życia mieszkańców podobszarów rewitalizacji w Gminie Sokółka:

Tabela 26. Wpływ przedsięwzięć rewitalizacyjnych na aspekty życia mieszkańców podobszarów rewitalizacji

Lp.	Nazwa projektu	Aspekt społeczny	Aspekt gospodarczy	Aspekt przestrzenno-funkcjonalny i techniczny	Aspekt środowiskowy
1.	Aktywizacja i integracja osób i rodzin z obszaru rewitalizacji				
2.	Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej				
3.	Integracja i aktywizacja seniorów na obszarze rewitalizacji				
4.	Program wsparcia społeczno-zawodowego dla osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce				
5.	Remont budynku z przeznaczeniem na cele społeczne				
6.	Aktywizacja zawodowa i poprawa zdolności zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo zagrożonych wykluczeniem społecznym				
7.	Integracja mieszkańców poprzez wspólne inicjatywy sąsiedzkie				
8.	Sieć kanalizacyjna – ul. Białostocka				
9.	Modernizacja zabytkowej kamienicy przy Placu Kościuszki w Sokółce				
10.	Zajęcia z lekkoatletyki – „Być aktywnym cały rok!”				

Lp.	Nazwa projektu	Aspekt społeczny	Aspekt gospodarczy	Aspekt przestrzenno-funkcjonalny i techniczny	Aspekt środowiskowy
11.	Półkolonie dla dzieci „Wakacje w Mieście” oraz Półkolonie dla dzieci „Ferie w Mieście”				
12.	Świetlica w Sokółce Twoją szansą na przyszłość				
13.	Miasteczko ruchu drogowego – spotkania edukacyjno-rekreacyjne				
14.	Modernizacja terenu miasteczka ruchu drogowego na Osiedlu Zielonym w Sokółce				
15.	Modernizacja terenu nad zalewem w Sokółce w zakresie zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego wraz z wykonania ciągu pieszo-rowerowego i infrastrukturą towarzyszącą				
16.	Modernizacja terenu zielonego na Osiedlu Zielonym z przeznaczeniem na park i teren rekreacyjno-wypoczynkowy				
17.	Budowa placu zabaw wraz z altaną rekreacyjną				
18.	Utworzenie miejsca spotkań na Osiedlu Buchwałowo				
19.	Modernizacja dróg wewnętrznych wraz z dostępną infrastrukturą techniczną na osiedlu Buchwałowo				
20.	Dodatkowe zajęcia edukacyjne w Szkole Podstawowej w Starej Kamionce				
21.	Rozszerzenie oferty kulturalnej Wiejskiego Klubu Kultury				
22.	Modernizacja boiska sportowego oraz placu przyszkolnego na obszarze rewitalizacji				

Źródło: opracowanie własne.

8.4. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa zapewniona jest poprzez realizację przedsięwzięć, które wzajemnie się uzupełniają prowadząc do osiągnięcia przewidzianego celu, a finansowane są w ramach różnych okresów finansowych. Zaplanowane projekty rewitalizacyjne stanowią dopełnienie i kontynuację projektów (finansowanych przy pomocy funduszy zewnętrznych) zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013, wśród których wymienić można między innymi:

Program wsparcia społeczno-zawodowego dla osób objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce

- fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
- program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- działanie: 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji
- poddziałanie: 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej
- dziedzina: praca i integracja społeczna
- wartość projektu: 4 032 154,55 zł
- dofinansowanie z Unii Europejskiej: 3 427 331,37 zł

Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Sokółka

- fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- program: Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
- działanie: 8.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu - eInclusion
- dziedzina: praca i integracja społeczna
- wartość projektu: 3 463 915,66 zł
- dofinansowanie z Unii Europejskiej: 2 774 104,20 zł

Budowa kompleksu boisk sportowo-rekreacyjnych przy Ośrodku Sportu i Rekreacji w Sokółce

- fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
- działanie: 3.1. Rozwój atrakcyjności turystycznej regionu
- dziedzina: turystyka
- wartość projektu: 4 264 186,56 zł
- dofinansowanie z Unii Europejskiej: 2 132 093,28 zł

Modernizacja budynku Kina Sokół w Sokółce - sala multifunkcyjna z amfiteatrem zewnętrznym do aktywnego udziału w kulturze i turystyce

- fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego
- działanie: 3.1. Rozwój atrakcyjności turystycznej regionu
- dziedzina: turystyka

- wartość projektu: 4 333 685,13 zł
- dofinansowanie z Unii Europejskiej: 1 468 942,87 zł

Przez wiedzę i kompetencje do sukcesu

- fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
- program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty
- poddziałanie: 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych
- dziedzina: nauka i edukacja
- wartość projektu: 686 370,00 zł
- dofinansowanie z Unii Europejskiej: 583 414,50 zł

Mój własny biznes

- fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
- program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- działanie: 6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia
- dziedzina: rozwój firm
- wartość projektu: 1 488 024,00 zł
- dofinansowanie z Unii Europejskiej: 1 264 820,40 zł

Przedsięwzięcia zaplanowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji stanowią uzupełnienie i rozwinięcie wyżej wymienionych przedsięwzięć. Wszystkie projekty, które już zostały zrealizowane oraz te, które do realizacji zostały dopiero zaplanowane wpisują się w cele *strategiczne Aktywizacja społeczna i zawodowa oraz integracja mieszkańców, Poprawa stanu infrastruktury, Aktywizacja i integracja mieszkańców oraz Poprawa funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznej.*

9. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowy harmonogram działań

Zaplanowane projekty uwzględniają konieczność umiejętnego łączenia i uzupełniania pozyskanych środków finansowych. Zasada ta ma również na celu zachowanie komplementarności źródeł finansowania, która dotyczy spójnego łączenia oraz uzupełniania się środków finansowych, które są wykorzystywane do przeprowadzania działań rewitalizacyjnych. Dzięki temu ograniczone do minimum zostaje ryzyko wystąpienia podwójnego, niedozwolonego dofinansowania ze środków publicznych. Projekty rewitalizacyjne mogą zostać sfinansowane zarówno ze środków prywatnych, jak i publicznych. Mechanizm zapewnienia komplementarności źródeł finansowania opierać będzie się na silnej koordynacji i synergii projektów rewitalizacyjnych ze środkami polityk i instrumentów zarówno programów operacyjnych, jak i krajowych.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowe koszty, potencjalne źródła finansowania oraz zakładany czas realizacji planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

Tabela 27. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do planowanych głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowy harmonogram działań

Lp.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt	Potencjalne źródło finansowania										Planowany czas realizacji
			EFRR		EFS		Środki krajowe		Wkład własny		Inne		
			%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	
PROJEKTY GŁÓWNE													
1.	Aktywizacja i integracja osób i rodzin z obszaru rewitalizacji	200 000,00	-	-	85	170 000,00	-	-	15	30 000,00	-	-	2018-2023
2.	Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej	200 000,00	-	-	85	170 000,00	-	-	15	30 000,00	-	-	2018-2020
3.	Integracja i aktywizacja seniorów na obszarze rewitalizacji	300 000,00	-	-	85	255 000,00	-	-	15	45 000,00	-	-	2018-2023
4.	Program wsparcia społeczno-zawodowego dla osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce	1 300 000,00	-	-	85	1 105 000,00	-	-	15	195 000,00	-	-	2018-2019
5.	Remont budynku z przeznaczeniem na cele społeczne	2 000 000,00	85	1 700 000,00	-	-	-	-	15	300 000,00	-	-	2018-2019
6.	Aktywizacja zawodowa i poprawa zdolności zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo zagrożonych wykluczeniem społecznym	250 000,00	-	-	85	212 500,00	-	-	15	37 500,00	-	-	2018-2023
7.	Integracja mieszkańców poprzez wspólne inicjatywy sąsiedzkie	100 000,00	-	-	85	85 000,00	-	-	15	15 000,00	-	-	2018-2020
8.	Sieć kanalizacyjna – ul. Białostocka	10000	85	8 500,00	-	-	-	-	15	1 500,00	-	-	2018
9.	Modernizacja zabytkowej kamienicy przy Placu Kościuszki w Sokółce	2 000 000,00	85	1 700 000,00	-	-	-	-	15	300 000,00	-	-	2018-2019
10.	Zajęcia z lekkoatletyki – „Być aktywnym cały rok!”	10 000,00	-	-	85	8 500,00	-	-	15	1 500,00	-	-	2017-2023
11.	Półkolonie dla dzieci „Wakacje w Mieście” oraz Półkolonie dla dzieci „Ferie w Mieście”	60 000,00	-	-	85	51 000,00	-	-	15	9 000,00	-	-	2018
12.	Świetlica w Sokółce Twoją szansą na przyszłość	207 470,00	85	176 349,50	-	-	-	-	15	31 120,50	-	-	2017-2019
13.	Miasteczko ruchu drogowego – spotkania edukacyjno-rekreacyjne	50000	-	-	85	42 500,00	-	-	15	7 500,00	-	-	2017

Lp.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt	Potencjalne źródło finansowania											Planowany czas realizacji
			EFRR		EFS		Środki krajowe		Wkład własny		Inne			
			%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł		
14.	Modernizacja terenu miasteczka ruchu drogowego na Osiedlu Zielonym w Sokółce	400 000,00	60	240 000,00	-	-	20	80 000,00	10	40 000,00	10	40 000,00	2019	
15.	Modernizacja terenu nad zalewem w Sokółce w zakresie zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego wraz z wykonania ciągu pieszo-rowerowego i infrastrukturą towarzyszącą	3 000 000,00	80	2 400 000,00	-	-	-	-	5	150 000,00	15	450 000,00	2019-2020	
16.	Modernizacja terenu zielonego na Osiedlu Zielonym z przeznaczeniem na park i teren rekreacyjno-wypoczynkowy	500 000,00	80	400 000,00	-	-	-	-	10	50 000,00	10	50 000,00	2018-2019	
17.	Budowa placu zabaw wraz z altaną rekreacyjną	50000	85	42 500,00	-	-	-	-	15	7 500,00	-	-	2018	
18.	Utworzenie miejsca spotkań na Osiedlu Buchwałowo	225 000,00	85	191 250,00	-	-	-	-	15	33 750,00	-	-	2017-2023	
19.	Modernizacja dróg wewnętrznych wraz z dostępną infrastrukturą techniczną na osiedlu Buchwałowo	1 000 000,00	85	850 000,00	-	-	-	-	15	150 000,00	-	-	2018-2023	
20.	Dodatkowe zajęcia edukacyjne w Szkole Podstawowej w Starej Kamionce	50 000,00	-	-	85	42 500,00	-	-	15	7 500,00	-	-	2018-2023	
21.	Rozszerzenie oferty kulturalnej Wiejskiego Klubu Kultury	15 000,00	-	-	-	-	-	-	85	12 750,00	15	2 250,00	2018-2020	
22.	Modernizacja boiska sportowego oraz placu przyszkolnego na obszarze rewitalizacji	150000	85	127 500,00	-	-	-	-	15	22 500,00	-	-	2018-2019	
RAZEM PROJEKTY GŁÓWNE		<u>12 077 470,00</u>	-	<u>176 349,50</u>	-	<u>1 037 000,00</u>	-	<u>80 000,00</u>	<u>11</u>	<u>982 120,50</u>	-	<u>542 250,00</u>	-	
PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE														
1.	Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego i poprawa bezpieczeństwa	200 000,00	-	-	-	-	60	120 000,00	40	80 000,00	-	-	2018	

Lp.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt	Potencjalne źródło finansowania										Planowany czas realizacji
			EFRR		EFS		Środki krajowe		Wkład własny		Inne		
			%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	
	na przejściach dla pieszych na obszarze rewitalizacji w Sokółce												
2.	Środowiskowy Dom Samopomocy	550 000,00	60	330 000,00	-	-	30	165 000,00	10	55 000,00	-	-	2018-2019
3.	Modernizacja zabytkowej kamienicy przy ulicy Piłsudskiego w Sokółce (Piłsudskiego 1)	3 000 000,00	80	2 400 000,00	-	-	-	-	5	150 000,00	15	450 000,00	2019-2020
4.	Poprawa warunków mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji	1 730 000,00	85	1470 00,00	-	-	-	-	15	259 500,00	-	-	2018-2019
5.	Utworzenie parku sensorycznego wraz z infrastrukturą przyległą	5 361 662,34	85	4 557 413,99	-	-	-	-	15	804 249,35	-	-	2018-2019
6.	Przebudowa boiska wielofunkcyjnego wraz z budową infrastruktury lekkoatletycznej przy Zespole Szkół Integracyjnych i Szkole Podstawowej nr 1 w Sokółce	2 800 000,00	85	2 380 000,00	-	-	-	-	15	420 000,00	-	-	2018
7.	Budowa kładki pieszko-rowerowej nad torami kolejowymi	5 000 000,00	85	4 250 000,00	-	-	-	-	15	750 000,00	-	-	2018-2019
8.	Organizacja wydarzeń kulturalnych na obszarze rewitalizacji promujących obszar jako miejsce atrakcyjne dla mieszkańców	300 000,00	-	-	85	255 000,00	-	-	15	45 000,00	-	-	2018-2023
9.	Rozszerzenie oferty edukacyjnej i warsztatowej ośrodka kultury poprzez przebudowę i remont pomieszczeń oraz dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych	2 500 000,00	85	2 125 000,00	-	-	-	-	15	375 000,00	-	-	2018-2020
10.	System informacji publicznej (tablice i słupy ogłoszeniowe) na obszarze rewitalizacji w Sokółce	60 000,00	85	51 000,00	-	-	-	-	15	9 000,00	-	-	2018
11.	Rozbudowa infrastruktury Stadionu OSiR w Sokółce	5 000 000,00	85	4 250 000,00	-	-	-	-	15	750 000,00	-	-	2018-2019
12.	Modernizacja północnej i południowej części Placu Kościuszki w Sokółce	12 000 000,00	85	10 200 000,00	-	-	-	-	15	1 800 000,00	-	-	2019-2021

Lp.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt		Potencjalne źródło finansowania									Planowany czas realizacji	
		%	zł	EFRR		EFS		Środki krajowe		Wkład własny		Inne		
				zł	zł	zł	zł	zł	zł	zł	zł			
13.	Pracowni Modelarska w Sokółce	150 000,00	42,5	63 750,00	42,5	63 750,00	-	-	15	22 500,00	-	-	2018-2023	
RAZEM PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE		<u>38 651</u> <u>662,34</u>	-	<u>30 543</u> <u>413,99</u>	-	<u>318</u> <u>750,00</u>	-	<u>285</u> <u>000,00</u>	-	<u>5 497</u> <u>749,35</u>	-	<u>450</u> <u>000,00</u>	-	
ŁĄCZNIE PROJEKTY GŁÓWNE I UZUPEŁNIAJĄCE		<u>50 729</u> <u>132,34</u>	-	<u>30 719</u> <u>763,49</u>	-	<u>1 355</u> <u>750,00</u>	-	<u>365</u> <u>000,00</u>	-	<u>6 479</u> <u>869,85</u>	-	<u>992</u> <u>250,00</u>	-	

Źródło: opracowanie własne.

10. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

10.1. Partycypacja społeczna na etapie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji

Partycypacja społeczna, oznaczająca udział jednostek w działaniach zbiorowych, szczególnie na rzecz powstawania i funkcjonowania grup obywatelskich, jest istotna przy tworzeniu Lokalnego Programu Rewitalizacji. Włączenie różnych środowisk społecznych i ukierunkowanie partycypacji na zastosowanie dojrzałych form, nie ograniczających się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, pozwoli na trafne zdiagnozowanie problemów oraz stworzenie Programu zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców.

W procesie programowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zapewniono udział następujących grup interesariuszy:

Rysunek 22 - Interesariusze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały metody włączania interesariuszy w proces diagnozowania i tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 28. Formy i przebieg partycypacji społecznej

Formy partycypacji społecznej	Opis przebiegu
Wywiady indywidualne	<p>Indywidualny wywiad pogłębiony (ang. individual in - depth interview, w skrócie IDI) zostały przeprowadzone z ośmioma przedstawicielami interesariuszy Gminy Sokółka. Dobór respondentów do wywiadu zakładał pozyskanie opinii różnych środowisk, w szczególności działających w sferze biznesu, pomocy społecznej, edukacji, kultury. Wywiady prowadzone były w terminie od 6 kwietnia 2017 r. do 14 kwietnia 2017 r.</p> <p>Celem badania było poznanie najważniejszych problemów w ocenie mieszkańców, obszarów cechujących się kumulacją negatywnych zjawisk, grup mieszkańców wymagających wsparcia oraz miejsc istotnych dla rozwoju społecznego.</p>

Formy partycypacji społecznej	Opis przebiegu
	<p>Raport z działań partycypacyjnych w ramach diagnozy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Sokółka przedstawiony został w Załączniku 3.</p>
Wywiady grupowe	<p>Zogniskowane wywiady grupowe (Focus group interview - FGI) odbyły się kolejno:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 29 marca w sali Sokólskiego Centrum Organizacji Pozarządowych z przedstawicielami organizacji pozarządowych, • kwietnia w Zespole Szkół Ogólnokształcących dla przedstawicieli oświaty i kultury, • kwietnia w Urzędzie Miejskim dla przedstawicieli Urzędu, Ośrodka Pomocy Społecznej, Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej. • 6 kwietnia dla młodzieży w sali Metal-Fach. <p>Celem badania było poznanie potencjału obszaru zdegradowanego, najważniejszych problemów w gminie, perspektyw na przyszłość w opinii osób badanych, miejsc do spędzania czasu wolnego i potrzeb lokalnego rynku pracy.</p>
Spacer badawczy	<p>Spacery badawcze zorganizowane zostały w następujących terminach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 29 marca 2017 r. o godz. 17:00 – punkt rozpoczęcia: Urząd Miejski w Sokółce, Plac Kościuszki 1, • 3 kwietnia 2017 r. o godz. 16:00 – punkt rozpoczęcia: Zespół Szkół Ogólnokształcących, Osiedle Zielone 2, • 4 kwietnia 2017 r. o godz. 16:00 – punkt rozpoczęcia: Urząd Miejski w Sokółce, Plac Kościuszki 1, • 6 kwietnia 2017 r. o godz. 17:00 – stacja kontroli pojazdów Os. Buchwałowo 10. <p>Celem spacerów badawczych było określenie potrzeb wszystkich grup mieszkańców wobec procesu rewitalizacji, jak i poznanie oczekiwań interesariuszy wobec Lokalnego Programu Rewitalizacji. Uczestniczyło w nich łącznie 31 osób.</p>
Warsztaty	<p>1.08.2017</p> <p>Wzięły udział 4 osoby – dwóch członków Rady Miejskiej w Sokółce, przedsiębiorca oraz pracownik Urzędu Miejskiego.</p> <p>Zgłaszany postulat to przywrócenie funkcjonalności ulicy Białostockiej. W tej chwili jest to główna trasa przelotowa, z ogromnym ruchem ciężarowym, co spowodowało, że handel i usługi wzdłuż tej ulicy zanika. Wiele kamienic stoi nieużytkowana. Dodatkowym kłopotem jest fakt, że część z nich, to zasoby komunalne, z mieszkaniami o bardzo niskim standardzie, o charakterze socjalnym, a część to prywatne budynki, których właściciele jednak nie mają środków na ich gruntowną odnowę. Potrzebny byłby projekt, w ramach którego można poprawić funkcjonalność zabudowań miejskich jak i prywatnych, nadając ulicy bardziej przyjazny mieszkańcom charakter. Uczestnicy zgłosili jednak uwagę, że bez przeniesienia ruchu przelotowego poza miasto nie uda się tego zrobić.</p>

Formy
partycypacji
społecznej

Opis przebiegu

4.08.2017 16:00 - 18:00 – Wiejski Dom Kultury w Starej Kamionce

W spotkaniu uczestniczyły 4 osoby. Brakowało na spotkaniu sołtysa i członków rady sołeckiej. Okazało się, że we wsi jest bardzo wyraźny konflikt i związany z tym podział społeczności lokalnej na „tych od sołtysa” i „tych od burmistrza” (co oznacza, że rada sołecka jest z sołtysem, a pracownicy klubu wiejskiego to osoby „od burmistrza”). Na spotkanie w klubie na zaproszenie z Urzędu Miejskiego nie przyszedł w związku z tym nikt „od sołtysa”.

Zdiagnozowane problemy:

- Podział wsi;
- Alkoholizm;
- Bezrobocie;
- Niska aktywność społeczna;
- Brak motywacji do działania (upiększanie swojego podwórka);
- Kiepska jakość nawierzchni na boisku szkolnym;
- Spora grupa osób starszych samotnych, które nie mają opieki, mają trudność z dojazdem do lekarza, czy urzędu;
- Brak kanalizacji;
- Azbest;
- Większość domostw ocieplana centralnym ogrzewaniem na piece (pali się węglem i śmieciami);
- Plac zabaw przy świetlicy nie ma żadnego zacienienia;
- Mały parking pod szkołą;
- Brak miejsc do integracji dzielnicy.

Buchwałowo:

- Zły stan dróg osiedlowych, brak parkingu przy bloku II;
- Brak chodników od przystanku MPK w stronę osiedla;
- Zły stan ogrodzenia placu zabaw i parku;
- Za mała ilość ławek w parku;
- Brak miejsca zadaszonego (wiaty ze stolikami);
- Zwiększenie wyposażenia placu zabaw dla dzieci w parku;
- Zbudowanie mini siłowni rehabilitacyjnej w parku dla dorosłych
- Zły stan boiska osiedlowego;
- Brak oświetlenia w parku i na osiedlu (zły stan);
- Brak wiaty zamykanej na śmieci;
- Wymiana ogrodzenia ogródków działkowych;
- Wymiana chodnika wewnątrz ogródków;
- Zagospodarowanie parku z częścią gdzie jest fontanna i basen PPOŻ;
- Doprowadzenie wody do ogródków działkowych;
- Ustawienie tablicy/słupa ogłoszeniowego na ogłoszenia prywatne i urzędu miasta;

Formy partycypacji społecznej	Opis przebiegu
	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie ścieżki rowerowej do pomnika i dalej; • Wyposażenie osiedla i parku w kosze na śmieci; • Namalowanie przejścia dla pieszych z przystanku MPK w stronę osiedla • Ochrona środowiska: zlikwidowanie hałasu oraz zanieczyszczenia powietrza (gazem, węglem i nawozami) produkowanymi przez firmę Barter; • Zmniejszenie ruchu TIRów; • Usprawnić ruch na drodze powiatowej przy bramie wjazdowej do Barteru – samochody Barteru niech wjeżdżają za bramę a nie czekają przed bramą tamując ruch); • Najważniejszy postulat: wysiedlić mieszkańców z terenów zagrożonych przez Barter, tworząc teren przemysłowy lub wysiedlić Barter; • Przybudowa kanalizacji (ciągła potrzeba przetykania kanalizacji); • Brak odprowadzenia deszczówki; • Uprzątnięcie wszystkich rozwalających się budynków (chlewki, szopki, itp.); • Uprzątnięcie dzikiego wysypiska śmieci na zwirowni (ogrodzenie od osiedla). <p>Podczas warsztatów wypracowywano fiszki projektowe. Zebrano 11 pomysłów na przedsięwzięcia rewitalizacyjne.</p> <p>Liczba osób: 22</p> <p>9.08.2017 16:00 - 18:00 – Zespół Szkół Ogólnokształcących, Sokółka, Osiedle Zielone 2</p> <p>Osiedle Zielone:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak ciepłej wody w blokach; • Niewystarczające bezpieczeństwo mieszkańców; • Brak mieszkań komunalnych; • Potrzeba modernizacji parków; • Potrzeba budowy wiaduktu; • Modernizacja terenów zielonych wokół wiaduktu; • Potrzeba remontów piwnic w blokach; • Ograniczenie przejazdu TIRów; • Bezpieczne przejście dla dzieci od szkoły do przedszkola; • Brak organizacji czasu wolnego dla dzieci i seniorów; • Brak komunikacji miejskiej po godz. 20:00 w dni powszednie i po 14:00 w niedziele. <p>Roski Małe/Nowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak bezpiecznego przejścia przez tory;

Formy partycypacji społecznej	Opis przebiegu
	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony dostęp dla mieszkańców do centrum miasta; • Brak aktywności mieszkańców; • Brak miejsc do odpoczynku, rekreacji, spotkań, integracji, zabawy; • Brak komunikacji miejskiej <p>Podczas warsztatów wypracowywano fizyki projektowe. Zebrano 8 pomysłów na przedsięwzięcia rewitalizacyjne.</p> <p>Liczba osób: 7</p>
Kawiarenki obywatelskie	<p>Temat I – Rola organizacji pozarządowych z terenu Miasta i Gminy Sokółka w procesie rewitalizacji (wizja, udział ngo we wdrażaniu) - 2.08.17, godz. 15.00 – SCOP, Plac Kościuszki 26</p> <p>Temat II – Kierunki i priorytety rewitalizacji Miasta i Gminy Sokółka (wizja) - 5.08.17, godz. 10.00, Kawiarnia „Lira”, ul. Grodzieńska 1</p> <p>Temat III – Wypracowanie projektów rewitalizacyjnych - 10.08.17, godz. 16.00, Kawiarnia „Lira”, ul. Grodzieńska 1</p> <p>02.08.2017</p> <p>Udział w spotkaniu wzięły trzy osoby, w tym jedna z organizacji pozarządowej. Dyskusja toczyła się wokół tego, że w Sokółce bardzo niewiele jest zabudowań komunalnych, które można sensownie zrewitalizować. Bardzo wiele za to obiektów prywatnych, które potrzebują dofinansowania, inaczej będą dalej niszczały. Potrzebne jest wpisanie do Planu Rewitalizacji takiej możliwości.</p> <p>Rozmawiano też o stronie internetowej miasta, która jest mało przejrzysta i funkcjonalna. Przygotowana została fizyka dotycząca stworzenia zupełnie nowej strony, z informacjami dla mieszkańców, dla przedsiębiorców, dla organizacji pozarządowych i dla turystów.</p> <p>Wizja PR powinna być budowana w oparciu o tradycję (sanktuarium, które ściąga wielu przyjezdnych, położenie na styku kultur oraz społeczność tatarska, ze swoimi organizacjami) a jednocześnie ze spojrzeniem w przyszłość, tak, aby tworzyć w Sokółce atrakcyjne dla młodych miejsca pracy. Nie wystarczą już jakiegokolwiek miejsca pracy – trzeba myśleć o nowoczesnych firmach, oferujących możliwość rozwoju i samorealizacji, tak, aby młodzi, ambitni ludzie chcieli w mieście zostać. Można wykorzystywać też lepiej położenie na szlaku handlowym między wschodem a zachodem, zwłaszcza w kontekście kolei – Sokółka posiada zarówno szerokie, wschodnie, jak i wąskie, zachodnie tory kolejowe.</p> <p>Liczba osób: 3</p> <p>05.08.2017 Wizja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrum miasta odnowione w tzw. stylu sokólskim (tak ten styl określili obecni interesariusze); • Miasto bezpieczne i monitorowane; • Gmina wielokulturowa (katolicy, prawosławni, tatarzy, cyganie);

Formy partycypacji społecznej	Opis przebiegu
	<ul style="list-style-type: none"> Gmina objęta siecią dróg rowerowych; Miasto turystyczne; Kultywowanie tradycji i różnych kultur (stworzenie tematycznych muzeów); Miasto przyjazne osobom niepełnosprawnym; Promowanie lokalnego przemysłu i produktów lokalnych; Infrastruktura sportowa, rekreacyjna i sanitarna przyjazna mieszkańcom; Małe, lokalne bazarki wizytówka miasta i miejscem spotkań; □ dostępne miejsca spotkań dla mieszkańców (bez alkoholu). <p>Liczba osób: 4</p> <p>10.08.2017 r.</p> <p>Podczas kawiarenki zostały wypracowane dodatkowe karty projektów dotyczące budowy kanalizacji na ul. Białostockiej, budowy kładki pieszo-rowerowej nad torami kolejowymi.</p> <p>Liczba osób: 6</p>
Debata publiczna	<p>Debata publiczna zorganizowana została 31 lipca 2017 r. o godz. 16:30 w Kawiarni "Lira" przy ul. Grodzieńskiej 1 w Sokółce. Uczestniczyło w niej 30 osób. Podczas debaty publicznej zaprezentowano dotychczasowe wyniki prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, przedstawiono wstępne obszary wymagające podjęcia interwencji oraz wypracowano pomysły zmian obszaru zdegradowanego.</p>
Karty przedsięwzięć rewitalizacyjnych	<p>Interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji zostali zaproszeni do zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w terminie od 31 lipca 2017 r. do 16 sierpnia 2017 r. Karty można było pobrać i złożyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> W formie papierowej w Urzędzie Miejskim w Sokółce, Plac Kościuszki 1, pokój 309; W formie elektronicznej, formularz dostępny na stronie: www.sokolka.pl, a następnie wysłać na adres mailowy: klimowiczkulak@sokolka.pl.
Badanie ankietowe	<p>W celu pogłębienia wiedzy na temat obszarów rewitalizacji, przeprowadzony został wywiad ankietowy. Dzięki przeprowadzonym badaniom poznano rzeczywiste potrzeby i oczekiwania mieszkańców, co pozwoliło na odpowiednie przygotowanie całego programu rewitalizacji.</p> <p>W badaniu ankietowanym wzięło udział 101 mieszkańców, z czego 55,45% stanowili mężczyźni a 44,55% kobiety. Wyniki badania ankietowego znajdują się w załączniku nr 3.</p>
Konsultacje społeczne projektu	<p>W dniach od 1-10 września 2017 r. zostały przeprowadzone konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka. Projekt</p>

Formy partycypacji społecznej	Opis przebiegu
dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji	<p>Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka wraz z formularzem konsultacji udostępniony był w ww. terminie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na stronie internetowej www.sokolka.pl, • w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Sokółce, • w pok. 309 w Urzędzie Miejskim w Sokółce. <p>Zainteresowane osoby mogły wziąć udział w konsultacjach w wybranej przez siebie formie spośród następujących:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w formie papierowej w pok. 309 w Urzędzie Miejskim w Sokółce w godzinach pracy urzędu, • w formie skanu z podpisem na adres e-mail: rewitalizacja@sokolka.pl, • w czasie zaplanowanego spotkania plenerowego w dniu 1 września 2017 r. (plac przed Kinem „Sokół” w godz. 17-19). <p>Celem spotkania plenerowego było zaprezentowanie głównych założeń dokumentu oraz przede wszystkim projektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także wizji i celów rewitalizacji.</p> <p>Podczas spotkania uczestnicy mieli również możliwość zapoznania się wizualizacjami przedstawiającymi część planowanych projektów rewitalizacyjnych. Dla dzieci przygotowana została atrakcja w postaci możliwości przygotowania mini makiet wymarzonego placu zabaw oraz zagospodarowania terenu wokół Zalewu Sokólskiego. Łącznie podczas spotkania plenerowego zostało złożonych 5 formularzy zgłaszania uwag. Dodatkowo w ramach konsultacji wpłynęły dwie karty przedsięwzięć, które zostały włączone do projektów głównych Lokalnego Programu Rewitalizacji.</p>

Źródło: opracowanie własne.

10.2. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

W Lokalnym Programie Rewitalizacji istotne jest określenie roli partycypacji społecznej na późniejszym etapie wdrażania i monitorowania, które rozpocznie się po podjęciu przez Radę Miejską uchwały w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka na lata 2017-2023 i pozytywnej ocenie programu przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania będzie realizowana przy udziale Grupy ds. Rewitalizacji. Będzie to możliwe dzięki prowadzeniu działań promocyjnych i informowaniu o realizacji projektów rewitalizacyjnych i ich efektach dla obszaru rewitalizacji. Angażowanie interesariuszy Lokalnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie poprzez możliwość zgłaszania uwag:

- Za pośrednictwem strony internetowej www.sokolka.pl;
- Poprzez uczestnictwo w debatach publicznych i spacerach badawczych;

- Poprzez ankiety ewaluacyjne;
- Poprzez rozmowy z przedstawicielami Urzędu Miejskiego, Radnymi i lokalnymi liderami;
- Podczas lokalnych imprez, na których promowane będą działania rewitalizacyjne.

11. System wdrażania (realizacji) Lokalnego Programu Rewitalizacji

System wdrażania stanowi jeden z nadrzędnych elementów Lokalnego Programu Rewitalizacji. Za jego realizację, monitoring i aktualizacji będzie odpowiadać Burmistrz Sokółki, jako organ decyzyjny Gminy przy udziale Grupy ds. Rewitalizacji powołanej drogą Zarządzenia nr 332/2017 Burmistrza Sokółki z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie powołania Grupy ds. Rewitalizacji. Powołane ciało w składzie 11 osób odpowiedzialne będzie za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji w ramach projektu pn. „Sokółka pełna życia Gminny Program Rewitalizacji Miasta Sokółka”. Grupa ds. Rewitalizacji stanowi organ konsultacyjny i opiniodawczy Burmistrza Sokółki, a zakres zadań obejmuje:

- ocenę zgłoszonych projektów rewitalizacyjnych;
- ocenę i monitoring prac ekspertów;
- definiowanie celów i kierunków działań procesu rewitalizacji;
- monitorowanie i ocenę wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka.

W celu sprawnego zarządzania Programem Burmistrz Sokółki, po uchwaleniu LPR przez Radę Miejską, ale przed przystąpieniem do realizacji projektów wskazanych w ramach Programu, zostanie wyznaczony koordynator, do którego zadań należy:

- zapewnienie i udostępnienie pomieszczeń do posiedzeń członków Grupy;
- prowadzenie spraw organizacyjnych Grupy;
- powiadamianie członków zespołu o terminie oraz tematyce posiedzeń;
- sporządzania protokołów z posiedzeń.

Efektywne wdrażanie i zarządzanie wymaga zaangażowania w działania zróżnicowanych środowisk społecznych. Grupa ds. Rewitalizacji, która stanowi forum współpracy i dialogu ze wszystkimi interesariuszami Lokalnego Programu Rewitalizacji, przy realizacji Programu współpracować będzie z:

- mieszkańcami obszaru rewitalizacji;
- beneficjentami LRP (tj. organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury, lokalnymi liderami, prywatnymi przedsiębiorcami);
- komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego (m.in.: Sekretarzem Gminy Sokółka, Skarbnikiem Gminy Sokółka, Wydziałem Ewidencji i Organizacji, Wydziałem Polityki Finansowej i Budżetu, Wydziałem Oświaty i Polityki Społecznej, Wydziałem Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa);
- Radnymi tworzącymi Radę Miejską w Sokółce na lata 2014-2018 oraz wybranych w latach następnych;
- gminnymi jednostkami organizacyjnymi;
- innymi interesariuszami LPR.

Ponadto, Grupa ds. Rewitalizacji odpowiedzialna za monitorowanie procesu rewitalizacji, co najmniej raz na dwa lata podda analizie wskaźniki zebrane na etapie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Powołany organ angażować będzie nie tylko gminne jednostki organizacyjne, ale także Straż Miejską czy Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce w proces zarządzania Programem Rewitalizacji. Raport prezentujący wyniki przeprowadzonej analizy zostanie przekazany Burmistrzowi, który następnie przedstawi informacje Radzie Miejskiej. Zostanie on również udostępniony publicznie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Sokółce i na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej.

12. System monitoringu i oceny

12.1. Monitoring

Systematyczna ocena i monitoring stanowi integralną część zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji. Dane dotyczące rewitalizowanych sfer: społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, pozwolą na określenie tendencji i kierunków zmian jakie zaszły na etapie wdrażania Programu. Monitoring, oparty na stałym pozyskiwaniu i analizie danych z realizacji projektów rewitalizacyjnych, prowadzony będzie przez pracowników Urzędu Miejskiego w Sokółce przy współpracy z Grupą ds. Rewitalizacji. Proces agregowania danych powinien odbywać się na poziomie umożliwiającym zaklasyfikowanie ich do obszarów rewitalizacji. Na podstawie zgromadzonych informacji tworzone będą raporty, w których przedstawione zostaną efekty rzeczowe podjętych wysiłków.

Monitoring w trakcie jego realizacji będzie odbywać się na następujących poziomach:

- analiza zmian, które zachodzą na podobszarach rewitalizacji, monitorowanie wskaźników zastosowanych w analizie wielokryterialnej;
- analiza wskaźników produktu i rezultatu - kontrola realizacji podejmowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- analiza wskaźników realizacji zakładanych celów strategicznych.

Tabela 29. Wskaźniki produktu i rezultatu dla głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa projektu	Wskaźniki i ich rodzaje (p - produktu/r - rezultatu)	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródła pozyskania danych
1.	Aktywizacja i integracja osób i rodzin z obszaru rewitalizacji	Liczba zorganizowanych zajęć socjo-terapeutycznych (P)	[szt.]	20	Lista obecności, Statystyki OPS i PUP
		Liczba uczestników zorganizowanych zajęć (R)	[os.]	240	
		Liczba osób otrzymujących wsparcie w postaci zatrudnienia do prac społecznie – użytecznych (P)	[os./rok]	5	
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Spadek o 5%		
		Liczba osób bezrobotnych	Spadek o 5%		
2.	Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej	Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych (P)	[szt./rok]	60	Listy obecności, Dokumentacja fotograficzna, oceny i wyniki sprawdzianów i egzaminów
		Liczba uczniów, którzy wzięli udział w zorganizowanych zajęciach pozalekcyjnych (P)	[os.]	100	
		Liczba uczniów objętych wsparciem w ramach projektu, którzy osiągnęli lepsze wyniki w nauce (R)	[os.]	85	
		Liczba uczniów, którzy rozpoczęli uprawianie sportu w czasie wolnym (R)	[os.]	40	
3.	Integracja i aktywizacja seniorów na obszarze rewitalizacji	Liczba zorganizowanych spotkań dla osób starszych i samotnych (P)	[szt.]	50	Sprawozdania z działalności OPS i SOK, Listy obecności, Dokumentacja fotograficzna
		Liczba spotkań dla osób niepełnosprawnych (P)	[szt.]	30	
		Wzrost liczby osób aktywnych społecznie osób wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z pomocy społecznej	Wzrost o 5%		
4.	Program wsparcia społeczno-zawodowego dla osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce	Liczba zorganizowanych szkoleń zawodowych i warsztatów (P)	[szt.]	4	Listy obecności, Ankiety ewaluacyjne, Zaświadczenia o ukończeniu kursu, Liczba osób podejmujących staże, Liczba osób podejmująca zatrudnienie.
		Liczba udzielonych porad (P)	[szt.]	40	
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Spadek o 5%		
		Liczba osób bezrobotnych	Spadek o 5%		

Lp.	Nazwa projektu	Wskaźniki i ich rodzaje (p - produktu/r - rezultatu)	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródła pozyskania danych
5.	Remont budynku z przeznaczeniem na cele społeczne	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (P)	[szt.]	1	Listy obecności, Ankiety, Zaświadczenia o ukończeniu kursu, Liczba osób podejmujących staże, Liczba osób podejmująca zatrudnienie
		Liczba zorganizowanych warsztatów (R)	[szt./rok]	6	
6.	Aktywizacja zawodowa i poprawa zdolności zatrudnienia osób nieaktywnych zawodowo zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba zorganizowanych inicjatyw dla osób bezrobotnych (P)	[szt./rok]	14	Statystyki PUP, Listy obecności, Liczba zorganizowanych inicjatyw mających na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych, Dokumentacja fotograficzna
		Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie aktywizacji społeczno-zawodowej (P)	[os.]	35	
		Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu aktywizacji zawodowej (R)	[os.]	15	
		Liczba osób bezrobotnych	Spadek o 5%		
7.	Integracja mieszkańców poprzez wspólne inicjatywy sąsiedzkie	Liczba zainicjowanych inicjatyw sąsiedzkich (P)	[szt./rok]	12	Sprawozdania z działalności SOK, Dokumentacja fotograficzna
		Liczba osób, które wzięły udział w inicjatywach sąsiedzkich (R)	[os.]	300	
8.	Sieć kanalizacyjna – ul. Białostocka	Długość utworzonej sieci kanalizacyjnej (P)	[m]	60	Dokumentacja projektowa, Statystyki Urzędu Miejskiego
		Liczba użytkowników utworzonej infrastruktury (R)	[os.]	300	
9.	Modernizacja zabytkowej kamienicy przy Placu Kościuszki w Sokółce	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (P)	[szt.]	1	Protokół zdawczoodbiorczy, obserwacje terenowe
		Liczba użytkowników zmodernizowanych obiektów infrastruktury (R)	[os.]	120	
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Spadek o 5%		
10.	Zajęcia z lekkoatletyki – „Być aktywnym cały rok!”	Liczba zakupionego sprzętu sportowego (P)	[szt.]	36	Dokumentacja zdjęciowa, Raport z realizacji projektu, Listy obecności
		Liczba użytkowników zakupionego sprzętu sportowego (R)	[os./rok]	200	

Lp.	Nazwa projektu	Wskaźniki i ich rodzaje (p - produktu/r - rezultatu)	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródła pozyskania danych
		Wzrost liczby uczniów korzystających z zajęć sportowych		Wzrost o 5%	
11.	Półkolonie dla dzieci „Wakacje w Mieście” oraz Półkolonie dla dzieci „Ferie w Mieście”	Liczba uczestników projektu (P)	[os./rok]	180	Lista obecności, Dzienniczki zajęć
		Liczba uczestników, którzy otrzymali dyplom ukończenia projektu (R)	[os.]	180	
12.	Świetlica w Sokółce Twoją szansą na przyszłość	Liczba użytkowników zmodernizowanych obiektów (P)	[os.]	30	Listy obecności, Indywidualne karty z opiniami prowadzących, Wyniki testów i sprawdzianów, Dzienniki prowadzone przez wychowawców świetlicy, Protokół zdawczoodbiorczy
		Liczba obiektów poddanych modernizacji (P)	[szt.]	1	
		Liczba użytkowników zmodernizowanych obiektów (R)	[os.]	160	
		Liczba uczniów objętych wsparciem w ramach projektu, którzy osiągnęli lepsze wyniki w nauce (R)	[os.]	25	
13.	Miasteczko ruchu drogowego – spotkania edukacyjno-rekreacyjne	Liczba zorganizowanych spotkań szkoleniowych (P)	[szt./rok]	4	Dokumentacja fotograficzna, listy obecności
		Liczba uczestników projektu, którzy podnieśli swoją wiedzę w zakresie bezpieczeństwa i zwiększyli umiejętności dzięki prowadzonym zajęciom (R)	[os./rok]	40	
14.	Modernizacja terenu miasteczka ruchu drogowego na Osiedlu Zielonym w Sokółce	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (P)	[ha]	2,23	Dokumentacja projektowa, Dokumentacja Urzędu Miejskiego, Badania terenowe, listy obecności
		Liczba uczestników projektu, którzy podnieśli swoją wiedzę w zakresie bezpieczeństwa i zwiększyli umiejętności dzięki prowadzonym zajęciom (R)	[os.]	40	
15.	Modernizacja terenu nad zalewem w Sokółce w zakresie zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego wraz z wykonania ciągu pieszo-rowerowego i infrastrukturą towarzyszącą	Długość wybudowanego ciągu pieszo-rowerowego (P)	[km]	1,7	Dokumentacja projektowa, Dokumentacja Urzędu Miejskiego, Badania terenowe
		Liczba użytkowników zmodernizowanej przestrzeni (R)	[os.]	550	
		Liczba wydarzeń integracyjnych zorganizowanych dzięki modernizacji przestrzeni	[szt./rok]	4	
16.	Modernizacja terenu zielonego na Osiedlu Zielonym	Powierzchnia objęta działaniami modernizacyjnymi (P)	[ha]	0,51	Dokumentacja projektowa, Dokumentacja Urzędu Miejskiego,

Lp.	Nazwa projektu	Wskaźniki i ich rodzaje (p - produktu/r - rezultatu)	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródła pozyskania danych
	z przeznaczeniem na park i teren rekreacyjno-wypoczynkowy	Liczba zamontowanych elementów małej architektury (P)	[szt.]	35	Badania terenowe.
		Liczba wydarzeń integracyjnych zorganizowanych dzięki modernizacji przestrzeni	[szt./rok]	4	
17.	Budowa placu zabaw wraz z altaną rekreacyjną	Powierzchnia objęta działaniami modernizacyjnymi (P)	[ha]	0,076	Dokumentacja projektowa, Dokumentacja Urzędu Miejskiego, Badania terenowe
		Liczba użytkowników zmodernizowanej przestrzeni (R)	[os.]	100	
18.	Utworzenie miejsca spotkań na Osiedlu Buchwałowo	Liczba zamontowanych elementów małej architektury (P)	[szt.]	50	Dokumentacja projektowa, Badania terenowe
		Liczba integracyjnych spotkań (inicjatyw) mieszkańców zorganizowanych dzięki modernizacji przestrzeni	[szt./rok]	4	
19.	Modernizacja dróg wewnętrznych wraz z dostępną infrastrukturą techniczną na osiedlu Buchwałowo	Łączna długość wybudowanych dróg (P)	[km]	5	Raport z realizacji projektu, badania terenowe, protokół zdawczoodbiorczy
		Liczba użytkowników zmodernizowanej przestrzeni (R)	[os.]	400	
20.	Dodatkowe zajęcia edukacyjne w Szkole Podstawowej w Starej Kamionce	Liczba zorganizowanych zajęć dodatkowych (P)	[szt./rok]	24	Dziennik zajęć dodatkowych, Dokumentacja fotograficzna, Ankiety ewaluacyjne
		Liczba uczestników zorganizowanych zajęć dodatkowych, które podniosły swoje wyniki w nauce (R)	[os.]	40	
		Spadek liczby uczniów niepromowanych do następnej klasy	Spadek o 5%		
21.	Rozszerzenie oferty kulturalnej Wiejskiego Klubu Kultury	Liczba osób korzystających z zajęć (R)	[os.]	140	Listy obecności, Dokumentacja zdjęciowa, Ankieta ewaluacyjna
		Liczba zmodernizowanych obiektów (P)	[szt.]	1	
22.	Modernizacja boiska sportowego oraz placu przyszkolnego na obszarze rewitalizacji	Liczba zamontowanych elementów małej architektury (P)	[szt.]	25	Dokumentacja szkoły, Protokół zdawczo-odbiorczy, obserwacje terenowe
		Liczba użytkowników zmodernizowanej przestrzeni (R)	[os.]	160	
		Liczba nowych zajęć dla dzieci i młodzieży	[szt./rok]	4	

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 30. Wskaźniki realizacji celów strategicznych

Cele strategiczne	Wskaźnik	Wartość bazowa (2015)	Wartość docelowa (2023)	Trend (spadek lub wzrost)
Aktywizacja społeczna i zawodowa oraz integracja mieszkańców	Liczba osób korzystających z zasiłków stałych na 100 mieszkańców w 2015 roku	1,15	1,09	Spadek o 5%
	Liczba osób otrzymujących wsparcie z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców w 2015 roku	16,49	15,67	Spadek o 5%
Aktywizacja i integracja mieszkańców	Ogólna liczba bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,48	8,05	Spadek o 5%
	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	0,08	0,09	Wzrost o 10%
	Liczba wykroczeń odnotowanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	3,24	2,91	Spadek o 10%
	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2015 roku	7,70	8,09	Wzrost o 5%
Poprawa stanu infrastruktury	Liczba zmodernizowanych obiektów budowlanych	0	7	Wzrost o 7
	Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni publicznej	0	2,82 ha	Wzrost o 2,82
Poprawa funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznej	Liczba zamontowanych elementów małej architektury na terenie przestrzeni publicznej	0	134	Wzrost o 134

Źródło: opracowanie własne.

12.2. Ewaluacja

Podstawą ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka będzie analiza wpływu projektów rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania przestrzeni oraz dekoncentracji negatywnych zjawisk na podobszarach rewitalizacji.

Istotnym elementem będzie ocena dekoncentracji negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji. Proces ewaluacji realizowany będzie przez komórkę koordynującą wdrażanie Programu we współpracy z instytucjami publicznymi oraz innymi beneficjentami Lokalnego Programu Rewitalizacji. Działania ewaluacyjne w trakcie trwania realizacji projektów rewitalizacyjnych pozwolą na ocenę stopnia realizacji założonych celów oraz ich wpływu na zdiagnozowane obszary problemowe. Ewaluacja będzie prowadzona na wszystkich etapach projektowania i wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Sokółka.

Na etapie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji wykorzystywana jest ewaluacja **ex-ante**. Jej istotność polega na fakcie, że umożliwi ona dokonanie oceny zasadności poszczególnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak również ich wpływu na społeczność lokalną oraz na obszary strategiczne.

Ewaluacja **on-going** stosowana jest na etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Służy ona stymulowaniu usprawnień oraz poprawie jakości zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji, skupiając się na doraźnych problemach i barierach. Inną funkcją tego rodzaju ewaluacji

jest ocena sprawności przepływu informacji, dokumentów oraz obserwowanie warunków zewnętrznych.

Ewaluacja **ex-post** stosowana jest na ostatnim etapie, tj. na zakończenie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji, badając wpływ i trwałość zrealizowanych przedsięwzięć na społeczność lokalną i poszczególne grupy Interesariuszy oraz stanowiąc ocenę przeprowadzonej interwencji w zakresie zaspokajania potrzeb, na które miała odpowiadać.

13. Powiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji z gminnymi dokumentami strategicznymi

W poniższej tabeli zaprezentowano powiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji z:

- Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sokółka;
- Programem Aktywności Lokalnej w gminie Sokółka na lata 2017-2021;
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokółka na lata 2017-2021.

Tabela 31. Powiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji z gminnymi dokumentami strategicznymi

Dokument	Powiązanie
Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sokółka na lata 2016-2020	<p>Założenia Planu Rozwoju Lokalnego dotyczą wszystkich sfer życia społeczno-gospodarczego, w szczególności realizacji inwestycji związanych z poprawą infrastruktury technicznej i społecznej wpływającej na zrównoważony rozwój gminy. Zaplanowane działania obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ochronę środowiska; • poprawę układu komunikacyjnego gminy; • stymulację rozwoju gospodarczego i społecznego gminy; • sferę społeczną (oświatę, kulturę, sport i turystykę, budownictwo komunalne). <p>Lokalny Program Rewitalizacji, w którym zaplanowano działania w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej ściśle powiązany jest z Planem Rozwoju Lokalnego Gminy, szczególnie w zakresie następujących celów strategicznych:</p> <p>Cel strategiczny A Aktywizacja gospodarcza obszaru dla tworzenia nowych miejsc pracy oraz wzrostu dochodów mieszkańców i budżetu gminy;</p> <p>Cel strategiczny B Poprawa dostępności do instytucji infrastruktury społecznej oraz tworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju osobistego mieszkańców;</p> <p>Cel strategiczny C Poprawa warunków życia mieszkańców i funkcjonowania przedsiębiorstw poprzez rozwój infrastruktury technicznej;</p> <p>Cel strategiczny D Sprawne zarządzanie gminą dla zapewnienia wysokiej jakości usług komunalnych.</p>
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego	<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego określa politykę przestrzenną Gminy Sokółka, której urzeczywistnianie opiera się na realizacji celów gospodarki przestrzennej. Zakłada się, że efektem ich realizacji będzie uporządkowanie istniejącej struktury urbanistycznej, jak i wzbogacenie jej o nowe wartości. Ponadto, ważnym</p>

Dokument	Powiązanie
<p>Gminy Sokółka</p>	<p>elementem polityki przestrzennej gminy jest tworzenie możliwości indywidualnego rozwoju lokalnej społeczności w zależności od jej aspiracji, wykształcenia czy aktywności.</p> <p>Sporządzony Program Rewitalizacji wpisuje się w kontekst działań zapisanych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sokółka. Wśród celów rozwoju zapisanych w Studium, z którymi powiązany jest Lokalny Program Rewitalizacji znajdują się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrównoważony rozwój gminy; • Zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej w sferach: społecznej, ekonomicznej, infrastruktury technicznej; • Wykreowanie miasta Sokółki do funkcji ośrodka regionalnego, mając na uwadze zrównoważony, harmonijny rozwój jego struktury przestrzenno-funkcjonalnej; • Tworzenie warunków do wzrostu ilości miejsc pracy na terenie gminy; • Poprawa jakości życia mieszkańców gminy przez zapewnienie mieszkańcom pracy i dochodów zapewniających pozwalających na godziwy, w odczuciu społecznym, poziom życia; • Podnoszenie poziomu wykształcenia ludności, rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej.
<p>Program Aktywności Lokalnej w gminie Sokółka na lata 2017-2021</p>	<p>Jednym z głównych założeń działań wdrażanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji jest minimalizacja występowania negatywnych zjawisk w sferze społecznej, w tym ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego. Jednym z priorytetowych działań realizowanych w ramach pomocy społecznej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce jest integracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem podejmowanych działań jest wsparcie i umożliwienie tym osobom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. W tym zakresie konieczne jest stosowanie innowacyjnych metod działania, jak i ścisła współpraca wielu podmiotów działających w ramach szeroko rozumianej polityki społecznej. Kluczowym instrumentem aktywizacji mieszkańców Gminy Sokółka angażującym zarówno mieszkańców, organizacje pozarządowe, jak i władze lokalne jest Program Aktywności Lokalnej. Założenia Programu wspierane i uzupełniane będą poprzez działania rewitalizacyjne skierowane do członków społeczności lokalnej zamieszkujących teren, na którym zdiagnozowano występowanie problemów w sferze społecznej.</p> <p>Cel główny Programu Aktywności Lokalnej to:</p> <p>Tworzenie i realizowanie aktywnej i zintegrowanej społeczności lokalnej - Gminy Sokółka, która realizuje lokalne inicjatywy ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby bezrobotne, osoby niepełnosprawne oraz dzieci i młodzież z rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Sokółka) i tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.</p>

Dokument	Powiązanie
	<p>Wśród celów szczegółowych, z którymi powiązany jest Lokalny Program Rewitalizacji i zaplanowane w nim działania, znajdują się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonowania na rzecz społeczności lokalnej w gminie Sokółka; • Rozwój aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych szczególnie pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Sokółka; • Inicjowanie działań środowiskowych opartych na współpracy lokalnych instytucji ze społecznością, w tym w szczególności z grupami wykluczonymi społecznie; • Aktywizacja zawodowa, społeczna, edukacyjna i zdrowotna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; • Organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym; • Poszukiwanie alternatywnych środków na finansowanie lokalnych inicjatyw z innych źródeł niż dochody Gminy.
<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokółka na lata 2017-2021</p>	<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokółka na lata 2017-2021 jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Sokółka. Strategia wskazuje obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w te założenia w szczególności w zakresie realizacji projektów mających na celu ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego. Zaplanowane działania rewitalizacyjne powiązane są z celami strategicznymi zaplanowanymi w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:</p> <p>Cel strategiczny Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska ubóstwa w Gminie Sokółka</p> <p>Cel strategiczny Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa mieszkańców Gminy Sokółka</p> <p>Cel strategiczny Wspieranie rodzin i dzieci w Gminie Sokółka</p> <p>Cel strategiczny Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej w Gminie Sokółka Cel strategiczny Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych w Gminie Sokółka</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyżej wymienionych dokumentów.

14. Spis tabel i rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Sokółka na tle województwa	8
Rysunek 2. Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogóle populacji – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście	13
Rysunek 3. Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogóle populacji – stan kryzysowy w podziale na sołectwa	14
Rysunek 4. Liczba osób korzystających z zasiłków stałych na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście.....	17
Rysunek 5. Liczba osób korzystających z zasiłków stałych na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na sołectwa.....	18
Rysunek 6. Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez nadzór kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście	20
Rysunek 7. Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez nadzór kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stan kryzysowy w podziale na sołectwa	21
Rysunek 8. Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście.....	25
Rysunek 9. Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na sołectwa.....	26
Rysunek 10. Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście	29
Rysunek 11. Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na sołectwa	30
Rysunek 12. Liczba wykroczeń odnotowanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście.....	32
Rysunek 13. Liczba wykroczeń odnotowanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na sołectwa.....	33
Rysunek 14. Liczba utworzonych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na ulice w mieście.....	36
Rysunek 15. Liczba utworzonych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – stan kryzysowy w podziale na sołectwa.....	37
Rysunek 16. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – w podziale na ulice w mieście	40
Rysunek 17. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku – w podziale na sołectwa	41
Rysunek 18. Wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.....	62
Rysunek 19. Wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w mieście	63
Rysunek 20. Mapa zabytków na obszarze miejskim.....	71
Rysunek 21. Powiązanie pomiędzy wizją, celami, kierunkami działań i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.....	75
Rysunek 22 - Interesariusze rewitalizacji.....	114
Rysunek 23. Płeć respondentów	174
Rysunek 24. Wiek respondentów	174
Rysunek 25. Wykształcenie respondentów.....	175
Rysunek 26. Liczba lat zamieszkiwania w gminie	175
Rysunek 27. Związki z obszarem rewitalizacji (pytanie wielokrotnego wyboru)	175
Rysunek 28. Jako tereny, które w pierwszej kolejności powinny zostać poddane rewitalizacji zostały wskazane następujące obszary:	176

Rysunek 29. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	177
Rysunek 30. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	177
Rysunek 31. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	178
Rysunek 32. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	178
Rysunek 33. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	179
Rysunek 34. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	179
Rysunek 35. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	180
Rysunek 36. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	180
Rysunek 37. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	180
Rysunek 38. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	180
Rysunek 39. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	181
Rysunek 40. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	181
Rysunek 41. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?.....	181
Rysunek 42. Jak ocenia Pan(i) następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? Prosimy bardzo o ocenę w skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą. Część 1.	182
Rysunek 43. Jak ocenia Pan(i) następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? Prosimy bardzo o ocenę w skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą. Część 2.	183
Rysunek 44. Jakie grupy powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji? (pytanie wielokrotnego wyboru).....	184
Rysunek 45. Jak mógłby/ mogłaby Pan(i) określić swoje relacje z sąsiadami?.....	185
Rysunek 46. Jak często uczestniczy Pan(i) w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w gminie?.....	185
Rysunek 47. Czy włączyłaby/by się Pana(i) w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania?.....	185
Rysunek 48. Jakiego rodzaju przedsięwzięć, powinny być Pana(i) zdaniem podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze? (pytanie wielokrotnego wyboru).....	186
Rysunek 49. Jakiego rodzaju przedsięwzięć, powinny być Pana(i) zdaniem podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze? (pytanie wielokrotnego wyboru)	187

Tabela 1. Wykaz jednostek analitycznych, dla których przeprowadzona została diagnoza..... 6

Tabela 2. Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Sokółka w latach 2006 - 2015..... 10

Tabela 3. Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogólnej populacji 11

Tabela 4. Zmiana liczby korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w Mieście i Gminie Sokółka w latach 2009 – 2015	15
Tabela 5. Liczba osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w 2015 roku	15
Tabela 6. Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez nadzór kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	19
Tabela 7. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym w podziale na płeć w latach 2009 – 2015	22
Tabela 8. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku	23
Tabela 9. Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 roku.....	27
Tabela 10. Liczba wykroczeń odnotowanych przez Straż Miejską w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	31
Tabela 11. Liczba utworzonych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku	34
Tabela 12. Liczba stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji społecznych na 100 mieszkańców w latach 2009 – 2015 dla Miasta i Gminy Sokółka	38
Tabela 13. Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 roku.....	38
Tabela 14. Liczba szkół podstawowych i gimnazjów na terenie Miasta i Gminy Sokółka oraz liczba uczniów uczęszczających do szkół w latach 2009 - 2015	42
Tabela 15. Liczba dzieci nieotrzymujących promocji do następnej klasy w szkołach podstawowych 100 mieszkańców w roku szkolnym 2014/2015.....	43
Tabela 16. Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w Mieście i Gminie Sokółka w latach 2009 - 2015.....	43
Tabela 17. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2015 roku	44
Tabela 18. Liczba zawieszonych i wykreślonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2015 roku	47
Tabela 19. Budynki wymagające remontu w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce w 2015 roku	49
Tabela 20. Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce 2015 roku	50
Tabela 21. Liczba przyłączy kanalizacyjnych na 100 budynków 2015 roku.....	52
Tabela 22. Odsetek dróg do remontu przypadających na całkowitą długość dróg w danej jednostce w 2015 roku	53
Tabela 23. Obszar zdegradowany - podsumowanie.....	57
Tabela 24. Obszar rewitalizacji - podsumowanie	60
Tabela 25. Cele strategiczne i kierunki działań.....	76
Tabela 26. Wpływ przedsięwzięć rewitalizacyjnych na aspekty życia mieszkańców podobszarów rewitalizacji.....	105
Tabela 27. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do planowanych głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowy harmonogram działań	110
Tabela 28. Formy i przebieg partycypacji społecznej	114
Tabela 29. Wskaźniki produktu i rezultatu dla głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	124
Tabela 30. Wskaźniki realizacji celów strategicznych.....	128
Tabela 31. Powiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji z gminnymi dokumentami strategicznymi .	130

15. Załącznik 1 - Zbiorcze zestawienie danych wskaźnikowych

W załączniku znajdują się wartości wskaźników w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W każdej tabeli na końcu znajduje się wskaźnik syntetyczny, który został obliczony poprzez zsumowanie wystandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych ulic/sołectw.

1. Sfera społeczna

Ulica/sołectwo	Liczba ludności 2015	Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogólnej populacji (%)	Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń SM na 100 mieszkańców	Liczba założonych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	Bezrobotni ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotni bez kwalifikacji na 100 osób w wieku produkcyjnym	Dzieci nieotrzymujące promocji na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik syntetyczny (WSS) ¹⁹
Bachmatówka	53	26,67	0,00	0,00	1,89	0,00	0,00	3,13	3,13	0,00	0,31
Biłwinki	55	15,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,11	5,41	0,00	-0,01
Bobrowniki	108	18,29	0,00	0,00	0,93	1,22	0,00	3,03	1,52	0,00	-0,12
Bogusze	481	16,84	0,26	0,00	0,21	0,52	0,42	4,39	0,63	50,00	-0,12
Bohoniki	83	20,59	0,00	1,47	0,00	0,00	0,00	5,77	3,85	0,00	-0,13
Drahle	151	11,92	0,00	0,00	0,00	1,32	0,66	5,77	1,92	0,00	-0,17
Dworzysk	23	17,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,50	0,00	0,00	0,06
Geniusze	179	13,41	0,56	0,56	0,56	0,56	0,00	8,62	2,59	0,00	-0,02
Gliniszczce Małe	81	19,75	0,00	0,00	0,00	0,00	1,23	13,64	2,27	0,00	0,28
Gliniszczce Wielkie	144	17,36	0,00	0,69	2,08	0,00	0,69	5,32	1,06	0,00	0,01
Hałe	101	18,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,51	0,00	0,00	-0,04
Igryły	139	8,63	0,00	0,72	2,16	0,72	0,72	12,79	4,65	2,44	-0,01
Jałówka	86	18,60	0,00	0,00	1,16	0,00	0,00	5,45	1,82	0,00	0,11
Janowszczyzna	169	11,83	0,00	0,59	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	-0,35
Jelenia Góra	76	11,84	0,00	0,00	0,00	0,00	2,63	5,88	1,96	0,00	-0,12
Kantorówka	78	19,23	0,00	0,00	1,28	0,00	1,28	4,55	4,55	0,00	0,26
Kraśniany	297	14,14	0,00	0,34	0,67	0,34	1,35	4,32	0,54	2,86	-0,09
Kundzicze	149	14,77	0,00	0,00	1,34	0,00	0,00	6,12	2,04	0,00	0,00
Kundzin	28	10,71	3,57	3,57	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	-0,22

¹⁹ Wzór na obliczenie wskaźnika syntetycznego znajduje się w rozdz. 3.4

Ulica/sołectwo	Liczba ludności 2015	Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogóle populacji (%)	Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń SM na 100 mieszkańców	Liczba założonych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	Bezrobotni ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotni bez kwalifikacji na 100 osób w wieku produkcyjnym	Dzieci nieotrzymujące promocji na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik syntetyczny (WSS) ¹⁹
Kurowszczyzna	188	17,02	0,00	0,00	1,06	0,00	0,00	5,17	1,72	0,00	0,04
Lebiedzin	89	17,98	0,00	1,12	2,25	0,00	0,00	1,96	0,00	0,00	-0,13
Lipina	321	15,26	0,62	0,31	1,87	0,00	0,31	8,72	4,59	0,00	0,25
Maławicze Dolne	131	19,85	0,00	0,00	0,00	0,00	1,53	10,98	0,00	0,00	0,17
Maławicze Górne	61	16,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	2,94	0,00	0,01
Miejskie Nowiny	90	16,67	1,11	0,00	0,00	0,00	0,00	11,11	5,56	0,00	0,39
Moczalnia	82	10,98	1,22	1,22	0,00	1,22	0,00	22,22	11,11	0,00	0,39
Nomiki	190	20,00	0,00	0,53	1,58	0,00	0,00	3,15	0,79	0,00	0,04
Nowa Kamionka	162	14,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,62	7,34	0,92	0,00	-0,08
Nowa Rozedranka	163	12,27	0,00	0,00	0,00	0,00	3,68	9,09	5,45	0,00	0,10
Orłowicze	175	13,71	0,00	0,00	1,14	0,00	1,14	12,30	4,10	0,00	0,15
Pawelki	168	15,48	1,19	0,00	0,00	0,00	0,60	5,56	2,78	2,94	0,26
Planteczka	91	13,19	0,00	0,00	1,10	0,00	0,00	13,46	5,77	0,00	0,18
Plebanowce	133	9,77	0,00	0,00	0,00	0,00	1,50	4,30	2,15	0,00	-0,25
Podkamionka	106	13,21	0,00	0,00	0,94	0,00	2,83	8,45	7,04	0,00	0,21
Polanki	49	16,33	0,00	0,00	2,04	0,00	0,00	9,68	0,00	0,00	0,09
Poniatowicze	116	26,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,90	1,45	0,00	0,29
Puciłki	84	9,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,24	4,08	0,00	-0,10
Słojniki	190	18,42	0,00	0,53	0,00	0,00	0,00	6,61	1,65	0,00	-0,03
Smolanka	75	18,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,52	2,38	0,00	0,13
Sokolany	247	13,77	0,00	0,00	0,40	0,00	0,40	8,44	1,30	0,00	-0,07
Stara Kamionka	574	15,85	0,17	0,17	0,17	0,17	0,87	9,21	2,37	0,97	0,09
Stara Rozedranka	189	15,34	0,00	0,53	0,00	0,00	0,00	6,92	5,38	0,00	-0,01
Stary Szor	52	19,23	0,00	0,00	1,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03
Straż	127	9,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,71	0,00	0,00	-0,37
Szyndziel	92	11,96	0,00	0,00	0,00	0,00	2,17	8,93	3,57	0,00	-0,02
Szyszki	113	11,50	0,88	0,00	0,88	0,88	0,00	7,79	1,30	0,00	0,01
Wierzchjedlina	104	18,27	0,96	0,00	0,00	0,00	0,96	0,00	0,00	0,00	0,08
Wierzchłowice	73	12,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	-0,24
Wojnacy	77	15,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,17	2,08	0,00	-0,08

Ulica/sołectwo	Liczba ludności 2015	Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogóle populacji (%)	Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń SM na 100 mieszkańców	Liczba założonych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	Bezrobotni ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotni bez kwalifikacji na 100 osób w wieku produkcyjnym	Dzieci nieotrzymujące promocji na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik syntetyczny (WSS) ¹⁹
Woroniany	79	15,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,08	2,04	0,00	-0,10
Wysokie Laski	31	9,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18,75	6,25	0,00	0,08
Zadworzany	131	16,79	0,76	0,00	0,00	0,76	1,53	8,64	2,47	0,00	0,23
Zaśpicze	97	19,59	0,00	0,00	1,03	0,00	4,12	10,77	4,62	0,00	0,44
Zawitowszczyzna	56	5,36	0,00	0,00	1,79	0,00	0,00	4,76	2,38	0,00	-0,34
Żuki - Sierbowce	104	14,42	0,00	0,00	0,96	0,00	0,00	6,35	0,00	0,00	-0,10
11-go listopada	110	10,00	0,00	0,00	1,82	0,00	0,00	5,56	2,78	0,00	-0,13
1-go maja	174	16,67	0,00	0,00	5,17	6,32	0,57	19,23	4,81	0,00	0,66
3-go maja	111	16,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,27	0,00	0,00	-0,01
Akacyjowa	70	25,71	0,00	0,00	0,00	0,00	1,43	17,07	0,00	0,00	0,49
Armii Krajowej	64	1,56	0,00	0,00	0,00	0,00	1,56	8,47	3,39	0,00	-0,44
Asnyka	21	4,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,62
Baczyńskiego	10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,29	0,00	0,00	-0,56
Barlickiego	18	11,11	5,56	0,00	0,00	0,00	16,67	58,33	16,67	0,00	2,60
Batorego	89	6,74	0,00	0,00	0,00	2,25	0,00	7,58	0,00	0,00	-0,41
Białostocka	461	11,28	0,43	0,00	2,60	0,87	0,87	16,06	3,64	0,00	0,27
Bohaterów Monte Cassino	32	9,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	-0,28
Broniewskiego	1044	3,45	0,10	0,10	0,48	0,00	0,38	10,33	1,11	1,03	-0,40
Cicha	71	19,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,22	4,44	0,00	0,12
Ciepła	11	18,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,12
Dąbrowskiego	306	14,05	0,33	0,00	0,33	0,98	0,33	7,73	2,42	0,00	0,02
Dobrzańskiego	45	4,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,57	0,00	0,00	-0,49
Docha	43	4,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,33	0,00	-0,52
Dolna	189	12,17	0,00	0,00	1,59	4,23	0,00	21,32	0,74	0,00	0,15
Drzewna	109	10,09	0,00	0,00	0,92	0,00	0,92	12,99	0,00	0,00	-0,13
Dywizjonu 303	33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,00	0,00	0,00	-0,67
Fabryczna	100	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	10,96	2,74	0,00	-0,12
Gałczyńskiego	8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Gęsia	27	14,81	0,00	0,00	0,00	3,70	0,00	4,55	0,00	0,00	-0,16

Ulica/sołectwo	Liczba ludności 2015	Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogóle populacji (%)	Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń SM na 100 mieszkańców	Liczba założonych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	Bezrobotni ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotni bez kwalifikacji na 100 osób w wieku produkcyjnym	Dzieci nieotrzymujące promocji na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik syntetyczny (WSS) ¹⁹
Głowackiego	184	11,41	1,09	0,00	1,63	1,09	0,54	7,26	0,00	0,00	0,06
Górna	246	10,16	0,00	0,00	0,00	0,41	0,41	9,58	1,80	0,00	-0,19
Grechuty	4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Grodzieńska	906	13,80	0,33	0,44	1,10	0,99	0,66	8,50	0,91	0,00	-0,03
Hallera	40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,71	0,00	0,00	-0,62
Jana Pawła II	199	17,09	0,00	0,00	0,00	1,51	1,01	4,00	0,00	0,00	-0,06
Jodłowa	85	5,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,51	0,00	0,00	-0,52
Kasztanowa	208	14,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,04	0,70	0,00	-0,10
Kleberga	58	1,72	1,72	0,00	0,00	0,00	0,00	14,63	0,00	0,00	-0,19
Klonowa	22	31,82	0,00	0,00	0,00	4,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41
Kłopotowskiego	98	2,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,17	1,59	0,00	-0,62
Kolejowa	330	10,61	0,30	0,00	0,00	0,91	0,91	7,35	2,04	0,00	-0,13
Koźłataja	838	11,46	0,00	0,00	0,00	0,00	1,43	5,64	1,33	0,00	-0,19
Konopnickiej	165	13,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,90	0,00	0,00	-0,27
Kopernika	46	23,91	0,00	0,00	0,00	0,00	2,17	7,69	0,00	0,00	0,28
Korczaka	14	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,27
Krasickiego	40	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,67	0,00	0,00	-0,22
Krecia	7	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,27
Kresowa	231	9,52	0,00	0,00	0,00	1,30	0,00	7,87	2,81	0,00	-0,21
Królowej Bony	78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,28	10,71	1,79	0,00	-0,53
Krótką	20	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,14	0,00	25,00	0,27
Krucza	10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,50	0,00	0,00	-0,59
Kryńska	229	17,47	0,44	0,00	0,44	1,75	3,06	13,84	7,55	0,00	0,53
Kwiatowa	10	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75,00	25,00	0,00	3,16
Lelewela	130	11,54	0,77	0,00	1,54	2,31	0,00	15,05	1,08	0,00	0,16
Leśna	47	21,28	0,00	0,00	0,00	2,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Letnia	35	8,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,17	0,00	0,00	-0,41
Lewickiego	113	4,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,69	1,10	0,00	-0,47
Lipowa	45	31,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,04	0,00	0,00	0,58
Lniana	15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,29	0,00	0,00	-0,56

Ulica/sołectwo	Liczba ludności 2015	Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogóle populacji (%)	Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń SM na 100 mieszkańców	Liczba założonych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	Bezrobotni ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotni bez kwalifikacji na 100 osób w wieku produkcyjnym	Dzieci nieotrzymujące promocji na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik syntetyczny (WSS) ¹⁹
Lotników Lewoniewskich	43	13,95	0,00	0,00	0,00	4,65	0,00	13,79	6,90	0,00	0,20
Łąkowa	80	22,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18,87	0,00	0,00	0,36
Majowa	118	5,93	0,00	0,00	1,69	0,85	1,69	24,39	10,98	0,00	0,35
Malmeda	70	5,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,38	4,26	0,00	-0,34
Mała	5	20,00	0,00	0,00	0,00	120,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,49
Mariańska	119	16,81	0,00	0,84	1,68	5,88	0,00	13,10	4,76	0,00	0,20
Matejki	38	13,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,71	0,00	0,00	-0,13
Mickiewicza	82	15,85	0,00	0,00	0,00	0,00	1,22	7,27	0,00	0,00	-0,05
Mikołajczyka	35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Miła	14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	-0,66
Modrzewiowa	5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Mościckiego	2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Nadrzeczna	100	12,00	0,00	0,00	2,00	0,00	0,00	5,88	1,47	0,00	-0,09
Nałkowskiej	6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Niemena	18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Norwida	31	3,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,76	0,00	0,00	-0,60
Nowa	135	8,15	0,74	0,00	1,48	0,74	1,48	23,91	6,52	0,00	0,39
Ogrodowa	141	9,22	0,71	0,00	0,00	0,00	0,71	9,35	3,74	0,00	-0,03
Orzeszkowej	44	4,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	-0,49
Osiedle Centrum	1968	18,19	0,00	0,00	1,17	0,51	0,46	8,47	0,99	0,00	0,14
Osiedle Buchwałowo	189	11,11	1,06	0,53	0,53	0,53	0,00	14,29	5,00	0,00	0,16
Osiedle Zielone	762	16,93	0,52	0,00	1,57	1,05	1,05	15,29	4,71	0,00	0,47
Pawłowskiego	10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Piaskowa	106	9,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,48	0,00	0,00	-0,36
Piękna	4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Piłsudskiego	418	16,75	0,00	0,96	0,00	1,67	0,48	9,12	1,35	0,00	-0,10
Pl. Kilińskiego	18	11,11	0,00	0,00	0,00	83,33	0,00	10,00	0,00	0,00	0,16
Pl. Kościuszki	22	27,27	0,00	0,00	0,00	36,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,38

Ulica/sołectwo	Liczba ludności 2015	Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogóle populacji (%)	Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń SM na 100 mieszkańców	Liczba założonych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	Bezrobotni ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotni bez kwalifikacji na 100 osób w wieku produkcyjnym	Dzieci nieotrzymujące promocji na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik syntetyczny (WSS) ¹⁹
Plater	34	2,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,41	0,00	0,00	-0,57
Pocztowa	489	16,36	0,00	0,00	0,82	0,41	0,41	11,31	2,08	2,74	0,19
Pogodna	31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,56	0,00	0,00	-0,71
Polna	172	22,67	0,00	0,00	5,23	0,00	0,58	6,60	1,89	0,00	0,55
Poprzeczna	38	18,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,11
Północna	44	13,64	0,00	0,00	4,55	2,27	2,27	16,13	0,00	0,00	0,33
Prusa	16	0,00	0,00	0,00	0,00	6,25	0,00	11,11	44,44	0,00	0,90
Przemysłowa	53	5,66	0,00	0,00	0,00	5,66	0,00	10,00	0,00	0,00	-0,40
Ptasia	10	10,00	0,00	0,00	0,00	20,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,34
Reja	12	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,49
Reymonta	29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,45	0,00	0,00	0,00	-0,70
Roski Małe	59	16,95	1,69	0,00	3,39	0,00	3,39	27,50	7,50	11,11	1,40
Sawickiego	6	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20
Sienna	82	15,85	0,00	0,00	1,22	0,00	0,00	18,52	1,85	0,00	0,24
Sikorskiego	937	16,86	0,00	0,11	0,53	10,14	0,64	7,50	1,31	0,60	0,09
Skarżyńskiego	17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	-0,63
Skłodowskiej Curie	44	11,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15,38	3,85	0,00	0,01
Słoneczna	40	5,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,62
Słowackiego	49	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,27
Sosnowa	35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,17	0,00	0,00	-0,73
Spokojna	112	19,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,59	0,00	0,00	0,09
Sportowa	106	8,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,94	7,69	0,00	0,00	-0,33
Stawowa	248	9,68	0,00	0,00	0,00	0,40	0,40	8,93	0,60	0,00	-0,26
Szkolna	24	4,17	0,00	0,00	0,00	4,17	0,00	0,00	6,25	0,00	-0,42
Szpitalna	36	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,45	3,45	0,00	-0,32
Ściegiennego	359	16,43	0,28	0,28	0,56	1,39	0,84	6,45	2,02	5,77	0,19
Świerkowa	17	5,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00	-0,16
Tarasiewicza	13	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	-0,23
Targowa	63	11,11	0,00	0,00	7,94	6,35	3,17	12,77	0,00	0,00	0,43
Tęczowa	3	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,44

Ulica/sołectwo	Liczba ludności 2015	Udział osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) w ogóle populacji (%)	Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską przez kuratora w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z zasiłków stałych z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba wykroczeń SM na 100 mieszkańców	Liczba założonych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	Bezrobotni ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	Bezrobotni bez kwalifikacji na 100 osób w wieku produkcyjnym	Dzieci nieotrzymujące promocji na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik syntetyczny (WSS) ¹⁹
Torowa	3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Traugutta	52	11,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,70	0,00	11,11	-0,07
Turystyczna	58	8,62	0,00	0,00	3,45	3,45	0,00	9,76	0,00	0,00	-0,09
Tuwima	22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	-0,70
Upalna	8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,50	0,00	0,00	0,00	-0,45
Warszawska	104	11,54	0,96	0,00	0,96	8,65	0,00	5,26	3,95	0,00	0,11
Wasilkowska	96	11,46	0,00	0,00	2,08	0,00	1,04	25,00	0,00	0,00	0,20
Wąska	37	8,11	0,00	0,00	8,11	0,00	0,00	8,70	0,00	0,00	0,14
Wesoła	48	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,03	0,00	0,00	-0,28
Wierzbowa	12	8,33	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,42
Wiosenna	53	18,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,57	0,00	0,00	0,05
Wiśniowa	48	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,70	0,00	0,00	-0,29
Witosa	320	8,75	0,94	0,00	0,00	0,94	0,63	8,96	0,94	0,00	-0,11
Wodna	48	12,50	0,00	0,00	2,08	18,75	0,00	48,57	22,86	0,00	1,46
Wojska Polskiego	131	15,27	0,00	0,00	0,76	0,00	5,34	8,60	1,08	0,00	0,15
Wróblewskiego	74	16,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,96	0,00	0,00	-0,16
Wschodnia	114	18,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,79	1,30	0,00	0,06
Wspólna	82	10,98	0,00	0,00	0,00	0,00	3,66	3,51	0,00	0,00	-0,23
Wyspiańskiego	37	18,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,17	0,00	0,00	-0,03
Wyszyńskiego	530	7,92	0,00	0,00	0,38	1,32	2,64	5,84	0,73	0,00	-0,28
Zabrodzie	98	11,22	0,00	0,00	0,00	2,04	0,00	10,45	1,49	0,00	-0,15
Zamenhofa	25	16,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,21
Zdrojowa	5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,80
Zimowa	2	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,06
Zygmunta Starego	50	2,00	2,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	-0,10
Żeromskiego	56	1,79	0,00	0,00	0,00	1,79	0,00	2,86	0,00	0,00	-0,68
Żwirki i Wigury	17	5,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,58
Żytnia	16	12,50	0,00	0,00	0,00	6,25	6,25	0,00	0,00	0,00	-0,13
Miasto i Gmina Sokółka	24797	13,47	0,17	0,11	0,71	1,17	1,75	8,82	1,94	0,38	

2. Sfera gospodarcza

Ulica/sołectwo	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik syntetyczny (WSG) ²⁰
Bachmatówka	9,43	0,00	-0,31
Bilwinki	0,00	0,00	0,08
Bobrowniki	2,78	0,00	-0,03
Bogusze	3,12	0,00	-0,05
Bohoniki	6,02	0,00	-0,17
Drahle	5,30	0,00	-0,14
Dworzysk	17,39	0,00	-0,64
Geniusze	5,59	0,00	-0,15
Gliniszczce Małe	0,00	0,00	0,08
Gliniszczce Wielkie	2,08	0,00	0,00
Hałe	7,92	0,00	-0,25
Igryły	7,91	0,00	-0,25
Jałówka	6,98	0,00	-0,21
Janowszczyzna	2,37	0,00	-0,02
Jelenia Góra	1,32	0,00	0,03
Kantorówka	3,85	0,00	-0,08
Kraśniany	5,05	0,00	-0,13
Kundzicze	5,37	0,00	-0,14
Kundzin	3,57	0,00	-0,07
Kurowszczyzna	2,66	0,00	-0,03
Lebiedzin	6,74	0,00	-0,20
Lipina	5,92	0,00	-0,16
Maławicze Dolne	1,53	0,00	0,02
Maławicze Górne	4,92	0,00	-0,12
Miejskie Nowiny	4,44	0,00	-0,10
Moczalnia	1,22	0,00	0,03
Nomiki	3,16	0,00	-0,05

²⁰ Wzór na obliczenie wskaźnika syntetycznego znajduje się w rozdz. 3.4

Ulica/sołectwo	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik syntetyczny (WSG) ²⁰
Nowa Kamionka	2,47	0,00	-0,02
Nowa Rozedranka	7,36	0,00	-0,22
Orłowicze	0,57	0,00	0,06
Pawelki	1,19	0,00	0,03
Planteczka	2,20	0,00	-0,01
Plebanowce	1,50	0,00	0,02
Podkamionka	5,66	0,00	-0,15
Polanki	8,16	0,00	-0,26
Poniatowicze	1,72	0,00	0,01
Puciłki	2,38	0,00	-0,02
Słojniki	3,68	0,00	-0,07
Smolanka	1,33	0,00	0,03
Sokolany	5,26	0,00	-0,14
Stara Kamionka	4,36	0,00	-0,10
Stara Rozedranka	4,23	0,00	-0,09
Stary Szor	1,92	0,00	0,00
Straż	5,51	0,00	-0,15
Szyndziel	6,52	0,00	-0,19
Szyszki	1,77	0,00	0,01
Wierzchjedlina	4,81	0,00	-0,12
Wierchłowce	2,74	0,00	-0,03
Wojnachy	2,60	0,00	-0,03
Woroniany	1,27	0,00	0,03
Wysokie Łaski	0,00	0,00	0,08
Zadworzany	8,40	0,00	-0,27
Zaśpicze	2,06	0,00	0,00
Zawitowszczyzna	1,79	0,00	0,01
Żuki - Sierbowce	2,88	0,00	-0,04
11-go listopada	2,73	1,82	0,09
1-go maja	23,56	12,64	-0,07
3-go maja	6,31	9,91	0,47
Akacyjowa	5,71	2,86	0,03
Armii Krajowej	3,13	1,56	0,05
Asnyka	0,00	0,00	0,08

Ulica/sołectwo	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik syntetyczny (WSG) ²⁰
Baczyńskiego	20,00	0,00	-0,74
Barlickiego	16,67	0,00	-0,61
Batorego	10,11	6,74	0,10
Białostocka	16,92	10,20	0,05
Bohaterów Monte Cassino	62,50	21,88	-1,07
Broniewskiego	2,20	1,72	0,10
Cicha	5,63	1,41	-0,06
Ciepła	0,00	0,00	0,08
Dąbrowskiego	5,23	1,63	-0,03
Dobrzańskiego	4,44	0,00	-0,10
Docha	0,00	6,98	0,54
Dolna	3,17	3,17	0,16
Drzewna	6,42	6,42	0,24
Dywizjonu 303	0,00	0,00	0,08
Fabryczna	5,00	1,00	-0,06
Gańczyńskiego	0,00	12,50	0,90
Gęsia	0,00	3,70	0,32
Głowackiego	5,43	5,43	0,21
Górna	2,03	2,03	0,13
Grechuty	0,00	0,00	0,08
Grodzieńska	9,38	4,30	-0,03
Hallera	5,00	5,00	0,20
Jana Pawła II	7,04	1,51	-0,11
Jodłowa	3,53	1,18	0,01
Kasztanowa	6,25	2,40	-0,02
Kleberga	8,62	0,00	-0,27
Klonowa	4,55	0,00	-0,11
Kłopotowskiego	5,10	1,02	-0,06
Kolejowa	4,55	4,55	0,19
Kołątaja	4,53	2,51	0,06
Konopnickiej	4,24	2,42	0,06
Kopernika	2,17	4,35	0,28
Korczaka	14,29	21,43	0,89
Krasickiego	5,00	7,50	0,36

Ulica/sołectwo	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik syntetyczny (WSG) ²⁰
Krecia	0,00	0,00	0,08
Kresowa	3,46	4,76	0,25
Królowej Bony	6,41	0,00	-0,18
Krótka	5,00	5,00	0,20
Krucza	20,00	0,00	-0,74
Kryńska	6,99	1,75	-0,09
Kwiatowa	0,00	10,00	0,73
Lelewela	3,85	3,08	0,12
Leśna	4,26	4,26	0,18
Letnia	8,57	0,00	-0,27
Lewickiego	5,31	3,54	0,09
Lipowa	11,11	2,22	-0,23
Lniana	0,00	0,00	0,08
Lotników Lewoniewskich	6,98	0,00	-0,21
Łąkowa	3,75	1,25	0,01
Majowa	1,69	0,85	0,07
Malmeda	2,86	4,29	0,24
Mała	60,00	0,00	-2,40
Mariańska	11,76	3,36	-0,19
Matejki	5,26	0,00	-0,14
Mickiewicza	18,29	3,66	-0,44
Mikołajczyka	5,71	0,00	-0,15
Miła	7,14	14,29	0,72
Modrzewiowa	0,00	0,00	0,08
Mościckiego	0,00	0,00	0,08
Nadrzeczna	2,00	1,00	0,06
Nałkowskiej	0,00	0,00	0,08
Niemena	0,00	0,00	0,08
Norwida	9,68	0,00	-0,32
Nowa	5,93	2,96	0,03
Ogrodowa	5,67	4,96	0,17
Orzeszkowej	2,27	4,55	0,28
Osiedle Centrum	3,40	1,37	0,03
Osiedle Buchwałowo	6,35	2,65	-0,01

Ulica/sołectwo	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik syntetyczny (WSG) ²⁰
Osiedle Zielone	2,49	2,76	0,16
Pawłowskiego	0,00	0,00	0,08
Piaskowa	3,77	3,77	0,17
Piękna	0,00	0,00	0,08
Piłsudskiego	15,55	7,66	-0,06
Pl. Kilińskiego	22,22	16,67	0,25
Pl. Kościuszki	122,73	68,18	-0,54
Plater	2,94	0,00	-0,04
Pocztowa	6,54	2,45	-0,03
Pogodna	3,23	0,00	-0,05
Polna	6,40	1,16	-0,11
Poprzeczna	7,89	5,26	0,10
Północna	4,55	2,27	0,04
Prusa	6,25	0,00	-0,18
Przemysłowa	13,21	7,55	0,03
Ptasia	0,00	0,00	0,08
Reja	0,00	8,33	0,63
Reymonta	0,00	0,00	0,08
Roski Małe	3,39	1,69	0,05
Sawickiego	0,00	0,00	0,08
Sienna	6,10	3,66	0,07
Sikorskiego	7,90	2,56	-0,08
Skarżyńskiego	0,00	0,00	0,08
Skłodowskiej Curie	9,09	0,00	-0,29
Słoneczna	2,50	2,50	0,14
Słowackiego	0,00	4,08	0,35
Sosnowa	0,00	0,00	0,08
Spokojna	2,68	0,89	0,03
Sportowa	6,60	2,83	-0,01
Stawowa	2,82	1,21	0,04
Szkolna	0,00	8,33	0,63
Szpitalna	8,33	2,78	-0,08
Ściegiennego	7,80	5,29	0,10
Świerkowa	5,88	11,76	0,61

Ulica/sołectwo	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik syntetyczny (WSG) ²⁰
Tarasiewiczza	0,00	7,69	0,58
Targowa	31,75	3,17	-1,02
Tęczowa	0,00	0,00	0,08
Torowa	66,67	66,67	1,68
Traugutta	7,69	0,00	-0,24
Turystyczna	3,45	3,45	0,16
Tuwima	13,64	22,73	1,00
Upalna	0,00	0,00	0,08
Warszawska	1,92	4,81	0,32
Wasilkowska	3,13	1,04	0,02
Wąska	2,70	2,70	0,15
Wesoła	6,25	2,08	-0,04
Wierzbowa	16,67	0,00	-0,61
Wiosenna	5,66	1,89	-0,03
Wiśniowa	4,17	4,17	0,18
Witosa	5,94	1,88	-0,04
Wodna	14,58	6,25	-0,11
Wojska Polskiego	5,34	3,82	0,11
Wróblewskiego	12,16	5,41	-0,07
Wschodnia	5,26	0,88	-0,08
Wspólna	0,00	2,44	0,24
Wyspiańskiego	5,41	2,70	0,03
Wyszyńskiego	6,04	1,89	-0,04
Zabrodzie	1,02	3,06	0,24
Zamenhofa	4,00	0,00	-0,08
Zdrojowa	0,00	0,00	0,08
Zimowa	0,00	0,00	0,08
Zygmunta Starego	0,00	0,00	0,08
Żeromskiego	0,00	1,79	0,20
Żwirki i Wigury	11,76	5,88	-0,02
Żytnia	0,00	0,00	0,08
Miasto i Gmina Sokółka	5,55	2,27	

3. Pozostałe sfery

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Odsetek długości dróg do remontu w drogach ogółem	Budynki mieszkalne wymagające remontu w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik syntetyczny (WSP) ²¹
Bachmatówka	0,17	0,00	0,00%	0,000	0,41
Bilwinki	0,88	0,00	0,00%	0,000	-0,03
Bobrowniki	0,84	0,00	0,00%	0,010	-0,01
Bogusze	0,49	0,00	0,00%	0,016	0,21
Bohoniki	0,52	0,00	0,00%	0,000	0,19
Drahle	0,84	0,00	0,00%	0,000	-0,01
Dworzysk	0,00	0,00	0,00%	0,000	0,52
Geniusze	0,34	0,00	0,00%	0,000	0,31
Gliniszczce Małe	0,57	0,00	0,00%	0,000	0,16
Gliniszczce Wielkie	0,48	0,00	0,00%	0,000	0,22
Hałe	0,00	0,00	0,00%	0,000	0,52
Igryły	0,66	0,00	0,00%	0,026	0,11
Jałówka	0,75	0,00	0,00%	0,000	0,13
Janowszczyzna	0,64	0,00	0,00%	0,000	0,12
Jelenia Góra	0,88	0,00	0,00%	0,000	-0,03
Kantorówka	0,53	0,00	0,00%	0,000	0,18
Kraśniany	0,79	0,00	0,00%	0,000	0,02
Kundzicze	0,00	0,00	0,00%	0,000	0,52
Kundzin	0,46	0,00	0,00%	0,000	0,47
Kurowszczyzna	0,66	0,00	0,00%	0,000	0,11
Lebiedzin	0,00	0,00	0,00%	0,167	0,52
Lipina	0,74	0,00	0,00%	0,000	0,06
Maławicze Dolne	0,47	0,00	0,00%	0,022	0,35
Maławicze Górne	0,59	0,00	0,00%	0,000	0,15
Miejskie Nowiny	0,09	0,00	0,00%	0,118	0,46
Moczalnia	0,65	0,00	0,00%	0,000	0,11

²¹ Wzór na obliczenie wskaźnika syntetycznego znajduje się w rozdz. 3.4

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Odsetek długości dróg do remontu w drogach ogółem	Budynki mieszkalne wymagające remontu w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik syntetyczny (WSP) ²¹
Nomiki	0,63	0,00	0,00%	0,000	0,13
Nowa Kamionka	0,88	0,72	0,00%	0,000	-0,41
Nowa Rozedranka	0,61	0,00	0,00%	0,000	0,13
Orłowicze	0,51	0,00	0,00%	0,000	0,20
Pawętki	0,73	0,00	0,00%	0,000	0,06
Planteczka	0,44	0,00	0,00%	0,000	0,25
Plebanowce	0,05	0,00	0,00%	0,667	0,49
Podkamionka	0,58	0,00	0,00%	0,000	0,15
Polanki	0,46	0,00	0,00%	0,000	0,23
Poniatowicze	0,48	0,00	0,00%	0,000	0,22
Puciłki	0,45	0,00	0,00%	0,000	0,24
Stojniki	0,62	0,00	0,00%	0,000	0,13
Smolanka	0,50	0,00	0,00%	0,000	0,43
Sokolany	0,53	0,00	0,00%	0,000	0,19
Stara Kamionka	0,80	0,00	0,00%	0,000	0,02
Stara Rozedranka	0,64	0,00	0,00%	0,000	0,12
Stary Szor	0,37	0,00	0,00%	0,000	0,29
Straż	0,72	0,00	0,00%	0,000	0,07
Szyndziel	0,00	0,00	0,00%	0,000	0,52
Szyszki	0,88	0,00	0,00%	0,043	-0,03
Wierzchjedlina	0,00	0,00	0,00%	0,000	0,52
Wierzchłowce	0,56	0,00	0,00%	0,000	0,17
Wojnachy	0,87	0,00	0,00%	0,043	-0,02
Woroniany	0,83	0,00	0,00%	0,235	0,00
Wysokie Laski	0,56	0,00	0,00%	0,421	0,17
Zadworzany	0,80	0,00	0,00%	0,000	0,02
Zaśpicze	0,71	0,00	0,00%	0,000	0,08
Zawistowszczyzna	0,71	0,00	0,00%	0,038	0,07
Żuki - Sierbowce	0,14	0,00	0,00%	0,125	0,43
11-go listopada	0,92	0,87	0,00%	0,200	-0,51
1-go maja	0,48	0,43	100,00%	0,000	0,99
3-go maja	0,76	0,65	0,00%	0,000	-0,13

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Odsetek długości dróg do remontu w drogach ogółem	Budynki mieszkalne wymagające remontu w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik syntetyczny (WSP) ²¹
Akacyjna	1,00	1,00	0,00%	0,000	-0,63
Armii Krajowej	0,82	0,77	0,00%	0,000	-0,40
Asnyka	0,78	0,67	0,00%	0,000	-0,32
Baczyńskiego	1,13	1,13	0,00%	0,000	-0,78
Barlickiego	0,00	0,00	0,00%	0,000	2,58
Batorego	0,90	0,84	0,00%	0,000	-0,49
Białostocka	0,61	0,33	0,00%	0,000	0,21
Bohaterów Monte Cassino	1,30	1,20	100,00%	0,000	-0,32
Broniewskiego	0,08	0,08	0,00%	0,000	0,55
Cicha	0,96	0,91	0,00%	0,074	-0,56
Ciepła	1,33	1,33	0,00%	0,000	-1,02
Dąbrowskiego	0,78	0,63	83,61%	0,043	0,24
Dobrzańskiego	1,00	0,93	0,00%	0,000	-0,60
Docha	0,94	0,88	0,00%	0,000	-0,53
Dolna	0,78	0,69	0,00%	0,000	-0,33
Drzewna	0,87	0,87	0,00%	0,000	-0,48
Dywizjonu 303	0,40	0,40	100,00%	0,000	0,67
Fabryczna	0,70	0,68	0,00%	0,000	-0,27
Gałczyńskiego	1,25	0,00	100,00%	0,000	0,34
Gęsia	1,08	1,08	100,00%	0,000	-0,12
Głowackiego	0,78	0,70	100,00%	0,000	0,27
Górna	0,72	0,57	0,00%	0,000	-0,20
Grodzieńska	0,62	0,38	0,00%	0,000	-0,02
Hallera	1,20	1,20	0,00%	0,051	-0,86
Jana Pawła II	1,04	1,02	100,00%	0,000	-0,06
Jodłowa	1,00	0,96	0,00%	0,000	-0,61
Kasztanowa	0,83	0,79	0,00%	0,000	-0,42
Kleberga	0,90	0,85	0,00%	0,000	-0,49
Klonowa	1,00	1,00	0,00%	0,000	-0,63
Kłopotowskiego	0,78	0,69	0,00%	0,000	-0,33
Kolejowa	0,54	0,49	0,00%	0,000	0,01
Kołatąja	0,84	0,57	100,00%	0,136	0,30

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Odsetek długości dróg do remontu w drogach ogółem	Budynki mieszkalne wymagające remontu w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik syntetyczny (WSP) ²¹
Konopnickiej	1,03	0,86	0,00%	0,000	-0,58
Kopernika	1,00	0,88	100,00%	0,000	0,04
Korcza	0,86	0,86	0,00%	0,000	-0,47
Krasickiego	1,00	1,00	0,00%	0,000	-0,63
Krecia	0,00	0,00	100,00%	0,000	1,13
Kresowa	0,71	0,44	0,00%	0,000	-0,15
Królowej Bony	0,76	0,62	47,88%	0,000	0,01
Krótką	1,17	1,17	100,00%	0,125	0,30
Krucza	0,75	0,75	0,00%	0,000	-0,34
Kryńska	0,71	0,49	100,00%	0,000	0,49
Kwiatowa	0,55	0,55	0,00%	0,000	-0,11
Lelewela	0,09	0,71	0,00%	0,000	0,46
Leśna	1,14	0,86	0,00%	0,000	-0,65
Letnia	0,75	0,69	0,00%	0,000	-0,31
Lewickiego	0,67	0,65	0,00%	0,000	-0,25
Lipowa	0,75	0,75	0,00%	0,000	-0,34
Lniana	0,00	0,00	0,00%	0,000	0,52
Lotników Lewoniewskich	0,50	0,45	0,00%	0,000	-0,03
Łąkowa	0,89	0,77	0,00%	0,000	-0,44
Majowa	0,67	0,33	100,00%	0,000	2,59
Malmeda	0,93	0,93	0,00%	0,000	-0,56
Mała	1,00	0,67	100,00%	0,000	0,15
Mariańska	0,95	0,63	100,00%	0,000	0,20
Matejki	0,93	0,57	0,00%	0,000	-0,36
Mickiewicza	0,81	0,76	0,00%	0,010	-0,39
Mikołajczyka	1,00	0,87	0,00%	0,016	-0,56
Miła	0,00	0,00	100,00%	0,000	1,13
Modrzewiowa	0,11	0,11	100,00%	0,000	1,00
Mościckiego	1,00	1,00	100,00%	0,000	-0,03
Nadrzeczna	0,90	0,90	0,00%	0,000	-0,51
Nałkowskiej	1,00	1,00	100,00%	0,000	-0,03
Norwida	1,00	0,91	100,00%	0,000	0,02

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Odsetek długości dróg do remontu w drogach ogółem	Budynki mieszkalne wymagające remontu w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik syntetyczny (WSP) ²¹
Nowa	0,74	0,39	0,00%	0,000	-0,02
Ogrodowa	0,91	0,79	100,00%	0,026	0,14
Orzeszkowej	1,36	1,18	0,00%	0,000	-0,96
Osiedle Centrum	0,00	0,00	0,00%	0,000	0,65
Osiedle Buchwałowo	0,53	0,47	0,00%	0,000	0,67
Osiedle Zielone	0,21	0,21	100,00%	0,000	2,18
Piaskowa	0,97	0,90	100,00%	0,000	0,04
Piękna	1,00	1,00	0,00%	0,000	-0,63
Piłsudskiego	0,50	0,46	0,00%	0,000	0,08
Pl. Kilińskiego	0,88	0,75	100,00%	0,000	0,57
Pl. Kościuszki	0,44	0,36	100,00%	0,167	1,28
Plater	0,92	0,92	0,00%	0,000	-0,54
Pocztowa	0,00	0,00	0,00%	0,022	0,52
Pogodna	0,83	0,08	100,00%	0,000	0,56
Polna	0,92	0,86	0,00%	0,118	-0,51
Poprzeczna	0,79	0,79	0,00%	0,000	-0,39
Północna	1,10	1,10	0,00%	0,000	-0,75
Prusa	1,00	0,67	0,00%	0,000	-0,46
Przemysłowa	0,70	0,57	100,00%	0,000	0,39
Ptasia	1,00	0,67	0,00%	0,000	-0,46
Reja	1,00	1,00	0,00%	0,000	-0,63
Reymonta	1,18	0,91	100,00%	0,000	-0,09
Roski Małe	0,67	0,33	0,00%	0,667	0,15
Sawickiego	0,00	0,00	100,00%	0,000	1,13
Sienna	0,83	0,78	0,00%	0,000	-0,28
Sikorskiego	0,85	0,79	100,00%	0,000	0,18
Skarżyńskiego	1,20	1,10	0,00%	0,000	-0,81
Skłodowskiej Curie	0,84	0,40	0,00%	0,000	-0,22
Słoneczna	0,75	0,75	0,00%	0,000	-0,34
Słowackiego	0,78	0,78	0,00%	0,000	-0,38
Sosnowa	0,67	0,63	100,00%	0,000	0,38
Spokojna	0,89	0,83	0,00%	0,000	-0,47

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Odsetek długości dróg do remontu w drogach ogółem	Budynki mieszkalne wymagające remontu w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik syntetyczny (WSP) ²¹
Sportowa	0,69	0,64	0,00%	0,000	-0,25
Stawowa	0,82	0,80	0,00%	0,000	-0,42
Szkolna	0,88	0,63	0,00%	0,000	-0,36
Szpitalna	1,00	1,00	0,00%	0,043	-0,63
Ściegiennego	0,85	0,64	42,74%	0,000	0,07
Świerkowa	0,80	0,80	0,00%	0,000	-0,40
Tarasiewiczza	0,00	0,00	0,00%	0,043	0,52
Targowa	0,46	0,26	100,00%	0,235	0,70
Torowa	0,60	0,20	0,00%	0,421	0,04
Traugutta	0,58	0,63	0,00%	0,000	-0,18
Turystyczna	1,23	1,00	0,00%	0,000	-0,78
Tuwima	0,70	0,70	0,00%	0,038	-0,29
Warszawska	0,95	0,91	0,00%	0,125	-0,14
Wasilkowska	0,90	0,61	100,00%	0,200	0,24
Wąska	1,14	1,14	100,00%	0,000	-0,19
Wesoła	0,88	0,88	0,00%	0,000	-0,50
Wierzbowa	0,71	0,43	0,00%	0,000	-0,15
Wiosenna	0,64	0,55	0,00%	0,000	-0,17
Wiśniowa	1,00	1,00	0,00%	0,000	-0,63
Witosa	0,80	0,75	100,00%	0,000	0,23
Wodna	0,75	0,69	100,00%	0,000	0,68
Wojska Polskiego	0,83	0,83	0,00%	0,000	-0,44
Wróblewskiego	0,96	0,92	0,00%	0,000	-0,57
Wschodnia	0,89	0,86	0,00%	0,000	-0,49
Wspólna	0,74	0,68	0,00%	0,000	-0,30
Wyspiańskiego	0,92	0,92	100,00%	0,074	0,06
Wyszyńskiego	0,00	0,00	100,00%	0,000	1,13
Zabrodzie	0,87	0,69	0,00%	0,043	-0,39
Zamenhofska	1,00	1,00	0,00%	0,000	-0,63
Zdrojowa	4,00	4,00	0,00%	0,000	-4,09
Zimowa	0,67	0,67	100,00%	0,000	0,36
Zygmunta Starego	0,60	0,56	0,00%	0,000	-0,15

Ulica/sołectwo	Liczba przyłączy wodociągowych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Liczba przyłączy kanalizacyjnych w ogólnej liczbie budynków w danej jednostce	Odsetek długości dróg do remontu w drogach ogółem	Budynki mieszkalne wymagające remontu w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik syntetyczny (WSP) ²¹
Żeromskiego	0,68	0,50	0,00%	0,000	-0,17
Żwirki i Wigury	0,30	0,30	100,00%	0,000	0,79
Żytnia	1,00	0,60	0,00%	0,000	-0,42
Miasto i Gmina Sokółka	0,72	0,50	22%	0,020	

4. Podsumowanie

Ulica/sołectwo	Liczba ludności (2015)	Wskaźnik syntetyczny: sfera społeczna (WSS)	Wskaźnik syntetyczny: sfera gospodarcza (WSG)	Wskaźnik syntetyczny: pozostałe sfery (WSP)	Wskaźnik sumaryczny: WSS+WSG+WSP	Obszar zdegradowany	Obszar rewitalizacji
Kwiatowa	10	3,16	0,73	-0,11	3,79		
Barlickiego	18	2,60	-0,61	2,58	4,57		
Wodna	48	1,46	-0,11	0,68	2,02		
Roski Małe	59	1,40	0,05	0,15	1,60		
Zimowa	2	1,06	0,08	0,36	1,50		
Prusa	16	0,90	-0,18	-0,46	0,26		
1-go maja	174	0,66	-0,07	0,99	1,59		
Lipowa	45	0,58	-0,23	-0,34	0,00		
Polna	172	0,55	-0,11	-0,51	-0,07		
Kryńska	229	0,53	-0,09	0,49	0,93		
Mała	5	0,49	-2,40	0,15	-1,76		
Akacyjowa	70	0,49	0,03	-0,63	-0,12		
Osiedle Zielone	762	0,47	0,16	2,18	2,81		
Zaśpicze	97	0,44	0,00	0,08	0,52		
Tęczowa	3	0,44	0,08		0,52		
Targowa	63	0,43	-1,02	0,70	0,11		
Klonowa	22	0,41	-0,11	-0,63	-0,33		
Miejskie Nowiny	90	0,39	-0,10	0,46	0,75		
Nowa	135	0,39	0,03	-0,02	0,40		

Ulica/sołectwo	Liczba ludności (2015)	Wskaźnik syntetyczny: sfera społeczna (WSS)	Wskaźnik syntetyczny: sfera gospodarcza (WSG)	Wskaźnik syntetyczny: pozostałe sfery (WSP)	Wskaźnik sumaryczny: WSS+WSG+WSP	Obszar zdegradowany	Obszar rewitalizacji
Mocznia	82	0,39	0,03	0,11	0,53		
Pl. Kościuszki	22	0,38	-0,54	1,28	1,12		
Łąkowa	80	0,36	0,01	-0,44	-0,08		
Majowa	118	0,35	0,07	2,59	3,01		
Północna	44	0,33	0,04	-0,75	-0,38		
Bachmatówka	53	0,31	-0,31	0,41	0,42		
Poniatowicze	116	0,29	0,01	0,22	0,52		
Kopernika	46	0,28	0,28	0,04	0,60		
Gliniszcz Małe	81	0,28	0,08	0,16	0,52		
Białostocka	461	0,27	0,05	0,21	0,53		
Krótką	20	0,27	0,20	0,30	0,76		
Kantorówka	78	0,26	-0,08	0,18	0,36		
Pawelki	168	0,26	0,03	0,06	0,35		
Lipina	321	0,25	-0,16	0,06	0,15		
Sienna	82	0,24	0,07	-0,28	0,03		
Zadworzany	131	0,23	-0,27	0,02	-0,01		
Podkamionka	106	0,21	-0,15	0,15	0,21		
Mariańska	119	0,20	-0,19	0,20	0,22		
Sawickiego	6	0,20	0,08	1,13	1,41		
Lotników Lewoniewskich	43	0,20	-0,21	-0,03	-0,04		
Wasilkowska	96	0,20	0,02	0,24	0,46		
Pocztowa	489	0,19	-0,03	0,52	0,69		
Ściegiennego	359	0,19	0,10	0,07	0,36		
Planteczka	91	0,18	-0,01	0,25	0,41		
Maławicze Dolne	131	0,17	0,02	0,35	0,53		
Pl. Kilińskiego	18	0,16	0,25	0,57	0,98		
Osiedle Buchwałowo	189	0,16	-0,01	0,67	0,82		
Lelewela	130	0,16	0,12	0,46	0,74		
Orłowicze	175	0,15	0,06	0,20	0,41		
Dolna	189	0,15	0,16	-0,33	-0,02		

Ulica/sołectwo	Liczba ludności (2015)	Wskaźnik syntetyczny: sfera społeczna (WSS)	Wskaźnik syntetyczny: sfera gospodarcza (WSG)	Wskaźnik syntetyczny: pozostałe sfery (WSP)	Wskaźnik sumaryczny: WSS+WSG+WSP	Obszar zdegradowany	Obszar rewitalizacji
Wojska Polskiego	131	0,15	0,11	-0,44	-0,18		
Osiedle Centrum	1968	0,14	0,03	0,65	0,82		
Wąska	37	0,14	0,15	-0,19	0,09		
Smolanka	75	0,13	0,03	0,43	0,59		
Cicha	71	0,12	-0,06	-0,56	-0,50		
Warszawska	104	0,11	0,32	-0,14	0,29		
Jałówka	86	0,11	-0,21	0,13	0,04		
Nowa Rozedranka	163	0,10	-0,22	0,13	0,01		
Polanki	49	0,09	-0,26	0,23	0,07		
Spokojna	112	0,09	0,03	-0,47	-0,35		
Sikorskiego	937	0,09	-0,08	0,18	0,19		
Stara Kamionka	574	0,09	-0,10	0,02	0,00		
Wysokie Łaski	31	0,08	0,08	0,17	0,34		
Wierzchjedlina	104	0,08	-0,12	0,52	0,48		
Wschodnia	114	0,06	-0,08	-0,49	-0,51		
Dworzysk	23	0,06	-0,64	0,52	-0,06		
Głowackiego	184	0,06	0,21	0,27	0,54		
Wiosenna	53	0,05	-0,03	-0,17	-0,15		
Kurowszczyzna	188	0,04	-0,03	0,11	0,12		
Nomiki	190	0,04	-0,05	0,13	0,12		
Stary Szor	52	0,03	0,00	0,29	0,32		
Dąbrowskiego	306	0,02	-0,03	0,24	0,24		
Szyszki	113	0,01	0,01	-0,03	-0,01		
Gliniszcz Wielkie	144	0,01	0,00	0,22	0,22		
Skłodowskiej Curie	44	0,01	-0,29	-0,22	-0,50		
Maławicze Górne	61	0,01	-0,12	0,15	0,03		
Leśna	47	0,00	0,18	-0,65	-0,46		
Kundzicze	149	0,00	-0,14	0,52	0,38		
3-go maja	111	-0,01	0,47	-0,13	0,33		
Igryły	139	-0,01	-0,25	0,11	-0,15		
Bilwinki	55	-0,01	0,08	-0,03	0,04		

Ulica/sołectwo	Liczba ludności (2015)	Wskaźnik syntetyczny: sfera społeczna (WSS)	Wskaźnik syntetyczny: sfera gospodarcza (WSG)	Wskaźnik syntetyczny: pozostałe sfery (WSP)	Wskaźnik sumaryczny: WSS+WSG+WSP	Obszar zdegradowany	Obszar rewitalizacji
Stara Rozedranka	189	-0,01	-0,09	0,12	0,01		
Geniusze	179	-0,02	-0,15	0,31	0,14		
Szyndziel	92	-0,02	-0,19	0,52	0,31		
Wyspiańskiego	37	-0,03	0,03	0,06	0,07		
Słojniki	190	-0,03	-0,07	0,13	0,03		
Ogrodowa	141	-0,03	0,17	0,14	0,28		
Grodzieńska	906	-0,03	-0,03	-0,02	-0,07		
Hałe	101	-0,04	-0,25	0,52	0,23		
Mickiewicza	82	-0,05	-0,44	-0,39	-0,88		
Jana Pawła II	199	-0,06	-0,11	-0,06	-0,23		
Sokolany	247	-0,07	-0,14	0,19	-0,02		
Traugtta	52	-0,07	-0,24	-0,18	-0,48		
Nowa Kamionka	162	-0,08	-0,02	-0,41	-0,51		
Wojnachy	77	-0,08	-0,03	-0,02	-0,13		
Nadrzeczna	100	-0,09	0,06	-0,51	-0,54		
Kraśniany	297	-0,09	-0,13	0,02	-0,19		
Turystyczna	58	-0,09	0,16	-0,78	-0,71		
Zygmunta Starego	50	-0,10	0,08	-0,15	-0,17		
Woroniany	79	-0,10	0,03	0,00	-0,07		
Żuki - Sierbowce	104	-0,10	-0,04	0,43	0,30		
Piłsudskiego	418	-0,10	-0,06	0,08	-0,08		
Kasztanowa	208	-0,10	-0,02	-0,42	-0,54		
Puciłki	84	-0,10	-0,02	0,24	0,12		
Witosa	320	-0,11	-0,04	0,23	0,08		
Poprzeczna	38	-0,11	0,10	-0,39	-0,40		
Bogusze	481	-0,12	-0,05	0,21	0,05		
Jelenia Góra	76	-0,12	0,03	-0,03	-0,13		
Bobrowniki	108	-0,12	-0,03	-0,01	-0,16		
Ciepła	11	-0,12	0,08	-1,02	-1,06		
Fabryczna	100	-0,12	-0,06	-0,27	-0,46		
Drzewna	109	-0,13	0,24	-0,48	-0,37		

Ulica/sołectwo	Liczba ludności (2015)	Wskaźnik syntetyczny: sfera społeczna (WSS)	Wskaźnik syntetyczny: sfera gospodarcza (WSG)	Wskaźnik syntetyczny: pozostałe sfery (WSP)	Wskaźnik sumaryczny: WSS+WSG+WSP	Obszar zdegradowany	Obszar rewitalizacji
Żytnia	16	-0,13	0,08	-0,42	-0,47		
Matejki	38	-0,13	-0,14	-0,36	-0,63		
Bohoniki	83	-0,13	-0,17	0,19	-0,11		
Kolejowa	330	-0,13	0,19	0,01	0,06		
11-go listopada	110	-0,13	0,09	-0,51	-0,56		
Lebiedzin	89	-0,13	-0,20	0,52	0,19		
Zabrodzie	98	-0,15	0,24	-0,39	-0,30		
Gęsia	27	-0,16	0,32	-0,12	0,04		
Świerkowa	17	-0,16	0,61	-0,40	0,04		
Wróblewskiego	74	-0,16	-0,07	-0,57	-0,80		
Drahle	151	-0,17	-0,14	-0,01	-0,32		
Górna	246	-0,19	0,13	-0,20	-0,26		
Kleberga	58	-0,19	-0,27	-0,49	-0,95		
Kołątaja	838	-0,19	0,06	0,30	0,16		
Zamenfoha	25	-0,21	-0,08	-0,63	-0,92		
Kresowa	231	-0,21	0,25	-0,15	-0,12		
Kundzin	28	-0,22	-0,07	0,47	0,18		
Krasickiego	40	-0,22	0,36	-0,63	-0,49		
Wspólna	82	-0,23	0,24	-0,30	-0,29		
Tarasiewiczza	13	-0,23	0,58	0,52	0,87		
Wierzchtówce	73	-0,24	-0,03	0,17	-0,11		
Plebanowce	133	-0,25	0,02	0,49	0,25		
Stawowa	248	-0,26	0,04	-0,42	-0,63		
Korczaka	14	-0,27	0,89	-0,47	0,15		
Krecia	7	-0,27	0,08	1,13	0,94		
Słowackiego	49	-0,27	0,35	-0,38	-0,30		
Konopnickiej	165	-0,27	0,06	-0,58	-0,79		
Wyszyńskiego	530	-0,28	-0,04	1,13	0,80		
Bohaterów Monte Cassino	32	-0,28	-1,07	-0,32	-1,68		
Wesoła	48	-0,28	-0,04	-0,50	-0,82		

Ulica/sołectwo	Liczba ludności (2015)	Wskaźnik syntetyczny: sfera społeczna (WSS)	Wskaźnik syntetyczny: sfera gospodarcza (WSG)	Wskaźnik syntetyczny: pozostałe sfery (WSP)	Wskaźnik sumaryczny: WSS+WSG+WSP	Obszar zdegradowany	Obszar rewitalizacji
Wiśniowa	48	-0,29	0,18	-0,63	-0,74		
Szpitalna	36	-0,32	-0,08	-0,63	-1,03		
Sportowa	106	-0,33	-0,01	-0,25	-0,59		
Zawitowszczyzna	56	-0,34	0,01	0,07	-0,26		
Ptasia	10	-0,34	0,08	-0,46	-0,72		
Malmeda	70	-0,34	0,24	-0,56	-0,65		
Janowszczyzna	169	-0,35	-0,02	0,12	-0,25		
Piaskowa	106	-0,36	0,17	0,04	-0,14		
Straż	127	-0,37	-0,15	0,07	-0,45		
Przemysłowa	53	-0,40	0,03	0,39	0,02		
Broniewskiego	1044	-0,40	0,10	0,55	0,26		
Letnia	35	-0,41	-0,27	-0,31	-1,00		
Batorego	89	-0,41	0,10	-0,49	-0,80		
Wierzbowa	12	-0,42	-0,61	-0,15	-1,18		
Szkolna	24	-0,42	0,63	-0,36	-0,15		
Armii Krajowej	64	-0,44	0,05	-0,40	-0,79		
Upalna	8	-0,45	0,08	0,00	-0,36		
Lewickiego	113	-0,47	0,09	-0,25	-0,62		
Reja	12	-0,49	0,63	-0,63	-0,50		
Dobrzańskiego	45	-0,49	-0,10	-0,60	-1,19		
Orzeszkowej	44	-0,49	0,28	-0,96	-1,17		
Docha	43	-0,52	0,54	-0,53	-0,51		
Jodłowa	85	-0,52	0,01	-0,61	-1,13		
Królowej Bony	78	-0,53	-0,18	0,01	-0,70		
Baczyńskiego	10	-0,56	-0,74	-0,78	-2,08		
Lniana	15	-0,56	0,08	0,52	0,04		
Plater	34	-0,57	-0,04	-0,54	-1,15		
Żwirki i Wigury	17	-0,58	-0,02	0,79	0,18		
Krucza	10	-0,59	-0,74	-0,34	-1,68		
Norwida	31	-0,60	-0,32	0,02	-0,90		
Słoneczna	40	-0,62	0,14	-0,34	-0,82		

Ulica/sołectwo	Liczba ludności (2015)	Wskaźnik syntetyczny: sfera społeczna (WSS)	Wskaźnik syntetyczny: sfera gospodarcza (WSG)	Wskaźnik syntetyczny: pozostałe sfery (WSP)	Wskaźnik sumaryczny: WSS+WSG+WSP	Obszar zdegradowany	Obszar rewitalizacji
Kłopotowskiego	98	-0,62	-0,06	-0,33	-1,01		
Hallera	40	-0,62	0,20	-0,86	-1,28		
Asnyka	21	-0,62	0,08	-0,32	-0,86		
Skarżyńskiego	17	-0,63	0,08	-0,81	-1,36		
Miła	14	-0,66	0,72	1,13	1,18		
Dywizjonu 303	33	-0,67	0,08	0,67	0,08		
Żeromskiego	56	-0,68	0,20	-0,17	-0,65		
Tuwima	22	-0,70	1,00	-0,29	0,01		
Reymonta	29	-0,70	0,08	-0,09	-0,72		
Pogodna	31	-0,71	-0,05	0,56	-0,20		
Sosnowa	35	-0,73	0,08	0,38	-0,27		
Gałczyńskiego	8	-0,80	0,90	0,34	0,44		
Grechuty	4	-0,80	0,08	0,00	-0,72		
Mikołajczyka	35	-0,80	-0,15	-0,56	-1,52		
Modrzewiowa	5	-0,80	0,08	1,00	0,28		
Mościckiego	2	-0,80	0,08	-0,03	-0,75		
Nałkowskiej	6	-0,80	0,08	-0,03	-0,75		
Niemena	18	-0,80	0,08	0,00	-0,72		
Pawłowskiego	10	-0,80	0,08	0,00	-0,72		
Piękna	4	-0,80	0,08	-0,63	-1,35		
Torowa	3	-0,80	1,68	0,04	0,91		
Zdrojowa	5	-0,80	0,08	-4,09	-4,81		
Miasto i Gmina Sokółka	24797						

16. Załącznik 2 - Raport z działań partycypacyjnych w ramach diagnozy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Sokółka

Wprowadzenie

Gmina Sokółka rozpoczęła pracę nad opracowywaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji. Etap diagnostyczny zawierał opracowanie danych ilościowych udostępnionych m.in. przez Urząd Miejski w Sokółce, Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Straż Miejską, Sąd Rejonowy. Zgodnie z wytycznymi uwzględniono także na tym etapie aktywny udział społeczności lokalnej. Zostały przeprowadzone zogniskowane wywiady grupowe, indywidualne wywiady pogłębione oraz spacery badawcze, których celem było wskazanie obszarów, charakteryzujących się koncentracją problemów społecznych oraz gospodarczych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub środowiskowych lub technicznych. Działania przeprowadzone na tym etapie są jednym z podstawowych etapów tworzenia lokalnego programu rewitalizacji, ponieważ realizują kluczową zasadę tworzenia programu, tj. zasadę partycypacji społecznej w trakcie procesu przygotowania, realizacji i oceny rewitalizacji na terenie miasta.

Przedmiot i cel badań

Przedmiotem badań była identyfikacja kluczowych problemów, pozyskanie wniosków, uwag i opinii oraz wyznaczenie na terenie Gminy Sokółka obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Była to także okazja do podjęcia działań informacyjnych i edukacyjnych, podczas których mieszkańcy mogli zapoznać się z istotą rewitalizacji i planowanym przebiegiem procesu. Ten aspekt miał duże znaczenie ze względu na to, że skuteczne dotarcie z informacją do mieszkańców gminy jest warunkiem powodzenia we włączaniu mieszkańców w proces przygotowywania programu.

Przebieg diagnozy jakościowej.

Diagnoza została przeprowadzona z wykorzystaniem 3 różnych narzędzi: wywiadów indywidualnych IDI (Individual In-Depth Interview), focusów grupowych oraz spacerów badawczych. Informacja o planowanych spotkaniach była dostępna na stronie internetowej urzędu, na plakatach oraz poprzez inne środki masowego przekazu np. e-mailing.

Wywiady indywidualne zostały przeprowadzone z ośmioma przedstawicielami społeczności Sokółka. Dobór respondentów do wywiadu zakładał pozyskanie opinii różnych środowisk, w szczególności działających w sferze biznesu, pomocy społecznej, edukacji, kultury. Były to osoby w różnym wieku i ze zróżnicowanym doświadczeniem zawodowym i społecznym – przedstawiciele przedsiębiorców, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, policji.

Wywiady grupowe odbyły się 29 marca w sali Sokólskiego Centrum Organizacji Pozarządowych z przedstawicielami organizacji pozarządowych, 3 kwietnia w Zespole Szkół Ogólnokształcących dla przedstawicieli oświaty i kultury, 4 kwietnia w Urzędzie Miejskim dla przedstawicieli Urzędu, Ośrodka Pomocy Społecznej, Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej oraz 6 kwietnia dla młodzieży w sali Metal-Fach.

Spacerzy badawcze startowały spod Urzędu Miejskiego 29 marca i 4 kwietnia w rejon Centrum (osiedla 5 i 6), 3 kwietnia spod Zespołu Szkół Ogólnokształcących w rejon osiedla Zielone (osiedle 1) oraz 6 kwietnia przy stacji kontroli pojazdów Os. Buchwałowo 10 w rejon osiedla Buchwałowo (osiedle 7).

Zebrane uwagi, opinie, propozycje.

Poniżej zbiorczo zaprezentowane są wszelkie informacje zebrane w trakcie diagnozy jakościowej. Z powodu charakteru prowadzonych form i w celu zachowania anonimowości respondentów wszelkie opinie i uwagi zgłaszane podczas wywiadów, focusów i spacerów są wyrażone bez podania danych osobowych. W przeważającej mierze dotyczyły one zróżnicowanych problemów występujących na obszarze gminy, oceny dotychczasowych działań podejmowanych w Sokółce oraz innych opinii na zagadnienia związane z szeroko rozumianym rozwojem Gminy.

Poziom zaangażowania mieszkańców w życie lokalnej społeczności (społeczne i kulturalne) został oceniony nisko, nawet bardzo nisko, ludziom brakuje wiary w to, że mogliby cokolwiek zmienić, brakuje liderów, którzy daliby impuls do działania,

W minimalnym stopniu mieszkańcy angażują się w jakiegokolwiek działania, może być to związane z brakiem informacji o organizowanych wydarzeniach. Jak się dobrze zorganizuje i wypromuje konkretne wydarzenie to ludzie są chętni i zaangażowani, muszą widzieć w tym sens – wówczas poziom zaangażowania jest wysoki

Dotyczy to zarówno mieszkańców na obszarze wiejskim i miejskim. Różnica jest tu trudna do określenia. Poziom zaangażowania jest podobny/ nie ma jednoznacznej odpowiedzi – tam, gdzie jest lider jest aktywność.

Mieszkańcy rzadko podejmują inicjatywy sąsiedzkie, działania wspólne na rzecz lokalnej społeczności. Najczęściej są to akcje charytatywne, pomocowe w szkołach, np. akcje typu sprzątnięcie świata.

Podczas przeprowadzonych badań uczestnicy wskazywali również na atuty i potencjały Sokółki.

Atuty Sokółki to:

- bliskość granicy z Białorusią
- piękne położenie
- wielkość miasta – nie za duże, nie za małe
- to, że mieszkańcy się w dużej mierze znają
- różnorodność religijna i kulturowa – islam (Tatarzy), prawosławie i katolicyzm – współistniejące od wieków, co sprawiło, że mieszkańcy są bardzo tolerancyjni, wielokulturowość Sokółki
- „cud” w Kościele w Sokółce - duża liczba osób odwiedzających sanktuarium
- wyremontowane kino, chętnie odwiedzane przez mieszkańców
- atrakcyjne tereny na obszarach wiejskich w gminie Sokółka (także pamiątki architektury np. wiatraki, dawne zabudowania dworskie, ale obecnie są w złym stanie technicznym)
- to miejsce kręcenia wielu scen filmów "U Pana Boga za piecem"
- Szlak tatarski
- Zielone Płuca Polski
- jezioro, plaża, pomost, fontanna
- Park w Centrum
- Lodziarnia „Stara Szkoła” – najlepsze lody

Miejsca ważne dla lokalnej społeczności to:

- Park w Centrum
- kościół świętego Antoniego
- Szlak Tatarski
- Stadion miejski
- miejsce pod pomnikiem przy ul. Piłsudzkiego – ludzie lubią tam chodzić, spacerować i przebywać
- uliczka przed kinem- imprezy plenerowe
- cerkiew
- Buchwałowo – pomnik w lesie – miejsce rozstrzelania/straceń

Miejsca, które mogłyby być ważne dla kultywowania lokalnych tradycji, kultury:

- „Lira” - kawiarnia
- Izba Regionalna w Janowszczyźnie
- Muzeum Sokólskie
- Szlak tatarski
- Budynki należące w przeszłości do Żydów
- Budynek, w którym mieści się Centrum Organizacji Pozarządowych
- Cmentarz katolicki - najstarsza część
- Park miejski

Uczestnicy badań zwrócili uwagę, że oferta spędzania wolnego czasu, rekreacji i wypoczynku skierowana do ludzi młodych, osób starszych, osób w wieku produkcyjnym w stosunku do potrzeb jest zbyt uboga. W tym zakresie brakuje pewnych elementów, ale warto podkreślić również to, co już istnieje:

- szeroka oferta skierowana do seniorów – np., przegląd kabaretów, spotkania plenerowe – nordic walking
- kino
- imprezy na stadionie miejskim, imprezy cykliczne takie jak Dni Sokółki
- klub sportowy -choć zainteresowanie młodych bardzo spadło
- basen - o atrakcyjności tego miejsca świadczy choćby fakt, że jest bardzo oblegane, możliwość skorzystania ograniczyła się bardzo -do wczesnych godzin porannych lub późnowieczornych
- harcerstwo (Harcerstwo wyszło ze struktur szkolnych, ale szkoła chętnie współpracuje z harcerzami)
- parafia, we współpracy z Gminą Sokółka prowadzi na Os. Zielonym świetlicę dla dzieci z rodzin z problemami

- Sokólski Fundusz Lokalny, który przy udziale Gminy Sokółka wspiera dzieci i młodzież na wiele sposobów (stypendia, świetlice, wolontariat)
- Biblioteka współpracuje ze świetlicami, organizuje masę zajęć dla dzieci i młodzieży (literackie, plastyczne itp.). Przy bibliotece głównej działa oddział dla dzieci, w którym odbywają się spotkania edukacyjne, spotkania z psychologiem, profilaktyka uzależnień (np. we współpracy z Metanoją); zajęcia dla rodziców – małych dzieci i starszych; spotkania dla nauczycieli,
- przy większości placówek działa wolontariat dzieci i młodzieży

Działania społeczne skierowane do osób starszych, niepełnosprawnych, do młodzieży i dzieci, do rodzin z dziećmi to:

- przede wszystkim działania podejmowane przez UTW
- Projekty skierowane do uczniów, wymiany partnerski ze szkołami w innych krajach - Litwa
- Dyskusyjny Klub Filmowy
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów
- Chóry kościelne, chór „Sokólskie Wrzosi” działający przy Sokólskim Ośrodku
- do osób niepełnosprawnych - oferta Barki, Ku pomocy – działania organizacji pozarządowych zajmujących się pracą z osobami z niepełnosprawnościami
- do rodzin z dziećmi – działania tzw. projektowe -wynikające z pozyskanych przez organizacje pozarządowe pieniędzy publicznych na konkretne działania-rzadko cykliczne, Dni Sokółki
- Na terenie Sokółki działa dużo stowarzyszeń sportowych kierujących swoje działania do wszystkich mieszkańców, bogaty wybór różnych dyscyplin sportowych
- Aktywnie działają kluby sportowe (szachy, rowery, boks, taekwondo, taniec nowoczesny, bilard), jednak większa część z tych zajęć jest odpłatna
- Sokólski Ośrodek Kultury oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji organizują wypoczynek letni dla dzieci
- Biblioteka organizuje zajęcia w czasie wakacji i ferii, jako alternatywę edukacyjną dla dzieci, które nie wyjeżdżają na wakacje lub zimowisko.
- Stowarzyszenie Historyczne – organizuje różnorodne zajęcia bazując na historii regionu (sztafeta kresowa, festiwal filmów historycznych, edukacja)
- LGD Szlak Tatarski – w ramach RLKS aktywizuje lokalne środowiska
- W ramach Nocy Muzeów Ośrodek Kultury proponuje w tym roku wizyty w czterech kościołach – katolickim i cerkwi.

Najważniejsze problemy, z którymi borykają się mieszkańcy na terenie gminy

- brak pracy, Młodzi ludzie mogący mieć w przyszłości wpływ na rozwój Sokółki, wyjeżdżają do większych miast. Związane jest to z brakiem miejsc pracy.

- brak jest również pracy dla osób z niepełnosprawnościami (z WTZ nie wychodzi na rynek pracy nikt)
  - słaby dostęp do opieki medycznej
  - słabo rozwinięta komunikacja miejska
  - niskie zarobki
  - brak siły roboczej – problemem nie jest bezrobocie. Wynagrodzenia są niskie -i praca nie wydaje się szczególnie młodym ludziom atrakcyjna
  - niski status materialny wielu mieszkańców Sokółki, dużo osób musi korzystać z banków żywności
- zły wygląd centrum miasta, dużo zabytkowych budynków wymagających renowacji, Żle wyglądający dworzec kolejowy jako „wizytówka” miasta
  - bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych, niedowidzących
  - brakuje miejsc, gdzie młodzi ludzie mogliby spędzać czas wolny np. klubu, brakuje takiego miejsca w szczególności dla młodzieży powyżej 13 roku życia
  - brakuje również miejsca wypoczynku dla mieszkańców (takiego na wzór bulwarów w Supraślu) - gdzie można wyjść i pospacerować, przysiąść na ławeczce, spędzić czas także rodzinie (inny przykład takiego miejsca którego brak to np. siłowni pod chmurką)
  - wiele do życzenia pozostawia kwestia ścieżek rowerowych.
  - brak obwodnicy Sokółki, brak alternatywy dla krajowych dróg wzdłuż torów (byłoby o 30%50% sprawniej i lżej w przemieszczaniu się); dużo złego robi trasa przelotowa przez Sokółkę, dzieli miasto, stwarza zagrożenie, jest ciągły hałas, ciężarówki „zabijają” centrum miasta
  - bardzo zatłoczona główna ulica w mieście, związane jest to z bliskością granicy, dużo ciężkich samochodów jadących z i w stronę granicy
  - brak promocji regionu, Sokółka ma słabą promocję swojej gminy jako atrakcyjne miejsce do odwiedzenia przez turystów (ale też oferta dla turystów nie jest dopracowana), nie ma swojego produktu-wizytówki gminy, gadżetu, który byłby pamiątką kupowaną chętnie przez odwiedzających ją pielgrzymów i turystów (jak np. koguty w Kazimierzu Dolnym czy sery i truskawka w Korycinie).
  - Sokółka nie ma CENTRUM z prawdziwego zdarzenia. Funkcję centrum przejmują sklepy, ale nie ma miejsca, gdzie można by spotkać „całe miasto”

Problemy w przestrzeni miejskiej np. bariery dla osób niepełnosprawnych, korkujące się ulice, problemy infrastruktury technicznej

- problem z parkowaniem w centrum, zarówno pod urzędem Miasta jak i Starostwem

- brak obwodnicy miasta
  - duża ilość zakładów produkcyjnych wokół miasta, wiąże się to z przykrymi zapachami
  - przejazd kolejowy, który jest bardzo często zamknięty, utrudniający dojazd pojazdów ratowniczych
  - zły stan chodników – przy Szkole Podstawowej nr 1 – stanowią dużą barierę nie tylko dla osób niepełnosprawnych
  - Ul. Mickiewicz przy szkole jest całkowicie zakorkowana szczególnie w godzinach porannych
  - brak poręczy przy schodach budynku Sokólskiego Ośrodka Kultury oraz brak żółtych pasów dla osób niewidomych
  - bardzo zły stan terenu przy Zalewie w Sokółce, sprawia wrażenie opuszczonego terenu
  - schody do szpitala – brak ciągłości poręczy jest dużą niedogodnością dla osób niepełnosprawnych
  - brak windy w Starostwie
-
- w całym mieście nieprzystosowane do osób niepełnosprawnych są chodniki z wysokimi krawężnikami, brak miejsc parkingowych w rejonie Szkoły Podstawowej nr 1 oraz Zespołu Szkół Ogólnokształcących
  - w godzinach szczytu ul. Grodzieńska i Białostocka są nieprzejezdne, związane to jest z ruchem przygranicznym

Grupy mieszkańców gminy powinny być objęte wsparciem w ramach działań rewitalizacyjnych?

- emeryci
- młodzież (brakuje miejsc, w których młodzież mogłaby spędzać wolny czas, przenoszenie życia społecznego do Internetu (zamiast wspólnego życia podwórkowego – media społecznościowe). młodzież ma coraz większy problem z nawiązywaniem bezpośrednich kontaktów.
- młodzież w trudnej sytuacji, zagrożona wykluczeniem i wykluczona społecznie
- osoby bezrobotne
- mieszkańcy wsi
- osoby z niepełnosprawnościami
- osoby starsze, niesamodzielne.

Miejsca kumulacji problemów : społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych, środowiskowych

- Osiedle Zielone jest bardzo zaniedbane. Wśród mieszkańców odnotowuje się wysoki poziom bezrobocia, kumulację patologii, wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej.

Na terenie osiedla brakuje przedsiębiorstw, placów zabaw, infrastruktury publicznej na odpowiednim poziomie np. Przedszkole nr 2 jest w złym stanie technicznym.

W bardzo złym stanie są również bloki i teren dawnego szpitala oraz dawne koszary, z których część jest przerobiona na mieszkania komunalne. Osiedle ogrzewane jest przez starą kotłownię, która jest źródłem zanieczyszczeń; piwnice bloków służą za toalety dla osób nadużywających alkoholu. Osiedle Zielone to zawsze była „Sokółka B – za torami” – tak osiedle jest postrzegane przez innych mieszkańców Sokółki. Pierwsze budynki to zaadaptowane zabudowania po koszarach. Osiedle rozbudowało się w czasach prosperity „Stolarki” (zakład produkujący Okna Sokólskie), ale zawsze było niedoinwestowane. Z czasem ci, którzy mogli, wyprowadzali się stąd w inne części miasta. Na terenie osiedla nie ma żadnego miejsca, w którym mogliby się spotykać mieszkańcy. Na osiedlu powinien być jakiś klub, choćby niewielki.

- Buchwałowo – wysokie bezrobocie, brak dostępu do opieki zdrowotnej, dużo osób starszych, słabo skomunikowane z resztą miasta / okolice Sagi -bardzo duża środowiskowa uciążliwość. Mieszkańcy określają to osiedle jako „Sokółkę C” – gorsza część miasta, zrujnowane budynki, odcięte od centrum miasta, choć pięknie położone. Jest ulokowane w dawnym parku. Buchwałowo było przed wojną terenem rekreacyjnym, obecnie nie da się tam niczego zorganizować. Osiedle stało się jakby „niewidoczne” dla reszty Sokółki.
- Park przy Placu Kościuszki- zarośnięty jest starymi drzewami, które mają wielu zwolenników i obrońców. Jednak jest wiele głosów, że w starych drzewach gniazduje wiele ptaków, które bardzo brudzą, więc spacerowanie pod nimi jest mało komfortowe. Warto byłoby uporządkować park, zostawić kilka najstarszych i zdrowych drzew, a resztę przekształcić w plac, z ławkami i może małą infrastrukturą, tak, żeby mieszkańcy chętniej z niego korzystali. W obecnym stanie park okupowany jest przez osoby pijące alkohol, co powoduje, że np. matki z dziećmi nie chcą tam spędzać czasu. Dodatkową kwestią jest bliskość trasy przelotowej, a więc spaliny – dla Sokółki bardzo istotną kwestią jest przeniesienie ruchu przelotowego gdzieś dalej.
- Dworzec PKP i jego okolice - zaniedbany obiekt, który właściwie nie pełni już funkcji dworca (nie ma nawet kas biletowych, choć pociągi tu się zatrzymują – kilka osobowych, a ponadto bardzo duży ruch towarowy w stronę Białorusi). Budynek dworca pełni częściowo funkcje mieszkaniową (mieszkania komunalne zlokalizowane na ostatniej kondygnacji - mieszka 12 rodzin ("niechcianych", przejętych przez miasto wraz z nabyciem budynku dworca od kolei). Teren wokół dworca jest postrzegany jako niebezpieczny.
- Osiedle Broniewskiego – wysokie bezrobocie, szczególnie dotyczy młodych ludzi, problem z wysypiskiem śmieci – zagrożenie ekologiczne
- Zabrodzie – przewaga starszych ludzi
- Centrum miasta wymagające poprawy wizerunku
- Pierzeja Placu Kościuszki, przy której znajduje się Centrum Organizacji Pozarządowych - budynki są w złym stanie technicznym, a miejsce coraz bardziej staje się „centrum”, przed kinem Sokół organizowane są różnego rodzaju wydarzenia. Te budynki powinny bardziej służyć różnym aktywnościom mieszkańców
- Część centrum, stare domy pomiędzy ul. Białostocką a Kolejową, ul. Białostocka, ul. Warszawska i 1 Maja (w okolicach Urzędu Skarbowego). Przy ulicy Białostockiej stoją budynki prywatne, zaniedbane. Znika w nich handel i usługi. To ulica przelotowa – ciągły ruch samochodowy zniechęca do spacerowania (jest też niebezpiecznie), a pozamykane punkty handlowe i usługowe powodują, że robi się tu coraz mniej przyjemnie. Uczestnicy spaceru po raz kolejny podkreślili, że Sokółka nie posiada centrum miasta, w którym

mieszkańcy mogliby się spotykać. Dawna bardzo ruchliwa i uczęszczana ulica handlowa staje się coraz bardziej wymarła

- ul. Wyszyńskiego, ul. Kołtątaja, ul. Wodna ("którą trzeba będzie wykwaterować")
- baraki przy ulicy Wodnej 1 (z tyłu sklepu PSS) i przy ulicy Kryńskiej 46
- teren nad Zalewem
- Przy ul. Dąbrowskiego również stoi szereg budynków zaniedbanych, odstraszać swoim wyglądem. Z ulicy znikły sklepy, ta część miasta robi się coraz bardziej pusta.
- Zaniedbane budynki będące, przynajmniej częściowo, w zasobach ZGKiM (np. "bania" przy ul. Siennej, dawny komisariat milicji przy ul. Dąbrowskiego) to miejsca, gdzie spotyka się młodzież ("piją, palą, ćpają i wszystkie inne rzeczy")
- Ul. Ściegiennego – to ulica, przy której zlokalizowane są budynki prywatne i komunalne, dość zaniedbane. Właściciele tych budynków nie są w stanie poradzić sobie samodzielnie z doprowadzeniem ich do lepszej kondycji.

Przyczyny wymienionych problemów społecznych:

- ubóstwo
- alkoholizm
- uzależnienie od pomocy społecznej
- zbyt wiele punktów sprzedaży alkoholu
- bezrobocie (choć bardziej wynikające z braku chęci do pracy)
- lenistwo części mieszkańców
- „dziedziczenie” korzystania z pomocy społecznej
- dostęp do taniego alkoholu i papierosów z przemytu
- słabo rozwijają się przedsiębiorstwa, nie powstają nowe
- przyczyną wielu problemów jest brak integracji wśród mieszkańców, zawiść, niechęć wobec inicjatyw
- starzejące się społeczeństwo, konieczność zapewnienia opieki osobom starszym. • młodzież ucieka do szkół w Białymstoku albo dalej i tam szuka miejsca dla siebie.

Problemy związane z rozwojem gospodarczym i przedsiębiorczością

Największą barierę w rozwoju gospodarczym i prowadzeniu własnej działalności stanowi:

- Brak pomysłów na rozwój miasta, brak pomysłu na oferty trafiające w niszę rynkową
- Niekorzystne przepisy prawne dotyczące działalności gospodarczej
- Wysoki podatek zniechęcający ludzi do zakładania własnej działalności
- Czynniki ludzkie, brak myślenia długoterminowego
- Brak inwestycji, brak inwestorów
- Polityka władz - duża rywalizacja pomiędzy władzami gminy a powiatu -nie służąca rozwojowi Sokółki, a prowadzona na rzecz własnych interesów; Brak kontynuacji działań przy zmianie władzy samorządowej
- Biurokracja
- Zbyt mała otwartość na Białoruś

- Sanktuarium i "Cud Sokólski" przyciągają do miasta licznych pielgrzymów, ale są oni skutecznie "zagospodarowani" przez parafię, ich program pobytu w Sokółce (zwłaszcza przy zorganizowanych grupach pielgrzymów) ogranicza się wyłącznie do Sanktuarium
- Oferta turystyczna (dobrze przygotowana informacja, łatwo dostępna dla osób planujących przyjazd do Sokółki) oraz baza hotelowo- gastronomiczna do obsługi turystów mogłyby stanowić nową ścieżkę w rozwoju przedsiębiorczości w Sokółce, ale uczestnicy FGI uważają, że władze kościelne nie będą sprzyjać takiemu kierunkowi działań samorządu
- Zły stan budynków przy ul. Białostockiej odstrasza potencjalnych przedsiębiorców i ich klientów od prowadzenia interesu w tej centralnej części miasta
- Sokółka leży w pasie przygranicznym i możliwy jest tu tzw. "mały ruch graniczny", ale nie korzysta z tego, bo sprawa jest przyblokowana przez stronę białoruską
- Sokółczanie po "większe zakupy" (odzież, sprzęt komputerowy, AGD) jeżdżą do Białegostoku, bo jak twierdzą oferta w Sokółce jest nieatrakcyjna (sklepy odzieżowe to głównie odzież używana, bo jest na nią popyt

Działania, które powinny być prowadzone, aby poprawić tę sytuację

- Stworzenie nowych miejsc pracy
- Inwestycje, nowe zakłady produkcyjne dałyby dodatkowe miejsca pracy
- Przemysłowy dobór kadr / Zatrudnienie wykwalifikowanych osób na stanowiskach strategicznych
- Utworzenie strefy ekonomicznej na wzór tej w Suwałkach/ (choć oczywiście byłoby to zagrożenie dla aktualnie istniejących firm, ale mogłoby być szansą na rozwój Sokółki)
- plan zagospodarowania przestrzennego (wielokrotnie zmieniany) -uporządkowanie
- otwarcie na wschód
- rozbudowa infrastruktury

Potencjał do wykorzystania w zakresie rozwoju gospodarczego

- Bliskość granicy z Białorusią
- Walory turystyczne - piękna przyroda (może agroturystyka), świeże powietrze, piękny krajobraz, lasy, Zielone płuca polski
- Potencjał ludzki
- Złoże surowców/ Złoże rudy żelaza w okolicach Sokółki, na południu, niestety niesie ze sobą duże zagrożenie związane z degradacją środowiska
- Szlak tatarski, przyroda –pod kątem agroturystki
- Bliskość granicy białoruskiej, współpraca międzynarodowa
- Bliskość miasta wojewódzkiego
- Możliwość pozyskania funduszy europejskich
- W Sokółce istnieje związek pracodawców wspierany przez władze Gminy.

Główne potrzeby rewitalizacyjne, co należy w pierwszej kolejności zmienić:

Sfera społeczna:

- Potrzeba atrakcyjnych miejsc pracy, zwłaszcza dla ludzi młodych, którzy wyjeżdżają z Sokółki nie widząc tu perspektyw dla siebie
- Pojawia się potrzeba stworzenia miejsca dziennej opieki dla seniorów (pozostających pod opieką pracujących członków rodziny). Lokalizacja powinna być łatwo dostępna komunikacyjnie (więc raczej na terenie miasta), w miejscu pozwalającym też na realizację zajęć na świeżym powietrzu (proponując: przedszkole nr 4 przy ul. Kołtątaja, budynek dawnego szpitala, budynek w Kraśnianach, w Lipinie). Prywatna inicjatywa (na bazie szkoły w Żukach) nie doprowadziła do uruchomienia takiej placówki, ponieważ inwestorom "w połowie drogi" zabrakło funduszy na adaptację budynku do wymogów stawianych tego typu obiektom
- Wzbogacenie oferty imprez kulturalnych
- Przydałoby się rozbudowanie biblioteki – dzieje się w niej dużo dobrego, ale niewystarczające jest miejsce. Biblioteka jest ważnym miejscem dla mieszkańców
- Klub młodzieżowy Biblioteka – był plan by było to w bibliotece
- Działania nakierowane na wyłanianie i szkolenia dla liderów lokalnych – edukacja, motywowanie, docenianie

Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

- Odciążenie centrum miasta z ruchu pojazdów ciężarowych- Szczególnie uciążliwe są samochody przewożące żwir, piasek z okolicznych żwirowni - ich przejazd (obok hałasu i zagrożenia dla pieszych) powoduje obsypanie przechodniów pyłem i kurzem, zbyt wąskie chodniki (zwłaszcza w okolicach Placu Kościuszki) nie dają szans pieszym na uchronienie się przed zabrudzeniem
- Plac przed cerkwią powinien być bardziej przyjazny użytkownikom, np. należy uruchomić fontannę
- Nawierzchnia chodników wykonana z kostki jest -zdaniem kobiet- znacznie mniej wygodna w użytkowaniu (zwłaszcza dla osób na wysokich obcasach) niż asfaltowa. Chodniki wzdłuż drogi krajowej są zbyt wąskie, wymagają poszerzenia, by zapewnić przechodniom bezpieczeństwo i wygodę użytkowania
- Obiekty wymagające "tchnięcia w nie nowego życia" (zaczynając od remontu, ale pod kątem atrakcyjnego pomysłu na zagospodarowanie, użytkowanie): "bania" (budynek dawnej łaźni, pożydowski) przy ul. Siennej, kamieniczki przy ulicy Białostockiej (w większości są w rękach prywatnych)
- W budynku po starej przychodni przy Placu Kościuszki można zrobić salę na uroczystości ślubne, honorowania za długoletnie życie (obecnie salą ślubów jest sala 101 w Urzędzie Miasta, z krzesłami zamontowanymi w układzie kinowym, bez wystroju tworzącego klimat odpowiedni do uroczystości ślubnej)
- Przy wszystkich 4 szkołach podstawowych w Sokółce są boiska wielofunkcyjne w złym stanie (model lat 70-tych), konieczna jest ich przebudowa zapewniająca dostosowanie obiektów do współczesnych potrzeb i bezpieczeństwo użytkownikom (opracowana jest już dokumentacja projektowa na modernizację boisk, miasto szuka możliwości sfinansowania inwestycji ze środków zewnętrznych)
- W Janowszczyźnie przestała działać Izba Regionalna (prowadzona przez Jana Ancypa atrakcja lokalna, odwiedzana także przez oficjalne delegacje przyjeżdżające do Sokółki, z

możliwością degustacji kuchni regionalnej). Korzystała z pomieszczeń świetlicy wiejskiej (klubu), mieszkańcy upomnieli się o ten obiekt i wypożyczone do niego eksponaty i Izba przestała działać, a świetlica świeci teraz pustkami. Nie jest to jedyny niewykorzystany budynek świetlicy wiejskiej na terenie gminy Sokółka (np. świetlica w Zadworzanach na trasie do Kuźnicy)

- W Lipinie są 3 budynki (dawna szkoła, dawna zlewnia, dawny kościół), które stoją puste

Sfera środowiskowa:

- Zagrożeniem dla środowiska są zwiornie i skutki uboczne działalności firmy Barter (jej działalność skoncentrowana jest na obrocie hurtowym i detalicznym gazem płynnym, a także ekogroszkiem)
- Zdaniem uczestników badań składowisko odpadów Karcze także ma negatywny wpływ na środowisko naturalne

Sfera techniczna:

- Zły stan budynków w centrum miasta, w tym przy "reprezentacyjnej" ulicy Białostockiej. Część z nich jest w rękach prywatnych, miasto nie ma żadnych narzędzi oddziaływania na właścicieli (ani przysłowiowego kija ani marchewki), by zmobilizować ich do remontu i przywrócenia budynkom estetycznego wyglądu. Miasto mogłoby zorganizować spotkanie z właścicielami zaniedbanych budynków i wspólnie z nimi wypracować sposoby rozwiązania problemu, pomysły na działania prowadzące do poprawy estetyki i bezpieczeństwa obiektów
- "Szkoda wiatraka, który spłonął" (położonego na Szlaku Tatarskim) - propozycja: odbudować jako punkt widokowy z miejscem na postój (np. rowerzystów)
- Plac Tadeusza Kościuszki - centralny punkt Sokółki, ale słabo wykorzystywany przez mieszkańców, bo nie jest dla nich atrakcyjny (nieczynna fontanna, brak punktów małej gastronomii, infrastruktury dla dzieci)
- Budynek komunalny w głębi Placu Kościuszki (sąsiedztwo sklepu "Świat Alkoholi" - do wynajęcia). Nieestetyczna elewacja, budynek stoi pusty. W odpowiedzi na pilną potrzebę mieszkań socjalnych (wysiedlenia pod budowę drogi) prawdopodobnie powstaną tu lokale zastępcze. Docelowo (propozycja uczestników FGI) - usługi gastronomiczne
- Zespół Szkół Integracyjnych- stare boisko, potrzebne jest nowoczesne, bezpieczne zaplecze do zajęć na świeżym powietrzu
- Dawny magazyn zbożowy - własność prywatna, popada w ruinę, władzom miasta brakuje instrumentów oddziaływania na właścicielkę nieruchomości, by zmobilizować ją do poprawy stanu budynku i zagospodarowania nieruchomości
- Dawny budynek milicji/policji - przyjęty na własność przez miasto, zły stan techniczny i nieestetyczny wygląd. Było kilka pomysłów na zagospodarowanie (np. jako siedziba biblioteki), ale nakłady inwestycyjne przerastają możliwości budżetu miasta. Budynek od wielu lat stoi pusty i niszczeje. Objęty jest ochroną konserwatorską z zewnątrz, wewnątrz można go przebudować. Budynek stoi na bardzo dużej działce – są pomysły, żeby część przeznaczyć na potrzeby Ośrodka Pomocy Społecznej (jeśli da się go przystosować do

- potrzeb osób niepełnosprawnych), a na pozostałej części działki dobudować do niego drugi – podobny w charakterze budynek, w którym mogłaby pomieścić się biblioteka z prawdziwego zdarzenia
- Teren zielony przy Placu Jana Kilińskiego - niezagospodarowany, można urządzić plac zabaw, postawić ławeczki
  - Zabytkowe kamienice przy północnej pierzei Placu Kościuszki, w tym kamienica zbudowana wg planów rozbudowy Sokółki z lat 1765 – 81 podskarbiego litewskiego Antoniego Tyzenhauza- obecnie słabo wykorzystywane (pod wynajem), jest koncepcja zagospodarowania jako atrakcja turystyczna (z wykorzystaniem środków z programu transgranicznego)
  - Budynek narożny – Plac Kościuszki i ul. Piłsudskiego - budynek został przekazany miastu przez prywatnego właściciela, miały w nim być zlokalizowane działania społeczne dla mieszkańców. Negocjacje dotyczące dofinansowania remontu budynku nie zostały rozstrzygnięte, w związku z czym obecnie niewiele się tam dzieje. Budynek wymaga kapitalnego remontu, ale mógłby być ważnym miejscem integracji i aktywności społecznej
  - Sokólski Ośrodek Kultury - budynek niefunkcjonalny, są plany przebudowy (w ramach Szlaku Tatarskiego ze środków pozyskanych z Lokalnej Grupy Działania)
  - Skwer przy ul. Grodzieńskiej, Bohaterów Monte Cassino i ul.1go Maja zagospodarowany wg pomysłu jednego z radnych (a nie wg koncepcji opracowanej przez pracownię architektoniczną; estetyka miejsca (zwłaszcza "uroda" pomnika budzą poważne wątpliwości uczestników spaceru, zdecydowanie optują za powrotem do koncepcji przedstawionej na planszy)
  - Budynek przedszkola nr 4 przy ul. Kołłątaja 22- obiekt z zewnątrz jeszcze "do przyjęcia", ale zdaniem uczestników spaceru wewnątrz wymaga kapitalnego remontu, obecnie jest stare, zniszczone, niefunkcjonalne, nie spełnia standardów wymaganych od przedszkola. We wcześniejszej dyskusji była propozycja, by po adaptacji urządzić tu dzienny dom pobytu dla seniorów
  - Budynek dworca kolejowego przy ul. Kolejowej- obecnie własność miasta, budynek zaniedbany, niewykorzystany, przejęty od kolei "razem z lokatorami". Jeśli teren obok zostałby przeznaczony na lokalny bazar to budynek dworca mógłby być zaadoptowany na lokale handlowo-usługowe i powstałby mały kompleks handlowy. Wzdłuż ul. Kolejowej jest osiedle bloków, więc potencjalni klienci są blisko tego miejsca
  - Boisko przy Szkole Podst. nr 1 przy ul. Mickiewicza jest stare, nie spełnia aktualnie wymaganych standardów, wymaga modernizacji
  - Osiedle Zielone - potrzebuje placu zabaw z prawdziwego zdarzenia / jest również kompleks dawnych carskich zabudowań – przez wiele lat był tam też szpital zakaźny, a w chwili obecnej to miejsce niebezpieczne, wykorzystywane przez niektóre grupy młodzieży jako „melina”
  - Drewniany budynek w centrum, koło Straży Pożarnej
  - Teren wokół jeziora – ścieżki rowerowe, plac zabaw, siłownia na świeżym powietrzu, miejsca na ognisko, miejsca grillowe
  - Park – na miejscu po zespole parkowo-pałacowy
  - Budynek, w którym się mieści Sokólski Fundusz Lokalny
  - Stare budynki (kamieniczki) przy Placu Kościuszki – w tym budynek, w którym mieści się COP
  - Buchwałowo – mogłoby się stać sokólskim miejscem piknikowym, potrzebna jest ścieżka rowerowa i plac zabaw, Na osiedlu nie ma żadnej świetlicy, miejsca spotkań. Zebrania

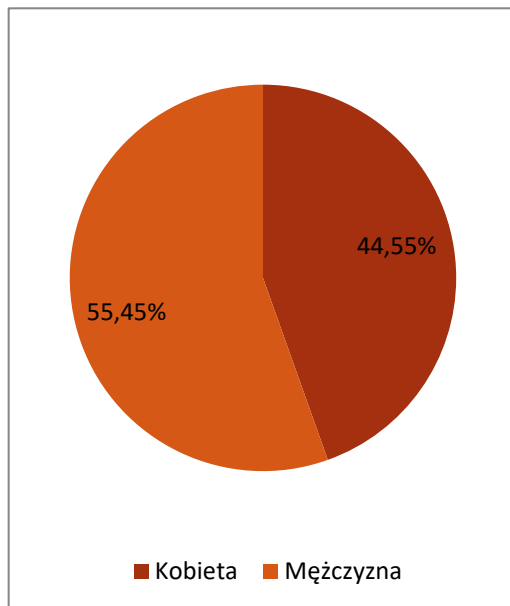
odbywają się na klatce. Rozwiązaniem mogłaby być wiata w okolicach placu zabaw Park w fatalnym stanie, zaśmiecony. Drzewa zaniedbane, w kilku miejscach wiszą suche gałęzie, w jednym z miejsc stanowiąc zagrożenie dla życia i zdrowia. Brakuje ławeczek i koszy na śmieci. Boisko było kiedyś miejscem spotkań nie tylko mieszkańców tego osiedla, ale mieszkańców całej Sokółki. Odbywały się tu mecze, występy, ogniska, imprezy. Dziś dziury, połamane ławeczki i połamana scena, uszkodzone bramki, dziury w nawierzchni. Plac zabaw- cała nawierzchnia niebezpieczna, z licznymi wyłomami, korzeniami. Jedna piaskownica – pusta, bez piasku. Jedna huśtawka -to przy takiej ilości dzieci- zdecydowanie za mało. Brak atrakcji dla dzieci troszkę starszych. Brakuje koszy na śmieci.

17. Załącznik 3 – Wyniki z badania ankietowego

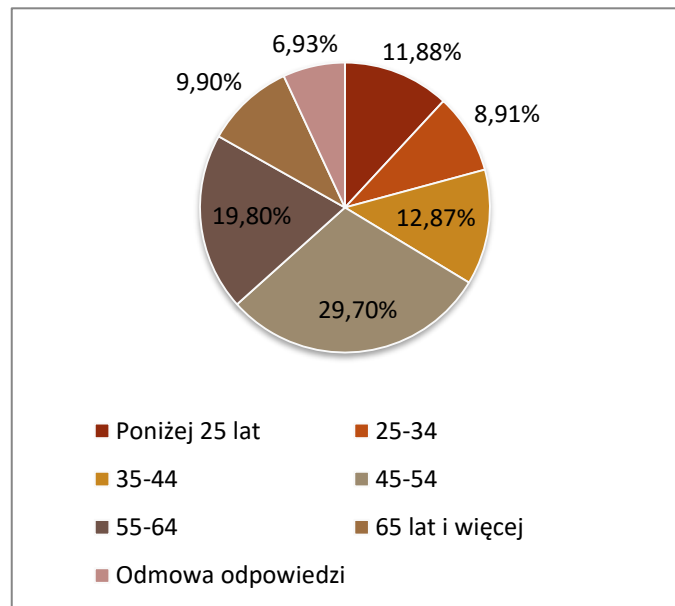
W celu pogłębienia wiedzy na temat obszarów rewitalizacji, przeprowadzony został wywiad ankietowy. Do badania wykorzystano metodę CATI (Computer Assisted Telephone Interview), tj. metodę wspomaganego komputerowo wywiadu telefonicznego. Dzięki przeprowadzonym badaniom poznano rzeczywiste potrzeby i oczekiwania mieszkańców, co pozwoliło na odpowiednie przygotowanie całego programu rewitalizacji.

W badaniu ankietowanym wzięło udział 101 mieszkańców, z czego 55,45% stanowili mężczyźni a 44,55% kobiety. Wiek respondentów został przedstawiony na poniższym rysunku. Największą część badanych stanowiły grupy osób w wieku 45-65 lat (29,70%) i 55-64 lat (19,80%).

Rysunek 23. Płeć respondentów

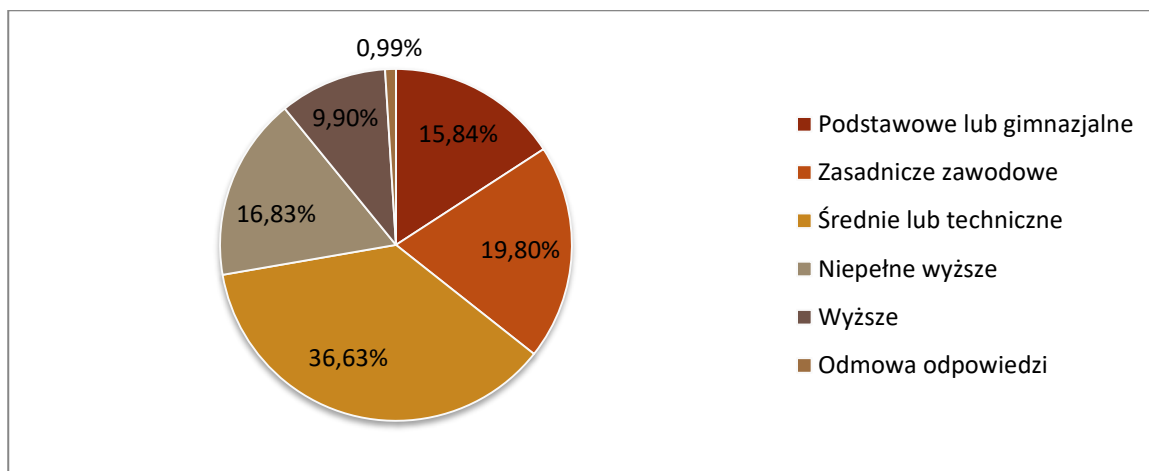
Rysunek 24. Wiek respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Wśród osób badanych największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim lub technicznym (36,63%), zasadniczym zawodowym (19,80%) oraz niepełnym wyższym (16,83%).

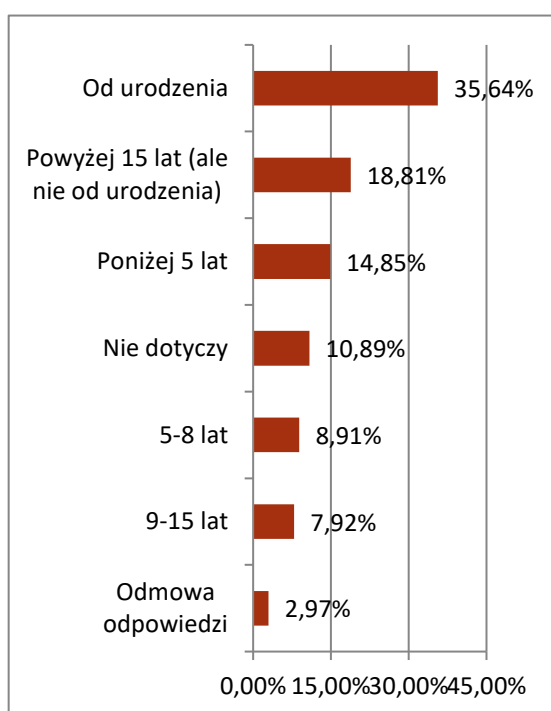
Rysunek 25. Wykształcenie respondentów

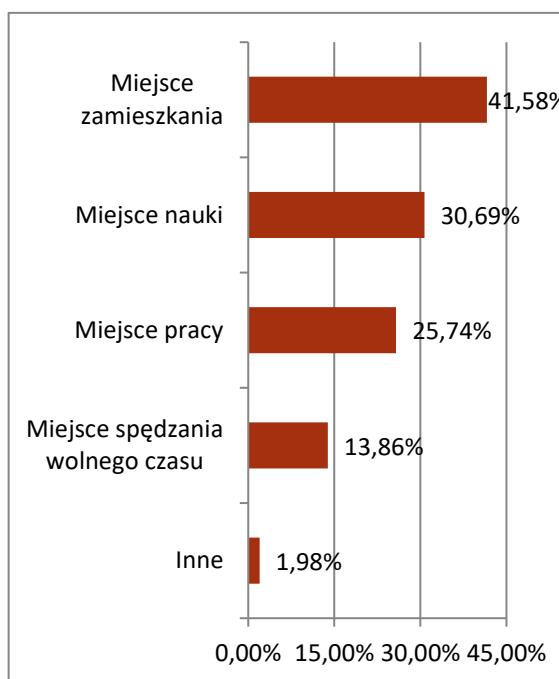
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Ponad 1/3 osób biorących udział w badaniu mieszka w gminie od urodzenia, a 18,81% powyżej 15 lat. Respondenci związani są z obszarem rewitalizacji przede wszystkim poprzez miejsce zamieszkania (41,58%), miejsce nauki (30,69%), miejsce pracy (25,74%) oraz miejsce spędzania czasu wolnego (13,86%).

Rysunek 26. Liczba lat zamieszkiwania w gminie

Rysunek 27. Związki z obszarem rewitalizacji (pytanie wielokrotnego wyboru)

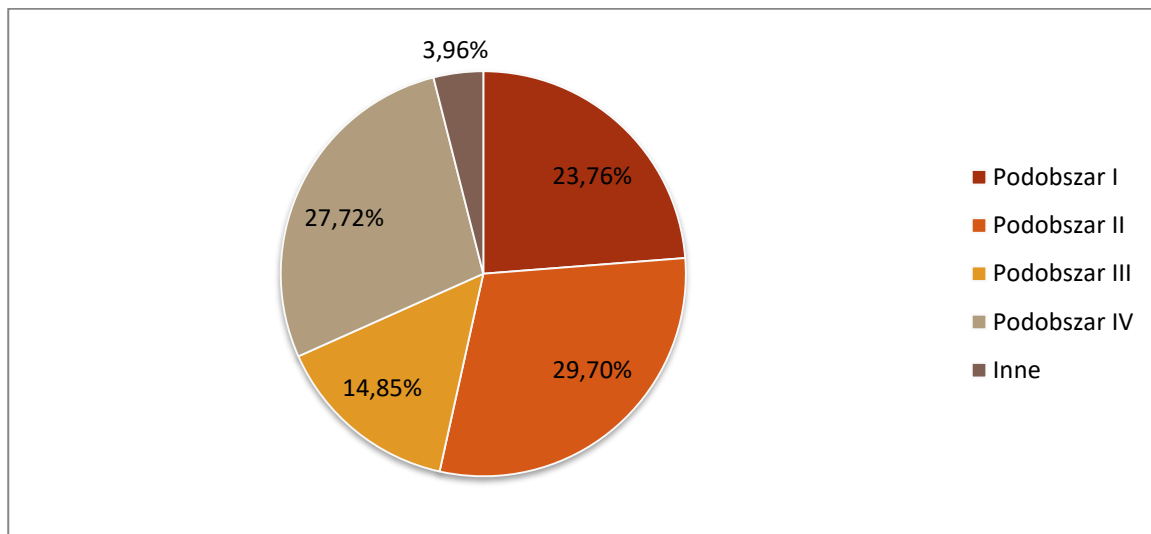
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Uczestnicy badania zostali poproszeni o wskazanie terenów, które w pierwszej kolejności powinny zostać poddane rewitalizacji. Niecałe 30% respondentów wskazało na konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych, na obszarze II, tj. ulice: Osiedle Zielone, Kryńska, Roski Małe, Majowa, Wodna, Nadrzeczna, Nowa, Wschodnia, Zimowa, Mała. Pozostałe odpowiedzi przedstawiały się następująco:

27,72% respondentów wskazała na podobszar IV (sołectwo Stara Kamionka), **23,76%** na podobszar I (ulice: Dąbrowskiego do nr 12, Pocztowa, Mariańska do nr 51, Białostocka do nr 196, 1-go Maja, Ściegiennego, Barlickiego, Grodzieńska do nr 106, Lelewela, Osiedle Centrum, Piłsudskiego do nr 9, Skłodowskiej Curie do nr 7, Szkolna, Warszawska, Krótka, Pl. Kościuszki, Wróblewskiego, Mickiewicza do nr 9A, Pl. Kilińskiego, Kolejowa 8 (dworzec PKP)), a **14,85%** na podobszar III (ulice: Osiedle Buchwałowo, Kresowa 62A). Należy także zaznaczyć, że niecałe 4% osób uczestniczących w badaniu stwierdziło, że na terenie gminy znajdują się inne tereny, które powinny zostać poddane rewitalizacji w pierwszej kolejności.

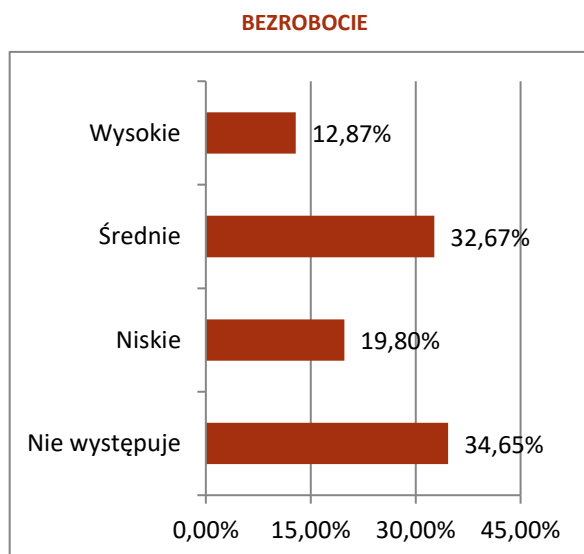
Rysunek 28. Jako tereny, które w pierwszej kolejności powinny zostać poddane rewitalizacji zostały wskazane następujące obszary:

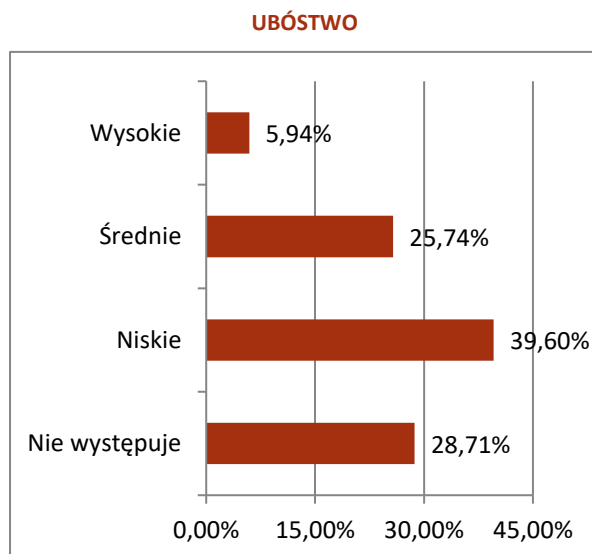
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W pierwszej części badania, respondenci zostali poproszeni o ocenę natężenia poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji. Zarówno w przypadku bezrobocia i ubóstwa, ponad połowa respondentów wskazała, że problemy nie występują w gminie lub występują na bardzo niskim poziomie. W przypadku bezrobocia, 12,87% ankietowanych oceniło problem jako wysoki. Natomiast analizując problem ubóstwa, tylko 5,94% respondentów uważa, że jest to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed władzami gminy. W związku z tym, że problem bezrobocia i ubóstwa mogą być ze sobą powiązane, ich natężenie, według opinii respondentów, zostały przedstawione na poniższych rysunkach.

Rysunek 29. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

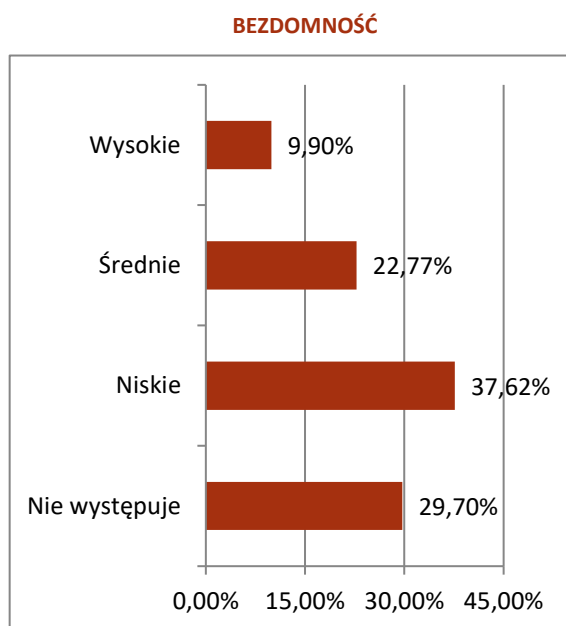
Rysunek 30. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

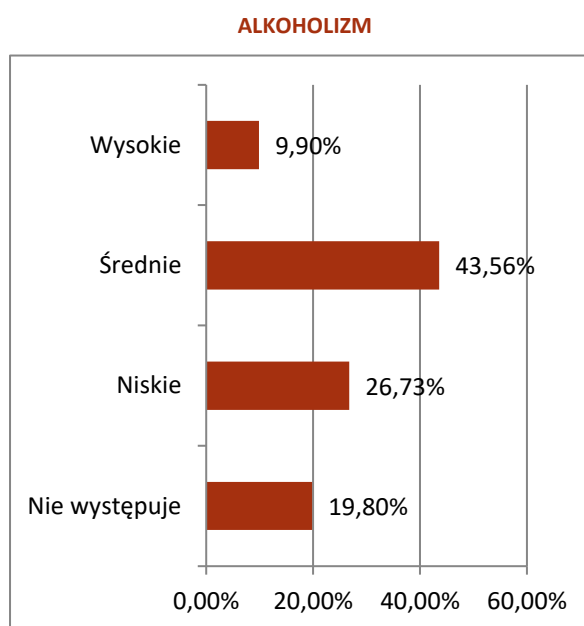
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Oceniając stopień natężenia takich aspektów jak: bezdomność i alkoholizm, po 9,90% respondentów wskazało, że to bardzo widoczne problemy występujące w gminie. W przypadku bezdomności, 22,77% ankietowanych uznało problem jako ważny, ale o średnim natężeniu, a 37,62% o niskim. Blisko 30% respondentów stwierdziło, że taki problem nie występuje. Nieco inaczej przedstawia się analiza natężenia problemu alkoholizmu w gminie. Dla bardzo dużej grupy biorącej udział w badaniu (43,56%) alkoholizm to problem występujący na średnim poziomie w gminie. 26,73% ankietowanych wskazało, że jest to niskie natężenie, a 19,80%, że jest to problem nie występujący w miejscu ich zamieszkania.

Rysunek 31. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

Rysunek 32. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

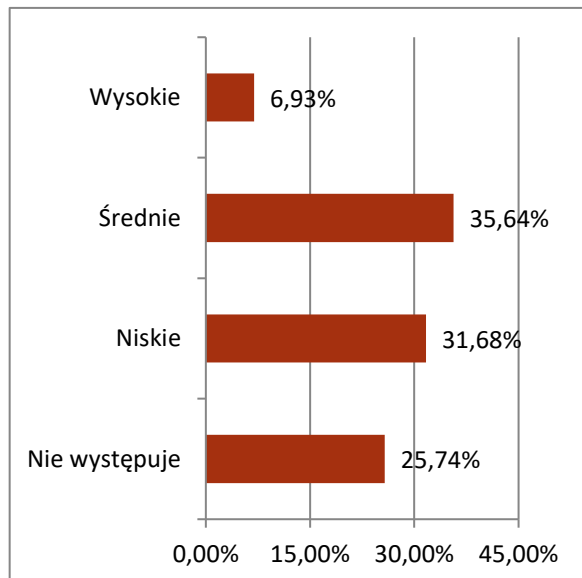

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Trudności opiekuńczo-wychowawcze to zjawisko występujące w średnim natężeniu w gminie (35,64% odpowiedzi). Tylko 6,93% ankietowanych wskazało, że natężenie zjawiska jest szczególnie wysokie. 31,68% respondentów potwierdziło, że problem występuje, jednak na niskim poziomie, a ¼ wskazała, że taki problem nie występuje. Natomiast w przypadku problemów osób z niepełnosprawnościami, tylko 3,96% respondentów wskazało na wysokie natężenie zjawiska. Aż 40,59% odpowiedzi wskazuje na to, że problem rzeczywiście występuje i należy podjąć kroki minimalizujące pewne ograniczenia dla osób z niepełnosprawnościami (40,59% dla odpowiedzi: „średnie natężenie”). Tylko 10,89% osób uczestniczących w badaniu nie zauważyło takiego problemu na terenie gminy.

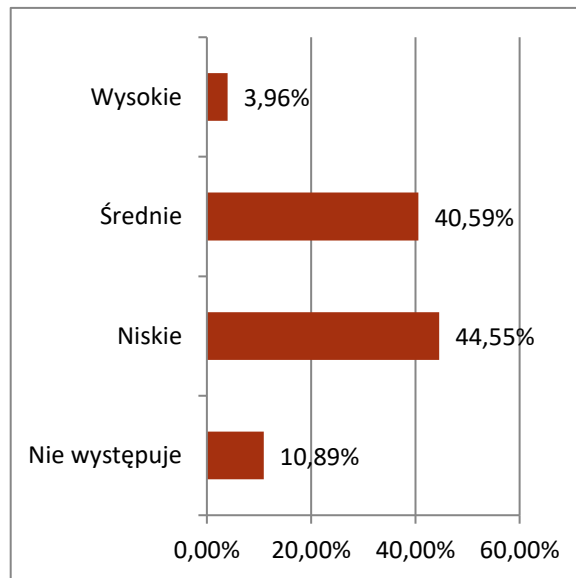
Rysunek 33. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

PROBLEMY OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

Rysunek 34. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

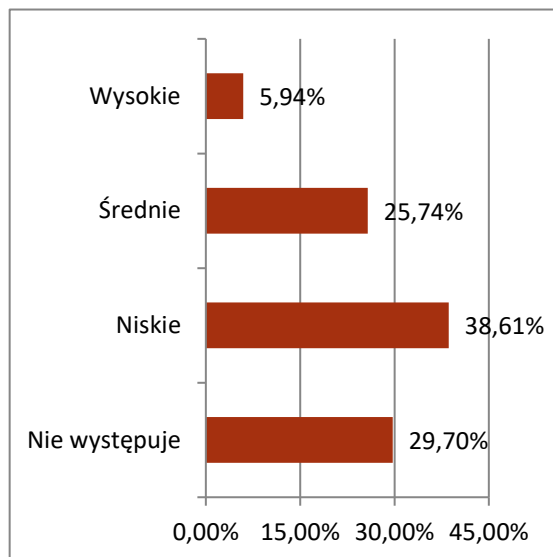

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W przypadku analizy problemów związanych z bezpieczeństwem, największa liczba osób uczestniczących w badaniu stwierdziła, że wandalizm to kluczowy problem w gminie (9,90% ankietowanych wskazało na odpowiedź „wysokie natężenie zjawiska”). Analizując problem przestępczości, 29,70% respondentów wskazało, że taki problem nie występuje w gminie, a 38,1% osób uczestniczących w badaniu, potwierdziło, że taki problem istnieje, jednak występuje na bardzo niskim poziomie. Oceniając natężenie problemu przemocy w rodzinie, tylko 3,96% ankietowanych wskazało na wysoki poziom występowania zjawiska w gminie, natomiast 32,67% osób nie zauważa takiego problemu w ogóle. Badając problem wandalizmu w gminie, 29,70% ankietowanych wskazało, że problem nie występuje, a 45,24% respondentów potwierdziło, że problem nie jest kluczowym wyzwaniem władz gminy (odpowiedź „niski poziom występowania”). Również w przypadku narkomanii niewiele osób stwierdziło, że jest to problem bardzo widoczny na terenie gminy. Tylko 5,94% ankietowanych wskazało na wysokie natężenie problemu, 32,67% na średnie, 30,69% na niskie. Także 30,69% odpowiedzi wskazuje na to, że problem nie występuje na terenie gminy.

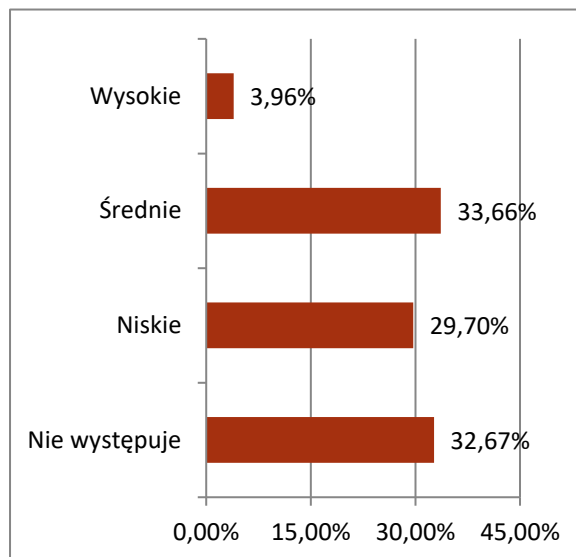
Rysunek 35. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

PRZESTĘPCZOŚĆ

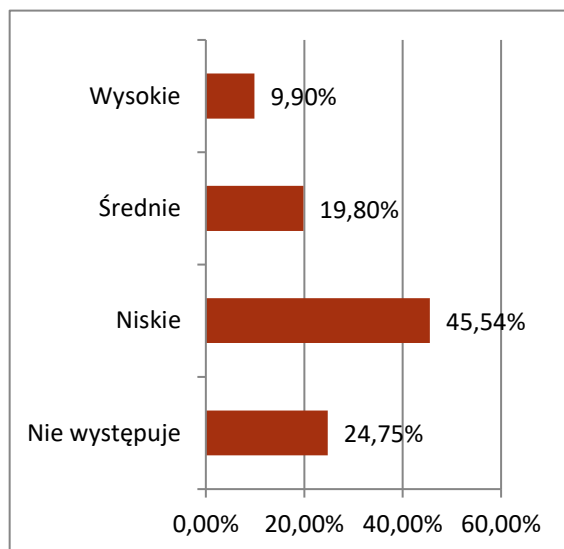
Rysunek 36. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

PRZEMOC W RODZINIE

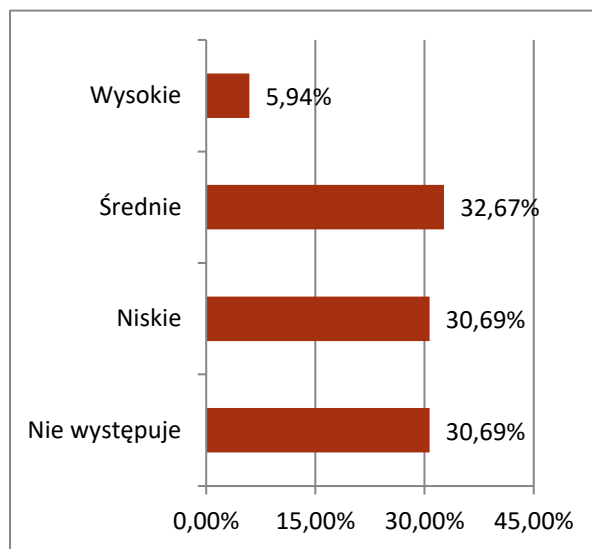
Rysunek 37. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

WANDALIZM

Rysunek 38. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

NARKOMANIA

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Uczestnicy badania zastanawiali się także nad takimi aspektami jak:

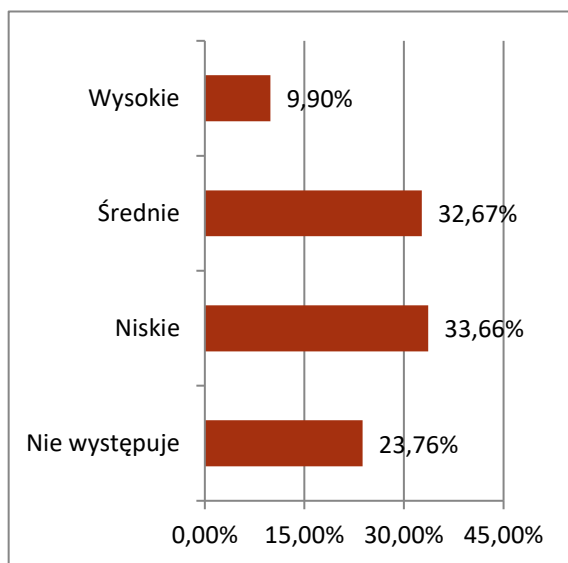
- Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym – 9,90% respondentów wskazało na wysokie natężenie tego problemu, 32,67% na średnie, a 33,66% na niskie. 23,76% ankietowanych nie zauważa występowania takich problemów na terenie gminy.
- Niski poziom zaufania wśród lokalnej społeczności – 62,37% osób uczestniczących w badaniu wskazało, że zjawisko nie jest kluczowym problemem występującym w gminie (35,64% dla

odpowiedzi niskie i 26,73% dla odpowiedzi nie występuje). Tylko 4,95% ankietowanych wskazało, na wysokie natężenie zjawiska a 32,67% na średnie.

- Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet) – niewielka liczba osób uczestniczących w badaniu stwierdziła, że jest to główny problem mieszkańców. Należy jednak podkreślić, że 43,56% zaznaczyło, że jest to zjawisko ważne, które należy rozwiązać przy okazji podejmowania działań rewitalizacyjnych. 20,79% respondentów nie zauważa problemu dostępu do technologii w gminie.

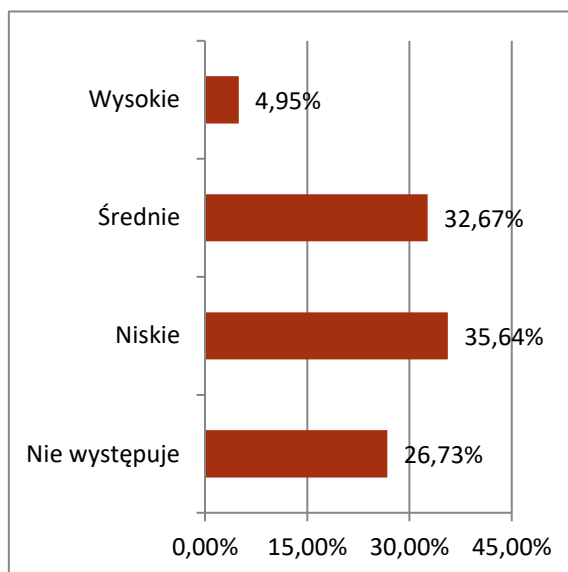
Rysunek 39. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

NISKI POZIOM UCZESTNICTWA MIESZKAŃCÓW W ŻYCIU SPOŁECZNYM I KULTURALNYM

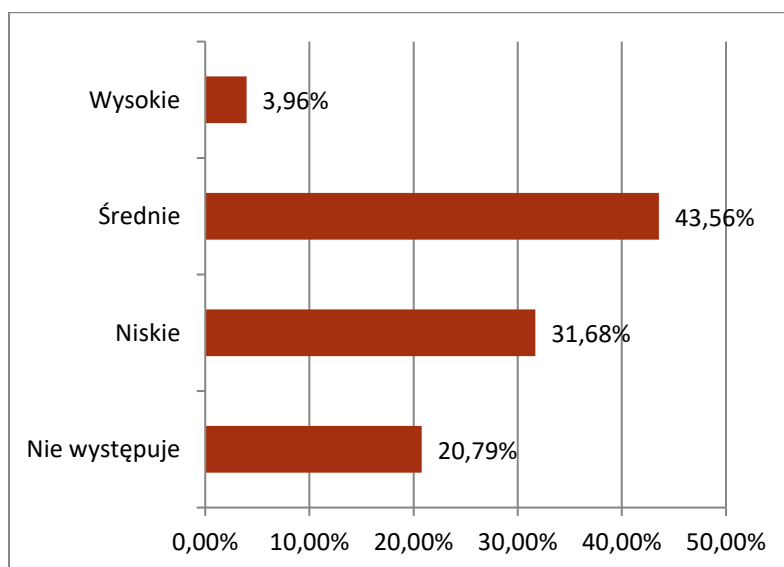
Rysunek 40. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

NISKI POZIOM ZAUFANIA WŚRÓD LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

Rysunek 41. Jak ocenia Pan(i) natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji?

BRAK DOSTĘPU DO NOWOCZESNEJ TECHNOLOGII (KOMPUTER, INTERNET)

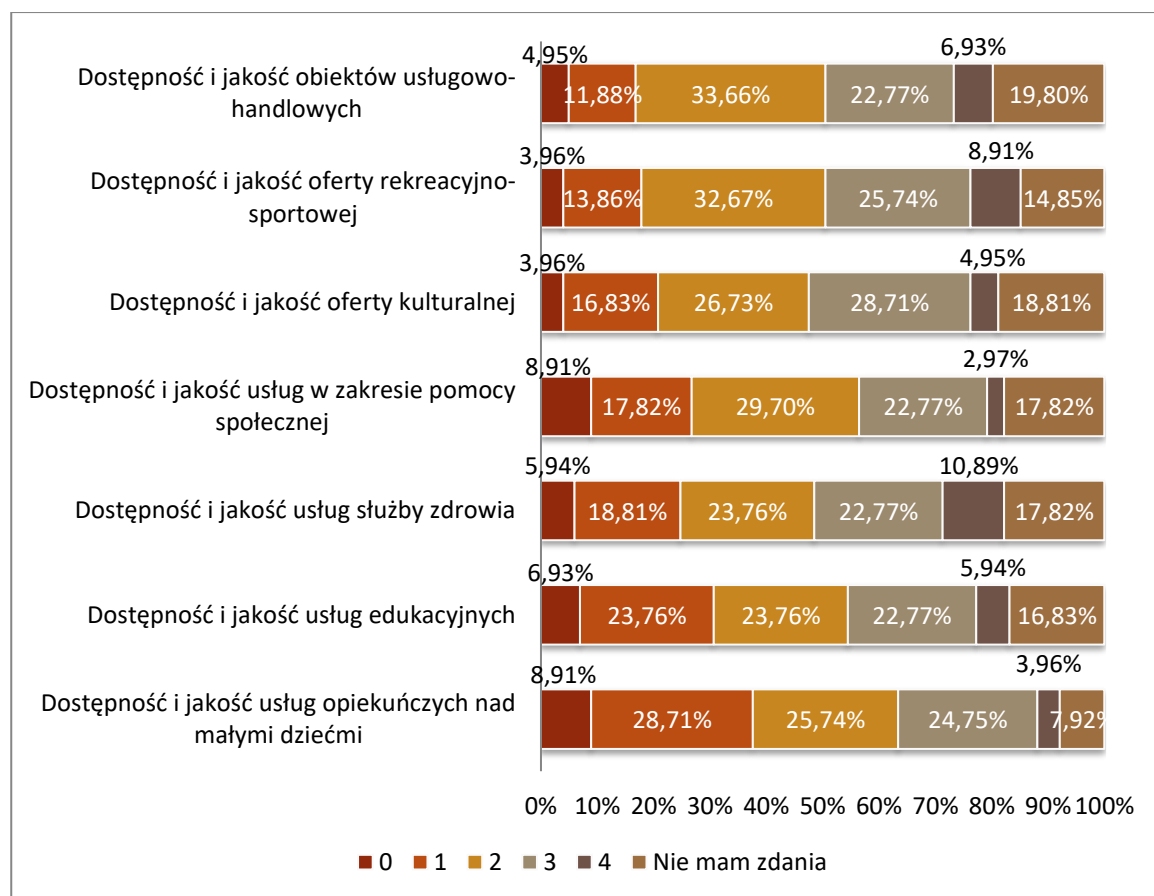
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W kolejnej części, osoby uczestniczące w badaniu zostali poproszeni o ocenę poszczególnych aspektów życia na obszarze rewitalizacji. Przez respondentów najwyżej ocenione zostały takie aspekty życia jak:

- Dostępność i jakość usług służby zdrowia – łączna suma odpowiedzi „3” i „4” wyniosła 33,66%.
- Dostępność i jakość oferty kulturalnej – łączna suma odpowiedzi „3” i „4” wyniosła 33,66%.
- Dostępność i jakość oferty rekreacyjno-sportowej – łączna suma odpowiedzi „3” i „4” wyniosła 34,65%.

Respondenci wskazali także, że dostępność i jakość usług opiekuńczych nad małymi dziećmi to najgorzej rozwijający się aspekt życia na obszarze rewitalizacji (łączna suma odpowiedzi „0” i „1” wyniosła 37,62%). Równie nisko oceniona została dostępność i jakość usług edukacyjnych (łączna suma odpowiedzi „0” i „1” wyniosła 30,69%).

Rysunek 42. Jak ocenia Pan(i) następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? Prosimy bardzo o ocenę w skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą. Część 1.

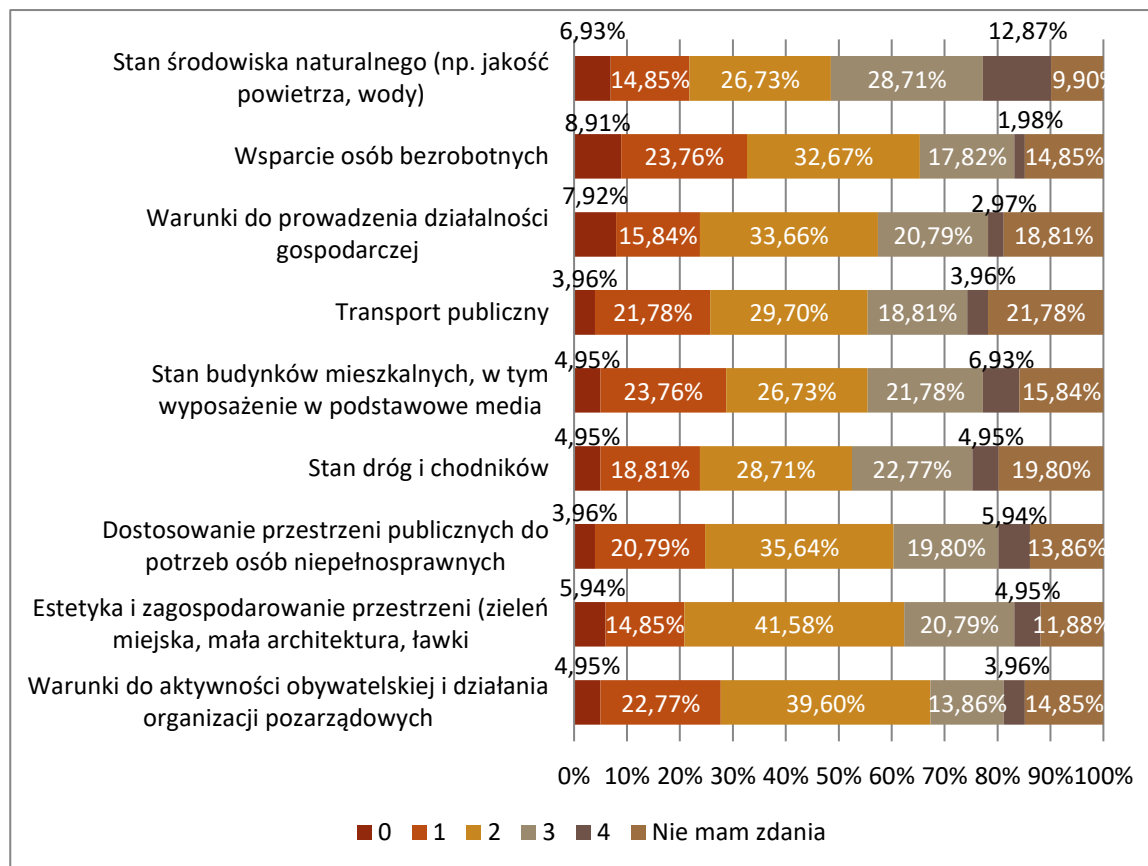
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W przypadku pozostałych aspektów życia, najniżej zostały ocenione takie zjawiska jak:

- Wsparcie osób bezrobotnych – łączna suma odpowiedzi „0” i „1” wyniosła 32,67%.
- Stan budynków mieszkalnych, w tym wyposażenie w podstawowe media – łączna suma odpowiedzi „0” i „1” wyniosła 28,71%.
- Warunki do aktywności obywatelskiej i działania organizacji pozarządowych – łączna suma odpowiedzi „0” i „1” wyniosła 27,72%.

Należy podkreślić, że stan środowiska naturalnego (np. jakość powietrza, wody) został oceniony najwyżej, tj., łączna suma odpowiedzi „3” i „4” wyniosła 41,58%. Pozostałe wyniki zostały przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 43. Jak ocenia Pan(i) następujące aspekty życia na obszarze rewitalizacji? Prosimy bardzo o ocenę w skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą. Część 2.

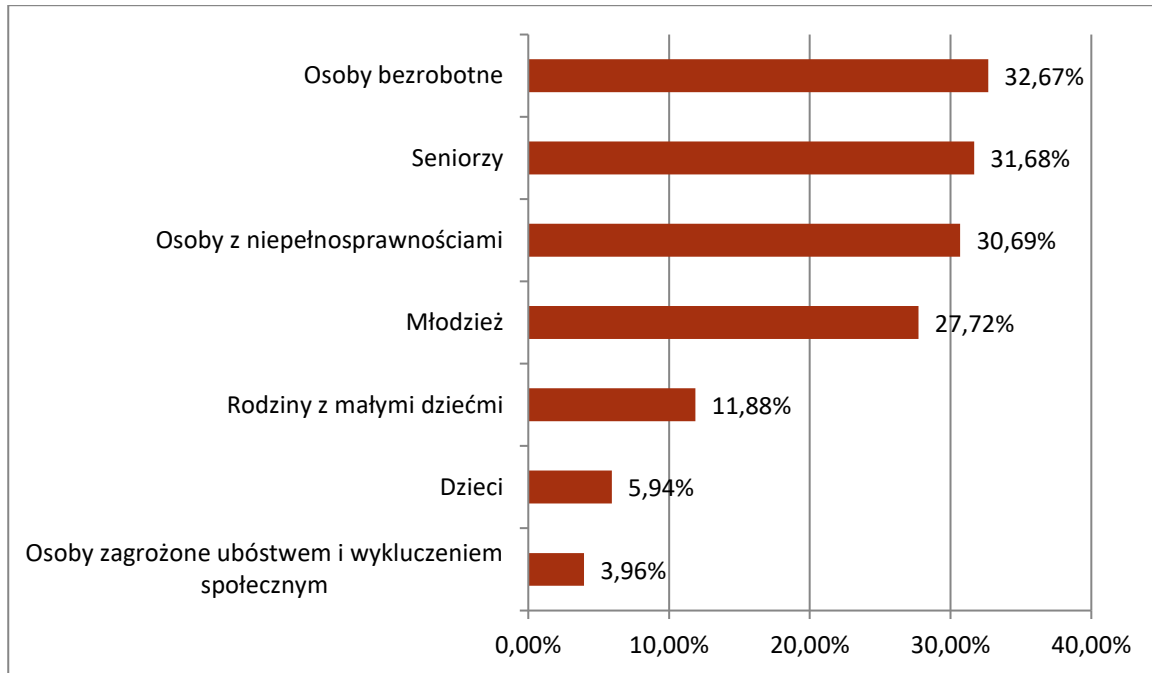

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Osoby uczestniczące w badaniu zostały także poproszone o wskazanie grup, które powinny zostać odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji. Wskazania dotyczyły przede wszystkim osób bezrobotnych (32,67%), seniorów (31,68%) oraz osób z niepełnosprawnościami. Tylko 3,96% respondentów wskazała na konieczność pomocy osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Rysunek 44. Jakie grupy powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji? (pytanie wielokrotnego wyboru)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Ankietowani zastanawiali się nad atutami i potencjałami obszaru rewitalizacji. Wśród odpowiedzi najczęściej wskazań dotyczyło takich aspektów jak:

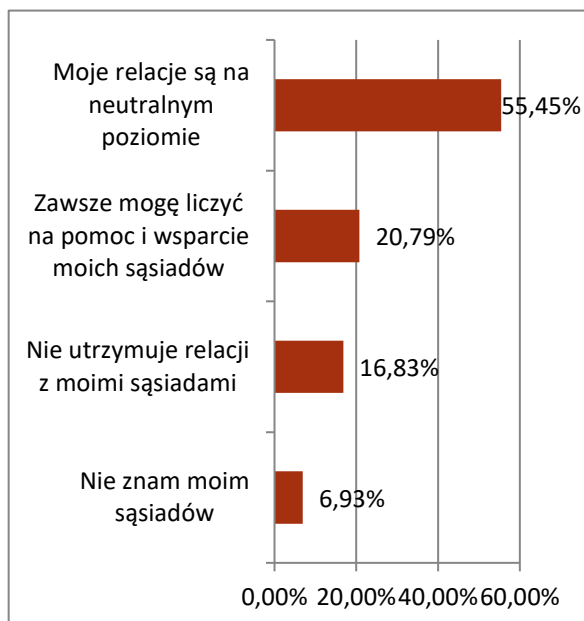
Rozwijający się
rynek pracy

Pomoc osobom
pozostającym
bez pracy

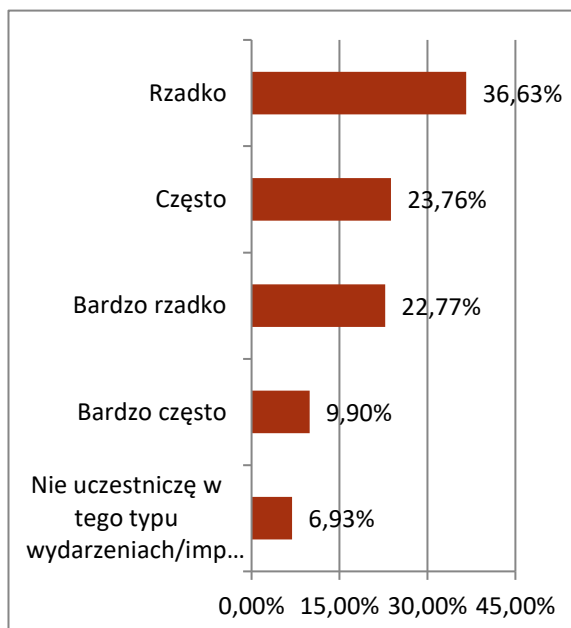
Lokalizacja
(trasa
tranzytowa)

W celu zbadania nastrojów sąsiedzkich i chęci uczestniczenia w sprawach lokalnych, respondenci zostali poproszeni o ocenę swoich relacji z sąsiadami i częstotliwości uczestniczenia w wydarzeniach organizowanych przez gminę. Ponad połowa osób uczestniczących w badaniu (55,45%) oceniło swoje relacje jako neutralne. Należy także zaznaczyć, że 20,79% ankietowanych wskazało, że zawsze może liczyć na pomoc i wsparcie swoich sąsiadów. Tylko 6,93% respondentów nie zna swoich sąsiadów. A 16,83% nie utrzymuje relacji z sąsiadami. W przypadku analizy uczestnictwa respondentów w imprezach kulturalnych, blisko 60% ankietowanych rzadko lub bardzo rzadko uczestniczy w tego typu wydarzeniach.

Rysunek 45. Jak mógłby/ mogłaby Pan(i) określić swoje relacje z sąsiadami?

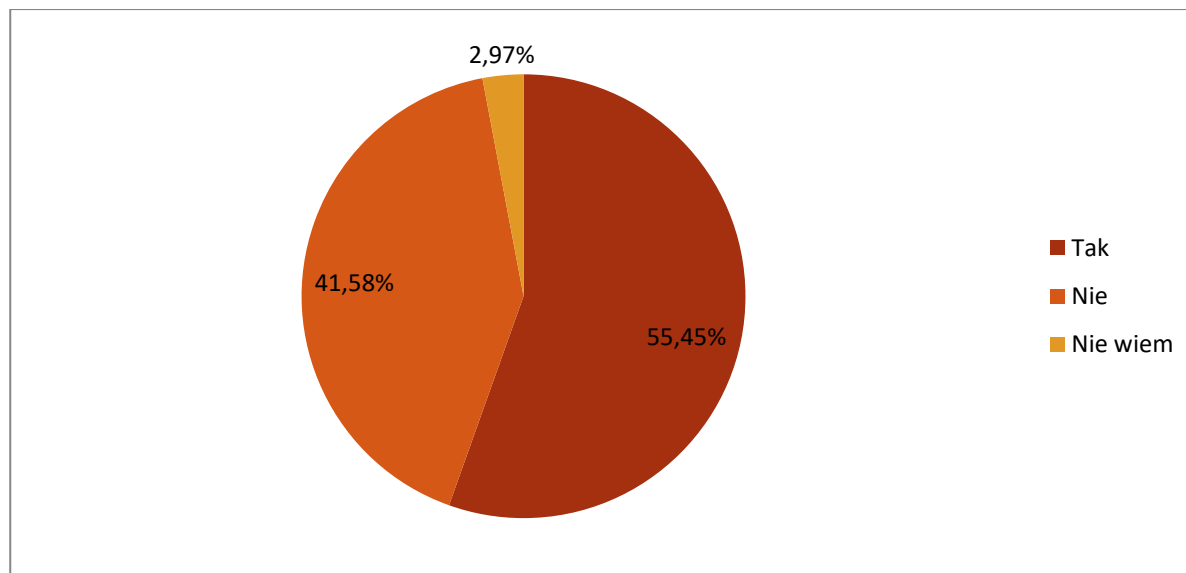
Rysunek 46. Jak często uczestniczy Pan(i) w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w gminie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Respondenci zostali zapytani także o chęć włączenia się w sprawy lokalne. 55,45% ankietowanych chętnie włączy się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania, a 41,58% nie dopuszcza takiej możliwości.

Rysunek 47. Czy włączyłaby/by się Pana(i) w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania?

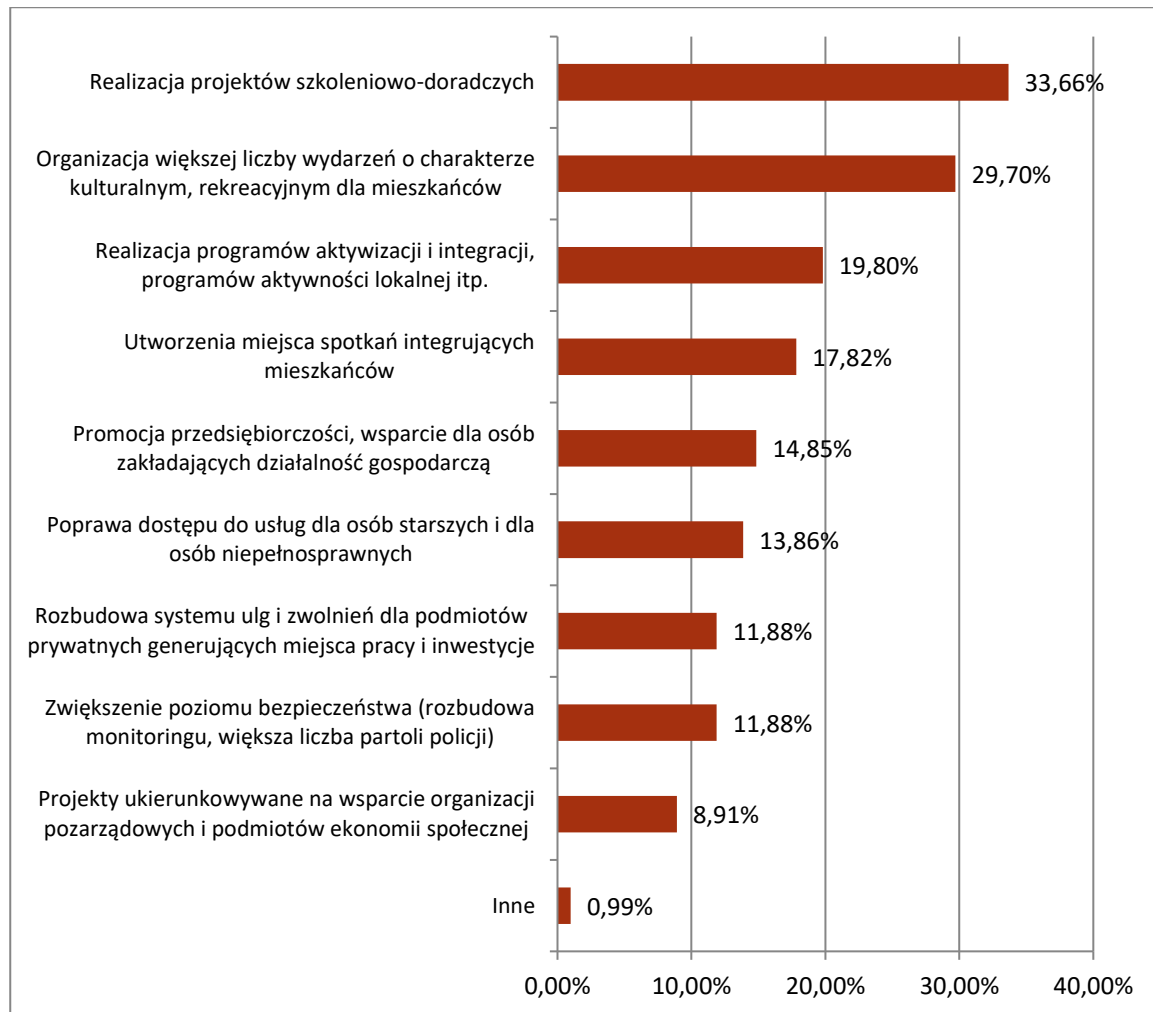
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Największa część respondentów wskazała, że w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych, w pierwszej kolejności powinny zostać podjęte takie rodzaje przedsięwzięć jak:

- Realizacja projektów szkoleniowo-doradczych – 33,66%.
- Organizacja większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym dla mieszkańców – 29,70%.
- Realizacja programów aktywizacji i integracji programów aktywności lokalnej, itp. – 19,80%.

Najmniejsza część wskazania dotyczyła natomiast projektów ukierunkowanych na wsparcie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej (8,91%). Pozostałe wyniki zostały przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 48. Jakie rodzaje przedsięwzięć, powinny być Pana(i) zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych na wskazanym obszarze? (pytanie wielokrotnego wyboru)

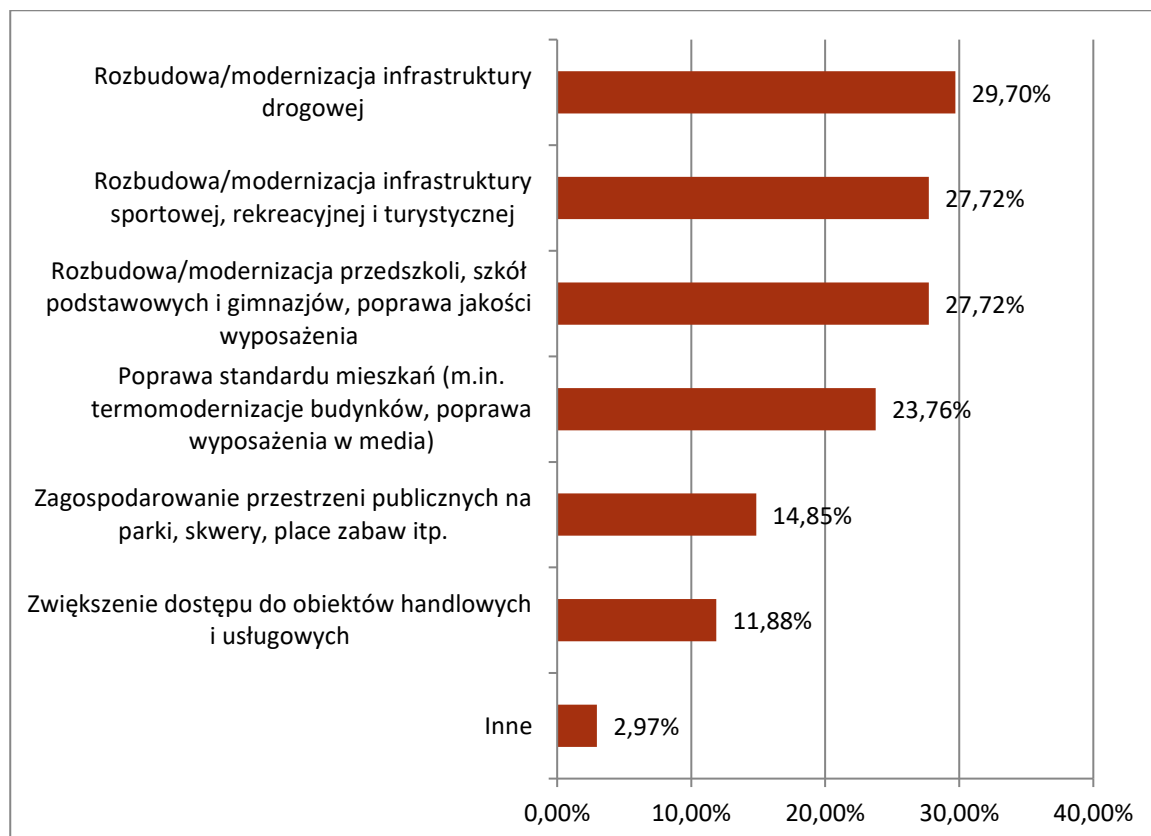
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W przypadku analizy odpowiedzi dotyczących podejmowanych działań w celu ograniczenia negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na obszarze rewitalizacji, respondenci wskazali na konieczność realizacji:

- Rozbudowy/ modernizacji infrastruktury drogowej – 29,70% wskazań.
- Rozbudowy/ modernizacji infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej – 27,72%.

- Rozbudowy/ modernizacji przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów, poprawa jakości wyposażenia – 27,72%.
- Poprawy standardu mieszkań (m.in. termomodernizacje budynków, poprawa wyposażenia w media) – 23,76%.

Rysunek 49. Jakiego rodzaju przedsięwzięć, powinny być Pana(i) zdaniem podejmowane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcyjnych i technicznych na wskazanym obszarze? (pytanie wielokrotnego wyboru)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.